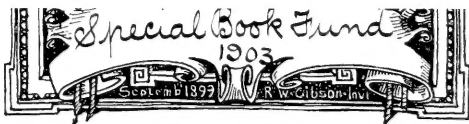
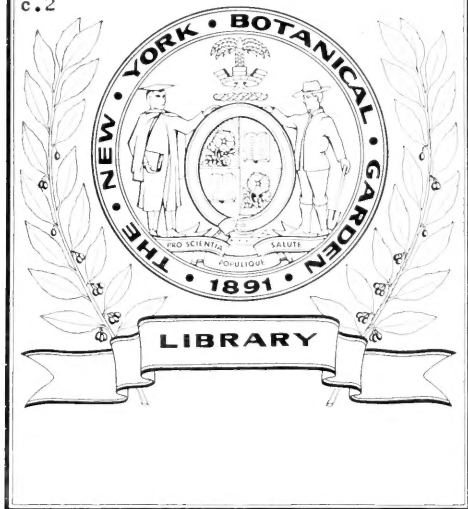
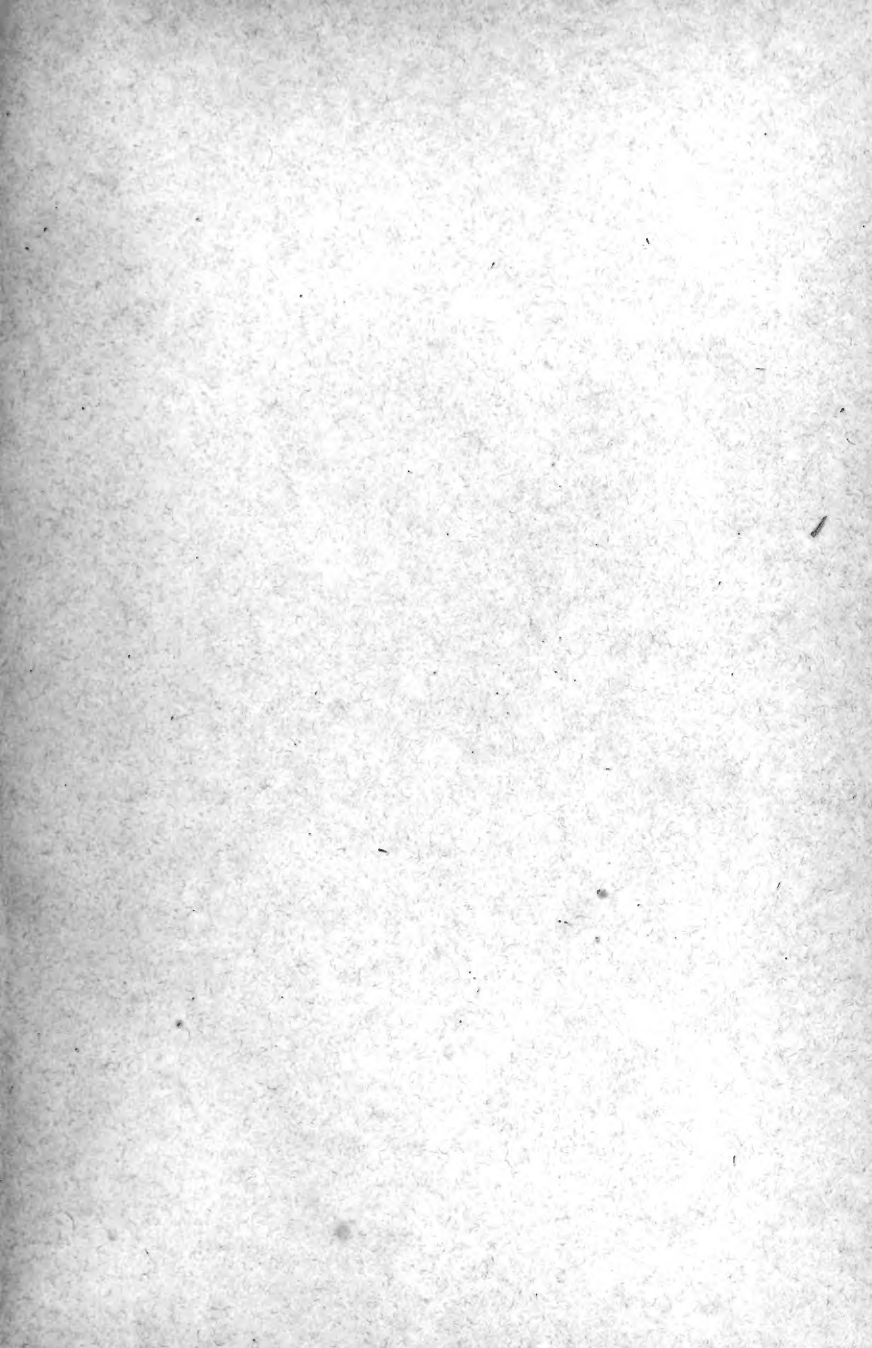
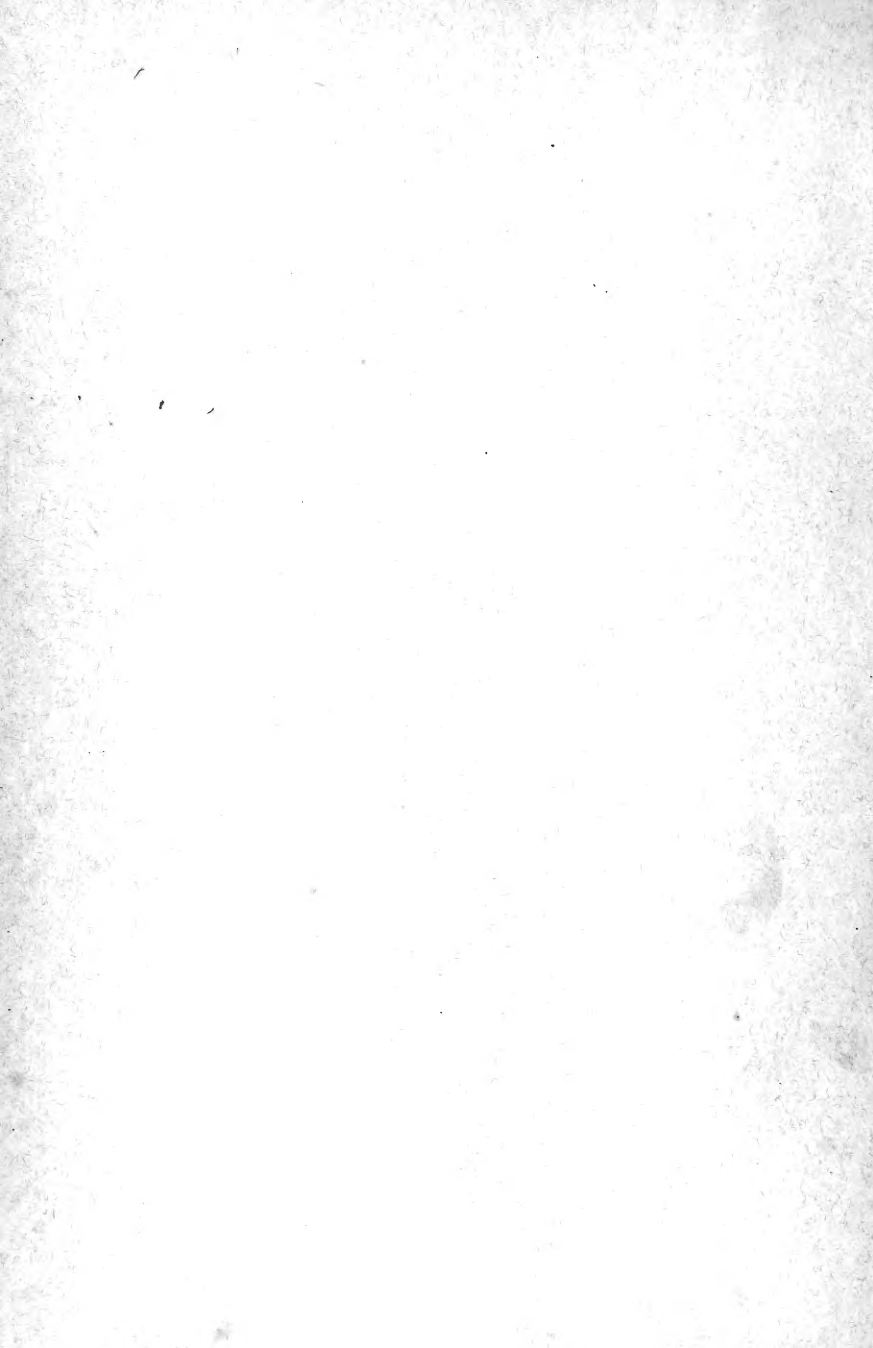

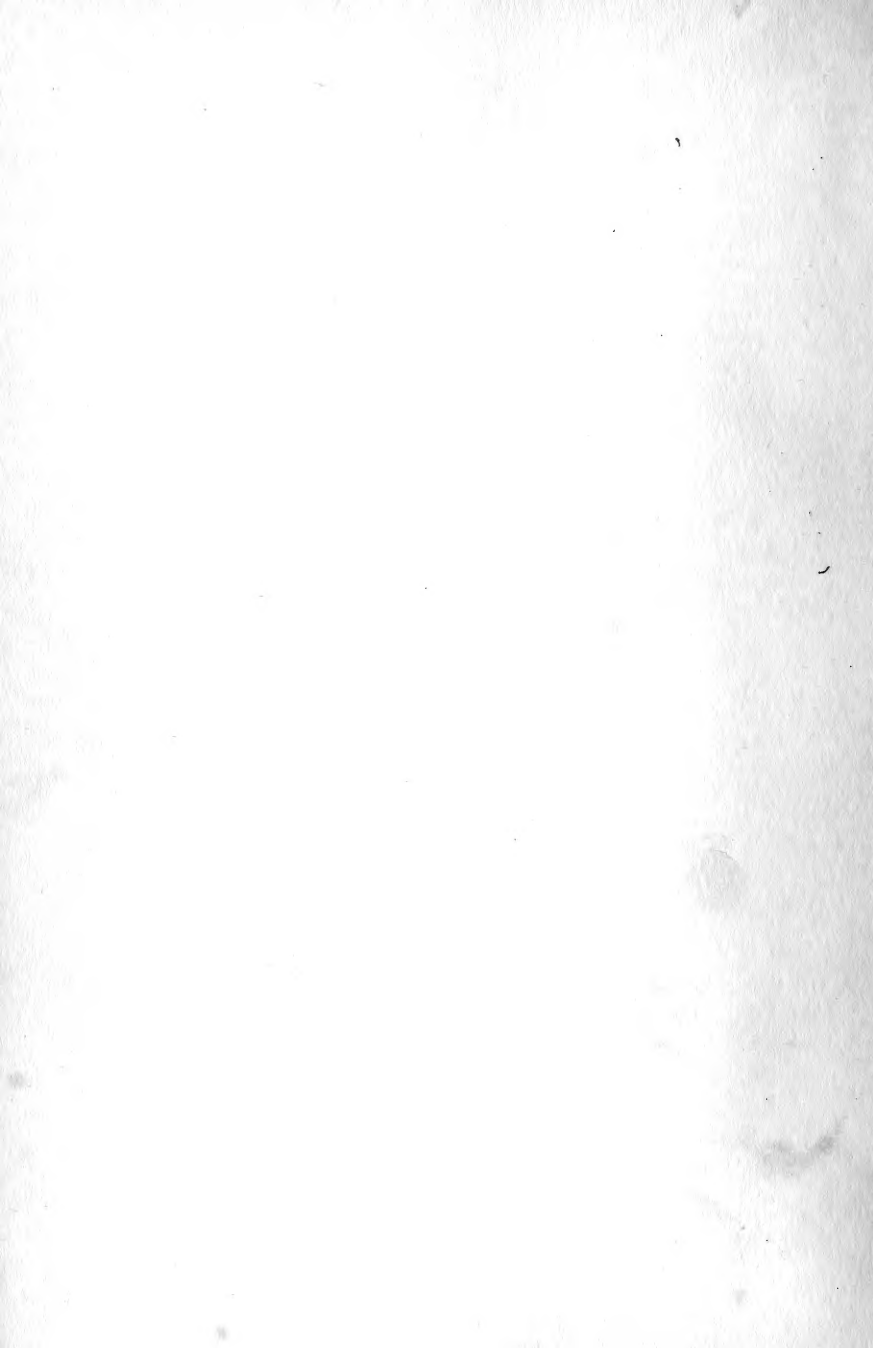
QL35
.C9
V3
c.2

HET GESLACHT
C Y P E R U S

(SENSU AMPLO)

IN DEN MALEISCHEN ARCHIPEL

BENEVENS EEN

OVERZICHT VAN DE GESCHIEDENIS DER SYSTEMATIEK
VAN DE FAMILIE DER CYPERACEËN

DOOR

J. VALCKENIER SURINGAR.

LEEUWARDEN
HUGO SURINGAR
1898

CYPERUS IN ARCH. MAL.

100
100
100
100

HET GESLACHT
C Y P E R U S

SENSU AMPLO

IN DEN MALEISCHEN ARCHIPEL

BENEVENS EEN

OVERZICHT VAN DE GESCHIEDENIS DER SYSTEMATIEK
VAN DE FAMILIE DER CYPERACEËN

DOOR

J. VALCKENIER SURINGAR.

LIBRARY
NEW YORK
BOTANICAL
GARDEN

LEEUWARDEN
HUGO SURINGAR
1898

Q1-35

.C9

V3

C.2

1947
1948
1949
1950

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

DOCTOR IN DE PLANT- EN DIERKUNDE

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE LEIDEN

OP GEZAG VAN DEN RECTOR-MAGNIFICUS

Dr. Th. H. MAC GILLAVRY

HOOGLEERAAR IN DE FACULTEIT DER GENEESKUNDE

VOOR DE FACULTEIT TE VERDEDIGEN

op Vrijdag 24 Juni 1898 des namiddags te 3 uur

DOOR

JAN VALCKENIER SURINGAR

GEBOREN TE LEIDEN

—*—*—

· LEEUWARDEN

HUGO SURINGAR

1898

LIBRARY
NEW YORK
BOTANICAL
GARDEN

JUN 1898

AAN MIJNE OUDERS.

Aan allen die mij door het ten gebruike geven van het noodige materiaal het werk hebben mogelijk gemaakt of mij bij de uitvoering op eenige wijze zijn behulpzaam geweest, betuig ik hierbij mijn hartelijken dank.

I N H O U D.

(tusschen haakjes staan de soorten enz. welke vermeld zijn maar niet in den Mal. Arch. zijn verzameld).

	pag.
De geschiedenis van de systematiek der Cyperaceën	1
Overzicht der geslachtsvorming	1
Groepeering der geslachten	7
α . naar morphologische kenmerken	7
β . naar anatomische kenmerken	10
De Indische Cyperaceën	17
I. literatuur	17
II. materiaal	19
Het geslacht <i>Cyperus</i>	19
1. wijze van bewerken	19
2. bewerkt gebied	21
3. de verdeeling van het geslacht <i>Cyperus</i>	21
De beschrijvingen	22
1. geslachts-, ondergeslachts-, en sectiebeschrijvingen	22
2. de soortsbeschrijvingen	22
α . in 't algemeen	22
b . in onderdeelen	23
1. de soortsnaam	23
2. de korte beschrijving	24
3. de literatuur	24
4. opgave der afbeeldingen	25
5. de lange beschrijving	25

	pag.
6. figuren	25
7. vormen	26
8. afwijkende voorwerpen	26
9. groeiplaatsen en verzamelaars	26
c. de organen	27
de ondergrondsche organen	27
de stengel	27
de bladen	29
de bloeiwijze	29
de stralen	30
ochreae	31
Involucrum	31
Spica	31
Spiculae	31
rhachilla	32
glumae	32
de meeldraden	33
de stijl	34
de vrucht	34
Eenige in de beschrijvingen voorkomende uitdrukkingen	37
Plaats van het geslacht <i>Cyperus</i> in de familie der <i>Cyperaceën</i>	39
<i>Cyperus</i>	41
Subgenus <i>Kyllinga</i>	42
<i>Cyperus monocephalus</i>	44
(<i>C. (K.) squamulatus</i>)	46
<i>C. brevifolius</i>	46
(<i>C. (K.) triceps</i>)	50
<i>C. melanospermus</i>	50
<i>C. viridulus</i>	51
(<i>C. (K.) cylindricus</i>)	53
Subgenus <i>Pycurus</i>	54
(<i>C. flavescens, stramineus, latispicatus</i>)	54
<i>C. pumilus</i>	55
<i>C. hyalinus</i>	57
<i>C. globosus</i>	58
<i>C. polystachyus</i>	60
<i>C. ferrugineus</i>	63

	Pag.
<i>C. sulcinux</i>	63
<i>C. Eragrostis</i>	64
<i>C. lanceus</i>	70
Subgenus <i>Juncellus</i>	72
<i>a.</i> species cum umbella composita	72
<i>C. alopecuroides</i>	72
(<i>C. monti</i> (Serotinus), <i>C. inundatus</i>)	73
<i>b.</i> species cum umbella capituliformi	74
<i>C. pygmaeus</i>	74
(<i>C. laevigatus</i>)	75
Subgenus <i>Eucyperus</i>	76
Sectio I <i>cephalotes</i>	76
<i>C. cephalotes</i>	77
Sectio II <i>aristati</i>	79
<i>C. cuspidatus</i>	79
(<i>C. uncinatus</i>)	81
(<i>C. amabilis</i>)	81
(<i>C. castaneus</i>)	81
(<i>C. squarrosus</i>)	81
<i>C. aristatus</i>	81
Sectio III <i>Compressi</i>	82
<i>C. compressus</i>	82
Sectio IV <i>Radiantes</i>	84
<i>C. macropus</i>	84
<i>C. radians</i>	86
Sectio V <i>Platystachyi</i>	89
Sectio VI <i>Luzuloidei</i>	89
<i>C. Luzulae</i>	89
Sectio VII <i>Haspani</i>	90
<i>C. Haspan</i>	91
<i>C. pulcherrimus</i>	94
(<i>C. silletensis</i>)	95
<i>C. difformis</i>	96
Sectio VIII <i>Diffusi</i>	97
<i>C. diffusus</i>	97
<i>C. alternifolius</i>	103
<i>C. platystylis</i>	103

	pag.
Sectio IX Iriæ	105
<i>C. Iria</i>	105
Sectio X Corymbosi	107
<i>a. foliati</i>	107
<i>C. rotundus</i>	107
<i>C. tenuiflorus</i>	111
<i>C. stenostachyus</i>	112
(<i>C. Fenzelianus</i>)	114
<i>C. stoloniferus</i>	115
<i>C. bulbosus</i>	116
<i>C. Zollingeri</i>	118
(<i>C. esculentus</i>)	120
(<i>C. Thomsoni</i>)	120
<i>b. sub-efoliati</i>	121
<i>C. malaccensis</i>	121
(<i>C. articulatus</i> , <i>C. tegetiformis</i> , <i>C. corymbosus</i> , <i>C. scariosus</i> , <i>C. Macer</i> , <i>C. tegetum</i>)	123
Sectio XI Longispicati	123
<i>a. Distantes</i>	123
<i>C. distans</i>	123
<i>C. nutans</i>	126
(<i>C. eleusinoides</i>)	128
<i>b. Pilosi</i>	128
<i>C. pilosus</i>	128
<i>C. procerus</i>	131
<i>c. Digitati</i>	133
<i>a. Species cum spiculis linearibus; alis conspicuis,</i> <i>deciduis</i>	133
<i>C. digitatus</i>	133
<i>C. elatus</i>	135
(<i>C. platyphyllus</i>)	136
<i>β. Species cum spiculis oblongis vel lanceolatis; alis</i> <i>angustis, insolubilibus</i>	137
<i>C. radiatus</i>	137
<i>C. exaltatus</i>	139
Subgenus <i>Diclidium</i>	142
<i>C. ferax</i>	142
<i>C. Michauxianus</i>	143

	pag.
Subgenus <i>Mariscus</i>	146
<i>a.</i> Species cum spiculis multifloris	146
<i>C. dilutus</i>	146
<i>C. pennatus</i>	148
<i>b.</i> Species cum spiculis paucifloris	150
<i>C. dubius</i>	150
<i>C. cylindrostachyus</i>	151
<i>C. cyperinus</i>	154
<i>C. maritimus</i>	160
(<i>Mariscus ischnos</i>)	161
(<i>Mariscus Hookerianus</i>)	161
(<i>Mariscus squarrosus</i>)	161
Verklaring der groeiplaatsen in de beschrijvingen opgegeven	163
Namen der verzamelaars in de beschrijvingen opgegeven	169
Verklaring der platen	171
Index	187

DE GESCHIEDENIS VAN DE SYSTEMATIEK DER CYPERACEËN.

OVERZICHT DER GESLACHTSVORMING.

Tournefort geeft in zijne „Institutiones” van 1700 de geslachten *Cyperus* *), *Scirpus* en *Cyperoides*; ieder met een diagnose.

Linnaeus, in zijne „Genera plantarum” 2^e ed. 1742, geeft onder „triandria monogynia”: *Schoenus*, *Cyperus* *), *Scirpus*, *Eriophorum*, en onder de „monoecia triandria”: *Carex* (*Cyperoides* *Tournefort*); in zijne „Species plantarum” van 1753 beschrijft hij onder de bovengenoemde geslachten resp. 9, 15, 24, 4 en 29-, te zamen 81 soorten.

De namen *Cyperus* (*Κύπερος*), *Schoenus* (*[σ]χολρός*), *Scirpus*, *Carex* en *Eriophorum* bestonden reeds lang vóór *Tournefort*; de beide eerste komen reeds bij *Dioscorides* voor; *Scirpus* en *Carex* zijn Latijnsche benamingen, die aan verschillende planten gegeven werden. *Eriophorum* is blijkbaar door *Dodonaeus* ingevoerd (zie p. 892 van zijn *Kruidboek*).

Haller beschrijft in 1768 in „*Historia Stirpium Helvetiarum*” het nieuwe geslacht *Mariscus*;

hij maakt het naar aanleiding van het geslacht *Schoenus* in *Linnaeus*, waarvan hij opmerkt „nomen non bonum, nimis simile Schini et graece *Juncum* significans. In caractere harum plantarum est mihi a *Linnaeo* dissentendum, neque enim in ulla specie *Schoeni* sex petala reperio. Aliquot species ita differunt ut non possint conjunctae manere. *Marisco*

*) *Cursief* gedrukt zijn de geslachten welke voor het eerst optreden.

ineo aspero 1343. locustae teretes, acutae calycinae glumae ovales, tunc aliae duo longae et siccae. Inde flores duo, gluma ad quamque unica, stamina tria, quantum videre potui, et tuba tricornis. In aliis Mariscis nullus communis calyx est. A Scirpo defectu aristarum seperatur." Bij *Cyperus* merkt hij op: „a Carice et a Marisco vix differt nisi spicis accurate distichiis". Hij geeft vervolgens van zijn *Mariscus* vier soorten (1343—1346) op die bij Linnaeus *Sp. pl. ed. 1797* als synoniemen onder *Schoenus Mariscus*, *Scirpus setaceus* en *Scirpus acicularis* staan (de vierde wordt niet door Linnaeus genoemd); volgens Clarke in de *Flora of British India 1894* zijn de drie genoemde soorten identiek met resp. *Cladium Mariscus*, *Scirpus setaceus* en *Eleocharis acicularis*.

Retz, in zijne „*Observationes botanicae*" 1786 fasc. IV, voegt aan de vorige het geslacht „*Scleria*" toe („genus quod in Act. Reg. Acad. Scient. Suec. 1765 condidit Nob. Bergius").

Rottböll, in „*Descriptiones et Icones etc.*" 1786, beschrijft in cap. III twee nieuwe geslachten: *Kyllinga* (naar *Kyllingius* genoemd) en *Fuirena* („*Progr. nostr. 1772. pag. 27. no. 78.*").

Gaertner, in „*De fructibus etc.*" 1788 I p. 9, noemt het geslacht *Mariscus* Haller en geeft daarvan soorten op die gedeeltelijk tot *Schoenus*, gedeeltelijk tot het latere geslacht *Mariscus* Vahl behooren; verder het nieuwe geslacht: *Opetiola* (met één soort, = *Mariscus umbellatus*).

A. L. de Jussieu, in „*Genera plantarum*" 1791, vormt het eerst de familie („ordo") der „*Cyperoïdeae*", en rekt hiertoe: *Carex*, *Fuirena*, *Schoenus*, *Gahnia* Forst. (1775), *Eriophorum*, *Scirpus*, *Cyperus*, *Thryocephalum* Forst. (1775), *Killingia*, *Mapania* Aubl. (1775), *Chrysitrix* L. (d. i. L. fil., 1779).

In *Persoon* „*Synopsis*" 1805—1807 komen als nieuwe geslachten voor: *Hypolytrum*, *Lepironia*, *Uncinia*, *Dulichium*, *Dichromena* (reeds door *Micheli* beschreven?), *Trichophorum*, *Diplasia*. Van eenige van deze geslachten is *Richard* de auteur.

Vahl, in „*Enumeratio plantarum*" 1806, voegt op zijn beurt de volgende nieuwe geslachten toe: *Rhynchospora*, *Fimbristylis* (volgens *Lestiboudois* uit *Rich. herb.*), *Abildgaardia*, *Machaerina* (zelfde opm. als *Fimbristylis*), *Hypaelyptum*, *Melanranis*, *Remirea*. *Remirea* is volgens *Lestiboudois* door *Aubl.* gecreëerd. *Vahl*

geeft ook een geslacht *Mariscus*, dat geheel andere kenmerken draagt dan *Mariscus* Haller, maar gedeeltelijk overeenstemt met *Mariscus* Gaertner en p.p. uit *Kyllingia* Rottb. is samengesteld.

R. Brown eindelijk. geeft in zijn „*Prodromus*” 1810 alsnog de volgende nieuwe geslachten: *Chondrachne* (Nees in *Linnaea* IX merkt bij dit geslacht op: „Nees in herb. Lindley”), *Chorizandra*, *Isolepis* („*Scirpi species* L.”), *Eleocharis* („*Scirpi species* L., Vahl”), *Arthrostylis*, *Chaetospora* („*Schoeni species* Auct.”), *Oreobolus*, *Lampocarya*, *Evandra*, *Caustis*, *Diplacrum*. Alsnog: *Carpha* Banks et Soland (1810), *Lepidosperma* Labill. (1804), *Cladium* Browne (1756, „*Schoeni species* L.”).

Thans komt een rustpunt; de eerste periode is afgesloten en *Lestiboudois* neemt de taak op zich het materiaal dezer familie systematisch bijeen te voegen. Hij doet dit in zijne: *Essai sur la famille des Cyperacées 1819*, dat blijkbaar berust op een handschrift van P. de Beauvois. Na een lange beschrijving der familiekenmerken, gaat hij tot het opstellen der geslachten over, waaraan hij een lijst van organen en kenmerken laat voorafgaan, die volgens hem voor geslachtsbepaling mogen dienen. Deze organen en kenmerken zijn, in volgorde hunner waarde: scheiding der seksen, gepaard met verschil in bloemstructuur; insertie en richting der bracteeën; tegenwoordigheid resp. afwezigheid van een perianthium; de samenstelling van dit perianthium; het aantal stigmata, vooral in verband met den vruchtvorm; het verband tusschen stijl en vrucht (continu of schijnbaar articuleerend); de vorm der stijlbasis; het aantal der stamina; het aantal geaborteerde bracteeën (bedoeld zijn waarschijnlijk steriele bracteeën); de habitus. Wel komen in zijn hierna volgende geslachtsreeks geslachten voor die zich door kleinere kenmerken dan de vereischte onderscheiden, doch dan merkt *Lestiboudois* zelf er bij op, dat zij eigenlijk vereenigd moesten worden. Aan den anderen kant is hij, resp. de Beauvois, de auteur van verscheidene nieuwe geslachten, terwijl ook eenige nieuwe geslachten van diverse andere beschrijvers worden opgenomen. Deze zijn *Trichelostylis* Lestib. („*Limbristylis species* R.Br.”), *Schoenopsis* Lestib. („*Cladii species* R.Br.”); van P. de

Beauvois: *Vignea* („Caricis species L."), *Cataggyne*, *Spermodon* („Schoeni species div."), *Zosterospermon*, *Pycneus* („Cyperi species L."), *Trasi*, *Elynanthus*, *Hypolepis*, *Tetraria*, *Nomochloa* („Schoeni species div." „Carphae species R.Br."), *Dichostylis* („Isoplepis species R.Br."), *Heleophylax*, *Limnochloa* („Eleocharis species R.Br."), *Hymenochaeta*, *Beera* („Schoeni species Vahl, Hypaelytri species Fl. Ow."); verder: *Elyna* Schrad. (1806, „Caricis species L."), *Kobresia* Willd. (1797—1810, „Caricis species L."), *Diaphora* Lour. (1790), *Papyrus* Bauhin (1623, „Cyperi species L.).

Niet altijd zijn de geslachten duidelijk omschreven, zoodat sommige niet meer te waardeeren zijn, andere op verschillende wijze zijn opgevat. Men zie hieromtrent *Bentham* „Notes on Cyperaceae" in „Journal of the Linnaean Society" XVIII 1881 p. 360.

De door Lestiboudois gebruikte geslachtskenmerken zijn gedeeltelijk als zoodanig vervallen; doordat hij ze streng consequent toepaste, is zijn indeeling, vooral groep V en VI, zeer kunstmatig geworden, en daar hij de geslachten juist op die indeeling grondde, zijn ook deze voor een gedeelte zeer kunstmatig; zoo is b.v. *Fimbristylis* (volgens de huidige opvatting) in dit systeem in 3 geslachten verdeeld (*Abildgaardia*, *Fimbristylis* en *Trichelostylis*) die over 2 hoofdafdeelingen en 3 kleinere groepen verdeeld zijn; *Scirpus* wordt door 5 geslachten vertegenwoordigd (*Nomochloa*, *Dichostylis*, *Isoplepis*, *Heleophylax*, en *Scirpus*), over even zoovele groepen verdeeld. *Carex*, *Cladium*, *Gahnia*, *Schoenus*, *Eleocharis*, worden alle op dezelfde wijze in tweeën gedeeld en de deelen als afzonderlijke geslachten in verschillende groepen geplaatst.

Zijn systeem is dus belangrijk als afschrikwekkend voorbeeld om kenmerken van te geringe beteekenis onder de geslachtskenmerken op te nemen. Ondertusschen is het natuurlijk zeer goed mogelijk, dat de tegenwoordige opvatting hier en daar verkeerd is, en wij hebben dus ook niet het recht de afwijkingen van Lestiboudois van die hedendaagsche opvatting per se als zoovele fouten te kenmerken.

Na Lestiboudois heeft *Nees* de Cyperaceae ter hand genomen,

waarvan hij de uitkomsten in verschillende geschriften heeft gepubliceerd (vooral *Linnaea* IX 1835, *Nova Acta T. XIX* suppl. 2 1843 en *Flora Brasiliensis* 1842). Het aantal der geslachten wordt door hem weer sterk vermeerderd; van hem zelf zijn: *Comostemum*, *Courtoisia*, *Anosporum*, *Hemicarpha*, *Chaetocyperus*, *Schoenidium*, *Sickmannia*, *Malacochaete*, *Scirpidium*, *Eleogenus*, *Morisia*, *Haplostylis*, *Mitrospora*, *Calyptrostylis*, *Cephaloschoenus*, *Diplochaete*, *Ceratoschoenus*, *Haloschoenus*, *Echinoschoenus*, *Chapelliera*, *Asterochaete*, *Cyathocoma*, *Buekia*, *Cylindropus*, *Hypoporum*, *Lagenocarpus*, *Calyptrocarya*, *Trilepis*, *Sclerochaetium*, *Schoenoxiphium*, *Androcoma*, *Oxyearium*, *Blepharolepis*, *Asteroschoenus*, *Ptilochaeta*, *Aerocarpus*, *Cephalocarpus*, *Chondrolomia*, *Mastigoscleria*, *Omoscleria*, *Ophryoscleria*, *Schizolepis*, *Hoppia*. Van andere auteurs zijn: *Lipocarpa* R.Br. (1818), *Echinolytrum* Desv. (1808), *Eleogiton* Link (1821—22), *Ficinia* Schrad. (1832), *Blysmus* Panz. (1824), *Baumea* Gaud. (1826), *Pleurachne* Schrad. (1832), *Ecklonia* Schrad.? (Steud. 1829, cf. Synopsis), *Pleurostachys* Brogn. (1828), *Streblidia* Link (1821—22), *Melachne* Schrad. (1830), *Morelotia* Brogn. (1828), *Bequerela* Brogn. (1828), *Oncostylis* Mart. (1842), *Cryptangium* Schrad. (1842), *Hymenolytrum* Schrad. (1842), *Macrolomia* Schrad. (1842), *Diclidium* Schrad. (1842).

Terecht zegt Bentham loc. cit. van hem dat, trots zijn „great ability”, „he created some confusion, as well by his usual tendency to raise species to the rank of genera, as by a want of reference to the original papers or works where Cyperaceae had been described, and by using a terminology occasionally founded on mistaken views of the homology of floral organs.” De meeste zijner nieuwe geslachten zijn later als zoodanig vervallen.

Kunth (*Enumeratio plantarum* 1837) heeft veel bijgedragen tot onze kennis van de Cyperaceae, maar zijn voornaamste fout was volgens Bentham „a tendency to give as characters rather what in theory we ought to see than what we actually do see, and, in his later works, to describe specimens rather than species.” De volgende nieuwe geslachten komen bij hem voor: *Bulbostylis*, *Fintelmannia*, *Ideleria*, *Platyalepis*.

In *Endlicher* („*Genera plantarum*” 1836—40) vindt men vervol-

gens: *Vauthiera* Rich. (1832), *Trianoptiles* Fenzl (1836), terwijl *Roxburgh* in zijn *Flora Indica* 1832: *Tunga* gevormd heeft.

Steudel heeft in zijn *Synopsis* 1855 eenige nieuwe genera gepubliceerd: *Borabora*, *Piloscadium*, *Calyptrolepis*, *Syziganthus*, *Trichochaeta*, *Macrochaetium*, *Tetralepis*, *Ptilanthelium*, *Cyclocampe*, *Anthophyllum*, *Terobera*, *Discopodium*, *Lyprolepis*, *Hellmuthia*, *Soro-stachys*, *Gymnochaeta*; van andere auteurs komen hier voor: *Chamaerophium* Hochst. (1844), *Pogonostylis* Bertol. (1833), *Psilocarya* Torr. (1836), *Eriospora* Hochst. (1850), *Pandanophyllum* Hassk. (1843), *Hydroshoenus* Zoll. (1846), *Diploxyphium* Liebm. (1850).

Om eenig inzicht te krijgen in de vermeerdering van het aantal soorten sedert *Linnaeus* (juist ongeveer een eeuw vroeger) zij hier aangegeven, dat *Steudel* o.a. 673 *Cyperus*-, 99 *Scirpus*-, 200 *Isolepis*-, 191 *Fimbristylis*-, 121 *Rhynchospora*-, 149 *Scleria*-, en 800 *Carex*-soorten beschrijft, terwijl het geheele door hem beschreven aantal geslachten 110 bedraagt. *Kunth* beschrijft 66 geslachten met 1718 soorten (hieronder niet degene die hem alleen bij naam bekend zijn) o.a. *Cyperus* 359-, *Isolepis* 111-, *Fimbristylis* 101-, *Carex* 438-soorten.

Boeckeler heeft de *Cyperaceae* van het herbarium te Berlijn beschreven; in *Linnaea* XXXV (1868) e.v. (nieuwe reeks dl. 1 e.v.) geeft hij een overzicht, waaronder als nieuwe geslachten *Sphaeropus* (1873) en *Lasiolepis* (1873) voorkomen, waarvan *Lasiolepis* volgens *Bentham* l.c. moet vervallen. Later heeft *Boeckeler* nog de volgende geslachten gegeven: *Cylindrolepis* (naast *Cyperus*; cf. *Botanisch Centralblatt* Bd. 39 p. 73); *Lophocarpus* (naast *Rhynchospora*) en *Durandia* (in den tribus der *Sclerieae*), cf. *Allgem. Bot. Zeit.* 1895, 1896.

Bentham en *Hooker*, in „*Genera plantarum*” (1883), geven 61 geslachten, waarvan *Actinoschoenus* (1880—82), *Exocarya* (1877—79), *Hemicarex* (1881), alsmede *Pentasticha* Turcz. (1862), *Scirpodendron* Zipp. (1869), *Cyathochaete* Nees (1846), *Mesomelaena* Nees (1846), *Tricostularia* Nees (1846), en *Reedia* F. v. Müller (1859) nieuw voor ons zijn.

Engler en *Prantl*, in „*Natürliche Pflanzenfamilien*” (1889), be-

schrijven 65 geslachten, waarvan voor ons nieuw zijn: *Acriulus* Ridley (1884) en *Didymia* Philippi (1887).

Het laatst zijn de Cyperaceae bewerkt door Baillon in zijne „Histoire des Plantes” XI 1894. Deze erkent 60 geslachten; hieronder komt voor *Mariscus* Haller (niet Vahl) in plaats van *Cladium* (Zie onder Haller.).

GROEPEERING DER GESLACHTEN.

a. NAAR MORPHOLOGISCHE KENMERKEN.

Het spreekt vanzelf dat tegelijk met het toenemen van het aantal geslachten pogingen werden gedaan deze op de meest geschikte wijze in te deelen. *Lestiboudois* (resp. de Beauvois) treedt reeds met 5 afdelingen op: de *Cariceae*, met dicline bloemen en een door vergroeidbladig perianthium omsloten vrucht; de *Sclerieae*, met dicline bloemen en een geheel of gedeeltelijk vrije vrucht (vrouwelijke perianthiumdeelen niet- of alleen aan de basis vergroeid); de *Chrysitricae*, eveneens met dicline bloemen maar zonder vrouwelijk perianthium en met laterale inflorescentie; de *Kobresieae*, als de vorige doch met terminale inflorescentie; de *Cypereae*, met hermaphrodite bloemen en twee- of drierijig geplaatste glumae; en de *Scirpeae*, eveneens met hermaphrodite bloemen doch met veelrijig geplaatste glumae.

Ieder van die afdelingen wordt dan vervolgens naar behoefte onderverdeeld naar de kenmerken: aan- of afwezig zijn van een perianthium, de aard van het perianthium en het aantal stigmata. De inhoud van de vijfde groep is, naar onze tegenwoordige indeeling, zeer heterogeen, een gevolg van het kunstmatige der indeeling. De glumae en de bloemdeelen worden door hem in de juiste beteekenis opgevat, behalve de utriculus, die voor een vergroeidbladig perianthium wordt gehouden.

Nees, in *Linnaea* 1835, verdeelt de familie in 9 afdelingen; behalve de bovengenoemde alsnog: de *Hypolytreae*, *Rhyncho-*

sporeae, *Cladieae* en *Elyneae*; de inhoud van de meeste zijner afdeelingen is naar onze tegenwoordige opvatting zeer heteroog. Hij beschouwt de perianthiumdeelen als gemetamorphoseerde meeldraden.

Kunth, in 1837, is gelukkiger in zijne opvattingen. Hij heeft de volgende verdeeling:

Cypereae: Spicae (bedoeld zijn spiculae) meest veelbloemig; glumae tweerijig, slechts de allerlaagste glumae steriel; bloemen hermaphrodit; enz.

Scirpeae: Spicae meest veelbloemig; glumae meest veelrijig, slechts de allerlaagste glumae steriel; bloemen hermaphrodit; enz.

Hypolytraeae: Spicae veelbloemig; glumae veelrijig, slechts de allerlaagste glumae steriel; bloemen hermaphrodit; enz.

Hij is met de opvatting van de bloemen dezer afdeeling in het onzekere.

Rhynchosporeae: Spicae meest weinigbloemig; glumae twee- of meerrijig, de lagere steriel; bloemen hermaphrodit.

Sclerineae: Spicae monoëisch of androgynisch.

Caricineae: bloemen diclinisch; utriculus.

Deze indeeling is, na enkele veranderingen, gemakkelijk met de laatste van Pax (in Engler en Prantl's „Natürliche Pflanzenfamilien") in overeenstemming te brengen. *) Kunth vatte de bloembekleedsels weer (contra Nees) goed op als „calyx", en duidde daarenboven den utriculus der Caricineae als een gluma, zooals later nader is bewezen overeenkomstig de waarheid te zijn.

Bentham en *Hooker*, in „Genera plantarum" 1883, hebben de eerste twee tribus van Kunth tot twee afdeelingen van één tribus gemaakt, overigens een tribus meer dan Kunth; Pax's indeeling als maatstaf genomen zijn, in vergelijking met Kunth, de daar verkeerd geplaatste geslachten meerendeels hier op hunne goede plaats gekomen; *Diplasia* en *Mapania* zijn echter onder de *Hypolytraeae* blijven staan, *Carpha* idem onder de *Rhynchosporeae*; *Hemichlaena* is in de goede richting een eind weegs opgerukt; daarentegen zijn *Scirpodendron* (nog niet bij Kunth

*) *Rhynchosporeae* = *Rhynchosporeae* + *Gahnieae* bij Pax;

Sclerineae = *Chrysitrichinae* + *Hoppiinae* bij Pax; verder moeten enige geslachten verplaatst worden.

voorkomend), *Exocarya*, *Lepironia*, *Chorizandra* en *Chrysitrix* van hun goede plaats bij Kunth (*Sclerineae*) naar de *Hypolytreae* verdwenen; *Hemicarpha* en *Lipocarpha* ten onrechte (altijd naar den aangenomen maatstaf) van de *Hypolytreae* naar den eersten tribus verhuisd; *Kobresia* (*Trilepis* Kunth p.p.) idem van de *Cariceae* naar de *Sclericeae*.

De *Sclericeae* van Kunth zijn hier in twee tribus gedeeld, die echter niet met de overeenkomstige van Pax overeenstemmen.

Bentham en Hooker verdeelen de tribus over 2 hoofdafdeelingen, *Monoclines* en *Dielines* (ook Miquel had dit in zijn *Flora Ind. Bat.* 1855 reeds gedaan); trouwens reeds Lestiboudois legde op dit kenmerk groot gewicht, zoodat de twee afdeelingen impliciet in zijn indeeling liggen opgesloten; Bentham en Hooker hebben deze verdeling consequenter doorgevoerd (cf. Bentham „Notes on Cyperaceae”, *Journal of the L. S.* 1881 p. 360).

Ook Pax (in Engler's *Bot. Jahrb.* 1885 p. 287, en in „die Natürliche Pflanzenfamilien”) verdeelt de *Cyperaceae* in 2 hoofdafdeelingen, in dit geval onderfamilies genoemd; maar de geslachtsverdeling bij de soorten staat bij hem niet voorop. Zijne indeeling berust op den bouw der eindaartjes, waarvan die van de eerste onderfamilie racemeus-, die van de laatste cymeus d.i. sympodiaal, definitief zijn opgebouwd. Tot de racemeuse „*Scirpoideae*” behooren de eerste drie tribus van Kunth (behoudens de aangeduide veranderingen); de (eind)aartjes van de laatste drie tribus daarentegen zijn cymeus gebouwd, en deze tribus vormen samen de onderfamilie der *Caricoideae*. Grootendeels vallen derhalve de twee onderfamilies samen met Bentham en Hooker's *Monoclines* en *Dielines*; doch juist doordat de natuurlijke groep der *Rhynchosporae*, die hier tot haar recht komt, in Bentham's indeeling, niettegenstaande haar inwendige verdeeldheid ten opzichte van het geslachtskenmerk, bijeen is gehouden; niet de indeeling behoefde dus veranderd te worden, doch de verklaring dier indeeling, die, niettegenstaande ze in strijd was met de vooropgestelde kenmerken, de natuurlijkste was bevonden. Die verklaring d. w. d. z. het te gronde liggende natuurlijke verwantschapskenmerk, heeft Pax gevonden in den bouw van de eindaartjes, waarmede de

geslachtsverdeeling eenigszins (doch niet geheel) blijkt samen te hangen. Ondertusschen is ook deze indeeling niet onveranderd gebleven. *Celakovsky* toonde aan, dat de eindaartjes der Cariceae niet cymeus, doch racemeus van oorsprong zijn, en Pax (cf. Engl. Jahrb. 1890, Litteratur Berichte p. 32) geeft dit toe en stelt daarom voor, 3 onderfamilies: de *Scirpoideae*, *Rhynchosporideae* en *Caricoideae*, aan te nemen.

Baillon, in „Histoire des plantes” XII 1894, volgt in hoofdzaak Pax's eerste indeeling. Doeh naast de 2 hoofdseriën der *Cyperaceae* en *Cariceae* plaatst hij als 3e de *Oreoboleae* met het geslacht *Oreobolus*, dat zich door zijn dubbel drietallig duidelijk ontwikkeld perianthium onderscheidt en daardoor het meest tot het type der *Juncaceae* nadert; ook bestaat alleen bij dit geslacht de inflorescentie uit één terminale hermaphrodite bloem. Wanneer wij daarom *Oreobolus* als tusschenstadium tusschen de *Juncaceae* en overige *Cyperaceae* opvatten en de *Cariceae* als afzonderlijke groep nemen, wordt het schema van Pax (l.c. p. 311) aldus:

	Juncaceae	
	Oreoboleae	
Hypolytraeae		
Cypereae, Scirpeae		Rhynchosporae
Sclerieae?	Cariceae	
		Hoppieae Galmieae

waarbij de *Juncaceae* als de laagst ontwikkelde (d. w. h. z. minst gereduceerde, dus oudste) groep moet beschouwd worden.

Zie hieromtrent verder Pax l.c., alwaar ook het verband resp. onderscheid van *Cyperaceae* met *Gramineae* nader besproken wordt.

β. NAAR ANATOMISCHE KENMERKEN.

Allereerst heeft *Duval Jouve* de *Cyperaceae* anatomisch onderzocht (*Etude histologique des Cyperus de France* in Mém. de l'acad. des sc. et lettres de Montpellier, sect. des sc. T. 8. 1872—1875 p. 347; 3 tab.); hij heeft zich tot de in Frankrijk voorkomende *Cyperus*-soorten bepaald en zich tot taak gesteld ana-

tomische kenmerken op te sporen die, bij afwezigheid van inflorescentie, tot zekere determinatie kunnen dienen. Zelf legt hij zijn resultaat in de woorden neer: „qu'un centimètre d'une partie quelconque, racine, rhizome, chaume, feuille, suffit pour déterminer un *Cyperus*” (de France). Eenige algemeene opmerkingen zijn al vast van belang: Wortel, rhizoom en stengel zijn anatomisch gescheiden doordat in den wortel de vaatbundels niet geïsoleerd zijn en een ring vormen door een endodermis omringd; in den wortelstok de vaatbundels wel geïsoleerd maar onregelmatig zijn en nog door een endodermis worden omgeven; in den stengel eindelijk regelmatig gevormde vaatbundels optreden, terwijl een endodermis ontbreekt. Hij vat den wortelstok als de ware as van de plant op: „il faut même aller jusqu'à dire, avec Adr. de Jussieu, que sur ces monocotylédones (nl. Cyperaceae en Gramineae) le rhizome constitue l'axe essentiel, la tige véritable, et que les chaumes naissant à l'aisselle de ses feuilles n'en sont que des rameaux” (vergelijk Hasskarl's beschrijving van *C. rotundus*, alhier). Allicht zou men meenen dat éénjarige soorten op deze wijze niet kunnen verklaard worden, maar, zegt Jouve: (le rhizome) „ne manque jamais (d. w. z. ook niet bij die éénjarige soorten) dans les familles qui nous occupent où les racines ne conservent que leur diamètre primitif, souvent encore réduit par la destruction de la zone radicale” . . . ; en wat den aard van deze wortelstokken betreft: (les rhizomes) „des espèces annuelles ne se classent bien, ni parmi les rhizomes déterminés, ni parmi les rhizomes indéterminés.”

Van belang is ook de volgende algemeene slotsom: „aucune partie (nl. van een Cyperacee) ne présente une histotaxie particulière au genre *Cyperus*, ni même à la famille des Cypéracées (à l'exception des cellules épidermiques à face interne conique”; zie hieronder bij Jouve en Klinge) en: „entre espèces congénères, ayant des organes de reproduction semblables, il peut y avoir diversité dans les détails histotaxiques des grandes parties, et réciproquement ressemblance dans l'histotaxie avec différences dans les organes reproducteurs”; . . . „il y a prudence à ne point attribuer à tout un genre, à plus forte raison à toute une famille, les caractères histotaxiques observés sur quelques

espèces". Als een voorbeeld van de kenmerken door Jouve gevonden, geschikt om soorten te determineren, moge de volgende tabel dienen, die uit Jouve's tabel (ingericht voor alle door hem behandelde soorten) ontleend is:

- Racines:* 3—5 gros vaisseaux; cellules de l'assise limite cylindriques: C. esculentus.
 3—5 gros vaisseaux; cellules de l'assise limite aplaties tangentiellement . . . . . : C. rotundus.
 8—12 gros vaisseaux; cellules de l'assise limite cylindriques: C. longus.
- Rhizome:* renflé en tubercules; filiforme; tuberc. de 7-8 entre-noeuds, à surface noire striée . . . . . : C. rotundus.
 renflé en tubercules; filiforme; tuberc. de 3 entre-noeuds, à surface jaune sans stries . . . . . : C. esculentus.
 non renflé en tubercules; gros (6-12mm.) . . . . . : C. longus.
- Chaume:* Chlorophylle en manchon autour des faisceaux, point de canaux aërifères contre la périphérie.
 faisceaux de 4 ordres, canaux nombreux, séparés par un seul rang de cellules . . . . . : C. longus.
 faisceaux de 2-3 ordres, canaux rares, séparés par plusieurs rangs de cellules; 3 gros faisceaux à chaque face: C. esculentus.
 faisceaux de 2-3 ordres, canaux rares, séparés par plusieurs rangs de cellules; au moins 6 gros faisceaux à chaque face: C. rotundus.
- Feuilles:* cylindres verts séparés de l'épiderme par du parenchyme incolore . . . . . : C. longus.
 cylindres verts contigus à l'épiderme; cellules incolores contre les groupes fibreux . . . . . : C. rotundus.
 cylindres verts contigus à l'épiderme; point de cellules contre les groupes fibreux . . . . . : C. esculentus.

Jouve schrijft eigenlijk niet *C. esculentus* maar *C. aureus* Ten.; doch is hij „porté à croire qu'il y a identité entre les *C. esculentus* et *C. aureus* Ten.", zoodat de vervanging zonder bezwaar kan geschieden.

Wat de uitzondering betreft waarvan boven sprake was, zoo heeft Duval Jouve in dezelfde Mémoires p. 227 een opstel geschreven „sur une forme de cellules épidermiques qui paraissent

propres aux Cypéacées": De binnenwand in de epidermiscellen, die boven subepidermale ribben liggen, vertoont bij sommige Cyperaceae kegels, waaronder de epidermis verdikt is; zij komen voor in 1 of 2 rijen boven iederen baststreng, in stengels, bladen, wortels en rhizomen; de kegels raken dikwijls den buitenwand der epidermis, en in dezelfde cel worden er soms meer dan één gevonden. (Tab. XXI fig. 9 aldaar, Tab. I fig. 1 alhier.) „Les espèces citées cidessous", (schrijft Jouve) „les seules que j'ai pu étudier vivantes, sont sans aucun doute trop peu nombreuses pour me permettre d'affirmer que ces cellules se rencontrent sur toutes les Cyperacées et qu'elles ne se rencontrent que dans ce groupe; mais c'est assez pour permettre de signaler de plus compétents cette singulière organisation."

Klinge, in zijne „Vergleichende histologische Untersuchungen der Gramineen und Cyperaceen Wurzeln" (1879, Mém. de l'acad. impériale des sciences de St. Petersburg T. 26 p. 12) heeft speciaal de wortelorganen anatomisch en vergelijkend onderzocht. Allereerst is van belang dat hij dergelijke kegels, als Duval Jouve bij de Cyperaceae vond, bij een groep der Gramineae, de Andropogoneae, heeft waargenomen (Tab. I fig. 9—11 aldaar, Tab. I fig. 2 alhier); hij kent blijkbaar Duval Jouve's opstel: „Sur une forme etc." niet en meent dat Duval Jouve zoo'n kegel alleen terloops vermeldt en afbeeldt in zijn later opstel „Etude histotaxique etc." bij de beschrijving van *Galilea mucronata* (hij noemt het eerste opstel ook niet onder de literatuur). Hieruit blijkt dus dat die kegels geen speciaal kenmerk zijn van de Cyperaceae, zooals Duval Jouve meende. Wat nu de wortelanatomie betreft, zoo verdeelt *Klinge* de (Gramineae en) Cyperaceae in twee groepen, bij de eene waarvan het protoxyleem tegen de endodermis aanligt, terwijl bij de andere protoxyleem en endodermis door pericambium gescheiden zijn. Ook komen er overgangsgevallen voor, „in denen das herantreten und geschieden sein des Xylems von der Leitbündelscheide vereinigt auftritt. Das eine oder andere Stellungsverhältnis des Xylems, in demselben Leitbündel vereinigt, kann bald vorwiegen bald zurücktreten, bald in regelmässigen Aufeinanderfolge abwechseln, so dass ein förmliches alternieren der

Leitbündelscheide statt hat." Ieder van beide hoofdgevallen heeft bovendien zijn eigenaardigheden in de overige groeperingen, en deze geven daardoor aanleiding tot verdere onderverdeling. Hij komt tot de volgende indeeling, waarbij alleen de *Cyperis* door mij zijn in aanmerking genomen:

A. herantreten des Xylems an die Leitbündelscheide:

a. ein einziges Gefäß:	C. globosus	} volgens Duval Jouve.
	C. fuscus	
	C. vegetus	
	C. serotinus	

B. geschieden sein des Xylems von der Leitbündelscheide:

a. 1 Pericambiumschicht zw. X. und Leitbündelscheide:

¹⁾ zuweilen durchbrochen: C. flavescens (volgens D. J.)

²⁾ nie durchbrochen:	C. Papyrus	} volgens v. Tieghen en Duval Jouve.
	C. Ginge	
	C. Luzulae	
	C. albostriatus	
	C. Japonicus	
	C. alternifolius	
(= C. esculentus)	C. aureus	} volgens D. J.
	C. distachyus	

C. alternierendes herantreten und geschieden sein des Xylems:

C. rotundus (volgens D. J.)

C. elegans.

Daar het onderzoek niet volledig is ten opzichte van de soorten, is de waarde er van voor de systematiek nog niet te bepalen. In sommige gevallen kan het tot het determineeren van naverwante soorten medehelpen.

De laatste, die zich met de systematiek der Cyperaceae heeft beziggehouden, is Rikli, die in Pringsheim's Jahrb. für Wiss. Bot. 1895 XXVII p. 485, de groep der Scirpoideae anatomisch onderzoekt.

In de eerste plaats heeft ook hij de reeds meermalen genoemde kegelvormige verdikkingen van den binnenwand der epidermiscellen die boven baststrengen liggen, waargenomen:

„eigenthümliche, kegelförmige, papillöse Bildungen, welche nicht nur für die Scirpoideën, sondern auch für die zweite grosze Unterfamilie der Cyperaceën, für die Carices von hohem diagnostischen Werth sein dürften.“ — „Die innere Epidermiswand ist unter diesen Kegeln jeweilen stark verdickt und bildet so das sogenannte Innenhäutchen. Innenhäutchen und Zäpfchen sind verkieselt, reagiren aber sonst auf chemische Agentien in derselben Weise wie die übrigen Epidermiszellen.“

Als belangrijkste anatomisch-systematisch kenmerk vindt Rikli het al of niet tegenwoordig zijn in stengel en blad van een „chlorophylscheede“; dit is een laag chlorophyl-voerend parenchym binnen de endodermis, zij is het eerst door Haberlandt (*Physiol. Pfl. anatomie* 1884, fig. 61) bij eenige Cyperaceae ontdekt; Duval Jouve heeft haar blijkbaar niet opgemerkt, wel de daarmee gepaard gaande plaatsing van het gewone assimilatieweefsel. Die chlorophylscheede gaat, waar ze voorkomt, steeds gepaard met het gemis van een buiten de endodermis gelegen parenchymischeede en met radiale positie (ten opzichte van ieder der vaatbundels afzonderlijk) van de palisadencellen. De Cyperaceae zonder chlorophylscheede hebben een buiten de endodermis gelegen parenchymischeede en het palisadenweefsel radiaal ten opzichte van de stengeldoorsnede geplaatst (overgangsvormen komen slechts weinig voor, voornamelijk bij eenige *Fimbristylis*- en *Eleocharis* soorten met inwendige en uitwendige parenchymischeede). In de bladen is de chlorophylscheede sterker ontwikkeld dan in den stengel; ze dient waarschijnlijk om het door zijn eigenaardige rangschikking kwantitatief verminderde assimilatieweefsel gedeeltelijk te vervangen. De buitenste vaatbundels hebben een sterk ontwikkelde chlorophylscheede (van meer dan één laag), ten koste van de ontwikkeling der vaatbundel-elementen, en zijn klein en rond. Bij de naar binnen gelegen vaatbundels is de chlorophylscheede minder ontwikkeld, dikwijls slechts aan de phloëm zijde; het omliggende palisadenweefsel is steeds even ver als de chlorophylscheede ontwikkeld; dus hoe meer het palisadenweefsel de eigenaardige rangschikking rondom de vaatbundels aanneemt, hoe meer de chlorophylscheede zich ontwikkelt, als

compensatie; ook deze rangschikking zelf maakt eenigermate de mindere hoeveelheid goed doordat ze een snelleren afvoer van de assimilatie-producten mogelijk maakt.

Rikli meent verder dat, terwijl het chlorophyl der palisaden-cellen uit wandstandige ovale korrels bestaat, dat der chlorophylscheede een niet gedifferentieerde massa vormt, die minder snel ontleedt. Palla in „Zur Systematik der Gattung Eriophorum" B. Z. 1896 1^e abth. p. 141, spreekt dit tegen en merkt op, dat het chlorophyl der chlorophylscheede wel degelijk uit korrels bestaat, die echter kleiner zijn dan van het gewone chlorophylweefsel. Wat nu de systematische waarde van die chlorophylscheede betreft, zoo meent Rikli dat de Cyperaceae welke haar bezitten waarschijnlijk een phylogenetisch zelfstandige groep vormen, die zich reeds vroeg van de overige Cyperaceae heeft afgescheiden. Daarop berust zijn indeeling van de familie in *Chlorocyperaceae* en *Eucyperaceae*. Het is merkwaardig, dat door deze verdeling slechts weinig geslachten gesplitst worden. Tot de „Eucyperaceae" behooren *Hypolytrum*, *Carpha*, *Dulichium*, *Pentasticha*, *Courtoisia*, *Androtrichum*, *Acoridium*, *Psilocarya*, *Hemichlaena*, *Ficinia*, *Eriophorum*, *Dichromena*; tot de „Chlorocyperaceae": *Lipocarpa*, *Kyllingia*, *Hemicarpha*, *Fuirena*, *Ascolepis*, *Fimbristylis*. In tweeën gesplitst moeten worden: *Cyperus*, *Scirpus* en *Heleocharis*. Van *Scirpus* moet onder de „Chlorocyperaceae" de ondergroep *Dichostylis* gebracht worden*), die ook morphologisch van de overige *Scirpus*-soorten afwijkt. *Cyperus* en *Heleocharis* worden ieder in 2 geslachten: „*Chlorocyperus*" en „*Eucyperus*", „*Chlorocharis*" en „*Heleocharis*" verdeeld. Wat *Cyperus* betreft: tot *Chlorocyperus* behooren (volgens de opgave) o.a. *C. grammicus*, *Megapotamicus*, *cimicinus*, *abyssinicus* (= *flavescens* β), *intermedius* (= *lanceolatus*), *pannonicus*, *pauper*, *flavescens*, *Mundtii*, *Eragrostis*, *junciformis*, *Barteri*, *polystachyus*, *patuliflorus* (= *Hochstetteri*), *rivularis*, *latispicatus*, *Nilagiricus* (= *globosus* β), *Melanostachyus*; alsnog *C. nitens* en *pumilus* die door Rikli en Palla tot *Dichostylis* worden gebracht; deze alle behooren tot

*) Palla in „Zur Kenntniz der Gattung Scirpus" Engler Bot. Jahrb. 1888 X p. 293, verdeelt *Scirpus* in 8 geslachten, waaronder *Dichostylis*; hiertoe worden o.a. verschillende *Cyperus*-soorten gebracht, zooals *C. aristatus*, *cuspidatus*, *squarrosus*, *castaneus*, *nitens*, *pumilus*.

de distile ondergeslachten *Pycereus* en *Juncellus* (tot het laatste: *C. Barteri* en *pannonicus*); verder: *C. Papyrus*, *Jacquinii* (= *mutans*), *articulatus*, *Aegyptiacus*, *confertus* en *Iria*; benevens *C. aristatus*, *cuspidatus*, *castaneus*, *squarrosus* (*Dichostylis* soorten Palla en Rikli), al dewelke tot *Cyperus sensu stricto* (*tristyli*) behooren, (de namen tusschen haakjes geplaatst zijn volgens Clarke 1886; de identiciteit is niet altijd zeker omdat Rikli geen auteursnamen opgeeft; ondersteld wordt dat Kunth's *Enumeratio*, die in de opgegeven literatuur genoemd wordt, de bron is waaruit hij de soortsnamen geput heeft).

Palla, op wiens getuigenis Rikli zich beroept als hij zegt, dat de systematici te eenzijdig-morphologische kenmerken in de systematiek gebruiken, is 't echter met deze indeeling niet eens; hij merkt er tegen op, dat een opvallend kenmerk (zooals de chlorophylscheede) daarom nog geen phylogenetische waarde behoeft te hebben, dat die scheede op verschillende tijden in verschillende geslachten kan zijn ontstaan, dat ze ook bij de zogenaamde *Eucyperaceën* weer geaborteerd kan zijn, enz., en dat dus Rikli's indeeling een onnatuurlijke is. Ook Wettstein (*Oesterr. Bot. Zeitschr.* 1895 p. 234) veroordeelt deze indeeling op grond van het feit dat een verdeeling in onderfamilies op phylogenetischen grondslag moet rusten, en dit van Rikli's indeeling volstrekt niet voldoende is aangetoond; het feit, dat in *Chlorocharis* Rikli soorten voorkomen die door het ontwikkeld-hebben van een buiten-parenchymlaag tot *Heleocharis* Rikli naderen, wijst al op een nauwer verband van de twee geslachten dan met hunne plaatsing in verschillende onderfamilies is overeen te brengen. Ook is het geheele onderzoek wat betreft het aantal der onderzochte soorten te onvolledig om reeds nu ingrijpende veranderingen in de bestaande systematische verdeeling te veroorloven.

DE INDISCHE CYPERACEËN.

1. LITERATUUR.

De Engelsch-Indische *Cyperaceën* zijn het laatst bewerkt door C. B. Clarke, in *Hooker's Flora of British India* 1894 vol. VI

p. 585. Nederland is in dit opzicht achter gebleven zoodat voor den Maleischen Archipel nog altijd Miquel's flora van 1855 vigeert.

Uit de hiervolgende lijst van de voornaamste werken die Cyperaceën behandelen volgt van zelf een overzicht van hetgeen op het gebied der Cyperaceën door Nederlanders en voor Ned. Ind. na Miquel is gepresteerd; de werken staan in geschiedkundige volgorde:

Linnaeus: <i>Species plantarum ed. I</i>	1753
" " " " " <i>IV</i>	1797
Rottböll, <i>Descriptiones et Icones plantarum</i>	1786
Retz, <i>Observationes botanicae</i>	1791
Vahl, <i>Enumeratio plantarum</i>	1806
Persoon, <i>Synopsis plantarum</i>	1807
R. Brown, <i>Prodromus florae novae Hollandiae etc.</i>	1810
Lestiboudois, <i>Essai sur la famille des Cyperacées</i>	1819
Roxburgh, <i>Flora Indica</i>	1832
Wight, <i>Contributions to the Botany of India</i>	1834
Nees, <i>Uebersicht der Cyperaceen gattungen</i> , in <i>Linnaea</i> IX p.273	1834
Kunth, <i>Enumeratio plantarum</i>	1837
Nees in <i>Flora Brasiliensis</i> vol. II pars. 1	1842
Nees, <i>Cyperaceae</i> , in <i>Nova Acta XVI suppl.</i> 2 p. 53	1843
Hasskarl, <i>Plantae Javanicae variores</i>	1848
Zollinger, <i>Systematisches Verzeichniss enz.</i>	1854
Steudel, <i>Synopsis plantarum Graminearum</i>	1855
Miquel, <i>Flora van Ned. Indie</i>	1855
" " " " " <i>Eerste bijvoegsel</i>	1860
" <i>Illustrationes etc.</i>	1871
Boeckeler, <i>Die Cyperaceen des Königlischen Herbariums zu Berlin</i> , in <i>Linnaea</i> dl. 35 e.v. (nieuwe reeks dl. 1 e.v.)	1868*
Forbes, <i>Wanderungen eines Naturforschers im Mal. Arch.</i>	1886
Clarke, <i>On the Indian Species of Cyperus</i> , in <i>Journal of the Linnean Society</i> XXI p. 1	1886
Warburg, <i>Beiträge zur Kenntniz der papuanischen Flora</i> , in <i>Engler Bot. Jahrb.</i> XIII p. 230	1891
Stapf, <i>The flora of Kinabulu (Borneo)</i> in <i>Transactions of the Linnean Society</i> , Botany 2 ^o ser. IV p. 69-263	1894
Clarke, <i>Cyperaceae</i> , in <i>Flora of British India</i> VI p. 585 .	1894

* Verder in: *Flora* 1875; *Cyperaceae novae* 1888—1890; *Allgem. Bot. Zeitschr.* 1895; etc.

2. MATERIAAL.

Na Miquel in 1855 zijn de Cyperaceën van Nederlandsch Indië dus niet meer bewerkt geworden. Het behoeft wel geen betoog, dat een herziening zeer noodig is; reeds bij het doorlezen van Clarke's en Boeckeler's werken kan men bemerken hoe de latere cyperologen omtrent vele van Miquel's soorten andere opvattingen huldigen; doch niemand heeft het authentieke materiaal van Miquel's beschrijvingen volledig en kritisch onderzocht. Ook is het materiaal sterk toegenomen; het groot aantal pakketten met indeterminaten was dan ook een gereede aanleiding om deze familie voor een systematische bewerking te verkiezen. Dit materiaal is gedeeltelijk van bekende verzamelaars (*Blume, Boerlage, Forsten, Junghuhn, Kühl en v. Hasselt, Kurz, Waitz, Weber-van Bosse, Zippelius*), gedeeltelijk zonder opgave van collector maar met die van de vindplaats, zij het dan ook dikwijls slechts het eiland; voor een gedeelte ten slotte zonder nadere aanduiding dan de Indische archipel als plaats van herkomst. — Een vermeerdering van dit materiaal werd nog geleverd door welwillend geleende voorwerpen van 's lands plantentuin te Buitenzorg waaronder planten door *Teymann, Scheffer* en den directeur *Dr. Treub* verzameld; verder door de collectie welke de heer *Koorders* van Celebes had medegebracht. Daarentegen is mijn verzoek aan het herbarium van Berlijn om de Cyperaceën, door de heeren *Sarasin* op Celebes verzameld, te mogen inzien, niet beantwoord; (wel is mij het aangevraagde vergelijkingsmateriaal, waaronder belangrijke authentieke voorwerpen, toegezonden). Het authentieke materiaal van Miquel is voor 't grootste gedeelte in 's Rijks herbarium te Leiden en in het herbarium van de Utrechtsche hoogeschool aanwezig; het laatste bevat vooral planten door *Kurz* op Banka en bij Buitenzorg verzameld.

HET GESLACHT CYPERUS.

1. WIJZE VAN BEWERKEN.

De voornaamste werken van lateren tijd over dit geslacht zijn *Boeckeler's* „Cyperaceen des Königlichen Herbariums zu

Berlin" in *Linnaea* XXXV e.v., en *Clarke's* opstel over de Indische *Cyperus* soorten in *J. of the L. S.* XXI p. 1.

Bij de bewerking van de Ned. Ind. voorwerpen van dit geslacht konden derhalve twee wegen gevolgd worden: de beschrijvingen van Clarke en Boeckeler konden overgenomen en de Nederlandsch Indische voorwerpen volgens hen bepaald en benaamd worden (met uitzondering van nieuwe variëteiten of soorten natuurlijk); òf het materiaal van Ned. Indië kon zelfstandig worden beschreven. Het eerste ware het meest doelmatige wanneer het een klein aantal planten van een streek betrof, zeer verwant aan de reeds beschrevene. Is, zooals in ons geval, echter het gebied en het aantal planten groot, dan treden vele bezwaren op: de beschrijvingen passen niet meer; ook van een zelfde soort kan de gemiddelde vorm verplaatst zijn; variëteiten treden in andere verhoudingen op. Ook zijn de opgaven van de verschillende beschrijvers dikwijls onderling afwijkend, en daar beide verschillend materiaal voor zich hebben gehad is het moeilijk met weer ander materiaal uit te maken wie gevolgd moet worden. Maar het grootste bezwaar ligt in de wijze zelf der beschrijvingen. Deze zijn meest niet volledig; van de eene soort wordt het kenmerk van een zeker orgaan opgenoemd, van de daaropvolgende een ander kenmerk van een ander orgaan, en niet wederkeerig; van een orgaan wordt nu eens de vorm in woorden, dan weer precies in cijfers uitgedrukt, in een derde geval in 't geheel niet, enz. Dit kan liggen aan onvolledig materiaal doordat van de eene soort b.v. geen rijpe vruchten, van de andere geen worteldeel en aanwezig zijn; òf door niet-stelselmatig beschrijven. Wanneer men met ruim materiaal vóór zich zulke beschrijvingen wil aanvullen of wijzigen dan krijgt de beschrijving een zeer heteroog karakter. Om al deze redenen als ook om het belang van de kennis van een op zichzelf groot floragebied komt de tweede weg mij wenschelijk en verkieselijk voor. Eerst wanneer zoowel van het Engelsch Indische- als van het Nederlandsch Indische gebied een zelfstandige florabeschrijving gereed is, kan een naar omstandigheden zoo volledig mogelijk beeld van het geheele Monoëen-gebied gegeven worden, hetwelk weder met andere gebieden kan worden vergeleken en vereenigd.

2. BEWERKT GEBIED.

Ofschoon planten uit Ned. Indië het grootste aandeel in de hierna volgende beschrijvingen hebben, zoo is toch het in bewerking genomen gebied niet tot Ned. Indië beperkt, maar over den geheelen Maleischen Archipel uitgestrekt, terwijl ook *Nieuw-Guinea* hierbij is opgenomen, in navolging van *Warburg* in „Beiträge zur Kenntniz der papuanischen Flora”, Engl. Bot. Jahrb. XIII 1891 p. 231, die aldaar o.a. schrijft:

„In floristische Hinsicht bildet Neu-Guinea entschieden einen Theil der Süd-asiatischen Monsun-flora; die Verwandtschaft zu den Malayischen Florengebied ist, wie wir in einzelne sehen werden, eine sehr viel grözere als die Verwandtschaft zu Australien und zu die melanesisch-polynesischen Inseln.”

3. DE VERDEELING VAN HET GESLACHT CYPERUS.

Kunth is de eerste geweest die de soorten van *Cyperus* in een groot aantal met diagnosen voorziene afdeelingen gegroepeerd heeft; voor 't grootste gedeelte wordt zijn verdeeling ook thans nog in acht genomen. Deze afdeelingen worden vervolgens door de verschillende auteurs op verschillende wijze in hogere groepen gerangschikt. Hier is *Cyperus* zeer ruim opgevat en bevat de ondergeslachten: *Kyllinga*, *Pycreus*, *Juncellus*, *Eucyperus*, *Dictidium* en *Mariscus*. Onder die hoofden vindt men ook nadere bijzonderheden omtrent hunne geschiedenis; alleen de verdeeling van Clarke in de Flora van Britsch Indië is daarbij buiten beschouwing gelaten, omdat ze geheel van die der overige auteurs afwijkt en mijns inziens niet gelukkig gekozen is.

DE BESCHRIJVINGEN.

1. GESLACHTS-, ONDERGESLACHTS- en SECTIE- BESCHRIJVINGEN.

Deze zijn opgemaakt uit de kenmerken der in den Maleischen Archipel voorkomende soorten. In de geslachts- en ondergeslachts-diagnosen zijn de hoofdorganen alle gecursiveerd; in de sectie-diagnosen daarentegen die organen met hunne kenmerken, welke voor de sectie bijzonder kenmerkend zijn.

2. DE SOORTSBESCHRIJVINGEN.

a. IN HET ALGEMEEN.

Deze zijn opgemaakt naar de voorwerpen, welke in den Maleischen Archipel verzameld zijn, behalve in de gevallen dat het materiaal te gering was; dan is de beschrijving van andere auteurs gevolgd en zijn de verschillen daarmede of bijzonderheden van de voorwerpen van den Maleischen Archipel er bij aangeteekend. Aan den anderen kant zijn verschillen, die de soortsbeschrijvingen van andere auteurs met de in den Maleischen Archipel verzamelde planten opleverden ook dikwijls in de beschrijvingen vermeld. Van soorten (en hogere plantengroepen) welke in Engelsch Indië voorkomen, doch nog niet in den Archipel gevonden zijn, is een korte beschrijving gegeven of zijn de kenmerkende eigenschappen aangegeven, hetzij naar bestaande beschrijvingen of naar materiaal in het H. L. B. Soorten of hogere groepen, die noch in den Maleischen Archipel, noch in Engelsch Indië zijn waargenomen, blijven in den regel buiten beschouwing. Steeds is duidelijk aangegeven of een beschrijving, waarneming of opgave op gezag van een anderen auteur geschiedt of naar eigen bevinding is gemaakt. Behalve het vergelijkingsmateriaal in 't H. L. B., en uit het Herbarium van Calcutta en Berlijn met groote bereidwilligheid toegezonden, was ik door een zeer gewaardeerd aanbod van den heer Clarke in de gelegenheid om van eenige kritische soorten voorwerpen te verkrijgen met geheel nieuwe determinaties van zijn hand. Ook de planten van Celebes, door den heer Koorders verzameld, zijn op

verzoek van laatstgenoemden aan den heer Clarke opgezonden en, na door dezen gedeetermineerd te zijn, aan mij teruggezonden; ook deze leverden een welkome vermeerdering van het vergelijkingsmateriaal.

b. IN ONDERDEELEN.

1. *De soortnaam.* Deze is steeds voorzien van den naam des auteurs, die de soort het eerst beschreven heeft; indien die beschrijving door mij gelezen is en geacht wordt de soort voldoende van de overige te doen kennen, of indien een authentiek voorwerp de soort voldoende aanduidde (in 't geval van soorten van Linnaeus op gezag van Clarke in *J. L. S.* XXX) is ze met een sterretje voorzien; in 't tegengestelde geval is de naam tusschen haakjes geplaatst en vindt men bij de literatuur nadere opgave; terwijl in de overige gevallen de auteursnaam op gezag van andere is overgenomen en noch van een sterretje noch met haakjes voorzien is. Vooral de beschrijvingen van *Linnaeus'* soorten zijn in den regel onvoldoende; doch heeft *Clarke* in *J. L. S.* XXX p. 299, zijn bevinding medegedeeld omtrent een onderzoek door hem in het eigen herbarium van Linnaeus ingesteld; verscheidene soorten van Linnaeus zijn door dat onderzoek identiek gebleken met de planten die door nieuwere auteurs onder Linnaeus' namen worden verstaan; van andere bleek dit slechts voor een gedeelte of in 't geheel niet het geval te zijn (b.v. bij *C. longus*, *C. rotundus* en *C. Haspan*); in die gevallen heeft de naam van Linnaeus achter de soort eigenlijk geen zin en wordt slechts als een nu eenmaal gefixeerde geschiedkundig-systematische fout behouden; Linnaeus zelf zal zeker een dergelijke drievoudige nomenclatuur niet bedoeld hebben, die tegenwoordig *honoris autorum causa* zoozeer in zwang is en groote verwarring sticht; een naam immers, die noch op een voldoende beschrijving noch op een voldoende voorwerp berust, zal door verschillende auteurs verschillend worden opgevat en daardoor met verschillende planten worden geïdentificeerd; in de zuivere systematiek veroorzaakt dit hoogstens een onwelkome vermeerdering der synonymie; maar daarbuiten worden dikwijls planten geciteerd, niet met verwijzing naar het werk waaraan de naam ontnomen is, maar alleen met den auteursnaam, die in dat werk achter den soortnaam vermeld stond; en die aldus geciteerde naam zal in het onderstelde geval verschillende planten aanwijzen naar mate van het systematische werk, waarin men den naam opzoekt. Hoe verdienstelijk mannen als Linnaeus, Rottböll, Vahl en andere ook geweest zijn, vele hunner beschrijvingen zijn verouderd en hunne herbaria geheel of gedeeltelijk te loor gegaan; en in diezelfde mate behooren ze in de systematische werken

hunne plaats aan het hoofd der soort aan jongere namen af te staan, om in de literatuur de hun toekomende plaats in te nemen. En wat van deze „*Dei majores*” der systematiek geldt, is a fortiori van kracht voor die systematici, wier beschrijvingen en benamingen reeds dadelijk niet aan de gestelde eischen voldoen. — Bij het aanhalen van een soort wordt door mij steeds de auteur genoemd van wien de beschrijving is, welke de door mij bedoelde plant weergeeft. Was die auteur niet de eerste welke de soort beschreven heeft dan is de naam van dien eersten auteur in den regel er bij geplaatst.

2. *De korte beschrijving*, onder den soortnaam geplaatst, geeft de hoofdkenmerken van de soort aan, waarvan diegene gecursiveerd zijn welke tegenover de andere soorten derzelfde sectie van belang zijn. Deze korte beschrijving omvat de soort met de naast haar beschreven „vormen”. Wanneer van een orgaan een bijzonder kenmerk in de ééne soort is opgegeven, in de andere niet, dan komt het in die andere soort niet voor.

3. *De literatuur* onder de korte beschrijving opgegeven, behoort, indien geen „vormen” naast de soort onderscheiden zijn, tot de geheele soort. Worden echter „vormen” onderscheiden, dan heeft die literatuur betrekking op de eerste, uitvoerig beschreven vorm, „*Forma primaria*” genoemd; echter met dien verstande dat wel onder de opgegeven beschrijvingen en synoniemen geene voorkomen welke uitsluitend op de overige „vormen” betrekking hebben, doch die opgegeven beschrijvingen en synoniemen meermalen ook planten omvatten die hier onder de overige „vormen” gerangschikt zijn.

Alleen de voornaamste in aanmerking komende literatuur is opgegeven; is de opgave aan andere auteurs ontleend, dan is dat er bij vermeld; steunt ze, behalve op de beschrijving, op geziene voorwerpen, dan is dit hetzij direct door een ! aangegeven hetzij door nadere aanduiding van die voorwerpen; zoo zijn b.v. bij soorten van Steudel, Kunth, Hochstetter de voorwerpen waarop de soort gevormd is, en - bij beschrijvingen van Clarke de voorwerpen door hem zelf in verschillende jaren gedetermineerd of in zijn werken geciteerd en door mij gezien, tusschen haakjes vermeld en met een ! voorzien. Bij beschrijvingen van Clarke is dit vooral noodig omdat Clarke ten opzichte van verscheidene soorten in opvolgende jaren van opvatting veranderd is, en een in 1883 gedetermineerde plant dus wel bewijskracht voor zijn in 1884 geschreven opstel heeft, maar niet, of ten minste minder, voor zijn in 1894 geschreven overzicht der Cyperaceën; en omgekeerd planten in 1893 gedetermineerd meer met de Flora of British India dan met het opstel van 1884 in verband staan. Soms zijn

het dezelfde planten die door hem zijn gedetermineerd en in 1886 geciteerd; dikwijls ook gedeeltelijk of alle verschillende; dit is niet aangegeven. De geciteerde planten zijn steeds zulke die geen twijfel overlaten, dus in de meeste gevallen genummerde van Hohenacker, Helfer, Wall. enz. Bij beschrijvingen van Boeckeler is in den regel niet aangegeven of planten, door hem geciteerd, zijn gezien, omdat de beschrijvingen van Clarke, die naar Engelsch Indisch materiaal zijn gemaakt, steeds voorop zijn gesteld; toch spreekt 't van zelf dat dikwijls met zijne opgaven rekening is genomen.

4. *Opgave der afbeeldingen.* Ook hier is door een ! aangegeven of de afbeelding door mij is gezien, en in 't tegenovergestelde geval de auteur aangegeven waaraan de opgave is ontleend.

5. *De lange beschrijving.* Hierin zijn de geslachts- en ondergeslachtskenmerken niet opgenomen, wel die der secties; en indien naast de hoofdbeschrijving „vormen” onderscheiden zijn, omvat zij die vormen niet. Zij zijn zoo homogeen mogelijk gemaakt; indien van een orgaan een kenmerk in de ééne soort is omschreven, in een andere niet is opgegeven, dan heeft in die andere soort het bedoelde orgaan ten opzichte van dat kenmerk een „gewone” vorm, zooals hieronder bij de behandeling der verschillende organen nader is aangegeven. Wanneer de beschrijving gedeeltelijk van andere auteurs is overgenomen, dan is dat steeds vermeld; is een orgaan ten opzichte van zeker kenmerk niet waargenomen kunnen worden en dit ook niet door andere auteurs beschreven, dan is dat door . . . aangeduid. Uitdrukkingen voor maat en vorm zooals: „oblongus”, „linearis” enz. zijn in den regel door bijgevoegde getallen gefixeerd. Alle hoofdorganen zijn geursiveerd; de beschrijving van ieder orgaan staat tusschen ; ; , die van de onderdeelen van 't orgaan tusschen , , ; onderaan, bij uitzondering bovenaan, is het materiaal vermeld waarnaar de beschrijving is opgemaakt. Dit zijn steeds gedroogde planten geweest; maar voorzoover dezelfde soorten ook door Hasskarl in zijn „Plantae Javanicae rariores” zijn beschreven, is op één uitzondering na geen opvallend verschil, ook niet in de opgave van de kleur der spiculae te bemerken. Die uitzondering is de doorsnede van den stengel, die van stompkantig of rond door het drogen dikwijls scherpkantig wordt met ingevallen zijden.

6. *Figuren.* Deze zijn alle naar de natuur gemaakt en hebben het voordeel onder mijn direct toezicht door eene andere persoon te zijn geteekend, waardoor fouten wegens subjectieve opvatting vermeden zijn (cf. A.P. De Candolle „Théorie élémentaire” p. 314).

7. *Vormen.* Hieronder worden planten beschreven die in nauw verband staan tot de voorwerpen welke aan de hoofdbeschrijving ten grondslag liggen, maar die min of meer afwijken en in geringer aantal voorhanden zijn. Hun waarde ten opzichte van de „eerste vorm” (de voorwerpen der hoofdbeschrijving) wordt niet beoordeeld, omdat daarvoor meer gegevens vooral omtrent de geografische verspreiding noodig zijn dan in herbariummateriaal te vinden is. Onder „vormen” vindt men dus hier voorwerpen beschreven die door andere auteurs naar gelang van hun persoonlijk gevoelen: vormen, varieteiten, ondersoorten of soorten genoemd worden, hetgeen in ieder bijzonder geval uit de literatuur te zien is. — Van de vormen wordt meestal alleen het verschil met de eerste vorm (voorwerpen der hoofdbeschrijving) aangegeven, waardoor het verband gemakkelijker is te overzien.

8. *Afwijkende voorwerpen.* Dit zijn voorwerpen die in zeer gering aantal (meest slechts 1 of 2) voorkomen, waardoor de systematische waarde er van nog minder is te bepalen. Zij worden zoowel in de eenige of eerste - als in de overige vormen gevonden.

9. *Groeiplaatsen en verzamelaars.* Hieronder is alles opgenomen wat het materiaal aan gegevens bevatte; in de eerste plaats omdat daardoor eenigermate over de verspreiding, de wijze van voorkomen, de natuurlijke standplaats enz. kan geoordeeld worden, en in de tweede plaats omdat daaruit in hooge mate het gebrekkige van de meeste opgaven aan den dag komt. Slechts zelden vindt men eenigermate volledige aanduiding van wat eigenlijk bij ieder voorwerp behoorde meegedeeld te zijn; die gunstige uitzonderingen zijn b.v. de opgaven van den heer Koorders bij verscheidene van zijne planten uit Celebes, van Hasskarl in zijn „*Plantae Javanicae rariores*”. Alle gegevens die bij dezelfde voorwerpen behooren staan tusschen — — .

Dikwijls zal men bemerken dat meer dan één, elkaar tegensprekende, etiketten bij dezelfde planten lagen; zoo vooral bij planten van Junghuhn; 't is echter zeer wel mogelijk en zelfs waarschijnlijk, dat in vele dier gevallen de verschillende etiketten bij verschillende voorwerpen behoord hebben, doch later te gelijk met de planten met elkaar vereenigd zijn.

Maanden zijn door romeinsche cijfers aangeduid. Ook hier is steeds aangegeven als groeiplaatsen of namen der verzamelaars niet aan geziene voorwerpen doch aan andere auteurs zijn ontleend. Verder is met H. U., H. B., H. Calc., H. Berol., aangeduid of de planten, waarvan de opgave geschiedt, aan het Herbarium van Utrecht, Buitenzorg, Calcutta of Berlijn

behooren; indien niets van dien aard is opgegeven zijn de planten van de opgegeven groeiplaats of van den opgegeven verzamelaar 't eigendom van het Rijks-Herbarium te Leiden (H. L. B.) of althans in 't voortdurend bezit er van (b.v. de planten van Junghuhn); dit is o.a. ook het geval met de planten van Celebes door den heer Koorders verzameld, waarvan dubletten door Buitenzorg aan Leiden zijn afgestaan.

c. DE ORGANEN.

De ondergrondse organen. Een ondergrondsich verbindingsorgaan van twee of meer individu's wordt door mij steeds: *wortelstok (rhizoma)* genoemd. Uit hetzelfde individu kan een- of kunnen meer wortelstokken ontspringen; deze kunnen lang zijn, en worden dan kruipend (*repens*) genoemd, of kort (*brevé*) zoodat de individu's dicht bij elkaar maar toch op eenigen afstand staan, of zeer kort (*brevissimum*) wanneer de individu's vlak tegen elkaar aansluiten en onder den grond verbonden zijn (b.v. Tab. I fig. 10). Dikwijls komen korte en zeer korte wortelstokken tegelijkertijd aan een groep onderling verbonden individu's voor.

Voor een kruipenden wortelstok zijn in 't bijzonder de „Corymbosi” onderscheiden (behalve *C. Zollingeri*, die daarom door Clarke 1886 bij de „Compressi” wordt geplaatst). Wanneer de wortelstok verdikkingen vertoont zooals bij *C. rotundus*, of andere bijzonderheden, wordt dit speciaal vermeld, niet het niet-voorkomen er van. — Met het al of niet voorkomen van een wortelstok, of, wanneer we met Duval Jouve (cf. p. 11 alhier) aannemen dat ook éénjarige planten een rhizoom hebben, met den aard van den wortelstok, hangt het één- of meerjarig zijn der soort nauw samen. Slechts in enkele gevallen is hieromtrent een besliste opgave gedaan; meestal is het woordje waarschijnlijk (*prob.*) vóór de uitdrukking geplaatst; alleen nauwkeurig onderzoek in de vrije natuur kan hier zekerheid verschaffen.

De stengel. Naarmate van de groeiwijze worden *culmi caespitosi, subcaespitosi, distantes, solitarii* onderscheiden. *Caespitosi* wanneer vele individu's tezamen zoden vormen, hetgeen zoowel met éénjarige (b.v. de „Aristati”) als met planten met zeer korten, of hoogstens korten wortelstok (b.v. de „Compressi”) het geval kan zijn; *distantes* of *solitarii* wanneer de individu's ieder op zichzelf staan, *solitarii* als zij vrij van elkaar-, *distantes* wanneer zij door wortelstokken verbonden zijn (b.v. de „Corymbosi”). Daartusschen staan gevallen waarin, volgens het herbariummateriaal, geen bepaalde zoden gevormd worden, doch de planten ook niet alle op zichzelf staan; 2, soms 3—4 individu's zijn telkens

door zeer korte, hoogstens korte wortelstokken verbonden; deze individu's zijn in dezelfde soort meestal nu eens beide of alle bloeiend, dan weer op 1 na niet bloeiend; sommige zijn geheel op zich zelf, zonder dat uit te maken is of dat de natuurlijke toestand geweest is of dat de verbinding met andere individu's is verbroken geworden. Van de soorten, die dit vertoonen worden de stengels als *subcaespitosi* beschreven (*C. diffusus*, *digitatus*, *elatus*, *radiatus*, *dilutus*, *pennatus* enz. (cf. Tab. I fig. 10). Soms vertoonen deze behalve de korte of zeer korte- ook verlengde wortelstokken; dan kunnen de stengels *subcaespitose distantes* genoemd worden. De ware verhoudingen kunnen slechts op de groeiplaats zelf worden waargenomen, ook b.v. of een subcaespitose plant éénjarig of overblijvend is; hier zijn alleen de in het herbarium voorkomende gevallen in aanmerking genomen.

De stengel is gewoonlijk ongeleed; dit wordt in de beschrijving dan ook niet opgenomen en alleen vermeld als 't bij uitzondering (b.v. bij *C. Eragrostis*) anders is. Verder is gewoonlijk opgegeven of de stengel driehoekig (*trigonus*) of driekantig (*triquetrus*) is of anders (b.v. subteres); dikwijls zijn de stengels driekantig of driehoekig maar min of meer samengedrukt, zoodat één zijde concaaf wordt (bij *C. cyperinus* b.v. zijn voorwerpen met scherp driekantige- en andere met min of meer samengedrukte stengels), of zóó dat de stengel plat wordt; alleen wanneer dat plat-zijn opvallend erg is, wordt er melding van gemaakt (*C. Haspan*, *malaccensis*); ook als de stengel b.v. zoo goed als rond is (*C. dilutus*, *pennatus*). Het driekantige of driehoekige is ook dikwijls maar een kwestie van opvatting, waarvan de grens moeilijk te trekken is; soms is de stengel van onderen meer driehoekig, naar boven toe meer driekantig; geheel bovenaan is hij gewoonlijk scherp driekantig, soms werkelijk of schijnbaar gevleugeld (b.v. *C. diffusus* f. *turgidula*, *C. melanospermus*). De stengel is verder gewoonlijk overlans gesleufd, en glad; alleen in uitzonderingsgevallen wordt dit vermeld. — Deze opgaven gelden alle voor de gedroogde planten; in frisschen toestand is de stengel gewoonlijk rondhoekiger en minder of in 't geheel niet gesleufd; dit geeft ook *Hasskarl* aan die in *Plantae Javanicae variores* levende planten beschreven heeft, en voor den stengel soms de vorm der doorsnede in verschen- en in gedroogden toestand vermeldt; zoo wordt van *C. vulgaris* gezegd, dat de frissche stengel „*obsolete trigonus*”, de gedroogde „*triangularis*” is, van *C. compressus*: „*caules subteres, siccando trigoni, supra trigoni angulis obtusis, siccando triquetri angulis acutissimis, lateribus sulcato-caniculatis.*”

De lengte is dikwijls varieerend in dezelfde soort; in de meeste soorten is de stengel normaal vrij hoog (*elatus*); in het andere geval wordt hij

als *humilis* vermeld. Een bijzonder geval leveren *C. macropus* en *C. radians* die een zeer korten stengel maar lange schermstralen hebben (cf. Tab.V fig. 1). Wanneer de lengten der beschreven voorwerpen een geleidelijke serie vormen, is de grootst bereikte lengte opgegeven; gaat die serie tot een zekere grens en komt daarboven nog een voorwerp met opvallend langen stengel voor, dan wordt de eindlengte der serie als normaal-grens genoemd en de daarboven voorkomende lengte als uitzondering vermeld (door de woorden *rare, maxime, enz.*).

De stengel wordt *tenuissimus, tenuis, crassiusculus* ($\pm 1\frac{1}{2}$ mM. diam.) of *validus* genoemd naar den indruk dien hij maakt; is de doorsnede van belang, dan wordt de maat er van genoemd.

De bladen. Deze zijn gewoonlijk wortelstandig, soms (bij *C. Eragrostis*) staan zij ook aan den stengel ingeplant. De lengte der bladen is meestal van de lagere naar de hoogere toenemend (de allerlaagste scheedevormig); dan is de lengte van het hoogste blad opgegeven en geldt van die maat hetzelfde wat van den stengel gezegd is; zijn zij bij uitzondering alle ongeveer even lang, dan wordt dit vermeld. Wordt opgegeven, dat er *folia laminiata a—b* zijn dan wil dit zeggen dat er mogelijk ook nog kleinere min of meer scheedevormige blaadjes zijn, die echter niet in aanmerking komen. De bladen zijn in den regel vlak doch gekield, en aan den top acut; alleen als ze anders zijn wordt dit opgegeven. Aan gedroogd materiaal is dikwijls moeilijk te zien of de bladen in de natuur slap of stijf zijn; dan wordt een tusschenterm gebruikt, *rigidiuscula* of *m. m. rigida*.*) De bladen zijn gewoonlijk over het bovengedeelte *scabra*, vooral aan de hoefdrib en de zijkant, soms over de geheele lengte (b.v. bij de „*Radiatae*” en bij *C. platystylis*).

De involucraalbladen gelijken in den regel op de stengelbladen; alleen als dit niet het geval is wordt ook van hen de breedte en aard opgegeven.

De bloeiwijze. De inflorescentie van de hier behandelde soorten wordt eenvoudigheidshalve steeds *Umbella* (met tot grens het *Capitulum*) genoemd, ofschoon in verschillende soorten (*C. alternifolius, diffusus, platystylus, malaccensis, bulbosus*) de bloeiwijze min of meer duidelijk trosvormig is; de stralen der eerste of tweede orde staan hier alle of voor een gedeelte duidelijk niet op dezelfde hoogte maar op eenigen afstand van elkaar ingeplant, in de oksels van de zoogenaamde involucraalbladen. De stralen zijn spiraalgewijs op de as van lager orde ingeplant; iedere straal is steeds voorzien van een *ochrea*, een hem omvattende bractee,

*) Hasskarl geeft dit bij de door hem beschreven soorten niet op.

die steeds hooger dan het involucraalblad is ingeplant en opposiet aan dit blad is geplaatst, (een en ander zooals juist bij de genoemde soorten goed te zien is); de buitenste resp. laagste stralen zijn het sterkst ontwikkeld, de binnenste of hoogste het minst (cf. Tab. I fig. 9*a*). — Het scherm kan enkelvoudig of samengesteld zijn; in het eerste geval is het scherm, in het laatste zijn de schermpjes soms op zoodanige wijze gebouwd, dat het scherm of schermpje meer op een „panicula” („corymbus” volgens Clarke 86 p. 11) gelijkjt, o.a. bij *C. Iria*, polystachyus en *distans* (cf. Tab. I fig. 9*b*). Alle vertakte assen hebben in dat geval evenals de stralen van een scherm of schermpje een bractee en een (overstaande) ochrea; de onvertakte spicae dragen hun spiculae in een klein gebleven gluma, dikwijls (vooral bij de laagste) in een acuminate bractee verlengd, terwijl de ochrea door de volgende (ook klein gebleven) gluma wordt vertegenwoordigd. Bij *C. distans* b.v. zijn van de hoogere spiculae de onderste twee glumae klein en leeg; de laagste hebben het onderste van die twee schubjes in een acuminate bractee verlengd; daar beneden beginnen de vertakkingen, die alle langere bracteeën en een overstaande ochrea aan hun voet hebben (cf. Tab. I. fig. 9*b*). Bij *C. Iria* hebben alle spiculae een acuminate bractee; hier zijn de ochreae der vertakkingen slecht ontwikkeld, gluma-achtig. *C. polystachyus* heeft aan zijn vertakkingen goede ochreae, doch de bracteeën zijn hier zeer weinig ontwikkeld (= klein gebleven glumae); bij *C. pennatus* gaat de ochrea der onderste vertakkingen bij de hoogere langzamerhand in een gluma over, terwijl ook de overstaande bractee reduceert. — De spiculae staan ten slotte in min of meer ontwikkelde aren aan het eind der stralen, de glumae evenzoo aan de assen der spiculae.

De stralen. Van deze wordt in de eerste plaats het aantal opgegeven, dikwijls alleen het aantal der langere of goed ontwikkelde; degene die aan hun top geen spiculae dragen maar stralen van hoogere orde, worden vervolgens tot aan de plaats waar die stralen ontspringen, gemeten, degene welke de spiculae aan hun top dragen, tot aan de plaats waar deze aan den straal beginnen voor te komen; hierdoor verkrijgt men voor de stralen van de hoogste orde een scherpe grens, die aldus gekozen is omdat de spica soms neiging vertoont samengesteld te worden (in het minste geval door het optreden van spiculae twee aan twee onderaan de spica, tot aan de vorming van een „panicula” toe); dit heeft bovendien in de zelfde soort niet bij alle spicae gelijkelijk plaats, zoodat men goed doet ook de enkelvoudige als een (tot hiertoe gereduceerde) bloeiwijze van hooger orde op te vatten en de stralen der naast-lagere orde dus tot aan de basis der aan hun uiteinde staande spica te meten. *Radii apice spicati* of *Spicae in*

apice radiorum beteekent dus: *Stralen aan het uiteinde* (d.i. in hun verlengde) *een spica dragend*, en: *Spicae aan het uiteinde* (d.i. in het verlengde) *der stralen voorkomend*.

Ochreae. Deze zijn dikwijls min of meer schuin afgeknot, soms zoo schuin dat de hoogere zijde op een gereduceerde lamina begint te gelijken; in soorten als *C. distans*, *elatus* eindelijk is de ochrea werkelijk in een bladschijf verlengd. (Zie verder onder „bloeiwijze“.)

Involucrum. Hiervan zijn de bladen (in welker oksels de schermstralen staan) gewoonlijk ongelijk in lengte; evenals bij de stralen is gewoonlijk slechts het aantal der langere, en de grootst bereikte lengte opgegeven; zijn zij onderling zoo goed als gelijk lang, dan is zulks opgegeven (b.v. bij *C. diffusus*). De richting der involucraalbladen is gewoonlijk min of meer divergeerend; waar ze een eigenaardigheid vertoont die in dezelfde soort of varieteit constant is en van systematische beteekenis, is ze opgegeven.

Spica. Deze kan in de eerste plaats kort of lang van as zijn; is de as zeer kort (*brevisima*), dan staan de spiculae *digitaal*, *fasciculaat* of *capitulaat*. Beneden de lengte van $\frac{1}{2}$ c.M. wordt de as kort genoemd, daarboven tot 2 c.M. *longiuscula* (bij de „*Iriae*” en „*Corymbosi*”), en lang indien ze gelijk of langer dan 2 c.M. is (o.a. bij de „*Longispicati*”). De as der spica is gewoonlijk kaal, zelden behaard (*C. pilosus*, *procerus*); alleen het laatste geval wordt in de beschrijving opgenomen.

Spiculae. Deze zijn op de as der spica spiraalgewijs ingeplant; dit komt vooral uit wanneer zij dicht opeengedrongen staan (*C. radiatus*, *pennatus*, *dubius* enz.); waar dit niet het geval is liggen ze (in gedroogd materiaal) gewoonlijk min of meer tweerijig. Zij zijn meestal min of meer samengedrukt en worden dan als *compressae* beschreven; soms sterk samengedrukt (*valde compressae*) of integendeel rondachtig (*subteretes*). Bij de uitdrukking voor den vorm worden ze steeds als vlak beschouwd dus „*ovatae*” (niet „*ovoideae*”) enz. genoemd. De maat wordt opgegeven, door middel van de lengte *a* en de breedte *b*, aldus: $a : b$, waarachter het aantal bloemen volgt, dat op een spicula van die lengte gevonden wordt; is meer dan één lengte opgegeven dan wordt ook van ieder dier lengten het bijbehorend aantal bloemen vermeld b.v. $a_1 - a_2$ (*maxime a_3*): *b* m.M., resp. c_1, c_2 (*maxime c_3*) *florae*; a_1 en a_2 zijn hierin de laagste en hoogste lengte-grens van een geleidelijke reeks; a_3 geeft een min of meer geïsoleerde lengte aan. De breedte wordt steeds tusschen de spitsen der overstaande glumae gemeten; dikwijls is dit er nog speciaal bij vermeld. Bij korte

as der spica staan de spiculae veelal dicht opeen en naar alle kanten gericht (b.v. bij *C. nitens*), de hoogste naar boven, de laagste naar beneden; in de beschrijving worden zij dan *quocumque divergentes* (= *undique patentes* bij Clarke e.a.) genoemd. Zij vallen bij de verschillende ondergeslachten op verschillende wijze uiteen; bij *Pycreus*, *Juncellus* en *Eucyperus* blijft de rhachilla, doch vallen de glumae af; bij *Mariscus* en *Kyllinga* valt de geheele spicula boven (soms beneden) de laagste (steriele) glumae af; bij *Diclidium* valt de rhachilla in hare internodien uiteen, ieder met de bijbehorende gluma voorzien.

Rhachilla. De as der spicula is meestal eenigszins samengedrukt (*compressa*) soms zeer sterk (*valde compressa*) zoodat zij plat is; gewoonlijk in een richting loodrecht op de spicula, soms (bij het ondergeslacht *Pycreus*) in dezelfde richting als de spicula. Zij is meestal van ongeveer dezelfde kleur als de glumae, soms afstekend zwart (bij *C. Zollingeri*, *pilosus*, *pulcherrimus*). De as bestaat uit duidelijke internodien, waarvan de maat nl. de afstand tusschen de inplantingen van twee glumae aan dezelfde zijde (uno latere = *u. l.*, zooals steeds is aangegeven) wordt opgegeven omdat hunne grootte (in verband met de lengte der glumae) van grooten invloed is op den habitus der spicula en gewoonlijk constant in dezelfde soort of varieteit is (nièt constant b.v. in *C. malaccensis*). De vleugels aan de as, die dikwijls een belangrijk kenmerk vormen, zijn verlengsels van de glumae, zooals men b.v. bij *C. compressus*, *digitatus* en *elatus* duidelijk kan waarnemen waar ze, ook na het afvallen der glumae aan deze blijven bevestigd; zij zijn ten minste in den aanvang met de as der spicula vergroeid, soms bovendien met den rug van de hoogere glumae aan de andere zijde der as, waardoor de rhachilla dan doorlopend 4-vleugelig is (*C. hyalinus*). Hun vorm is verschillend (veelal in verband met de lengte van de internodien der as); zij zijn meest vliesachtig en wit, soms turgide (*C. nichauxianus*), dikwijls ook gevlekt.

Glumae. Deze worden steeds, evenals ze aan de spicula slechts voor de helft gezien worden, zoo ook bij het opgeven van maat en vorm (overigens nièt) van ééne zijde beschouwd; dit levert het directe voordeel dat men de gluma ter herkenning niet behoeft uit te spreiden, wat dikwijls niet goed mogelijk is, en bovendien het voordeel, dat bij het beschrijven de vorm meer afwisseling biedt; en de vorm d.w.z. verhouding van lengte en breedte, is bij dit en andere organen gewoonlijk meer constant en dus van meer belang dan de absolute grootte. De glumae worden ondersteld ongewapend (*muticae*) te zijn; alleen bij wijze van

tegenstelling met andere soorten is dit opgegeven. Bij lengte- en breedtebepaling dienden voor maat in den regel eenige glumae beneden het midden der spicula; de gezamenlijke lengte en breedte werden dan door het aantal gedeeld, waardoor de maat dikwijls een eenigszins hooge breuk is; de imbricatio wordt uitgedrukt door een breuk die het gedeelte der gluma aangeeft, welke door de naast voorgaande gluma wordt bedekt. Hier zoowel als bij de opgave der breedte is in den regel de mucro, cuspis of arista der gluma niet medegerekend maar afzonderlijk opgegeven; in 't omgekeerde geval is 't vermeld. De top der glumae wordt scherp, zeer stomp of, zoo dit geen van beide het geval is, eenvoudig stomp (*obtusa*) genoemd; evenzoo worden zij *compressae* genoemd wanneer ze noch scherp gekield noch bijzonder stomp van rug zijn. De kiel is meestal kaal en zonder aanhangsels; dan is daarvan geen melding gemaakt; maar soms is zij gestekeld (*C. brevifolius*, *hyalinus*, *cephalotes*) of gevleugeld (*C. monocephalus*, *squamulatus*). Gewoonlijk staan de glumae onder een kleinen hoek uit; wanneer ze bijzonder veel of bijzonder weinig uitstaan (in het laatste geval dus min of meer *aangedrukt* staan), wordt hiervan melding gemaakt; overigens is uit de opgave van de breedte der spicula, de lengte der glumae en die der internodii de richting der glumae op te maken. Overgangen van glumae in bracteën en van deze in involucraal bladen vindt men bij *C. cephalotes* (cf. Tab. IV fig. 1). De onderste glumae eener spicula zijn gewoonlijk klein en steriel, terwijl de laagste soms bractee-achtig ontwikkeld is. Die steriele glumae blijven dikwijls nog aan de as der spicula zitten nadat de overige reeds afgevallen zijn. Bij de ondergeslachten *Mariscus*, *Diclidium* en *Kyllinga*, zijn de twee laagste glumae steeds klein en leeg en blijven ze in den regel met de basis der rhachilla aan de as der spica bevestigd, nadat de spiculae van de spica zijn afgevallen (cf. Tab. II en VI).

Meeldraden. Deze leveren somtijds geschikte soortskenmerken op. De filamenten hebben meestal denzelfden lang-smallen vorm, doch zijn nu eens spoedig afvallend, dan eens lang blijvend (d.w.z. aan de as, nadat de glumae reeds zijn afgevallen), zooals b.v. bij *C. malaccensis*, *globosus*, *sulcinux*). De anthera is meestal klein (tot $\pm \frac{3}{4}$ m.M. *parva* genoemd), doch soms 1 m.M. of langer (b.v. bij de „*Corymbosi*”) in welke gevallen de lengte wordt opgegeven. Gewoonlijk eindigt ze stomp en blind, hetgeen dan in den regel niet is vermeld; is ze aan den top harig (b.v. bij *C. Haspan forma primaria*, *C. platystylis*) of gesnaveld door het uitgegroeide helmbindsel (b.v. bij *C. elatus*) dan wordt dit opgegeven. Het fraaiste voorbeeld van dien aard biedt *C. platyphyllus* (cf. Tab. IV fig. 37).

De stijl. Deze is meestal betrekkelijk kort, d.w.z. met de vertakkingen kleiner dan de gluma; is hij langer of zijn de stijltakken bijzonder lang (b.v. *C. rotundus*, *Eragrostis* forma *comosa*), dan levert dit een geschikt onderscheidingskenmerk op. Soms is de stijl tot beneden het midden vertakt (eerste 2 secties der „*Longispicati*”) zelden tot bijna aan den voet verdeeld (b.v. bij de „*Diffusi*” behalve *C. platystylis*), meestal tot ongeveer de helft, in welk geval hij alleen *bi-* of *trifidus* genoemd wordt. Bijna onvertakt daarentegen is de stijl bij *C. cephalotes*. In de meeste gevallen is de stijl rond; alleen bij *C. platystylis* is hij afgeplat en bovendien gewimperd (zooals in het geslacht *Fimbristylis* regel is).

De vrucht. Deze vertoont belangrijke soortskennmerken; zij is twee- of driezijdig, scherp- of stomphoekig, zelden met diepliggende zijden en verhoogde randen (*C. compressus*), gewoonlijk min of meer ovaal, soms (b.v. in *C. distans*, *ferax*) oblong tot lijnvormig, bij *C. cephalotes* met een voet en met eigenaardige kanten voorzien (zie aldaar en bij *C. platystylis*); de top wisselt van scherp tot zeer stomp en is al of niet door het overblijfsel van den afgevallen stijl gekroond. De oppervlakte vertoont cellen, die in de meeste gevallen regelmatig 6- of, door verkorting van 1 of 2 zijden, soms 5—4 hoekig zijn; soms (b.v. in *C. monocephalus*) zijn zij langwerpig rechthoekig; alleen in één ondergroep van het ondergeslacht *Pycneus* zijn zij, zooals Clarke heeft aangetoond, smal lijnvormig (*C. flavescens* e.a., niet in den Maleischen Archipel verzameld); zelden is het oppervlak dezer cellen in het geslacht *Cyperus* effen en vlak (b.v. bij *C. compressus*, *diffusus*); in de meeste soorten vertoont het eenige verhevenheid die aan de vrucht een min of meer glanzend voorkomen geeft, en is in 't midden er van een donkere vlek zichtbaar. Reeds *Fenzl* in „*Cyperus Jacquini* Schrad. en *Prolixus* Kunth etc.” 1855 heeft de oppervlakte van een dergelijk vruchtje afgebeeld (aldaar Tab. I fig. 12), zooals men die bij kleine vergrooing waarneemt. Ook *Clarke* in *J.L.S.* XXI geeft eenige afbeeldingen van vrucht-epidermiscellen, die echter nog oppervlakkiger zijn en ook door hunnen vierhoekigen vorm een vreënden indruk maken. De duiding van die verhevenheden en puntjes in de cellen kon eerst bij nauwkeuriger onderzoek en sterkere vergrooing geschieden; de eerste die dat gedaan heeft is *Wilczek* in „*Beiträge zur Kenntniz des Baues der Frucht und des Saamens der Cyperaceen*” *Bot. Centralbl.* 1892 Bd. LI p. 129. Hij onderzocht *Carex paradoxa Willd.* en vond den binnenwand der vrucht-epidermiscellen vooral in 't midden van de cel sterk lensvormig verdikt; „in der Mitte der Zelle” schrijft hij vervolgens „springt gegen das Innere derselben ein kegelförmiger, der verdickten

Wand aufgesetzter Zapfen vor („Kegelzellen“, Tab. II fig. 11—14 aldaar, Tab. I fig. 3 alhier). Die Innenmembran scheint nach den angrenzenden Zellen der Mittelschicht nicht durch eine Doppelcontour abgegrenzt, wohl aber gegen das Lumen ihrer Zelle. Dieses „Innenhäutchen“ scheint sich gegen den Zapfen auszukeilen, denn es ist am Zapfen oft nicht mehr zu sehen. Unter den Polarisationsmicroscop zeigt sich die Innenmembran auffallenderweise bei gekreuzten Nicols indifferent“ . . . „Chlorzinkjod und Jod + Schwefelsäure bläuen die quellbare Innenmembran. Der übrige, sehr dünnwändige Theil der Epidermis wird gelb. Concentrirte Schwefelsäure bewirkt eine vollständige Verquellung der ganzen Epidermis mit Ausnahme der Cuticula. Das „Innenhäutchen“ und das Zäpfchen sind verkieselt. Es besteht demnach die quellbare Innenmembran aus einer Cellulose-Modification“. Deze vruchtwand-kegelcellen vergelijkende met de kegelcellen welke door Duval Jouve en andere onderzoekers in stengel, wortelstok enz. van verschillende Cyperaceën gevonden zijn (zie vroeger), komt hij tot het besluit dat beide identiek zijn.

De vruchtjes van de hier beschreven Cyperus soorten zijn waargenomen met geringe en met sterke vergrooting, het oppervlak met opvallend, de randen met doorvallend licht. Vooral voor de driekantige vruchten werd daarbij gebruik gemaakt van een glazen half-bolletje, dat met de bolle zijde in de ronde opening van een metalen ringetje werd geplaatst; nadat het vruchtje in 't midden van de vlakke bovenzijde was gelegd, werd het half-bolletje zóó gewenteld, dat een der zijden van de vrucht horizontaal lag en werd dit aldus onder het microscop beschouwd; behalve het voordeel hierdoor sterkere vergrooting te kunnen aanwenden en een geheele zijde der vrucht duidelijk te kunnen zien, werd ook door den eigenaardigen stand van het bolletje meer licht op het vruchtje geworpen. Van boven beschouwd vertoonen de oppervlakte-cellen in de meeste soorten een welving, die of reeds van den celrand af of eerst binnen den rand begint en naar het midden sterker wordt; in het midden vertoont de gewelfde celwand een kleine of groote, min of meer ronde, donkere vlek (b.v. bij *C. macropus*, cf. Tab. I fig. 4*a*, en *C. brevifolius*, cf. fig. 7*a*); fig. 5 stelt dezelfde cellen van *C. macropus*, maar sterk vergroot voor (naar een afgeschraapt gedeelte van de vrucht-oppervlakte geteekend); bij hoogere instelling (fig. 5*a*) is de ronde vlek scherp begrensd en doet geheel aan een opening denken, bij lagere instelling (fig. 5*b*) wordt de vlek vaag, maar treden de celranden duidelijk te voorschijn; op de plaats van de vlek ziet men het onder-epidermaal weefsel doorschemeren. De rand van de vrucht is alleen bij kleine vergrooting in fig. 4*b* afgebeeld; men ziet hoe de oppervlakte-cellen verheven zijn en in 't midden door een donkere plek zijn afgeplat. In

C. Haspan, vooral forma *flavida*, zijn de kegelvoerende cellen aan den rand der zeer kleine vrucht goed te doorzien; de kegels zijn hier hoog en reiken tot aan den epidermiswand (fig. 6a). Zij geven aan de vrucht een eigenaardig korrelig uiterlijk. Meer gedetailleerd zijn de kegels van *C. cylindrostachyus* waargenomen (aan een afgeschraapt gedeelte der vrucht); uit fig. 8a blijkt de binnencelwand en de daarop geplaatste kegel uit verscheidene lagen te bestaan, die kleurstof in verschillende mate opnemen; de kegel is hier breeder maar minder hoog dan in *C. Haspan*. *C. cylindrostachyus* nu behoort tot de soorten wier vruchtcellen als *detergibiles* beschreven zijn. Bij deze n.l. geven de buiten-epidermiswanden aan de vrucht een grijs uiterlijk en is die buitenlaag zeer gemakkelijk van de vrucht te verwijderen, hetgeen ook in de natuur bij oudere vruchten schijnt te geschieden; de vrucht verschijnt dan donker gekleurd; fig. 39 op plaat IV van Clarke in J.L.S. XXI geeft vrij goed een dergelijk afgeschraapt oppervlak weer. De kegels schijnen meestal eerst kort vóór de vruchtrijpheid te ontstaan (cf. fig. 7b die een jonge vrucht van *C. brevifolius* voorstelt, waarvan een rijpe in fig. 7a is afgebeeld); soms echter neemt men de kegels ook reeds in onrijpe vruchten waar.

Uit een systematisch oogpunt hebben deze oppervlakte-cellen waarde omdat hun eigenaardigheden in dezelfde soort en vorm constant is en dikwijls het verband tusschen 2 soorten of een soort met hare vormen sterker maakt. Zoo hebben b.v. *C. macropus* en *C. radians* dezelfde vrucht met dezelfde oppervlakte-cellen; ook *C. diffusus* met de er bij beschreven vormen komen, voor zoover vruchten aanwezig waren, in vorm en oppervlakte daarvan overeen. Daarentegen heeft *C. compressus* een geheel andere vrucht en ook geheel andere oppervlakte-cellen, waardoor ook weer blijkt dat het verband van deze soort met *C. macropus* en *radians* gering is. *C. viridulus* onderscheidt zich van de overige *Kyllinga*-soorten door het missen van verheven- en van een kegel voorziene oppervlakte-cellen der vrucht. Bijna alle hier beschreven *Pycreus*-soorten hebben „cellulae detergibiles”, we hebben reeds gezien hoe Clarke den vorm der cellen systematisch bij *Pycreus* heeft toegepast. Ook de grootte van de cellen is in de verschillende soorten zeer verschillend. De grootste zijn die van *C. macropus* en *radians* ($\pm \frac{1}{28}$ m.M.), de kleinste die van *C. difformis* ($\pm \frac{1}{150}$ m.M.); daartusschen komen alle mogelijke getallen voor; ook hier vindt men bij verwante soorten veelal overeenstemming; de *Digitati* b.v. hebben cellen tusschen $\frac{1}{75}$ en $\frac{1}{125}$ m.M.; de *Corymbosi* tusschen $\frac{1}{50}$ en $\frac{1}{70}$ m.M.; *Dictidium* en *Mariscus* tusschen $\frac{1}{40}$ en $\frac{1}{50}$ m.M.; *Kyllinga* tusschen $\frac{1}{40}$ en $\frac{1}{60}$ m.M.; de *Haspani* daarentegen en *Pycreus* vertoonen groote verschillen.

In de beschrijvingen is alleen opgenomen het al of niet verheven zijn

der oppervlakte-cellen (*cellulae epidermales inflatae*), het al of niet bezitten van een donkere vlek, in 't midden der cel, door eenen kegel veroorzaakt (*cellulae punctatae* of *puncticulatae*) en het al of niet afwischbare der buitenste epidermis (*cellulae detergibiles*).

EENIGE IN DE BESCHRIJVINGEN VOORKOMENDE UITDRUKKINGEN.

Spicatus, *paniculatus*, *capitulatus*, enz. wordt steeds in den zin gebruikt van: bezet met spica, panicula, capitulum enz. (b.v. „radii spicati”), niet in de (verkeerde) beteekenis van: tot een spica, panicula, capitulum enz. samengesteld („spiculae spicatae” enz. van verschillende auteurs).

glomeratus daarentegen beteekent: tot een glomus samengesteld (dus b.v. „spiculae glomeratae”).

ovatus beteekent: eivormig (maar ook, hoewel niet in onze beschrijvingen: met eivormige vlekken bezet).

caespitosus is steeds in de gebruikelijke beteekenis van zodenvormend genomen, ofschoon het eigenlijk „vol zoden” beteekent en in klassiek latijn „caesposus” geschreven wordt; dit laatste kan daardoor in de goede beteekenis blijven gebruikt worden, b.v.: „campi caesposi”.

triquetrus, *trigonus*, *triangularis* en *trilateratus* worden in de beteekenis gebruikt, die ook Bischoff er aan geeft: *triquetrus* = scherp driekantig met vlakke zijden; *trigonus* (= *trilateralis*) = stomp driekantig met vlakke zijden; *triangularis* = driekantig met diepliggende zijden en opstaande kanten; *trilateralis* = driezijdig zonder verdere omschrijving. (De Candolle noemt *trigonus* en *trilateratus*: driekantig met vlakke zijden, de eerste uitdrukking voor een vlak figuur, de tweede voor lichamen; *triangularis* en *triqueter*: driekantig met diepliggende zijden, de eerste uitdrukking weder voor vlakke figuren, de tweede voor lichamen).

cuspidatus wordt gezegd van een voorwerp waarvan de top uitgerand is en in het midden van de holte een spits draagt (b.v. de *glumae* van *C. cuspidatus*).

acuminatus heet een voorwerp waarvan de top geleidelijk in een spits uitloopt (b.v. de *glumae* van *C. aristatus*).

mucronatus kenmerkt voorwerpen die een spits op een min of meer stompen top dragen (b.v. de *glumae* van *C. diffusus*).

apiculatus wordt de vrucht genoemd wanneer zij door de overgebleven stijlbasis gekroond wordt.

arrectus wordt gebruikt bij een hoek tusschen twee organen van 0—30°
patens „ „ „ „ „ „ „ „ „ ± 45°
patentissimus „ „ „ „ „ „ „ „ „ 90°
reflexus „ „ „ „ „ „ „ „ „ > 90°
quocumque divergentes wordt gezegd als b.v. de spiculae naar alle kanten uitstaan (andere auteurs gebruiken hiervoor de uitdrukking „*undique patentes*”; maar „*patentes*” geeft een bepaalde richting aan, en „*undique*” beteekent: van alle kanten).

Wanneer een eigenschap tusschen het gebied van twee uitdrukkingen varieert, worden die twee uitdrukkingen achter elkaar geplaatst, door een horizontaal streepje verbonden, b.v. „*spiculae oblongae—lineares*”.

Wanneer een eigenschap twee uitdrukkingen in zich vereenigt, maar meer tot de ééne nadert, dan wordt de andere er in den ablativus vóórgeschreven, doch zonder verbindingsstreepje, b.v. „*spiculae ovato oblongae*” (eigenlijk: „*modo ovato oblongae*”).

habens = lengte hebbende van, b.v. „*stylus 2/3 glumae partes habens*” (eigenlijk: „*in longitudinem habens*”).

una cum dativo = samen met.

rhachilla wordt gebruikt voor de as van de spicula; het woord is verkeerd gevormd van *rhachis* (beter zou zijn: *rhachidium*) maar is reeds zeer lang aldus in gebruik en drukt goed uit wat bedoeld wordt.

ã en ā duiden een ablativus aan.

prob. = probabiliter.

u. l. = uno latere.

sec. = secundum.

m. m. = minus magisve.

H. L. B. = Herbarium Lugduno Batavum.

H. B. = „ Bogoriense.

H. U. = „ Ultrajectum.

H. Berol. = „ Beroliense.

H. Calc. = „ Calcuttense.

Plaats van het geslacht *Cyperus* in de familie der *Cyperaceae*

(volgens Pax in Engler en Prantl „Natürliche Pflanzenfamilien“).

CYPERACEAE

I. *Scirpoideae* (spiculae sine flore terminali, semper monoclines, flores plerumque hermaphroditi).

2. *Scirpeae* (praefolia nulla).

a. *Cyperinae* (glumae distichae).

CYPERUS.

Plantae annuae vel perennes; *rhizoma* nullum, brevissimum, breve vel repens; *culmi* humiles vel elati, triquetri, trigoni vel subteretes, saepe m.m. compressi lateribus saepe inaequalibus, m.m. caniculato striati, glabri (rare sub umbella paulum pilosi); *folia* plerumque omnia radicalia interdum p.p. caulina, tristicha, plerumque laminata interdum omnia vaginalia, parte m.m. longā marginibus atque carinā m.m. scabra. *Umbella* simplex vel m.m. composita, nonnumquam capituliformis; *radii* ochreati; *folia involueralia* (nisi in speciminibus cum foliis vaginalibus) foliis radicalibus resp. caulinis similia; *spiculae* in rhachi brevissimā vel m.m. longā plerumque glabrā rare pilosā dispositae, pauci- vel pluriflorae, m.m. compressae; *rhachilla* recte ad spiculam vel spiculae parallele compressa, exalata vel m.m. alata alis saepe deciduis, persistens vel supra- sive infra glumas infimas 2 una glumis superioribus (nonnumquam etiam infimis) decidua, interdum in articulos dilabens. *Glumae* infimae 1—3 minores, vacuae, ima nonnumquam setiformis, superiores (supremis paucis exceptis) hermaphroditae, distichae, m.m. compressae; *perigonium* nullum; *stamina* 3—1; *stylus* plerumque subteres rare aplanatus fimbriatus, ramis 2 vel 3, rare sub-indivisus; *achaeonium* bi- vel trilateratum facie vel margine in rhachillam obversā, plerumque apiculatum, cellulis epidermalibus saepe inflatis, punctatis. — (Sec. species in Arch. Mal. collectas).

Opmerking. Cyperus is een der oudst bestaande geslachten. De naam (Κύπερος) komt reeds voor bij *Dioscorides*; *Tournefort* („Institutiones“ 1700) is de eerste die het geslacht van een diagnose voorziet. Omtrent den omvang waarin Cyperus door de verschillende auteurs wordt genomen, zie men bij het ondergeslacht *Eucyperus*.

SUBGENUS KYLLINGA.

Spiculae pauciflorae, valde compressae; *rhachilla* recte ad spiculam compressa, (infra- vel supra glumas infimas duas) decidua; *glumae* superiores (nonnumquam etiam infimae) rhachillae delapsae fixae manentes; stylus bifidus; achaenium bilateratum, margine in rhachillam obversā.

Kyllinga Rottb. *Descr. et Ic.* p. 12 p.p. (Mariscis exclusis); *Vahl En. pl.* II p. 379; *Kunth En. pl.* II p. 127; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 290; *Boeck.* in *L.* XXXV p. 403 (sectione II exclusā); *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 33; *idem* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 587.

Opmerking. Het geslacht *Kyllinga* is 't eerst door *Rottböll* l.c. gevormd „ex plantis pro maxima parte notis, sed antea sub alienis generibus expositis, more aliorum Botanicorum ad novum genus in honorem meritissimi nostri Kyllingii collatis”. . . . „simplicitate sua se a reliquis distinguens omnibus hujus familiae, quum non spicula imbricata sive amento, at calyce unifloro, aequae ac corolla biglumi, floreat.” Met „calyx” bedoelt hij blijkbaar de onderste twee leege glumae, met „corolla” de vruchtdragende gluma en de hoogere. Zijn geslachtsbeschrijving is zeer onvolledig; hoofdkenmerk is het gering aantal bloemen der spicula, en daardoor omvat zijn geslacht behalve *Kyllinga* soorten (volgens onze opvatting) ook *Mariscus umbellatus* Aut. (*Kyllinga umbellata* Rottb.). — *Vahl* l.c. scheidt *Mariscus* van *Kyllinga* af door als kenmerk bij het laatstgenoemde geslacht te voegen: „stylus bifidus”. — *R. Brown* („*Prodromus*” p. 33) geeft dezelfde kenmerken voor *Kyllinga*, doch in de taal van onze opvatting. — *Nees* in *Linnaea* IX p. 286, vult de beschrijving aan door de opgave: „caryopsis compressa”. — *Kunth* l.c. geeft de eerste volledige beschrijving. — *Boeckeler* voegt alsnog als kenmerk toe: „spiculae discis prominentibus impositae”. — *Clarke* l.l. c.c. duidt dit kenmerk anders en geeft op, dat de spiculae bij *Kyllinga* boven de laagste 2 glumae afbreken, zoodat een basaalstompje van de rhachilla met de onderste 2 glumae er aan, overblijft; beide hebben naar mijne bevinding gedeeltelijk gelijk; bij *C. monocephalus* blijven de laagste glumae der spicula stevig onder aan de rhachilla vast zitten, terwijl deze boven haar breekt en afvalt, zoodat

tusschen beide in nog slechts een stompje overblijft; bij *C. brevifolius* daarentegen blijven de onderste glumae bij het afvallen der spicula aan deze laatste bevestigd, maar houdt men op de as der spica cilindrische verhevenheden over, waarop het litteken der verdwenen spicula zichtbaar blijft; hier heeft dus Boeckeler's opvatting recht van bestaan (cf. Tab. II fig. 3). --

De kenmerken waardoor *Kyllinga* zich naast *Cyperus* onderscheidt zijn: 1°. de weinigbloemige spiculae; 2°. de lensvormige vrucht met tweespletigen stijl; 3°. (a) het afbreken der spiculae boven de laagste glumae of (b) in plaats daarvan het bezit van een schijf onder de spicula. Echter komen deze kenmerken (behalve 3b) ook afzonderlijk of twee aan twee bij ondergeslachten van *Cyperus* voor: de weinigbloemige spiculae bij *Mariscus*; de tweezijdig samengedrukte vrucht en tweespletige stijl bij *Pycreus* en *Juncellus*; de boven de laagste glumae afbrekende spiculae bij *Mariscus* en *Diclidium*; *Pycreus* en *Diclidium* hebben bovendien ieder nog een eigen kenmerk, dat geen der andere ondergeslachten noch ook *Kyllinga* heeft, en dat, bij onze nog gebrekkige kennis omtrent de waardeering van kenmerken, niet beneden de overige kan gesteld worden, n.l. de richting waarin bij *Pycreus* de rhachilla is samengedrukt in verband met de ligging der vrucht, en de wijze waarop bij *Diclidium* de spicula uiteenvalt. Wanneer derhalve *Kyllinga* een afzonderlijk geslacht verdient te zijn, dan behooren ook ten minste *Pycreus*, *Mariscus* en *Diclidium* tot dien rang te worden verheven; *Juncellus* is van *Pycreus* door de richting waarin de rhachilla is samengedrukt in verband met de ligging der vrucht, en van *Eucyperus* door de tweezijdige vrucht met tweespletigen stijl onderscheiden; maar dit laatste kenmerk is hier minder scherp dan in *Pycreus* en *Kyllinga*, zoodat *Juncellus* eerder bij *Eucyperus* dan bij *Pycreus* thuis behoort; maar beter komt het me voor ook *Juncellus* op gelijke lijn met *Pycreus* e.a. te stellen, en dus *Pycreus*, *Juncellus*, *Eucyperus*, *Mariscus*, *Diclidium* en *Kyllinga* of tot afzonderlijke geslachten of tot ondergeslachten van slechts één geslacht *Cyperus* te beschouwen, en hiervan komt me het laatste wenschelijker voor: 1° omdat de onderscheidene kenmerken mij niet voldoende voor geslachtskenmerken toeschijnen; 't zijn dezelfde of analoge kenmerken die *Lestiboudois* gebruikte om de Cyperaceën in geslachten te verdeelen, en door de konsekwente toepassing waarvan vele geslachten door hem werden gesplitst in twee tot vijf geslachten toe, in strijd met onze tegenwoordige opvatting. Wat nu voor *Scirpus*, *Fimbristylis*, *Carex* e.a. niet wenschelijk wordt geacht, mag in een natuurlijke familie als die der Cyperaceën ook niet op *Cyperus* toegepast worden; 2° omdat door het vaststellen van

weinig geslachten maar ieder met meer ondergeslachten, het overzicht over een groote groep van verwante vormen gemakkelijker is, het verband tusschen hen duidelijker zichtbaar blijft.

CYPERUS MONOCEPHALUS (*Rottb., sub. Kyll.; non Roxb.*)

Elatus, humilis; umbella capituliformis; spiculae 1-2 florum, ellipticae, compressae, *supra glumas infimas 2 deciduae*; rhachilla subnulla; *glumae* acute compressae, semilunares, acuminatae vel mucronatae, *carina alata*, per totam latitudinem conspicue nervatae; stamina 3 antheris breviter rostratis; achaenium magnum late ovale, brunneum.

Kyllinga monocephala ? *Rottb. Descr. et Ic.* p. 13¹; *Kunth En. pl.* II p. 129; *Miquel Fl. Ind. Bat.* III p. 291!; *Boeck. in L.* XXXV p. 427; *Clarke in Fl. Br. Ind.* VI p. 588 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!).

Cyperus leucocephalus *Hasskarl Pl. Jar. rar.* p. 87.

ICONES: ? *Rottb. Descr. et Ic.* Tab. 4 fig. 4 (non typica¹)!

Opmerking. *Hasskarl* bracht in 1848 deze soort tot *Cyperus* onder den naam *C. leucocephalus*, daar *C. monocephalus* reeds een bestaande soort was (*Roxb. Fl. Ind.* p. 188). Sedert is *Roxburgh's* soort synoniem aan *C. cephalotes* *Vahl* gebleken; en daar *C. leucocephalus* een soort van *Retz* is, die in de groep der „*Platystachyi*” (*Clarke in J. L. S.* XXI p. 105) thuis behoort, moet de naam van *Hasskarl* vervallen en kan de soortnaam *C. monocephalus* weer gebruikt worden, onder toevoeging „non *Roxb.*”.

Perennis (etiam sec. *Hassk. l.c.*); *rhizoma* brevissimum vel breve aut repens; *culmi* caespitosi – distantes, tenuissimi, triquetri, 4–45 c.M. alti; *folia* radicalia, 1–4, culmo breviora vel p.p. paullum longiora; lamina ± 3 m.M. lata, flaccida vel rigidiuscula, in parte superiore scabra. *Capitulum* simplex interdum subcompositum, subrotundum, ± 9 m.M. altum 7 m.M. latum, ± 200 spiculatum; *folia involucralia* 4, usque 22 c.M. longa; *spicae* 1–3, breves (laterales 2 brevissimae), dense spiculosae; *spiculae* ellipticae, ± 3 : 1¹/₄ m.M., valde compressae, supra glumas infimas

¹ *Rottbölls* beschrijving en afbeelding heeft meer van *C. brevifolius*; een gevleugelde kiel wordt niet genoemd; alleen de involucraalbladen doen aan *C. monocephalus* denken. *Vahl* behoudt dezelfde kenmerken en merkt slechts op, dat de soort van *C. brevifolius* verschilt door de „*spiculae pauciores, magis distinctae et horizontales, virides*”. *Roxburgh* maakt de zaak niet duidelijker, en eerst *Kunth* beschrijft de soort zooals wij haar kennen.

2 deciduae, pallidae; *rhachilla* subnulla. *Gluma* tertia nucigera, acute compressa, semilunaris, acuminata vel mucronata, carinā alatā alā falcatā ($\frac{1}{4}$ m.M. latā) ciliatā, acumine ($\frac{1}{2}$ —1 m.M. longo) atque alā inclusis 3: fere 1 m.M., per totam latitudinem m.m. conspicue $\pm$ 7 nervata, pallida, parte ellipticā inferiore-antérieure hyalinā; gluma quarta mascula vel sterilis, tertiā paullo longior ($3\frac{1}{2}$ m.M.), parte inferiore pedicelliformi hyaline alatā; glumae infimae 2 minores, vacuae, post spiculum delapsam rhachi fixae manentes, ima setiformis; *stamina* 3 (Clarke l. c. 2 indicat), antheris longiusculis ($\frac{3}{4}$ m.M.) breviter rostratis; *stylus* bifidus, cum ramis longitudinem dimidii glumae habens; *achaeonium* lenticulariter compressum, late ovale, $\frac{3}{2}$: $\frac{5}{16}$ m.M., dimidium glumae aequans, apiculatum, sub strato griseo (propter cellulas epidermales) lacte brunneum; cellulae epidermales inflatae, punctatae, detergibiles. — (*sec. specimini ex Arch. Mal. in H. L. B.*). *Tab. II fig. 1.*

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

Java: circa Buitenzorg, leg. Boerl. — Buitenzorg, I (altera schedula „Weltevreden, in graminosis ad vias ubique, X” indicat), leg. Jungh. n. 465. — in locis umbrosis graminosis vallis Tjilowong prope Bogor, 830', vulg., leg. Kurz n. 149, VI 1860, in H. U. — Tjibogo, leg. Jungh. n. 529 (altera schedula Sumatra indicat). — Krawang, leg. Blume. — Tjikoya, in siccis graminosis ec. frequentissime per totum annum, leg. Zoll. n. 465, sec. Boeck. l. c. (an etiam n. 59?). — leg. Waitz. — leg. Blume. — leg. Ploem n. 6476. — Bidara Tjina, leg. Edeling?, in H. B. n. 6404. — Specimina sine indicatione ulteriore. — Hasskarl l. c. adnotat: „herbae in graminosis prope Bataviam et Buitenzorg vulgatissimae”. —

Sumatra: Padang, in graminosis littoralibus, leg. Jungh. n. 459. — Tapanoeli inf., leg. Jungh. n. 529 (altera schedula Java indicat). — Tobing, in graminosis subpaludosis montium Sibolaboali 3-4000', leg. Jungh. n. 463. — leg. Waitz. — ? n. 1267 in H. B., leg. Diepenhorst? —

Celebes: Amóerang, vulg. (nomen indig. Knop m.l. = Takitt; Florescentia III, florum color sordide albidus; folia viridia), leg. Koorders 31 III 1895, n. 16651 β . — prope Ratototok, in sabulosis vulcanicis fertilibus, alt. 200 M., (nomen indig. Osiosip pk.; Florescentia III; color albus), leg. Koorders 20 III 1895, n. 16652 β . — ad viam Ranoketay-Amoerang (nomen indig. Sambí disik tw.), leg. Koorders n. 16653 β . — Pondok Pingsang, prope Karoewatoo, in silva vetusta, in sabulosis vulcanicis subfertilibus,

alt. 50 M. (nomen indig. Koekoesan tt; Florescentia II; florum color sordide albidus), leg. Koorders 25 II 1895, n. 16654 β . — prope Kota Amoerang (nomen indig. teki sela tt, leg. Koorders 26 III 1895, n. 16657 β . — leg. Weber-vanBosse. —

Opmerking. Koorders geeft alsnog op dat de wortel of wortelstok van deze plant, versch gekookt met een klein stukje Areng-suiker en een stuk Djaj (gember), als inwendig middel (waarbij zuur en olie moeten vermeden worden) tegen een mazelen-epidemie in de Minahassa groote diensten heeft bewezen; en dat een versche pap van de fijngewreven en gekauwde plant met blad en al op de beet van een duizendpoot gelegd, zwellen en pijn voorkomt.

Banka: circa Mintok, in graminosis umbrosis, vulgatissime, leg. Kurz IX 1858, in H.U. — Soengei liat, leg. Teysm. in H. B. n. 6448. —

Timor: Koepang, leg. R. Brown. — leg. Zipp. — specimen ex Herb. Paris. —

Aroe insulae: sec. Warburg l.c. —

Arch. Mal.: leg. Jungh. — n. 6443, 6446 (leg. prob. Kurz) in H. B. — specimina sine indicatione ulteriore. —

Nova Guinae: Finschhafen, sec. Warburg l.c. —

Species affinis, nondum in Arch. Mal. collecta:

Cyperus (Kyllinga) Squamulatus Vahl differt a *C. monocephalo*: *annuitate*; *glumae* carinae alā dentato incisā; *achaeenio* nigro. — Pro descriptione cf. *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 589 (specimina in H. Berol. a Clarke atque Boeckeler determinata!) *Tab. II fig. 2.*

CYPERUS BREVIFOLIUS *Rottb. (sub. Kyll.)

Elatus—humilis; umbella capituliformis; spiculae 1—2 florum, ellipticae, valde compressae, in discis impositae, infra glumas infimas 2 deciduae; rhachilla subnulla; *glumae* acute compressae, ellipticae, mucronatae vel acuminatae, *carina* n.m. *bispida*, per totam latitudinem conspicue nervatae; stamina 2 antheris longis breviter rostratis; *achaeonium* obovatum magnum, rubiginosum.

Forma subtrifoliata.

Kyllinga brevifolia Rottb. *Descr. et Ic.* p. 13; *Kunth En. pl.* II p. 130; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 291; *Boeck.* in *L.* XXXV p. 424; *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 588 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, anno 1894 citatae!).

K. longiculmis Miq. *Fl. Ind. Bat.* III p. 292!

K. bifolia Miq. *Fl. Ind. Bat.* III p. 293 p.p.!

K. sororia (Kunth) Miq. *Fl. Ind. Bat.* III p. 293!

K. monocephala (Rottb.) in *Zoll. Verzeichn.* 1854 p. 63, n. 368, 637!

Perennis; *rhizoma* brevissimum vel breve aut repens; *culmi* caespitiosi -distantes, crassiusculi, triquetri, usque 30 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata 1—3 supremo saepe dimidium culmi superante interdum eum aequante; lamina 2 - 3 m.M. lata, plerumque flaccida nonnumquam m.m. rigida, in parte superiore scabra. *Capitulum* simplex interdum subtriceps, subrotundum, $\pm$ 7 m.M. altum 8 m.M. latum, in capitulis evolutis $\pm$ 500 spiculatum; *folia involucralia* 2-6, plerumque 2-4 maxime 12 m.M. longa; *spicae* plerumque 1 nonnumquam 2 vel 3, breves (laterales 1-2 brevissimae), dense spiculosae; *spiculae* ellipticae, $\pm$ $3\frac{1}{2}$: 1 m.M., 1-2 florum, valde compressae, in discis prominentibus impositae, infra glumas infimas deciduae, fuscae vel m.m. spadiceae; *rhachilla* subnulla. *Gluma* tertia nucigera, acute compressa, elliptica, $2\frac{1}{2}$ à 3 : $\frac{2}{3}$ à 1 m.M., mucronata vel acuminata ($\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ m.M.), per totam latitudinem conspicue $\pm$ 9 nervatae, carinā m.m. (nonnumquam vix-) hispidā, fusca vel m.m. spadicea margine (non semper) hyalino; gluma quarta (mascula vel sterilis) tertiā paullo longior, 3 à $3\frac{1}{2}$ m.M., parte inferiore pedicelliformi hyaline alatā, parte elliptica inferiore-anteriore hyalinā; glumae infimae 2 minores, vacuae, ima paullo setiformis, spiculae delapsae fixae manentes; *stamina* (an semper?) 2 (Clarke l.c. 2, Boeck. 1 rarius 2 vel 3 tuncque saepius imperfecta indicat), antheris longis ($1-1\frac{1}{3}$ m.M.) breviter rostratis; *stylus* bifidus, cum ramis longitudinem $\frac{2}{3}$ glumae partium habens; *achaeonium* lenticulariter compressum, obovatum, $\frac{4}{3}$ — $\frac{3}{2}$: $\frac{4}{5}$ —1 m.M., $\pm$ dimidium glumae aequans, conspicue apiculatum, substrato griseo (propter cellulas epidermales) laete vel obscure rubiginosum; cellulae epidermales m.m. inflatae, punctulatae—punctatae, detergibiles. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H.L.B.*)
Tab. II fig. 3.

Forma vaginata.

K. bifolia Miq. *Fl. Ind. Bat.* III p. 293 p.p.!

Differt a forma subtrifoliata: culmis saepius usque 70-, maxime

120 c.M. altis; *foliis* vix laminatis, vaginis $\pm$ 20- maxime 30 c.M. longis; *capitulo* m.m. cylindrico, 10--14 m.M. alto 7--9 m.M. lato; *foliis involueralibus* plerumque 2--3, usque 11 c.M. longis, laminā usque 7 m.M. latā. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*).

Forma gracilis.

K. gracilis (Kunth) Zoll. Verz. 1854 p. 63!; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 292!

Differt a forma subtrifoliata: culmis tenuissimis, usque 40 c.M. altis; *foliis* angustissime laminatis; *foliis involueralibus* usque $\pm$ 20 c.M. longis. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B. et in H. U.*).

Forma pumila.

K. pumilio Steud. in Zoll. Verz. 1854 p. 63; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 292.

Differt a forma subtrifoliata: culmis pumilis, 3--10 c.M. altis; *foliis* 1--3, supremo culmum paululum superante; *foliis involueralibus* $\pm$ 2, usque 8 c.M. longis. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*).

Forma stellulata.

Kyllinga fuscata *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 294!

K. aurata (Nees) Boeck. in *L.* XXXV p. 422.

Differt a forma subtrifoliata: culmis humilibus, maxime 19 c.M. altis; *foliis* 2--6, culmo brevioribus; *capitulo* parvo, subrotundo, + 7 m.M. diam., pauci ($\pm$ 20) spiculato; *foliis involueralibus* 2 vel 3, brevibus ($\pm$ 2½ c.M., tertio minimo); *spiculis* stellulatis dispositis, spadiceis; *glumis* rarissime hispidis. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B. et in H. U.*). *Tab. II fig. 5.*

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

Java: Forma subtrifoliata: In locis umbrosis, in declinibus fluminis Tjilowong prope Bogor, 860', leg. Kurz VI 1860. -- Buitenzorg, in pratensis et ad vias, freq., leg. Kurz n. 1849. -- in gramminosis paludosis circa Tjilowong, prope Bogor, vulg., 860', leg. Kurz n. 141, XII 1860, in H. U. -- in collibus prope Megiri, III, leg. Jungh. n. 427 (altera schedula Sumatra indicat). -- G.

Seriboe—Tjomas, leg. Boerl. 29 XI 1888. — in monte Magelan, II, leg. Jungh. — prope Tjikoya, in graminosis siccis, frequentissime per totum annum, leg. Zoll. n. 368, 637 (sub nom. „K. monocephala”). — leg. Blume. — in graminosis siccis, freq. — specimina sine indicatione ulteriore. —

forma vaginata: Batavia, III, leg. Jungh. — in monte Salak prope Buitenzorg, 4000', leg. Kurz n. 512¹, V 1863. — in monte Gedé, in crateribus extinctis, leg. prob. Blume. — Tjibodas. — Krawang, leg. Blume. — Cheribon, Lingga Djati, leg. Blume. — Ongop Ongop, in graminosis, 5600', leg. Zoll. 23 X 1858, n. 3993. — Dieng, 6200', in graminosis paludosis planitiei, II—III, (altera schedula „Merapi, latus mediterr., in valle praerupta rivuli Koening prope Bedoyo, 1300'” indicat), leg. Jungh. n. 473. — Rawa Boerangrang, leg. Blume. — ad rivulos prope Megamendoeng, IV 1825. — specimina sine indicatione ulteriore. —

forma gracilis: in monte Magelan, 10—1200', II, leg. Jungh. n. 463. — ad paludem prope Tjikoya, VII, leg. Zoll. n. 266. — Krawang, leg. Blume. — Bengawan, leg. Blume. — specimina sine indicatione ulteriore. —

forma pumila: Koeripan prope Bogor, ad rupes calcareas, leg. Zoll. n. 1497. (sub nom. „K. Pumilio”) sec. descript. Miquel l.c. — leg. Blume. —

forma stellulata: Dieng, 6200', in graminosis planitiei, II, III, leg. Jungh. n. 489. —

Sumatra: forma subtrifoliata: Padang, in graminosis litoralibus, VIII, leg. Jungh. n. 459. — Padang, in paludosis. — Angkolah, 1—3000', leg. Jungh. n. 427 (altera schedula „Java” indicat). — leg. Waitz. — Priamam?, leg. Diepenhorst?, in H. B. n. 1268. —

forma gracilis: leg. Waitz. —

Celebes: forma subtrifoliata: in oryzetis siccis prope Tondano, leg. Forsten 1860. — prope Amoerang (nomen indig. Teki alois tt, leg. Koorders 26 III 1895, n. 16655 β. — ad viam Kakas-kassan-Lokon, in silva vetusta, in sabulosis vulcanicis fertilibus, alt. 1100—1400 M. (nomen indig. Woetah tb.; Florescentia I), leg. Koorders 7 I 1895, n. 16656 β. —

forma pumila: in monte Sopoetan, alt. 1300 M., in campis aridis apertis, in rudere andesiti, (nomen indig. Woetah intaloen tt; Maturitas V; fructus color viridis), leg. Koorders 5 V 1895, n. 16689 β. —

Timor: forma subtrifoliata: leg. Forbes n. 3538. —

forma gracilis: specimina sine indicatione ulteriore. —

Banka: forma gracilis: Soengei liat, leg. Teysm., in H. B. n. 6463. —

¹ sec. Boeck. et Clarke = K. melanosperma; sed neque achenium nigrum, neque alii caracteres C. melanospermi adsunt; cf. Tab. II fig. 4.

Amboina: *forma subtrifoliata*: specimina sine indicatione ulteriore. —
forma vaginata: " " " " —

Arch. Mal.: *forma subtrifoliata*: leg. Waitz. — leg. Jungh. n. 439, in
 H. U. — n. 6426 in H. B. — specimina sine indicatione
 ulteriore. —
forma vaginata: specimina sine indicatione ulteriore. —
forma gracilis: no. 6440, 6444 in H. B. —

Species affinis, nondum in Arch. Mal. collecta:

C. (K.) triceps Rottb. differt a *C. brevifolio*: *culmis* basi incrassatis;
capitulo tricipiti, plurispicato. — Pro descriptione cf. Boeck. in *L. XXXV*
 p. 413, Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 587. *Tab. II fig. 6.*

CYPERUS MELANOSPERMUS *Nees (sub *Kyllinga*).

Elatus; umbella capituliformis; spiculae ovato ellipticae, (prob. in dis-
 cis impositae), *infra glumas infimas 2 deciduae*; *rhachilla* subnulla; *glumae*
acutae—*submucronatae*, *carinā spinulosā*; *stamina* 3; *achaeonium* mag-
 num, oblongo obovoideum, *nigricans*.

K. melanosperma Nees in *Wight contrib.* p. 91; *Kunth En. pl.* II p. 131;
 Boeck. in *L. XXXV* p. 419; Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 588.

K. vaginata (Lam.) in *Zoll. Verz.* 1854 p. 63 n. 3523; *Miq. Fl. Ind.*
Bat. III p. 290.

K. vaginata var. major in *Zoll. Verz.* 1854 p. 63 n. 2667!

Opmerking. Boeckeler in *L. XXXV* p. 416 houdt *K. vaginata* Lam. en
K. melanosperma Nees voor verschillende soorten, die echter waarschijnlijk
 reeds door Lamarck, in ieder geval door de volgende auteurs verward
 zijn; hij noemt de plant van Zollinger echter niet als synoniem, wel de
var. major onder *K. melanosperma*.

Descriptio sec. Nees, Boeck., Clarke l. l. c. c.:

Perennis; *rhizoma*; *culmi* elongati (sec. Nees alato triquetri),
 inferne vaginati; *folia* pleraque vaginalia, superius saepe lami-
 natum; lamina tripollicaris, latiuscula. *Capitulum* solitarium,
 ovatum, 10 : 8 m.M.; *folia involueralia* 3, duobus 3—6 poll.
 longis; *spiculae* ovato ellipticae; *glumae* breviter mucronatae,
carinā serratulo spinulosā (sec. Clarke vix scabrā), lateribus
 pallidis conspicue 4—6 nervatis; *stamina* 3; *stylus* brevis, sec.

Boeck. saepe indivisus; *achaeonium* compressum, oblongo obovoideum (sec. Nees duplo fere longius quam latum), $\frac{2}{3}$ glumae partes aequans, apice obtusum, nigricans. —

Descriptio speciminis Zoll. n. 2667 in *H. Berol.*:

Rhizoma; *culmus* validus ($3\frac{1}{2}$ m.M. latus), trialatiformis, 126 c.M. longus, usque ad altitudinem 40 c.M. vaginis obtectus. *Capitulum* 12:10 m.M.; *folia involueralia* 3, duobus 12 c.M. longis 7 m.M. latis; *spiculae* ovato ellipticae, 4:1 m.M., infra glumas infimas deciduae, (an etiam in discis prominentibus impositae?); *rhachilla* subnulla; *glumae* paullo spinulosae; gluma tertia elliptica, mucronata, $\pm 3:1$ m.M.; gluma quarta lanceolata, $3\frac{1}{2}:\frac{3}{4}$ m.M., parte inferiore non pedicelliformi; glumae infimae 2 spiculae delapsae fixae manentes; *stamina* . . . ; *achaeonium* lenticulariter compressum, paullum obovoideo oblongum, $1\frac{1}{4}:\frac{2}{3}$ m.M., apiculatum, sub strato cinereo (propter cellulas epidermales) nigrescens; cellulae epidermales inflatae, punctatae, detergentes. — *Tab. II fig. 8.*

Differt a C. brevifolio: achaeonii formā atque colore.

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

Java: in rivulis prope Penangal (Pr. Malang), II, leg. Zoll. n. 2667 (sub nom. „*K. vaginata* var. major”). — in oryzetis, leg. Zoll. n. 3523, sec. Clarke l.c. —

CYPERUS VIRIDULUS *Hochst. (sub. *Kyllinga*).

Elatus; umbella capituliformis; *spiculae* 1—2 florum, ovoideo ellipticae, valde compressae, *supra glumas infimas* 2 deciduae; *rhachilla* subnulla; *glumae* acute compressae, acutae submucronatae, per totam latitudinem conspicue 9 nervatae, carinā rarissime hispidā; *stamina* 3; *achaeonium late obovoideum*, magnum, *nigrum*.

Kyllinga viridula Hochst. in *Herb. u. i.* n. 1641!; *Rich. Fl. Abyss.* II p. 492 (sec. Steudel); *Steudel Synops. Cyp.* p. 71.

K. triceps β *obtusiflora* Boeck. in *L.* XXXV p. 414.

Prob. perennis; prob. *rhizoma*; *culmus* tenuis, triquetrus, 33

c.M. longus; *folia* radicalia, laminata 3, usque 15 + . . . c.M. longa; lamina 4 m.M. lata, flaccida. *Capitulum* subcompositum; *spica* princeps cylindrica, 11:5 m.M.; *spicae* laterales parvae; *folia involueralia* 4, usque 11 c.M. longa; *spiculae* ovato ellipticae, $2\frac{1}{2}:1\frac{1}{3}$ m.M., valde compressae, supra glumas infimas 2 deciduae, albido fuscae; *rhachilla* subnulla. *Gluma* tertia nucigera, valde compressa, elliptica, $2:\frac{3}{4}$ m.M., acuta—submucronata, per totam latitudinem conspicue 9 nervata, carinā rarissime hispidā, pallida; gluma quarta mascula vel sterilis, tertiā paullo longior ($2\frac{1}{2}$ m.M.) atque latior, parte inferiore non pedicelliformi; glumae infimae 2 minores, vacuae, ima setiformis, post spiculam delapsam rachi fixae manentes; *stamina* (an semper?) 2 (Nees et Boeck. 2 vel 1 indicant), antheris . . . ; *stylus* bifidus, cum ramis prob. longitudinem dimidii glumae habens; *achaeonium* lenticulariter compressum, late obovoideum, $\frac{3}{2}:\frac{2\frac{1}{4}}{2}$ m.M., $\frac{3}{4}$ glumae partes aequans, obtusissimum, vix apiculatum, nigrum; cellulae epidermales neque inflatae, neque punctatae. — (*sec. specimen ex Arch. Mal. in H. L. B.*) — *Tab. II fig. 9.*

Locus natalis in Arch. Mal.:

Arch. Mal.: Specimen sine indicatione ulteriore. —

Opmerking: Deze plant werd tusschen voorwerpen van *C. brevifolius forma vaginata* gevonden; de beschrijving doet zeer aan **Kyllinga cylindrica** Nees in *Wight Contrib.* p. 91 (Boeck. in *L.* XXXV p. 415; Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 588) denken, welke op het voorwerp van Wallich n. 3442 gevormd is; hiervan is een exemplaar in het H. L. B. voorhanden, dat zich kenmerkt door: *folia* laminata, angustissima, dimidium culmi paullo superantia; *folia involueralia* 3, brevissima (maxima 3 c.M.); *capitulum* simplex, cylindricum, 10:5 m.M.; *spiculae* ellipticae, $2\frac{1}{2}:1\frac{1}{3}$ m.M., supra glumas infimas 2 deciduae; *glumae* 3_a et 4_a sub-aeque longae (2 m.M.), ellipticae, carinā glabrā, superiore parte inferiore non pedicelliformi; glumae infimae 2 minores, vacuae, post spiculam delapsam rhachi fixae manentes; *achaeonium* lenticulariter compressum, subrotundum, $1\frac{1}{3}:1\frac{1}{6}$ m.M., $\frac{2}{3}$ glumae partes aequans, obtusissimum, vix apiculatum, (prob. immaturum) laete viride (*sec. Clarke et Boeck. l.l. c.c. maturum nigrum*); cellulae epidermales inflatae, puncticulatae. — Zij onderscheidt zich dus van ons voorwerp voornamelijk door de ongeveer even groote glumae, door den subrotunden vorm der vrucht, en door de opgeblazen en met kegel voor-

ziene vruchtoppervlaktecellen. Bovendien zijn de bladen veel smaller, de involucraalbladen minder in aantal en veel korter, en is het hoofdje enkelvoudig. — *cf. Tab. II fig. 7.*

Door de oppervlaktecellen der vrucht onderscheidt ons voorwerp zich van *C. monocephalus*, *squamulata*, *brevifolius*, *melanospermus*, *cylindricus* en *triceps*; van *C. brevifolius*, *triceps* en *melanospermus* bovendien door het afvallen der spiculae boven de laagste glumae, die aan de as der spica blijven zitten; van *C. melanospermus* alsnog door den dunnen stengel, de met schijf voorziene bladen, het grooter aantal maar de smallere involucraalbladen, het samengestelde hoofdje, waarvan de hoofdspica cilindrisch is, en de bredere zeer stompe vrucht.

Kyllinga viridula Hochst. u. i. n. 1641 in H. L. B. heeft smallere bladen en involucraalbladen; overigens komt ze geheel met ons voorwerp overeen; de vruchtjes zijn niet rijp; in de onrijpere werden nu en dan oppervlaktecellen met fijne puncti gevonden, in de rijpere echter geene. *Boeckeler* voegt deze plant ten onrechte bij *K. triceps*; immers vallen de spiculae hier boven de laagste glumae af die aan de as der spica blijven zitten, terwijl bij *C. triceps* de onderste glumae aan de afvallende spicula bevestigd blijven; *Stuedel* (waarschijnlijk in navolging van *Richard*) drukt dit kenmerk aldus uit: „squamis sterilibus inferioribus - nisi minimis hyalinis receptaculo adnatis - nullis”.

Deze plant schijnt tot nu toe slechts in Abyssinie gevonden te zijn.

SUBGENUS PYCREUS.

Spiculae multiflorae, valde compressae (in *C. Eragrosti compressae*); *rhachilla* paralelle spiculae compressa, persistens; *glumae* seratim deciduae (infimae 1—2 saepe rachillae fixae manentes); *stylus* bifidus; *achaeonium* bilateratum, margine in rhachillam obversa.

Subgenus Pycreus Clarke in *J. L. S.* XXI p. 35.

Subgenus Pycreus § 1 *Miq.* in *Fl. Ind. Bat.* III p. 254.

Pycreus *Lestiboudois* *Essai* p. 28 p.p.; Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 589.

Cyperus B. *Kunth En. pl.* II p. 3.

Cyperus Sectio Pycreus A. Eupycereus *Boeck.* in *L.* XXXV p. 437.

Opmerking. De soorten, tot dit ondergeslacht behoorende, komen, vermengd met de later gevormde „Juncelli”, bij *Lestiboudois* het eerst als geslacht *Pycreus* P. d. B. voor. *Nees* in *Linnaea* IX neemt het over. *Kunth*, die het geslacht *Cyperus* ruimer opvatte, maakte van *Pycreus* P. d. B. twee (onbenoemde) secties, waarvan de eene aan ons ondergeslacht beantwoordt. *Miquel* beschrijft in zijn flora *Pycreus* als ondergeslacht van *Cyperus*, terwijl de latere „Juncelli” als onbenoemde paragraaf hieronder vervat zijn. *Boeckeler* daarentegen neemt *Pycreus* weer als sectie aan, welke hij in twee afdeelingen: *Eupycereus* en *Pseudopycreus* (= de latere Juncelli) verdeelt. *Clarke* in *J. L. S.* XXI eindelijk beschrijft *Pycreus* naast *Juncellus* als ondergeslacht van *Cyperus*, terwijl hij in de *Flora of British India* beide ondergeslachten tot geslachten naast *Cyperus* verheft. *Bentham* en *Hooker* in „Genera Plantarum” zoowel als *Engler* en *Prantl* in „Natürliche Pflanzenfamilien”, vatten beide als secties van *Cyperus* op.

Species cum cellulis achaeenii epidermalibus anguste linearibus:

(*C. flavescens* L., *C. stramineus* *Nees*, et *C. latispicatus* *Boeck.*), nondum in Arch. Mal. collectae sunt. Pro descriptione cf. *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 36.

Species cum cellulis achaenii epidermalibus subaequelateratis:

CYPERUS PUMILUS *L.

Humilis; umbella simplex, *spiculae in rhachi brevi* spicatum dispositae, sublineares, valde compressae; rhachilla exalata; *glumae* acute compressae, *cuspidatae*; stamina 1—2; *achaeonium parvum*, obovatum.

C. pumilus Linn. *Amoen. Acad.* 4 p. 302 (sec. Linn. Sp. pl. Ed. II p. 69) (Clarke in Herb. Linn. proprio identitatem statuit; Clarke in *J.L.S.* XXI p. 43 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!)

C. nitens (Retz) Vahl *En. pl.* II p. 331; Kunth *En. pl.* II p. 3; Boeck. in *L.* XXXV p. 483; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 255!

Pycurus nitens Nees in *Nova Acta XVI Suppl.* 2 p. 53; Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 591.

ICONES: Gaertn. *Fruct. et Sem.* Tab. 2 fig. 2!

Prob. annuus; *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitiosi, tenuissimi, triquetri, humiles (maxime $1\frac{1}{2}$ d.M. alti), stricti vel procumbentes; *folia* radicalia, laminata 1—3, partim culmum aequantia vel eo breviora, partim (subinde nulla) eum superantia; lamina angusta ($2\frac{1}{2}$ m.M.), flaccida vel m.m. rigida, in parte superiore scabra. *Umbella* simplex; *radii* usque 6, longiores plerumque 2—4 maxime $3\frac{1}{2}$ c.M. habentes, apice spicati; ochreae usque 5 m.M. longae, oblique truncatae; *folia involueralia* 4—5, unum plerumque minimum, 2—3 umbellam superantia usque $1\frac{1}{2}$ d.M. longa; *spicae* densae vel laxiusculae, rhachi brevi (± 3 m.M.), simplices vel m.m. paniculatim compositae, pauci- usque 30 spiculatae; *spiculae* sublineares, saepe 5 (maxime 7): 2 (inter fines extremos) m.M., 14—24 florum, valde compressae, quocumque divergentes, pallide fuscae nonnumquam spadiceae; *rhachilla* compressa, fusca, exalata, internodiis u.l. $\frac{1}{2}$ m.M. longis. *Glumae* acute compressae, oblongae, $\frac{6}{5}$: $\frac{3}{5}$ m.M., obtusae, cuspidatae cuspi subrecurvatâ $\frac{1}{5}$ m.M. longâ ($\frac{1}{10}$ glumae partem habente), dimidiâ parte imbricatae; glumae infimae 2 minores, vacuae; *stamina* plerumque 1 rare 2, antheris parvis; *stylus* bifidus, cum ramis glumam subaequans; *achaeonium* obtuse bilateraliter compressum, ovale—obovatum, $\frac{3}{5}$: $\frac{1}{3}$ m.M., aequè longum atque dimidium glumae, apiculatum, castaneo brunneum,

nitidulum; cellulae epidermales valde inflatae, punctatae, subdetergibiles. — (sec. specimina ex. Arch. Mal. in H.L.B.). Tab. II fig. 10.

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

- Java*: Buitenzorg, leg. Boerl. — Tandjong Priok, leg. K. en v. H. — in monte Magelan, 10-1200', in oryzetis, II (altera schedula: „Djoejo, in graminosis sabulosis VII", tertia „Sumatra" indicat), leg. Jungh. n. 536. — Soerabaja, leg. Zipp. —
- Sumatra*: Tobing in Angkolah, leg. Jungh. (alterae schedulae „Java" indicant). —
- Borneo*: Motley n. 274 in H. Kew, sec. Clarke 1886. —
- Amboina*: Specimen sine indicatione ulteriore. —
- Arch. Mal.*: leg. Kunstler 1880, n. 62. — specimen sine indicatione ulteriore.

Opmerking. Nadat *Linnaeus C. pumilus* had opgesteld, beschreef *Retz* in 1791 een *C. nitens*, die volgens de beschrijving dezelfde plant als *C. pumilus L.* kan zijn, al vergist *Retz* zich in het aantal stijltakken; *Vahl* geeft in 1805 beide weer; *C. pumilus L.* heeft hij niet gezien; zijn beschrijving van *C. nitens Retz* is identiek met *C. pumilus L.*, wat hij trouwens zelf vermoedt; daarentegen houdt hij *C. pumilus Rottb.* voor een andere plant dan *C. pumilus L.* (*Rottböll* geeft ook een afbeelding; *Clarke* houdt haar voor *C. Eragrostis*, *Boeckeler* voor *C. nitidus Lam.*; en nu is volgens *Clarke* wel *C. nitidus Lam.* identiek met *C. Eragrostis*, maar niet *C. nitidus Boeck.*). *Vahl* beschrijft bovendien een *C. hyalinus*. *Nees* in *Linnaea* IX 1835 geeft onder *Pycreus C. pumilus L.* op; dit is klaarblijkelijk *C. hyalinus Vahl*; immers beschrijft *Nees* in *Wight Contrib.* 1834 een *C. pumilus L.*, waarvan zoowel *Clarke* als *Boeckeler* het authentieke voorwerp gezien en voor *C. hyalinus* herkend hebben; ook noemt *Nees* in *Nova Acta* 1843 zijn eigen *Pycreus pumilus* niet als synoniem onder zijn beschrijving van *P. nitens* (*C. nitens Retz, Vahl, Kunth*). *Kunth* geeft in 1837 van de drie door *Vahl* aangenomen soorten geëendeerde beschrijvingen, waarvan *C. pumilus* volgens *Clarke* gedeeltelijk tot *C. nitens*, gedeeltelijk tot *C. hyalinus* behoort, welke beide met die van *Vahl* overeenstemmen. *Boeckeler* beschrijft alleen *C. nitens* en *C. hyalinus* in den zin van *Vahl*, en noemt *C. pumilus L.* niet. *Clarke* lost de kwestie

ten slotte op door te constateeren dat *C. nitens* *Aut.* identiek met *C. pumilus* *L.* is. —

Clarke onderscheidt in 1886 nog twee variaties, β *mutica* en γ *punctata*, welke in 1894 door hem tot den hoofdvorm gebracht worden.

CYPERUS HYALINUS **Vahl.*

Humilis; umbella simplex; *spiculae* in *rhachi brevi vel longiuscula* spicatum *dispositae*, ellipticae, valde compressae; *rhachilla conspicue alata*; *glumae* acute compressae, *acuminatae*, *conspicue nervatae*; stamina 2; *achaeonium magnum, late oratum.*

C. hyalinus *Vahl* *En. pl.* II p. 329; *Kunth* *En. pl.* II p. 3; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 254; *Boeck.* in *L.* XXXV p. 482; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 46 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!).

Pycreus pumilus (*Nees*) *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 591.

Descriptio sec. Clarke in *J. L. S.* l.c., adnotationibus sec. specimina ex *Arch. Mal.* in *H. L. B.*, inter ( ) scriptas, additis:

Annuus; (*rhizoma* brevissimum); *culmi* (caespitosi, tenuissimi, triquetri), 5—28 c.M. alti; *folia* (radicalia), 2—4, saepe aequae longa atque culmus, 5 m.M. lata, flaccida (in uno specimine ex Timor folia 1 m.M. lata, rigida, in altero $3\frac{1}{2}$ m.M. lata, flaccida). *Umbella* (simplex); *radia* 5—8, 0—10 c.M. longi, (apice spicati); *ochreae* 15 m.M. longae, (oblique) truncatae; *folia involueralia* 5—6, 5—16 c.M. longa, latiuscula (in speciminibus Timor: 2 resp. 4, usque 2 m.M. lata); *spica* 0—15 m.M. longa, *rhachi* quadrialata (!), 5—20 spiculata (in speciminibus ex Timor depuperatis: *radia* 1—3, 0—6 m.M. longi; *spicae* usque 5 m.M., 7 spiculatae); *spiculae* (ellipticae), 9 : 4 m.M., 8 florae (in speciminibus ex Timor 7 : 3 [inter fines extremos] m.M., 5 florae), patentissimae (in specim. Timor: patentes), (albide fuscae usque spadiceae); *rhachilla* (prob. valde compressa), alis perangustis (in specim. Timor alis conspicuis $\frac{1}{2}$ m.M. latis duobus glumis subsequenter oppositis adnatis sordide albidis), persistentibus, (internodiis u.l. 2 m.M. longis). *Glumae* valde (acute) compressae, (ovales, acuminatae, 4 [sine acumine 3] : 1 m.M., acumine paullum recurvato), per totam latitudinem conspicue ($\pm$ 9) nervatae, carinā sursum serratulo scabrā (!), in dorso viri-

des, in lateribus lucide albidae (in specim. Timor pallide fuscae - spadiceae), cellulis laxis laete reticulata¹, (vix parte glumae superiore angustata) imbricatae; glumae infimae 2 parvae, (vacuae); *stamina* (2), antheris lineari oblongis; *stylus* achaenio multum brevior, bifidus, ramis e glumā plane exsertis; *achaeonium* (lenticulariter) compressum, (late ovatum, fere 2:1 m.M., dimidium glumae aequans, apiculatum), badium (in specim. Timor sub strato griseo [propter cellulas epidermales] nigrescens); cellulae epidermales quadratae, emarcidae, hyalinae, inconspicuae (in specim. Timor: hexangulares, conspicue inflatae, punctatae, detergibiles). — *Tab. II fig. 11.*

Locus natalis in Arch. Mal:

Timor: Koepang, leg. R. Brown; specimen ex H. Mus. Britt. —

CYPERUS GLOBOSUS All.

Elatus; umbella simplex, m.m. capitulatim contracta; *spiculae* in *rhachi brevi vel longiuscula* spicatum dispositae, *lineares*, valde compressae; *rhachilla* exalata; glumae sub-acute compressae; *stamina* 2; *achaeonium parvum*.

C. globosus All. in *Flora Pedem. Auctuarium* p. 49 (sec. Vahl, Clarke); *Vahl En. pl.* II p. 309; *Boeck. in L.* XXXV p. 458; *Clarke in J. L. S.* XXI p. 47 (plantae a Clarke annis 1883 et 1885 determinatae!, 1886 citatae!).

C. capillaris (Koen.) Roxb. *Fl. Ind.* I p. 194.

C. vulgaris (Sieb.) Kunth *En. pl.* II p. 4; *Hussk. Pl. Jav. rar.* p. 71; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 256.

Pycreus capillaris (Nees) Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 591.

ICONES: Reichenb. *Iconogr. Fl. Germ.* Tab. 279 fig. 665!

Forma stricta (sensu Clarke in *J. L. S.* XXI p. 50.)

C. globosus var. β . *Nilagirica* (Sp. *Hochst.*) Clarke in *J. L. S.* XXI p. 49 (plantae citatae!)

C. globosus var. γ *stricta* Clarke in *J. L. S.* XXI p. 49 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!)

Pycreus capillaris var. β . *Nilagirica*, γ *stricta* Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 592.

C. teretifructus Steud. *Synops. Cyp.* p. 3, *Zoll. Verz.* 1854 p. 62 n. 456, sec. *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 256 atque Clarke 1886 (non 1894).

¹ Spicula propter glumarum partes inferiores achaenio incluso paullo inflatas faciem reticulatam habet.

C. jungendus Steud. *Synops. Cyp.* p. 3, *Zoll. Verz.* 1854 p. 63 n. 1608, sec. Miq. *Fl. Ind. Bat.* III p. 256 atque Clarke 1886 et 1894.

C. Junghuhnii Miq. *Fl. Ind. Bat.* III p. 260!

(Sec. Hassk. l.c. perennis); *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitiosi, tenues—crassiusculi, triquetri vel compresso trigoni (sec. Hassk. l.c. in vivo obsolete trigoni), usque 80 c.M. alti; *folia* radicalia, superiora (plerumque 1) culmum modo sub-aequantia modo superantia; lamina angustissima (1—2 m.M.), rigida, in superiore parte scabra. *Umbella* simplex m.m. capitulatim contracta; *radii* longiores 0—5, usque 5 c.M. longi, apice spicati; ochreae usque 8 m.M. longae, oblique truncatae, sub-bidentatae; *folia involueralia* plerumque 3, duo umbellam longe superantia usque 25 c.M. longa; *spicae* densae vel laxae, plerumque breves rhachi ± 3 (usque 9) m.M. longae, ± 10 (usque 24) spiculatae, nonnumquam sub-paniculatim compositae, subinde cum bracteolâ involucellari; *spiculae* lineares, 8—10 : 2—2 $\frac{1}{4}$ m.M., 2—54 florum, rare longiores, valde compressae, quocumque divergentes, pallidae—atrobadae; *rhachilla* vix compressa, glumis concolor, exalata, (sec. Hassk. l.c. alata), internodiis u.l. $\frac{12}{17}$ m.M. longis. *Glumae* sub-acute compressae, oblongae, $\frac{6}{3} \frac{7}{3} : \frac{3}{6} \frac{4}{6}$ m.M., obtusae, dorsaliter distincte trinerviae m.m. virescentes, in lateribus pallidae vel m.m. ferrugineae (margine extremo semper sordide albido)—atrosanguineae, $\frac{2}{3}$ partibus imbricatae; glumae infimae 2 minores, vacuae; *stamina* 2, filamentis diu persistentibus, antheris parvis; *stylus* bifidus, brevis, cum ramis dimidio glumâ brevior; *achænium* obtuse bilateraliter compressum, oblongo obovatum, $\frac{5}{6} - 1 : \frac{1}{2}$ m.M., dimidium glumae aequans, apiculatum, sub strato griseo (propter cellulas epidermales) badium saepe nigrescens; cellulae epidermales paullo inflatae, puncticulatae, detergibiles. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H.L.B.*). *Tab. II fig. 12.*

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

Java: Toegoe prope Buitenzorg, leg. Kurz, in H. Calc., sec. Clarke 1886. Wijnkoopsbaai leg. Jungh. (altera schedula Dieng indicat). — Dieng, in paludosis planities, 6200', III, leg. Jungh. n. 492 (specimen alterum praeter schedulam cum eadem indicatione secundam schedulam fert quae „Wijnkoopsbaai” indicat). — Cheribon (Lingga Djati), leg. Blume. — Krawang, leg. Blume. — Kan-

dang Badak. — ad fontem prope Pantar Peteh, leg. Zoll. n. 1608 (sub nom. „*C. jungendus* Steud.”), sec. Miq. atque Clarke 86 et 94. — prope Tjikoya, leg. Zoll. n. 456 (sub nom. „*C. teretifructus*”), sec. Miq. atque Clarke 86 (non 94). — „in paludibus prope Weltevreden, una cum *C. Iria*, *C. polystachyo*, *Fimbristylis*, miliacea et communi, obviae, copiosae”, sec. Hasskarl Pl. Jav. rar. p. 71, 84. — Specimina sine indicatione ulteriore. —

Sumatra: leg. Korthals. — leg. Waitz. —

Celebes: in oryzetis prope Tondano, leg. Forsten. —

Timor: leg. Zippelius. — Specimen ex Mus. H. Par. —

Arch. Mal.: specimen sine indicatione ulteriore, in H. B. —

Opmerking. *Miquel* l.c. onderscheidt de voorwerpen van *Zollinger* als *var. β. teretifructus* (hiertoe *Zoll.* no. 456) en *var. γ. polylepis* (waartoe *Zoll.* 1608). *Clarke* geeft naast den hoofdvorm en een *forma Khasiana*, beide door bredere spiculae onderscheiden, een *var. β. Nilagirica* „spiculis admodum compressis, quam in *C. globoso* typico paullo angustioribus, glumis admodum spissis, in dorso viridibus, in lateribus atris, castaneis, ferrugineis aut pallidioribus” (*J. L. S.* XXI p. 49), waartoe *C. Junghuhnii* *Miq.* gerekend wordt, en een *var. γ. stricta*, ook met smallere spiculae; maar tegelijkertijd merkt *Clarke* op dat de laatste 2 variëteiten eigenlijk niet verschillen, doch dat de soort in een typische *globosus*- en een *stricta*-groep kan gescheiden worden, waarvan de laatste smallere spiculae heeft en o.a. de voorwerpen van Java omvat. Uit het materiaal in 't H. L. B. en uit de groeiplaatsen door *Clarke* opgegeven, blijkt, dat in Azië de vorm met bredere spiculae vooral in Assam en Oost-Bengalen voorkomt, weinig in Afghanistan, nog minder in den Maleischen Archipel (enkele voorwerpen van Sumatra en Timor). De vorm met smallere spiculae daarentegen treedt op van Afghanistan over Bengalen tot in China, maar verder vooral in Z. Voor-Indië en in den Maleischen Archipel. *Allioni* beschreef de soort naar voorwerpen van Piemont; deze hebben volgens *Boeckeler* (*L.* XXXV p. 459) ook bredere spiculae, en *Reichenbach* l.c. teekent een spicula die zoo breed is als $\frac{1}{5}$ der lengte (in de voorwerpen van den Mal. Arch. is deze verhouding $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{9}$, zoodat bij dezelfde lengte van 20 m.M. deze een breedte van $2\frac{1}{4}$, gene [gebied der Middellandsche zee] van 4 m.M. hebben). Ook *Clarke* rangschikt de voorwerpen van het gebied der Middellandsche zee onder den hoofdvorm met bredere spiculae. Om deze redenen zijn door mij de voorwerpen van den Maleischen Archipel onder *forma stricta sensu Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 50 gebracht.

CYPERUS POLYSTACHYUS *Rottb.

Elatius; umbella simplex; *spiculae paniculatum in rhachibus longiusculis dispositae*, lineari lanceolatae, valde compressae; *rhachilla anguste alata*; *glumae* sub-acute compressae, *submucronatae*; stamina 2; achaenium majusculum.

Forma primaria.

C. polystachyus Rottb. *Descr. et Ic.* p. 39 (praeter stylum trifidum); *Kunth En. pl.* II p. 13; *Hassk. Pl. Jar. rar.* p. 74; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 258!; *Boeck. in L.* XXXV p. 477!; *Clarke in J. L. S.* XXI p. 51 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!).

Pycreus polystachyus (*P. de Beauv.*) *Clarke in Fl. Br. Ind.* VI p. 592.

Cyperus vulgaris β . *teretifructus* (*C. teretifructus* Steud.) *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 256, sec. Clarke 1894 (non 1886).

ICONES: Rottb. *Descr. et Ic.* Tab. 11 fig. 1. (praeter stylum trifidum)!;

P. de Beauv. *Flore d'Owar* Tab. 86 fig. 2, sec. Clarke 1886;

Clarke in *J. L. S.* XXI Tab. 3 fig. 27 (inflorescentiae schema)!

Prob. perennis (etiam sec. Hassk. l.c.); *rhizoma* breve vel brevissimum; *culmi* crassiusculi, triquetri (sec. Hassk. l.c. in vivo subteretes, obsolete trigoni), $\pm$ 30- maxime 50 c.M. alti; *folia* radicalia, longiora plerumque 2-5 (nonnumquam $\pm$ 8, maxime 15), in speciminibus diversis $\frac{1}{4}$ - $\frac{2}{3}$ culmi partes, rare culmum totum aequantia; lamina angusta (2-3 m.M.), rigida vel m.m. flaccida, in parte superiore scabra. *Umbella* simplex, multi-radiata, saepe capitulatim contracta; *radii* longiores 0-10, usque 5 c.M. longi, apice paniculati; ochreae $\pm$ 4 m.M. longae, oblique truncatae; *folia involueralia* 4-7, longiora 2-3 usque 9 resp. 17 c.M., umbellam m.m. longe superantia; *panicula* longiuscula, axi 5-10 m.M. longā, congesta vel laxiuscula saepe $\pm$ 15 spiculata; *spiculae* lineari lanceolatae, plerumque $\pm$ 12 (maxime 25): $1\frac{1}{2}$ (in mediā spiculā) m.M., $\pm$ 20 (maxime 32) florae, valde compressae, arrecto patentem (in speciminibus laxioribus patentem), pallidae-rubiginosae; *rhachilla* vix compressa, glumis concolor, anguste ($\pm$ $\frac{1}{4}$ m.M.) alata alis brevibus hyalinis persistentibus, internodiis u. l. 1 m.M. longis. *Glumae* sub-acute compressae, oblongae, 2: $\frac{2}{3}$ m.M., obtusiusculae, submucronatae, dorsaliter m.m. distincte trinerviae virescentes, in lateribus pallide ferrugineae—m.m. rubiginosae marginibus albidis, dimidiā parte im-

bricatae; glumae infimae 1—2 minores, vacuae; *stamina* 2 (rare 1, in speciminibus ex Arch. Mal. a Jungh. lect. atque ex Amboina), antheris parvis; *stylus* bifidus, longus, cum ramis glumam superans; *achaeonium* obtuse bilateraliter compressum, oblongum, $\frac{6}{6} \frac{7}{7} : \frac{1}{2}$ m.M., dimidium glumae aequans, apiculatum, sub strato griseo (propter cellulas epidermales) brunneum, nitidulum; cellulae epidermales inflatae, punctatae, detergibiles. — (sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.) Tab. II fig. 13.

Forma longispiculata.

Differt a forma primaria: radiis longioribus (35 c.M.); *paniculis* fasciculiformibus; *spiculis* longissimis (40 m.M.), 2 m.M. latis, 56 floris, lineari lanceolatis, arrectis, pallidis dorsaliter fuscis. — (sec. specimen ex Arch. Mal. in H. L. B.) Tab. II fig. 13^a.

Opmerking. Clarke onderscheidt nog een var. β *laxiflora* Benth. (specimen authenticum a Clarke visum!) „culmis foliisque elongatis laxis”; „spikes more open, spikelets in front rectangular spreading subsolitary, often more tinged with yellow red or brown.” (cf. Clarke 1886, 1894 l.l. c.c.). Het voorwerp aldus door Clarke in 1883 gedetermineerd en in 1886 geciteerd (Kunstler n. 43, mij uit Calcutta toegezonden) vertoont den genoemden eigenaardigen bouw niet. Een voorwerp in 't H. L. B. van Banka afkomstig, zou eerder er toe gerekend kunnen worden.

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

Java: Buitenzorg, leg. Boerl.—ibid. leg. Kurz (n. 1854, sec. Clarke 1886). — Tandjong Priok, leg. Kuhl. en v. H. — Batavia, II, leg. Jungh. n. 464 vel 452 vel ambo. — Magelan 10-1200', II leg. Jungh. (altera schedula Sumatra indicat). — Krawang, leg. Bl. — prope Tjikoya, leg. Zoll. n. 456 (sub nom. „C. teretifructus”), sec. Clarke 1894, non 1886. — G. Seriboe. — Koeripan, leg. Scheffer?, in H. B. — Bidara Tjina, leg. Edeling?, in H. B. n. 6317. — Specimina sine indicatione ulteriores. — Hasskarl l.c. adnotat: in paludosis prope Weltevreden, vulgate. —

Sumatra: leg. Jungh. (altera schedula Java indicat). — leg. Waitz. —

Borneo: Motley n. 67, Beccari n. 3685, in H. Kew, sec. Clarke 1886. —

Celebes: in monte Sopoetan, alt 1200-1500 M., in campis aridis apertis in rudere Andesiti, (non rare), leg. Koorders 1895 n. 16668 β . — in monte eodem, leg. Koorders 1895 n. 16670 β . —

Banka: Batoe Roesak, ad ripas, leg. Kurz (specimina cum paniculâ laxâ), in H. U. — in arenosis rivuli Mintok prope Mintok, leg. Kurz IX 1858. —

Amboina: leg. Zipp. —

Banda: in monte Api, leg. Treub 1893, in H. B. n. 499. —

Laboehan: Barber n. 67, in H. Calc., sec. Clarke 1886. —

Arch. Mal.: Kunstler n. 43, in H. Calc. — leg. Ploem. — leg. Waitz. — leg. Jungh. —

forma longispiculata: specimen sine indicatione ulteriore. —

Opmerking. **C. ferrugineus** (*Pycreus ferrugineus* Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 593; *C. polystachyus* var. *ferruginea* Boeck. in *L.* XXXV p. 479, Clarke in *J. L. S.* XXI p. 54) differt sec. Clarke 1894 a *C. polystachyo*: *spiculis* latioribus rubrioribus; *glumis* remotioribus; sec. Boeck. l.c.: *umbella* saepissime magis explanatâ et laxiore, etc. — Specimen ex H. Calc. a Clarke anno 1883 determinatum sec. me *C. polystachyus forma primaria* est. Specimen unum *C. polystachyi* ex *Banka* paniculâ laxâ insignitur.

CYPERUS SULCINUX *Clarke.

Humilis; umbella simplex; *spiculae* in *rhachi* brevi laxissime spicatum dispositae, *lineari lanceolatae*, valde compressae; *rhachilla* anguste alata; *glumae* sub-acute compressae, *vix imbricatae*; stamen 1; achaenium magnum.

C. sulcinux Clarke in *J.L.S.* XXI p. 56 (plantae in H. Calc. a Clarke anno 1885 determinatae!).

Pycreus sulcinux Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 593.

Prob. annuus; *rhizoma* brevissimum, radicibus dense fasciculatis tenuissimis; *culmi* caespitosi, tenuissimi, triquetri, in superiore parte nonnumquam scabriusculi, 6—24 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata 1—2, in culmis alterioribus $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{5}$ culmi partem aequantia; lamina angustissima (1—2 m.M.), rigida, in superiore parte scabra subinde scaberrima. *Umbella* simplex; *radii* evoluti usque 6, usque 7 c.M. longi, apice spicati; ochreae + 4 m.M. longae, recte vel oblique truncatae, bidentatae; *folia involueralia* 3—4, in speciminibus cum umbellâ elatiore eam non superantia, usque 7 c.M. longa; *spicae* axi brevi (usque 5 m.M.),

3—10 spiculatae, propter spiculas divergentes laxissimae; *spiculae* lineari lanceolatae, 6—45 (plerumque 15—30) : $1\frac{1}{2}$ m.M., 10—68 (plerumque 22—44) florum, valde compressae, apice acutae, graciles, laxè divergentes, saepe in- vel recurvatae, m.m. ferrugineae; *rhachilla* compressa, glumis concolor, anguste alata, alis brevibus hyalinis saepe deciduis nonnumquam persistentibus, internodiis u.l. $\frac{5}{4}$ m.M. longis. *Glumae* sub-acute compressae, obovatae, $1\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ m.M., obtusae, in dorso trinerviae, marginibus saepe albidis, ceterum m.m. ferrugineae, vix ($\frac{1}{4}$ parte) imbricatae; glumae infimae 2 parvae, vacuae; stamen 1 (Clarke l.c. 2 indicat), filamentum (etiam elongatum) angustissimum, antheram parvam; *stylus* brevis, bifidus, cum ramis dimidio glumae brevior; *achaeonium* obtuse bilateraliter compressum, oblongum, $1\frac{1}{3}$: $\frac{1}{2}$ m.M., quam gluma paullo brevius, in utraque facie excavatum, apiculatum, sub strato griseo (propter cellulas epidermales) brunneum; cellulae epidermales inflatae, punctatae, detergibiles. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H.L.B.*) Tab. II fig. 14; Tab. III.

Differt a Cypero polystachyo: amnitate, rhachi *spicae* brevi; *spiculis* laxè divergentibus; *glumis* vix imbricatis; *stamine* unico; *achaeonio* excavato, pro glumae magnitudine longiore. —

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

Borneo: in parte boreali, leg. Burbidge, in H. Kew et H. Mus. Britt., sec. Clarke 1886. —

Ternate: in fluviis lavae extinctis, leg. Forsten. —

CYPERUS ERAGROSTIS *Vahl.

Elatus vel humilis; *culmus* in parte inferiore *articulatus*; umbella simplex vel subcomposita; *spiculae* in *rhachi* brevissima *spicatum* dispositae, ovales—lineares, valde compressae; *rhachilla* exalata; *glumae* m.m. *rubiginosae*; *stamina* 2—3; *achaeonium* majusculum, late obovatum.

Opmerking. Vahl beschreef in zijn „Enumeratio plantarum” twee soorten, *C. Eragrostis* en *C. sanguinolentus*. Nees in Linnaea IX noemt onder „*Pycreus*” alleen de tweede soort. Volgens Kunth „*C. sanguinolentus* Vahl in ejus herbario non appetit”; van *C. Eragrostis* Vahl geeft Kunth een volledige

beschrijving. *Boeckeler* heeft Vahl's *C. Eragrostis* gezien („teste specimen authentico in herb. propr.”) en geeft een nieuwe beschrijving. Ook *Clarke* in *J. L. S.* XXI behoudt *C. Eragrostis* met *C. sanguinolentus* tot synonymiem; doch in de *Fl. of Br. Ind.* volgt hij *Nees* en noemt de soort *Pycreus sanguinolentus*. —

Rottböll en *Retz* beschreven ieder een *C. cruentus*, de eerstgenoemde bovendien met een afbeelding; *Rottböll's* plant heeft een driekante vrucht met 3 stijltakken; die van *Retz* een „semen lenticulare”. *Retz'* plant wordt door *Vahl* tot *C. Eragrostis* gerekend, die van *Rottböll* als soort behouden. Ook *Roxburgh* beschrijft een *C. cruentus* (met 2 takkigen stijl en ronde vrucht) dien hij, trots zijn beschrijving, met dien van *Rottböll* vereenzelvigt, maar welken *Nees* (volgens *Kunth*) aan *C. sanguinolentus Vahl* toevoegt. *Kunth* plaatst *C. cruentus Rottb.* onder de trifide *Cyperi*, dien van *Retz* en *Roxburgh* onder *C. Eragrostis*. Ook *Clarke* in *J. L. S.* XXI 1886 en in *Fl. Br. Ind.* 1894 neemt *C. cruentus Roxb.* (non *Rottb.*) als synonymiem van *C. Eragrostis* (resp. *Pycreus sanguinolentus*) op, doch sluit dien van *Retz* uit.

Forma primaria.

C. Eragrostis *Vahl En. pl.* II p. 322; *Kunth En. pl.* II p. 7; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 256 (formae!); *Boeck.* in *L.* XXXV p. 443; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 57 (plantae a *Clarke* anno 1885 determinatae!, 1886 citatae!).

Pycreus sanguinolentus (*Nees*) *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 590.

C. atratus (*Steud.*) *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 259.

ICONES: ? *Rottb.* *Descr. et Ic.* Tab. V fig. 1 (achaenio atque stylo exclusis) (sub nom. „*C. cruentus*”).

Prob. annuus; *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitiosi, tenues-crassiusculi, triquetri, stricti vel paullo ascendentes (tunc saepe in parte procumbente radicantes), 10–60 c.M. alti, in parte inferiore internodiis 0–4; *folia* partim radicalia partim caulina, superiora 0–5 longius laminata, $\frac{1}{3}$ – $\frac{2}{3}$ culmi partes habentia nonnumquam eum aequantia; lamina 1–3 $\frac{1}{2}$ (plerumque 3) m.M. lata, flaccida, in parte superiore scabra. *Umbella* simplex interdum capitulatim contracta; *radii* longiores 0–5, usque 3 c.M. longi, apice spicati; *ochreae* 5 m.M. longae, recte vel oblique truncatae; *folia involueralia* 3–5, 2–4 umbellam superantia, usque 17 c.M. longa; *spicae* rhachi brevissimā ($\pm$ 2 m.M.),

simplices vel sub-paniculatim compositae, 3—6—multi (12 plus) spiculatae; *spiculae* ovales—lineares, plerumque 5—16 : 2—3 m.M., rare longiores. 8—33 florum, valde compressae, quocumque divergentes, m.m. rubiginosae; *rhachilla* vix compressa, fusca, exalata, internodiis u.l. $\frac{7}{8}$ —1 (in spiculis cum glumis brevioribus) m.M. longis. *Glumae* compressae, ovatae, $\frac{6-7}{3}$: $\frac{2-3}{3}$ m.M., obtusae, dorsaliter 3—5 nerviae virescentes, in lateribus m.m. ferrugineo rubiginosae saepe margine distincto sanguinolento, dimidia parte vel paullo magis imbricatae; glumae infimae 2 parvae, vacuae; *stamina* 2 vel 3 (in eodem spicimine numerus constans), antheris parvis; *stylus* bifidus, longiusculus, cum ramis glumam subaequans; achaenium lenticulariter compressum, late obovatum—rotundum, $\frac{2}{3}$ — $\frac{7}{6}$: $\frac{3}{4}$ —1 m.M., apiculatum, sub strato griseo (propter cellulas epidermales) atro rubiginosum; cellulae epidermales neque inflatae neque punctatae, detergibiles. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*). Tab. II fig. 15.

Forma melanocephala.

C. Eragrostis β . Microstachyus, γ . Melanocephalus Boeck. in L. XXXV p. 445.

C. Eragrostis var. γ . neurotropis (Sp. Steud.) Clarke in J. L. S. XXI p. 59 (plantae citatae!)

C. melanocephalus Miq. Fl. Ind. Bat. III p. 259!

Differt a forma primaria: culmis saepe tenuissimis; foliis angustissimis (1½ m.M.); foliis involueralibus plerumque 2, usque 10 c.M. longis, arrecto patentibus; spiculis usque 15 m.M. longis, 20 floris; glumis lineam dorsali marginibusque extremis exceptis atosanguineis; staminibus 2. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*).

Opmerking. C. Eragrostis γ . Melanocephalus Boeck. l.c. foliis latioribus describitur. —

Forma cyrtostachyus.

C. Eragrostis var. cyrtostachys Miq. Fl. Ind. Bat. p. 257!; Clarke in J. L. S. XXI p. 59.

C. Eragrostis var. δ . cyrtolepis Boeck. in L. XXXV p. 445.

Differt a forma primaria: foliis superioribus caulinis 4 culmum sub-aequantibus vel superantibus, 4 m.M. latis; foliis involueralibus 5, longioribus 3 (usque 10 c.M.); spicis simplicibus vel paniculatim compositis, longiuseculis (rhachi 3--7 m.M. longā), laxis, usque 15 (in spicā compositā) spiculatis; spiculis ovatis, 4:2 m.M., usque 8 floris, rhachim aequantibus vel eā dimidio brevioribus, patentibus—patentissimis; glumis late ovatis lateribus m.m. ferrugineis; staminibus 2 rare 3 (in speciminibus ex Bataviae). — (sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.). Tab. II fig. 16.

Forma sanguinolenta.

C. *Eragrostis* var. γ . *sanguinolenta* Miq. *Fl. Ind. Bat.* III p. 257!

Differt a forma cyrtostachya: foliis culmo brevioribus; involucro 3—4 folio, patentissimo; spicis minus compositis, minus laxis; glumis margine distincto sanguinolento; staminibus 3. — (sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.).

Opmerking. Deze vorm onderscheidt zich voornamelijk van de vorige door het aantal der meeldraden; daar echter ook de hoofdvorm voorwerpen met 2 en andere met 3 meeldraden bevat, is dit kenmerk niet afdoende; ook de bloedroode scherp afgezette randstreep der glumae komt in den hoofdvorm voor.

Forma Teysmannii.

C. *Teysmannii* Boeck. in *Flora* 1875 p. 259.

Differt a forma primaria: inflorescentia plerumque capitulatim contractā; spiculis minus compressis, in speciminibus nonnullis usque 22 m.M. longis; rhachillae internodiis brevioribus ($\frac{4}{5}$ m.M.); glumis minoribus ($\frac{5}{3}$ m.M.), obtusioribus, adpressis, in speciminibus typicis albidis subnitentibus, in speciminibus aliis m.m. ferrugineis. — (sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.). Tab. II fig. 17.

Opmerking. Typische voorwerpen van dezen vorm geven door de opge-

noemde kenmerken der spicula een geheel anderen indruk dan de hoofdvorm; eerst nadat ze door mij als afzonderlijke soort beschreven waren (naar 't materiaal van Sumatra, door Teysmann verzameld), bleek het dat de onderdeelen der beschrijving vrij nauwkeurig met die van *C. Eragrostis* overeenstemden, en het verschil alleen in de opgenoemde punten bestond. Later werden in het materiaal van het H. L. B. ook overgangsvormen naar *C. Eragrostis* f. *primaria* gevonden. *Boeckeler* l.c. geeft op „folia vix $\frac{1}{2}$ lineam lata, spiculae haud compressae”; in het H. L. B. zijn de bladen 1—3 m.M. breed, de spiculae iets meer afgerond dan in den hoofdvorm; daar *Boeckeler* materiaal van dezelfde herkomst gehad heeft, houd ik me aan het rijke materiaal in het H. L. B.

Forma comosa.

C. Eragrostis var. δ . *miconux* *Clarke* in *J. L. S.* p. 59 (plantae a *Clarke* anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!).

Differt a forma primaria: spiculis 8—25 m.M. longis, 15—53 floris, propter stylosum ramos comosis, luridis; *glumis* lateribus laeviter rubiginosis margine luride albido, vel rubiginosis; *staminibus* 3, filamentis diu persistentibus; *stylo* longo, parte indivisa (glumam aequante) atque ramis aequae longis, his ex gluma exsertis; *achaenio* minimo, subrotundo—elliptico, $\frac{7}{15} : \frac{2}{3}$ m.M., $\frac{1}{3}$ glumae partem aequante, laeviter fusco. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. U. et in H. B.*). *Tab. II fig. 18.*

Opmerking. Behalve de *stijl* wijkt in dezen vorm de vrucht af; *Clarke* heeft den naam naar dit laatste orgaan gekozen maar vindt hem zelf aan bedenking onderhevig (cf. l.c.) omdat „the nut perhaps is hardly smaller than in *C. Eragrostis* type”. Nu is in alle door mij onderzochte voorwerpen de vrucht zoo klein als hier boven beschreven, dus steeds kleiner dan in den hoofdvorm; doch onder den hoofdvorm komen voorwerpen voor waarvan de spiculae in hun hoogere glumae normale vruchten bevatten, in de laagste echter juist zulke vruchtjes als in den hier besproken vorm en die den indruk maken wel rijp, maar niet goed ontwikkeld te zijn. (cf. *Tab. II fig. 15a*). Deze vruchtvorm is dus een onzeker kenmerk. De lengte van den *stijl* is in de bedoelde spiculae van den hoofdvorm, ook waar de vrucht klein is gebleven, van normale grootte; de dubbele lengte van

den stijl in forma comosa blijft dus een zeker kenmerk; 't is daarom dat ik den vorm naar dat kenmerk genoemd heb, al is 't bezwaar er tegen, dat n.l. Clarke den naam *miconux* gedrukt heeft, grooter dan het bezwaar waarom hij meende geen anderen en beteren naam te kunnen laten drukken n.l. „that he had written the name in European herbaria”.

In de Flora of British India heeft Clarke geen variaties of vormen bij *Pycurus sanguinolentus* onderscheiden.

Forma humilis.

C. Eragrostis var. β . Miq. Fl. Ind. Bat. III p. 257!

Differt a forma primaria: culmis quam 10 c.M. humilioribus; umbella reducta; staminibus 2; achaenio majore ($1\frac{1}{2}$: $1\frac{1}{3}$ m.M.) — (sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.). Tab. II fig. 19.

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

Java: forma primaria: Buitenzorg, in oryzetis atque ad vias in valle Tjilowong, 860', vulgate, leg. Kurz n. 205 p.p., I 1861, in H. U., in H. B. n. 6432. — in oryzetis et ad rivulos prope Tjikoya, VIII, leg. Zoll. n. 475. — prope Tjiringin, V, leg. Zoll. n. 1210 (sub nom. „C. atratus”), sec. Clarke 1886 et 1894, Boeck. descript. — Tjiratjas. — Krawang, leg. Blume. — specimina sine indicatione ulteriore. —

forma melanocephala: Dieng, in uliginosis planitiei, 6200', II - III, leg. Jungh. n. 537. — leg. Hoffmannsegg, sec. Boeck. l.c. —

forma cyrtostachya: Batavia, II, leg. Jungh. n. 465 vel n. 452 vel ambo. —

forma sanguinolenta: Wijnkoopsbaai, leg. Jungh. n. 413. —

forma Teysmannii: specimina sine indicatione ulteriore. —

forma comosa: in oryzetis et ad vias in valle Tjilowong prope Buitenzorg, 860', vulgate, leg. Kurz n. 205 p.p., I 1861, in H. U. et in H. B. n. 6429. —

forma humilis: Dieng, in graminosis paludosis planitiei, 6200', II - III, leg. Jungh. n. 510. — Buitenzorg?, leg. Boerl. —

Sumatra: forma primaria: leg. Waitz. —

forma Teysmannii: Lampong, leg. Teysm. —

Borneo: forma cyrtostachya: Motley n. 989 in H. Kew, sec. Clarke 1886. —

Celebes: forma primaria: in oryzetis prope Tondano, leg. Forsten, V 1860. —

<i>Arch. Mal.:</i> forma <i>primaria</i> :	specimina sine indicatione ulteriore.	—
forma <i>melanocephala</i> :	" " "	" . —
forma <i>cyrtostachya</i> :	" " "	" . —
forma <i>sanguinolenta</i> :	specimen " "	" . —
forma <i>Teysmannii</i> :	specimina " "	" . —
forma <i>humilis</i> :	specimen " "	" . —

CYPERUS LANCEUS *Thumb.*

Elatus; umbella simplex vel subcomposita; *spiculae* in rhachi brevi spicatum dispositae, late oblongae, valde compressae; rhachilla exalata; *glumae* sub-acute compressae, *badiae*; stamina 3 *antheris longis*; *achaeonium* parvum.

C. lanceus *Thumb. Prodr.* (1794) p. 19, sec. Clarke, Boeck.; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 66.

C. nitidus (*Lam.*) *Boeck.* in *L.* XXXV p. 461.

ICONES: *Rottb. Descr. et Ic. Tab.* 9 fig. 4! (sub nom. „*C. pumilus* L.“).

Prob. perennis; *rhizoma* descendens; *culmi* distantes?, crassiusculi, triquetri, 23 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata usque 5, culmum non aequantia; lamina 2—3¹/₂ m.M. lata, rigidula, in superiore parte scabra; *Umbella* simplex; *radii* longiores 3—5, usque 4 c.M. longi, apice spicati; ochreae ± 10 m.M. longae, oblique truncatae; *folia involucralia* 4—5, 1—2 umbellam superantia, usque 13 c.M. longa; *spica* simplex vel paullo paniculatim composita, densa, rachi brevi (usque 5 m.M. longā), 5—25 spiculata; *spiculae* oblongae—ovatae, 9—12 : 3—4 m.M., 15—19 florum, valde compressae, quocumque divergentes, *badiae*; *rhachilla* vix compressa, *glumis* concolor, exalata, internodiis u.l. 1 m.M. longis. *Glumae* sub-acute compressae, ovatae, 3 : ⁵/₄ m.M., obtusae, dorsaliter trinerviae, late virescentes, in lateribus *badiae*, ²/₃ partibus imbricatae; *gluma* infima minor, vacua; *stamina* 3, *antheris* longis (usque 2 m.M.); *stylus* longus, bifidus, cum ramis *glumam* paullo superans; *achaeonium* (verisim. maturum) lenticulariter compressum, obovatum—cuneiforme, ⁵/₆ : ¹/₂ m.M., ¹/₄ *glumae* partem aequans, griseo brunneum; *cellulae* epidermales. . . . (superficies irregulariter costata). — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*). *Tab.* II fig. 20.

Locus natalis in Arch. Mal.:

Arch. Mal.: Specimina sine indicatione ulteriore. —

Opmerking. Boeckeler beschrijft de soort onder den naam *C. nilidus* Lam. en voegt er achter: „teste specimine Lamarck ex Herb. Vahl”. Clarke in *J. L. S.* XXI p. 66 ontkent de juistheid van dien naam; daarom is door mij de naam gekozen waaromtrent bij beide eenstemmigheid bestaat.

Rottb. Descr. et Ic. Tab. 9 fig. 4 stelt *C. pumilus* Rottb. voor; Clarke 1886 en 1894 houdt haar voor *C. Eragrostis* resp. *Pyrcus sanguinolentus*, Boeckeler voor *C. lanceus*; de teekening geeft zeer goed onze plant weer. — De soort hoort blijkens de door Boeckeler en Clarke opgegeven groeiplaatsen in Z., O.- en Centraal-Afrika en op Madagaskar thuis. De voorwerpen van het H. L. B. lagen tusschen de „indeterminata” van Ned. Indië zonder nader opgegeven groeiplaats. Zij gelijken zeer veel op bruin gekleurde voorwerpen van *C. latespicatus* Boeck., doch hebben andere bladen en vooral een andere vrucht.

Species affinis, nondum in Arch. Mal. collecta:

C. unioides R. Br. differt a *C. lanceo*: *spiculis* rigidis, lucide luteo brunneis; *glumis* acutis; *achacnio* majore. — (sec. *specimini ex Ind. Britt. in H. L. B.*). Pro descriptione cf. Clarke in *J. L. S.* XXI p. 60 (planta citata!).

Species cum „Umbellã plane compositã, umbellarum radiolis m.m. evolutis” Clarke in *J. L. S.* XXI p. 68:

(**C. puncticulatus** Vahl, **C. Hochstetteri** Nees)
nondum in Arch. Mal. collectae sunt.

SUBGENUS JUNCCELLUS.

Spiculae multiflorae, compressae vel valde compressae; *rhachilla* recte ad spiculam compressa, persistens; *glumae* seratim deciduae (infimae 1—2 saepe rhachillae fixae manentes); *stylus* bifidus; *achaeonium* obtuse bilateraliter compressum—subtrigonum, facie latiore in rhachillam obversā.

Subgenus Juncellus *Grisebach Fl. Br. Ind.* p. 562; *Clarke in J. L. S.* XXI p. 71.

Juncellus Clarke in Fl. Br. Ind. VI p. 594.

Subgenus *Pycreus* B. § 2 *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 260.

Cyperus B. *Kunth En. pl.* II p. 17.

Cyperus sect. *Pycreus* B. *Boeck. in L.* XXXV p. 485 p.p.

Opmerking. *Juncellus* heeft als geslachtsnaam reeds zeer vroeg bestaan¹, maar bevatte toen *Juncus* soorten met kleine inflorescenties (thans tot *Eleocharis* en *Scirpus* gebracht). Het ondergeslacht *Juncellus*, zooals het tegenwoordig opgevat wordt, is door *Grisebach* (*Fl. Br. W. Ind.* p. 562) het eerst aldus genoemd en sedert behouden. *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 594 maakt er een afzonderlijk geslacht van. Zie verder bij *Subgenus Pycreus*.

a. Species cum umbella composita:

CYPERUS ALOPECUROIDES **Rottb.*

Elatius; *umbella composita*; *spiculae* in rhachi longa spicatum dispositae, ovatae, compressae; *rhachilla* exalata; *glumae* vix compressae, mucronatae; *stamina* 2; *achaeonium* parvum.

C. alopecuroides *Rottb. Descr. et Ic.* p. 38; *Kunth En. pl.* II p. 19; *Boeck. in L.* XXXVI p. 321 (excl. var. L.); *Clarke in J. L. S.* XXI p. 74.

Juncellus alopecuroides Clarke in Fl. Br. Ind. VI p. 595.

ICONES: *Rottb. Descr. et Ic.* Tab. 8 fig. 2!

¹ *Lobelius Kruidboek* 1581, p. 121; *Bauhin Prodromus* 1622, p. 23; etc.

Annuus; culmus (interdum 2-3) robustus, sursum trigonus, usque 1 M. longus; *folia* 2-4, interdum aequae longa atque culmus, latiuscula (sec. Boeck. l.c. 6-12 lin.), coriacea, in marginibus (saepe in carina quasi alata) aculeato scabra. (*adhuc sec. Clarke in J. L. S. l.c.*) *Umbella* composita; *radii* evoluti 7, usque 12 c.M. longi; *ochreae* usque $3\frac{1}{2}$ c.M. longae, oblique truncatae; *folia involueralia* 3, usque $\pm$ 60 c.M. longa, 1 c.M. lata, rigidiuscula; *radioli* (propter spicas sessiles) 0; *involuelli bracteola* pauca, usque 3 c.M. longa; *spicae* cylindricae, usque $\frac{1}{2}$ c.M. longae, 8 m.M. latae, ut in C. radiato dense spiculatae; *spiculae* ovatae, 4 : 2 m.M., 13 florum, (sec. Clarke 8 m.M., 12-24 florum) compressae, patentes - patentissimae, laeviter fuscae; *rhachilla* valde compressa, pallida, sub-exalata, internodiis u.l. $\pm$ $\frac{1}{2}$ m.M. longis. *Glumae* vix compressae, marginibus involutis, longitudinaliter paullo incurvatae, obovatae, $\pm$ 2 : 1 m.M., obtusae, mucronatae, trinerviae, in dorso et lateribus luteo pallidae, in parte intermedia purpuracentes, $\frac{3}{4}$ partibus imbricatae; *glumae infimae* 2 minores, vacuae; *stamina* 2 (Clarke 3 indicat; in specimine ex Ind. Britt. [Punjab] in H. L. B. 3 stamina inveni). antheris parvis; *stylus* bifidus, cum ramis fere $\frac{3}{4}$ glumae partes habens; *achaeonium* (prob. nondum maturum) biconvexum (subtrigonum), subrotundum, $\frac{4}{5}$: $\frac{3}{4}$ m.M., $\frac{1}{3}$ glumae partem aequans, apiculatum, luteo albidum (sec. Clarke maturum griseo brunneum); *cellulae epidermales* (immaturae) lucidae. — (sec. specimen ex Arch. Mal. in H. Berol.). Tab. II fig. 21.

Locus natalis atque collector in Arch. Mal.:

Java: in paludibus post colles arenosas litorales prope Depok, leg. Jungh., in H. Berol. (ex Hrb. N. ab. E.). —

Species affines, nondum in Arch. Mal. collectae:

C. Monti L. (= **C. serotinus** Rottb.) et **C. inundatus** Roeb. insignuntur: *spicis* minus spiculatis; *spiculis* longioribus; *glumis* obtusis, marginatis; *achaeonio* majore. — (sec. specimina ex Ind. Britt. in H. L. B. et in H. Calc.) Pro descriptione cf. Clarke in J. L. S. XXI p. 72, 73, in Fl. Br. Ind. VI p. 594, 5 (sub Juncello).

Juncellus stylosus Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 595, in *J. L. S.* XXI p. 73, varietas *Cyperi* Monti est, stylo longo distincta.

b. Species cum umbella capituliformi:

CYPERUS PYGMAEUS *Rottb.

Humilis; *umbella capituliformis*; spiculae oblongo ovatae, valde compressae; rhachilla anguste alata; glumae acute compressae, acutissimae; stamina 2; achaenium majusculum.

C. pygmeus Rottb. *Descr. et Ic.* p. 20; *Kunth En. pl.* II p. 18; *Boeck.* in *L.* XXXV p. 493; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 81 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!), p. 28—30.

Juncellus pygmaeus Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 596.

ICONES: Rottb. *Descr. et Ic.* Tab. 14 fig. 4, 5! *Clarke* in *J. L. S.* XXI Tab. 2 fig. 10, 10a (stylus, achaenium)!; non *Cavanil Ic. et Descr.* VI p. 65 Tab. 588 fig. 2!

Prob. annuus; *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitiosi, tenues, triquetri, usque 25 c.M. alti; *folia* radicalia, longiora 1—2 culmo breviora vel eum superantia; lamina angusta (2 m.M.), rigida, in parte superiore scabra. *Capitulum* m.m. compositum, usque 15 m.M. latum, 10 m.M. altum, dense spiculosum; *folia involueralia* longiora usque 6, usque 15 c.M. longa; *spicae* plures, sessiles. spiculis dense obsitae; *spiculae* oblongo ovatae, $\pm 5 : 1\frac{1}{2} - 2$ m.M., 14 florum, valde compressae, pallidae; *rhachilla* compressa, glumis concolor, anguste alata, internodiis u.l. $\frac{1}{2}$ m.M. superantibus. *Glumae* acute compressae, lanceolatoovatae, $2\frac{1}{2} : \frac{1}{2}$ m.M., acutissimae, in dorso virescentes, in lateribus fusco striatae marginibus albidis, valde ($\frac{7}{8}$ partibus) imbricatae; glumae infimae . . . ; *stamina* 2, antheris . . . ; *stylus* bifidus¹, cum ramis $\frac{2}{3}$ glumae partes habens; *achaenium* sub-semiteres, subtrigonum, lineari oblongum, $\frac{5}{4} : \frac{2}{6}$ (in uno specimine $1 : \frac{1}{4}$) m.M., dimidium glumae aequans, apiculatum, roseum, (sec. Clarke brunneum); cellulae epidermales prob. inflatae, punctatae. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*) *Tab. II fig. 22.*

¹ Boeck. l.c. stylum nonnumquam trifidum indicat; Clarke l.c. nunquam ramos tres invenit.

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

Celebes: in parte media, leg. Weber-van Bosse. —

Arch. Mal.: leg. Waitz (*C. radiati* specimini valde innexum). —

Species affines, nondum in Arch. Mal. collectae:

C. laevigatus *L.* differt a *C. pygmaeo*: *rhizomate* repente; *folio involuerali* culmum quasi producente, involuto; *spiculis* turgidis; *glumis* dorso et apice obtusis; *staminibus* 3, antheris rostratis; *achaeenio* majore. — (*sec. specimina ex Ind. Brit. in H. L. B.*). Pro descriptione cf. *Clarke in J. L. S. XXI p. 77* (plantae citatae!); idem in *Fl. Br. Ind. VI p. 596*.

C. diaphanus (*Schrad.*) *Clarke in J. L. S. XXI p. 80* a *Clarke in Fl. Br. Ind. VI p. 590* ad *C. latespicatum Boeck.* junctus est.

SUBGENUS EUCYPERUS.

Spiculae multiflorae, valde compressae—subteretes; *rhachilla* recte ad spiculam compressa, persistens; *glumae* seratim deciduae (infirmas 1—2 saepe rhachillae fixae manentes); *stylus* trifidus (vel tripartitus) (in *C. cephaloti* prob. nonnumquam bifidus); *achænium* trilateratum, una facie in rhachillam obversa.

Subgenus Eucyperus Clarke in *J. L. S.* XXI p. 83.

Sectio Eucyperus Boeck. in *L.* XXXV p. 493.

Subgenus Cyperus proprie Miq. *Fl. Ind. Bat.* III p. 261.

Cyperus C. (stylus trifidus) Kunth *En. pl.* II p. 20.

Cyperus Lestiboud. *l.c.* p. 30; Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 597.

Opmerking. De soorten tot dit ondergeslacht behoorende, zijn reeds door Lestiboudois (resp. P. de Beauvois) in zijne „Essai sur la famille des Cyperacées” als afzonderlijk geslacht *Cyperus* onderscheiden, hetgeen door Nees in *Linnaea* IX nagevolgd werd. Kunth, welke het geslacht *Cyperus* ruimer opvatte, maakte dat van Lestiboudois en Nees tot een (onbenoemde) sectie er van, waaraan Bocckeler later den naam *Eucyperus* gaf. Miquel had ondertusschen in zijn flora deze sectie weder tot een ondergeslacht „*Cyperus proprie*” verheven, wat Clarke in *J. L. S.* XXI onder den naam „*Eucyperus*” herhaalt. In de *Flora of British India* eindelijk is door Clarke de opvatting van Lestiboudois weder gehuldigd. Bentham en Hooker in „*Genera plantarum*” en Engler en Prantl in „*Natürliche Pflanzenfamilien*” geven *Eucyperus* als sectie van *Cyperus sensu amplo*.

De omvang van deze groep, onder welke naam ook, is niet steeds dezelfde geweest, tengevolge van het al of niet aannemen van andere groepen in *Cyperus sensu amplo*.

SECTIO I CEPHALOTES.

Plantae perennes, sub-elatae, foliatae; *umbella* dense capituliformis; rhachilla anguste alata; stamina 3 antheris longis; *stylus longus, fere indicisus*; *achænium* magnum, stipitatum, angulis suberosis.

CYPERUS CEPHALOTES (Vahl).

Elatus; umbella dense capituliformis; spiculae ovales—oblongae, compressae, saepe curvatae; rhachilla anguste alata; glumae sub-acutae, naviculariter concavae; stamina 3 antheris longis; stylus indivisus aut obscure bi- vel trilobus; achaenium magnum, stipitatum, angulis suberosis.

C. cephalotes Vahl *En. pl.* II p. 311 (achaenium non descriptum); *Kunth En. pl.* II p. 48; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 34 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae! 1886 citatae!); *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 597.

Anosporum monocephalum (Nees) Boeck. in *L.* XXXVI p. 411.

Hydroschoenus Kyllingioides (Zoll. et Mor. Cat. p. 95) Zoll. *Verz.* 1854 p. 63 n. 404; *Steud. Synops. Cyp.* p. 71; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 296.

ICONES: *Clarke* in *J. L. S.* XXI Tab. 1 fig. 1—6 (stamina, stylus, achaenium)!

Opmerking. Nees heeft deze plant tot een afzonderlijk geslacht *Ungeria*, later *Anosporum* gemaakt, dat hij onder de „Hypolytreae” plaatste; *Boeckeler* gaf het geslacht den naam *Trentepohlia* en voegde het bij de „Ficineae”; later nam hij den naam *Anosporum* over en gaf het geslacht een plaats naast *Cyperus*. Hij beschouwt de kurkachtige randen der vrucht als bloembekleedsels („perigynium squamis constat tribus, quarum una quam reliquae multo minor; squamae crassiusculae stramineae, basi inter se et pedicello, parte superiore angulis fructus connatae ibique evanescentes, v. caryopsim usque ad apicem marginantes et cum styli basi in rostrum complanatum vel teretiusculum connatae”). *Bentham* in „Flora Australiensis” plaatst de plant als soort onder *Juncellus* (ondergeslacht van *Cyperus*); *Clarke* in 1886 en 1894 noemt een afzonderlijk ondergeslacht naar haar. cf. *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 25 e.v.

Descriptio sec. *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 34, *Fl. Br. Ind.* VI p. 597:

„In udis radicans aut saepe in lacubus nataus, perennis; stolones tenues, lenti; culmi sursum trigoni, 1—4 d.M. alti; folia radicalia, laminata 2—5, aequae longa atque $\frac{2}{3}$ partes culmi; lamina graminea, plana, sursum scabra. Umbella capituliformis, 5—20 m.M. diam., 10—70 spiculata; radii 3—5, obsoleti; folia involucralia 3—5, 5—20 c.M. longa, divaricata; spiculae 5—10 : 3—4 m.M., 10—24 florum, compressae, saepe curvatae; rhachilla compressa, alata alis angustis persistentibus.

Glumae (superiores sec. Zoll. et Mor. masculae et hermaphroditae, inferiores foeminae) naviculariter concavae, late ovatae, 2—3 m.M. longae, sub-acutae, subcoriaceae, in dorso virides, aliquando minute scabridae, in lateribus stramineae aut saepe castaneae, valde imbricatae; gluma ima parva, vacua; *stamina* 3 (fide Bentham haud raro 2), hypogyna. libera, filamentis late ligulatis, antheris lineari oblongis, connectivo vix brevissime excurrente; *stylus* achaenio longior, basi dilatatus, in achaenium sensim decurrens, cum hoc continuus, indivisus vel obscure trilobus, persistens; *achaenium* inaequaliter trigonum, ovoideum, dimidium glumae aequans (in specimine ex Ind. Britt. in H. L. B. 2 m.M. longum), curvatum, stipitatum, stylobasi laxe triquetra in angulis scabra, fuscum, angulis suberosis, fructus tempore, praesertim stipitis, spongioso incrassatis". — *Tab. IV fig. 1.*

Descriptio speciminum in H. L. B. ex Arch. Mal.:

Rhizoma breve; *culmi* 25 c.M. alti; *folia* p.p. culmum superantia, usque 40 c.M. longa, 4 m.M. lata; *folia involucralia* usque 30 c.M. longa, interna basi membranaceo dilatata; *capitulum* 12 m.M. altum 15 m.M. latum, ex fasciculis spicularum glumae sterili lata mucronata plana tectis consistens; *spiculae* valde compressae; *glumae* $\pm 4 : 1$ m.M., acutae, acute vel obtuse compressae, trinervatae, valde (fere omnino) imbricatae; *stamina* antheris longis ($1\frac{1}{2}$ m.M.); *stylus* 5 m.M. longus, indivisus vel bifidus ramis brevissimis ($\frac{2}{3}$ m.M.)¹; *achaenium* valde immaturum. — *Tab. IV fig. 1.*

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

Java: Batavia, leg. J. B., in H. Mus. Britt., sec. Clarke 1886. — In paludibus prope Tjikoya, raro, VIII, leg. Zoll. n. 404 (sub nom. „Hydroschoenus Kyllingioides"), sec. Clarke 1894, atque descriptionem l.c. — specimina sine indicatione ulteriore. —

Borneo: Banjermassing, leg. Motley n. 1261, in H. Kew, sec. Clarke 1886. —

¹ Steudel l.c. scribit: „stylus omnino simplex videtur; terminatur vero in stigma pilosum longum cum stylo quasi articulatum (hinc facile deciduum) apice brevissime bifidum. In paucis tantum flosculis stylum cum stigmate deprehendi."

SECTIO II ARISTATI.

Plantae annuae, humiles, caespitosae, foliatae. Umbella simplex vel capituliformis; *spiculae capitulatim dispositae*, valde compressae; rhachilla non-vel anguste alata; *glumae cuspidatae vel acuminatae*; stamina 2—1; *achaenium parvum*.

CYPERUS CUSPIDATUS (*Humb. et Bonpl.*).

C. cuspidatus *Humb. et Bonpl., ed. Kunth, Nov. gen. et spec.* I p. 204 (Descriptio ad distinguendum hanc speciem ab aliis hujus sectionis item cuspidatis non sufficiens); *Kunth En. pl.* II p. 22; *Boeck. in L.* XXXV p. 496; *Clarke in J. L. S.* XXI p. 88 (plantae a Clarke citatae!); *Clarke in Fl. Br. Ind.* VI p. 598.

C. castaneus forma sundaica *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 261!

Humilis; umbella simplex, m.m. capitatum contracta; *spiculae capitulatim dispositae*, lineares, valde compressae; rhachilla sub-alata; *glumae* conspicue *trinerviae, cuspidatae* cuspide recurvata; stamina 2; *achaenium parvum, obovoideum*.

Prob. annuus; *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitosi, tenuissimi, triquetri, 3—8 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata 1—3, culmo paullum longiora vel (saepius) breviora; lamina angusta ($\frac{3}{4}$ m.M.). rigida, in superiore parte scabriuscula. *Umbella* simplex, m.m. capitatum contracta; *radii* evoluti 0—4, usque $2\frac{1}{2}$ c.M. longi, apice capitulati; *ochreae* 2—3 m.M. longae; *folia involueralia* usque 6, longiora 4 usque 7 c.M. longa; *capitulum* usque 14 spiculatum; *spiculae* lineares, saepe 1 (usque $2\frac{1}{2}$) : 3 (inter fines extremos) m.M., 26 (usque 60) florum, valde compressae, badias; *rhachilla* compressa, glumis concolor, sub-alata alis deciduis, internodiis u.l. $\frac{2}{3}$ m.M. longis. *Glumae* compressae, oblongatae, apice emarginatae, cuspidatae, cuspide exclusā $\frac{5}{4}$: fere $\frac{1}{2}$ m.M., dorsaliter virescentes conspicue trinerviae, lateribus enerviis badiis, parte dimidia imbricatae; cuspis robustus, $\frac{3}{4}$ m.M. longus, $\frac{3}{5}$ glumae partes aequans, recurvatus, virescens; gluma infima parva, vacua; *stamina* 2, antheris parvis muticis; *stylus* trifidus, cum ramis $\frac{2}{3}$ glumae partes habens; *achaenium* trigonum, obovoideum, $\frac{3}{5}$: $\frac{1}{3}$ m.M., dimidio

glumā brevior, apiculatum, rubiginosum; cellulae epidermales inflatae, punctatae. — (sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.).
Tab IV fig. 2.

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

- Java*: in monte Oengaran 3-4000' (medinie), IV—VI, (schedula altera: „Djoejo V”, schedula tertia: „Padang” indicat), leg. Jungh. n. 512. — leg. Blume. — in monte Pengalengan, leg. Jungh., sec. Miq. — Zoll. n. 3739, sec. Boeck., Clarke.
- Sumatra*: Padang, leg. Jungh. (alterae schedulae Java indicant). — leg. Korthals. — leg. Waitz. —
- Borneo*: Motley n. 900 in H. Kew. — Burbidge in H. Kew et H. Mus. Britt. — (Ambo sec. Clarke 86).
- Celebes*: in litore prope negri Pare-pare, leg. Koorders 24 IV 1895, n. 16688 β, (cf. „opmerking”). —
- Timor*: Bibicuçu prope Rajah, 3000', leg. Forbes n. 3598. —
- Ternate*: in fluviis lavae extinctis, leg. Forsten 1841. —
- Arch. Mal.*: specimina sine indicatione ulteriore. —

Opmerking. De heer Clarke, aan wien op verzoek van den heer Koorders diens in Celebes verzamelde Cyperaceae zijn toegezonden, heeft de voorwerpen uit die collectie, door mij *C. cuspidatus* genoemd, als *C. uncinatus* Poir. gedetermineerd; en daar deze plant op Madagascar thuis behoort ware dit een plantengeografisch feit van belang. Naar aanleiding daarvan zijn die voorwerpen nogmaals nauwkeurig door mij bekeken en gemeten, waarvan het resultaat is, dat de *glumae* (zonder *cuspis*) iets kleiner zijn ($\frac{4\frac{2}{3}}{4}$ in plaats $\frac{5}{4}$ m.M.), de internodien der *rhachilla* daarentegen iets langer ($\frac{4\frac{1}{5}}{5}$ m.M.) dan van de overige *Cuspidatus* exemplaren; op een as van 1 c.M. komen ± 24 *glumae* voor; de *vrucht* is hier $\frac{4\frac{1}{6}}{6}$ m.M., iets langer dan de helft der *gluma*, wat ook uitkomt als men twee vruchtjes in elkaars verlengde naast een *gluma* legt (Tab. IV fig. 2a). De opgenoemde verschillen zijn mij niet voldoende om aan de voorwerpen uit Celebes een afzonderlijken naam te geven; andere groeiplaatsen vertoonen waarschijnlijk ook kleine variaties; het voorwerp van Timor b.v. (Forbes n. 3598) heeft eveneens vruchtjes van $\frac{2\frac{2}{3}}{3}$ m.M. lengte, meer oblong (maar toch obovoid) van gedaante. Dat *C. uncinatus* Poir. een geheel andere

plant is werd mij nader bewezen door authentiek materiaal uit het herbarium van Berlijn, waarvan de beschrijving, voor zoover van belang, hier onder gegeven wordt.

Species affines, nondum in Arch. Mal. collectae:

C. uncinatus Poir. in *Encycl.* VII p. 247! differt a *C. cuspidato*: *spiculis* minusfloris (18 in spiculā 8 m.M. longā), angustioribus ($2\frac{1}{5}$ m.M.); *articulis rhachillae* longioribus (1 m.M.); *glumis* longioribus, latioribus ($1\frac{2}{5}$: $\frac{5}{6}$ m.M.), brevius cuspidatis ($\frac{2}{5}$ m.M.); *achaeenio* longiore latioreque ($\frac{3}{4}$: $\frac{1}{2}$ m.M.), dimidium glumae superante; cellulis epidermalibus minus punctatis. — (sec. *specimen authenticum Willd. Herb.* n. 1797 *leg. Petit Thouars, in H. Berol.*). *Tab. IV fig. 3.*

C. amabilis Vahl differt a *C. cuspidato*: *cuspidate glumae* brevissimā. — (sec. *specimen ex Ind. Britt. in H. L. B.*). Pro descriptione cf. Clarke in *J. L. S. XXI* p. 85 (specimen in 1897 a Clarke determinatum!).

C. castaneus Willd. differt a *C. cuspidato*: *glumis* longioribus ($1\frac{1}{2}$ m.M.), nitide castaneis, brevius cuspidatis ($\frac{1}{2}$ m.M.); *achaeenio* oblongo, longiore ($\frac{6}{8}$: $\frac{1}{3}$ m.M.), fusco. — (sec. *specimen ex Ind. Britt. Wall.* n. 3323 *in H. L. B.*). *Tab. IV fig. 4.* Pro descriptione cf. Clarke in *J. L. S. XXI* p. 87 (Wall. n. 3323 a Clarke citatus!).

C. squarrosus L. differt a *C. cuspidato*: *spiculis* spicatis, minusfloris (8—10); *glumis* longioribus (2 m.M. cuspidate exclusa); *achaeenio* oblongo, paullum curvato, $1\frac{1}{3}$ m.M. longo. — (sec. *specimen ex Ind. Britt. Hohenacker* n. 823 *in H. L. B.*). Pro descriptione cf. Clarke in *J. L. S. XXI* p. 94 (Hohenacker n. 823 a Clarke citatus!).

CYPERUS ARISTATUS *Rottböll.

Humilis; umbella capituliformis; spiculae in capitulum confertae, lineares, valde compressae; rhachilla exalata; *glumae* conspicue 7—9 *nerviae*, *acuminatae* acumine recurvato; stamen 1; *achaeonium* obovato cuneiforme, parvum.

C. aristatus Rottb. *Descr. et Ic.* p. 23; *Kunth En. pl.* II p. 23; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 262!; *Boeck. in L.* XXXV p. 500; Clarke in *J. L. S. XXI* p. 91 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!); Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 606.

ICONES: Rottb. *Descr. et Ic.* *Tab. 6 fig. 1!*

Prob. annuus; *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitiosi, tenuis-

simi, triquetri, 2—10 c.M. alti; *folia* radicalia, laminatum plerumque 1. culmo brevius; lamina angusta (1 m.M.), flaccida, in superiore parte scabriuscula. *Umbella* capituliformis, multi (± 30) spiculata; *folia involueralia* 2—3, usque 6 c.M. longa; *spiculae* lineares, 10:3—3 $\frac{1}{2}$ (inter fines extremos) m.M., ± 22 florae, valde compressae, fuscae; *rhachilla* compressa, glumis concolor, exalata, internodiis u.l. $\frac{3}{4}$ m.M. longis. *Glumae* compressae, parte inferiore rectanguliformi, parte superiore conicā, acuminatae acumine recurvato, acumine incluso 2 $\frac{1}{3}$: $\frac{1}{2}$ m.M., in dorso et lateribus (usque ad extremos margines) conspicue 7—9 nervatae, carinā et lateribus fuscae, parte dimidia (acumine excluso) imbricatae; gluma infima parva, vacua; *stamen* 1, antherā parvā (sec. Clarke 86 prob. mutica); *stylus* trifidus, cum ramis glumae dimidium aequans; *achaeonium* trigonum, obconico obovoideum, $\frac{3}{4}$: $\frac{4}{9}$ m.M., $\frac{1}{3}$ glumae partem habens, vix apiculatum, griseum; cellulae epidermales paullo inflatae, punctatae. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H.L.B.*). *Tab. IV fig. 5.*

Locus natalis et collector in Arch. Mal:

Timor: Koepang, leg. R. Brown. —

SECTIO III COMPRESSI.

Plantae perennes, elatae, caespitosae, foliatae. Umbella simplex vel fere simplex; *spiculae* in *rhachi brevi* ($< \frac{1}{2}$ c.M.) *spicatum dispositae*, valde compressae; *rhachilla* exalata vel alata; *glumae* acute compressae, *cuspidato acuminatae*; *stamina* 3; *achaeonium magnum*.

CYPERUS COMPRESSUS *L.

Elatus; *culmi longi*; umbella simplex; *spiculae* in *rhachi brevi* *spicatum dispositae*, late lineares, valde compressae; *rhachilla conspicue alata*; *glumae cuspidato acuminatae*, acute compressae; *stamina* 3; *achaeonium magnum*.

C. compressus *Linn. Sp. pl. ed. I, T. 1 p. 46* (Clarke in *Herb. Linn. proprio identitate* statuit); *Kunth En. pl. II p. 23*; *Hasskarl Pl. Jav. rar. p. 77*; *Miq. Fl. Ind. Bat. III p. 263!*; *Boeck. in L. XXXV p. 517*; *Clarke*

in *J. L. S.* XXI p. 97 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!); *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 605.

ICONES: Rottböll Descr. et Ic. Tab. 9 fig. 3!

Prob. perennis (sec. Hassk. l.c. annuus); *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitiosi, tenues—crassiusculi, triquetri (sec. Hassk. l.c. in vivo subteretes, superne obtuse trigoni), usque 50 c.M. longi; *folia* radicalia, laminata 1–3, superiora quam culmi dimidium saepe longiora; lamina angusta (2–3 m.M.), rigida, apice scabriuscula. *Umbella* simplex, nonnumquam capitatulatim congesta; *radii* evoluti 0–5, usque 16 c.M. longi, apice breviter spicati; ochreae usque 11 m.M. longae, oblique truncatae, breviter bicuspidatae; *folia involueralia* usque 5, usque 16 c.M. longa; *spicae* rhachi brevi ($< \frac{1}{2}$ c.M.), plerumque ± 7 spiculatae; *spiculae* late lineares, ± 15 (saepe)—30 rare usque 44 m.M. (var. β . Meyeni Miq. l.c.): 3–5 m.M., resp. ± 16 –36 rare pluri-florae, acute compressae (in sectione rhomboidales), rigidulae, arrectae—patentissimae rare recurvatae, spadiceae vel virescentes; *rhachilla* compressa, glumis concolor, conspicue alata a'is $\frac{1}{2}$ m.M. latis persistentibus achaenium amplectentibus hyalinis denique deciduis, internodiis u.l. $\frac{4}{3}$ — $\frac{5}{3}$ m.M. longis. *Glumae* acute compressae, ovatae, cuspidato acuminatae, $3\frac{1}{4}$ — $4\frac{1}{2}$ (sine cuspidate $2\frac{3}{4}$ — $3\frac{1}{2}$): 1— $1\frac{1}{4}$ m.M., dorsaliter virescentes, in lateribus pallide virides vel (saepe in uno latere) laete spadiceae, margine extremo plerumque hyalino, praeter carinam in lateribus m.m. conspicue plurinervatae, plus quam dimidio imbricatae; glumae infimae 2 parvae, saepe etiam tertia minor, vacuae; *stamina* 3, antheris parvis muticis; *stylus* $\frac{2}{3}$ partibus tripartitus, cum ramis $\frac{2}{3}$ — $\frac{1}{1}$ glumae partes habens; *achaenium* obtuse triangulare, late obovoideum, $1\frac{1}{2}$ — $1\frac{3}{4}$: $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ m.M., dimidium glumae (cuspi exclusa) aequans, vix apiculatum, obscure spadiceum; cellulae epidermales non inflatae neque punctatae. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*). Tab. IV fig. 6.

Facies duae (non tamen sine transitionibus omnis generis) distinguendae sunt: 1^a *culmis* altioribus; *spiculis* longioribus

(usque 30 rare 44 m.M.), spadiceis.— 2^a *culmis* humilioribus; *spiculis* brevioribus (usque 20 rare 30 m.M.), virescentibus.—

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

- Java*: in Goenong Gamping (Djoejokarta), II, (altera schedula Djoejokarta VII indicat), leg. Jungh. n. 482 — in monte Magelan, 10—1200', II, in oryzetis inundatis, leg. Jungh. (schedula altera Sumatra indicat). — Krawang, leg. Blume. — Buitenzorg, leg. Zipp., Boerl. — in litore Wijnkoopsbaai, leg. Boerl. — ad vias prope Tjikoya VII, Zoll. n. 448. — leg. Jungh. — specimina sine indicatione ulteriore. — in hortis et ruderatis prope Batavia cum *C. rotundo* vulgatissime, sec. Hassk. l.c. —
- Sumatra*: Padang, leg. Jungh. (schedula altera Magelan indicat). -- Priaman, leg. Teysm., in H. B. n. 2056. — Indrapoera. — leg. Waitz. —
- Java sive Sumatra*: in oryzetis, leg. Jungh. n. 545. — leg. Jungh. n. 538. —
- Celebes*: leg. Weber-van Bosse. —
- Borneo*: Motley n. 275 in H. Kew, sec. Clarke 86. —
- Timor*: Koepang, leg. R. Brown. —
- Bangka*: leg. Kurz (?). — leg. Teysmann, in H. B. n. 6466. —
- Amboina*: leg. Zippelius. —
- Ceram*: Amahey, leg. Treub 1893, in H. B. n. 761. —
- Arch. Mal.*: in arvis, in H. B. n. 6353. -- leg. Waitz. — specimina sine indicatione ulteriore. —

SECTIO IV RADIANTES.

Plantae perennes, sub-elatae *culmis brevissimis*, caespitosae, foliatae; umbella simplex vel composita, radiis longis; spiculae in rhachi brevi spicatum dispositae, valde compressae vel subteretes; rhachilla sub-vel exalata; glumae cuspidato acuminatae; stamina 3; achaenium magnum *cellulis epidermalibus inflatis conspicue punctatis*.

CYPERUS MACROPUS *Miq.

Sub-elatus; *culmi brevissimi*; umbella simplex vel fere simplex, *radiis*

longis; spiculae in rhachi brevi spicatum dispositae, ovales, valde compressae; *rhachilla exalata*; glumae cuspidato acuminatae, acute compressae; stamina 3; achaeniūm magnum.

C. macropus *Miq. Fl. Ind. Bat. Suppl. I* p. 599!

C. radians *Benth. Fl. Hongkong* 1861 p. 386 (probabiliter p.p.); *Boeck.* in *L. XXXV* p. 515 p.p.; *Clarke* in *J. L. S. XXI* p. 100 (plantae ex H. Calc. a Clarke determinatae!, in 1886 citatae!); *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* p. 605 p.p.; non *Nees et Meyen.*

C. Griffithii *Steud. Synops. Cyp.* p. 316 (specimen Griffith ex Malacca!); non *Clarke* in *J. L. S. XXI* p. 101.

Prob. perennis; *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitiosi, tenuer-
crassiusculi, trigoni, 2—3 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata
2—3, usque 15 c.M. longa; lamina 2—4 m.M. lata, rigida,
apice scabra. *Umbella* simplex vel subcomposita; *radii* evoluti
usque 5, usque 15 c.M. longi, apice breviter spicati vel fere
capitulati; *ochreae* usque 2 c.M. longae, oblique truncatae;
folia involucralia plura, usque 7 c.M. longa; *spicae* usque 15
spiculatae; *radioli*, si adsunt, pauci brevesque (maxime 2 c.M.)
bracteolis involucellaribus 3—4 usque 3—4 m.M. longis; *spiculae*
ovales, 6—12 : 3—4 m.M., 7—14 florum, acute compressae (in
sectione rhomboidales), rigidulae, quocumque divergentes, san-
guinolento virescentes; *rhachilla* valde compressa, glumis con-
color, exalata, internodiis u.l. $1\frac{1}{4}$ m.M. longis. *Glumae* acute
compressae, ovatae, cuspidato acuminatae, 4 (sine cuspidate $3\frac{1}{4}$)
: $1\frac{2}{3}$ m.M., in dorso late virescentes multinervatae, in lateribus
sanguineo fuscae striatae, margine nonnumquam hyalinā, plus
quam dimidio imbricatae apicibus 1 à $1\frac{1}{2}$ m.M. remotis; glu-
mae infimae 2 parvae, vacuae; *stamina* 3, antheris parvis
muticis; *stylus* $\frac{2}{3}$ partibus tripartitus, cum ramis $\frac{2}{3}$ glumae
partes habens; *achaeniūm* trigonum, ellipsoideum, $1\frac{1}{2}$: fere 1
m.M., $\pm \frac{1}{3}$ glumae partem aequans, apiculatum, sub strato
griseo (propter cellulas epidermales) nigrum; cellulae epider-
males inflatae, punctatae, subdetergibiles. — (*sec. specimina ex*
Arch. Mal. in H. L. B. et H. U.). *Tab. IV* fig. 7; *Tab. V* fig. 1.

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

Banka: leg. Kurz. — leg. Ploem. —

Borneo: Bentham in „Flora Hongkongensis” 1861 sub nomine „*C. radians*” hanc speciem ex Borneo indicat. —

CYPERUS RADIANUS *Nees et Meyen.

C. radians Nees et Meyen in Nov. Act. XVI 2^e suppl. p. 63!; *Kunth En. pl.* II p. 95 (sub nom. „*C. radicans*”); *Benth. Fl. Hongkong.* p. 386 p.p.; *Boeck. in L.* XXXV p. 515 p.p.; *Clarke in Fl. Br. Ind.* VI p. 605 p.p.

C. Griffithii Clarke in *J. L. S.* p. 101 (planta Wallichiana in *H. Calc.* a Clarke citata!); non *Steud. Synop. Cyp.* p. 316.

Differt a C. macropo: *Umbella* saepe compositā; *spiculis* subteretibus, rigidis, paullum angustioribus, acutioribus, minus-floris (8 in spiculā 12 m.M. longā); *rhachilla* partibus inferioribus latis, rigidis glumarum alatā; *glumis* minus compressis, longius cuspidatis ($1\frac{1}{4}$ m.M.), longioribus (in spiculis evolutis 5 m.M. cuspidate inclusa), rigidis, spadiceis, conspicuis (sed non pluri) nervatis, plus remotis (2 m.M. vel plus), valde adpressis; *achaeio* paullum obovoideo, majore ($\pm 1\frac{2}{3}$: $1\frac{1}{5}$ m.M.). — (*sec. specimina in H. Calc.*). *Tab. V fig. 2, 3, 4.*

Loci natales et collectores in Arch. Mal. (*sec. Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 100, in *H. Kew*):

Borneo: Banjermassing, leg. Motley. — Sarawak, leg. Beccari, Barber. —

Banka: leg. Teysm. —

Opmerking. Nees en Meyen hebben in „Plantae Meyenae” p. 63 (*sec. Clarke*) en in *Linnaea* IX 1834 p. 285 *C. radians* als nomen nudum gegeven en in *Nova Acta* XVI 2^e suppl. 1843 p. 63 beschreven, nadat de soort reeds in 1837 door *Kunth* in zijn *Enumeratio plantarum* p. 95 als „*C. radicans*” beschreven was.¹ Beide noemen de *umbella* enkelvoudig; *Nees* geeft op: „*spiculae* 20—30 in capitulo, 2—2 $\frac{1}{2}$ lineas latae, convexiusculae; *squamae* 6—8 nae, dorso viridulae, margine membranaceae

¹ doch heeft Nees ook reeds vroeger een of andere beschrijving gegeven aangezien *Kunth* bij het opgeven van het aantal bloemen aan de spicula „6—8 florae fide Nees” opmerkt, en bij dat der stamina „3 (nec 2 ut Nees)”.

magis minusve purpura irroratae, 2—5 vel 7 fertiles, in acumen mucroniforme attenuatae, nervisque pluribus (9—17) striatae, eo acutiores quo magis superiores nascuntur; *rhachilla* late patuloque marginata alis purpureo-punctulatis"; *Kunth* beschrijft de *spiculae* als „compressiusculae, 3—5 florae"; de *glumae* als „acutato-submucronatae, naviculares, apicem versus carinatae, multinerviae, virescenti-pallidae, punctulis lineolisque ferrugineis conspersae, margine hyalinae"; de *rhachilla* als „vix alata". *Nees* geeft 2, *Kunth* 3 *stamina* op.

Bentham in „Flora Hongkongensis" 1861 p. 386 spreekt van „*spikelets* 2—3 lines long, 3—8 flowering *glumes*, strongly veined, with a prominent point, green on the back, more or less red brown on the side".

Nees geeft als *groeiplaats* op: promontorium Syng-Moon imperii Chinesis, Julio mense 1831; *Kunth*, die blijkens zijn opmerking omtrent het aantal meeldraden de door hem beschreven plant gezien heeft, noemt eenvoudig: China; *Bentham*: Hongkong (Wright), Sikkim, Malacca, Singapore, Borneo. *Bentham* memoreert *C. Griffithii* niet; deze soort is door *Steudel* in zijn Synopsis 1855 Cyp. p. 316 beschreven naar een plant van Griffith ex Ind. Or.; hij schrijft: „*umbella* simplex vel composita; *folioli* 4—7, breviores vel longiores; *capitulum* ex *spiculis* 8—15 compositum; *spiculae* oblongo-ovatae 8—12 squamatae, *squamis* multinerviis latere sanguineis dorso pallide viridulis".

Boeckeler in Linnaea XXXV 1868 p. 515 vereenigt beide soorten tot *C. radians* *Nees et Meyen*, als *groeiplaats* China (*Meyen*), Malacca (*Griffith*) en Borneo (*Teysmann*) opgevende. *Clarke* in *J. L. S.* XXI 1886 p. 100 beschrijft het rijke materiaal der herbarien van Kew en Calcutta; tot *C. radians* *N. et M.* rekent hij de planten van Kurz uit Burma; tot *C. Griffithii* *Steud.* o.a. Griffith's plant van Malacca en Wright's plant van Hongkong; hij onderscheidt beide voornamelijk door de „*umbella* specie simplex; *spiculae* compressae; 12 m.M. longae, 10—16 florae"; en de „*glumae* naviculares, submucronatae, in dorso late virides, 5—9 nervatae, in lateribus sanguineo-fuscae obscurius striatae" van *C. radians*, en de „*umbella* composita: *spiculae* teretes, vix obscure compressae, turgidae, 6—12 florae; *glumae* remotiusculae, in dorso rotundatae mucrone valido curvato excurrente, pallide brunneae aut subcastaneae, 10—18 nervis per totam fere latitudinem *glumae* sparsis" van *C. Griffithii*.

In de *Fl. of Br. Ind.* 1894 brengt *Clarke*, evenals *Boeckeler* deed, *C. Griffithii* onder *C. radians*, daar „*Ridley* has proved *C. Griffithii* to be only a form of *C. radians*"; waar en hoe *Ridley* dit heeft bewezen, wordt niet vermeld.

Dr. King is zoo goed geweest mij uit Calcutta al de daar aanwezige

voorwerpen te zenden, o.a. een uit Burma van Kurz en uit Malacca van Griffith. Met die voorwerpen vóór mij kom ik tot dezelfde conclusie (de plant van Malacca uitgezonderd) als Clarke in 1886, dat n.l. de planten van Kurz uit Burma, die van Griffith uit Malacca en die van Kurz en Ploem uit Banka (= *C. macropus* Miq., niet door Clarke gezien) tegenover de overigen staan, n.l. die van Singapore (Wall. 3371 B) en Pahang in China (Ridley); deze laatste onderscheiden zich voornamelijk door de onder *C. radians* *N. et M.* opgegeven kenmerken. Tot welke groep de planten van Meyen uit China gevoegd moeten worden of, in overeenstemming met de ancienniteit, welke groep tot de planten van Meyen uit China moet gerekend worden, is uit de beschrijvingen van Nees en Kunth niet goed op te maken; deze doen echter meer aan de planten der tweede groep (*C. Griffithii* Clarke 1886) denken; en dit werd mij bevestigd door de voorwerpen, uit Berlijn ontvangen, waaronder exemplaren van *C. radians* *N. et M.* door Meyen in China Juli 1831 verzameld, dus van het materiaal waarnaar Nees blijkbaar de soort heeft opgesteld. Deze planten hebben in zooverre meer van de voorwerpen van Kurz (*C. radians* Clarke 1886) dat de *umbella* steeds enkelvoudig is; maar de *spiculae* zijn subteretes—compressiusculae, nog al klein (als aan het voorwerp van Pahang); de *glumae* staan $\pm$ 2 m.M. van elkaar af en vormen beneden een hyalienen vleugel aan de *as* der *spicula*; zij zijn bruin tot groenachtig, glanzend (doch minder dan de voorwerpen uit Singapore); de *vrucht* is ellipsoidisch en heeft de grootte van die der Singapore- en Pahangplanten, (cf. Tab.V fig. 4). De vorm der *spicula*, afstand der *glumae*, gedaante en grootte der vrucht zijn in de hier besproken soorten de belangrijkste kenmerken, en ten opzichte van hen moeten de voorwerpen der 2^e groep (*C. Griffithii* Clarke 1886) bij die van China (Meyen) gevoegd worden.

Van die groep vertoonen de voorwerpen van Singapore de hoogste ontwikkeling; van de andere groep (de planten van Burma en Banka) staan die van Banka (Kurz) in ontwikkeling boven aan; de China-Meyen planten staan dus eenigszins tusschen die van Singapore en Banka in (maar dicht bij de eerste); en daardoor is het niet te verwonderen dat de beschrijvingen van Nees en Kunth twijfel omtrent hunne identiteit met de voorwerpen der 1^e of 2^e groep overlieten. Nu blijkt dus *C. Griffithii* Clarke 86, non *Stend.*¹ synoniem te zijn met *C. radians* *N. et M.*, terwijl *C. radians* Clarke 86 niet *C. radians* *N. et M.* maar *C. macropus* Miq. is. —

¹ Stendel's beschrijving doet reeds aan Kurz' planten van Banka (*C. macropus* Miq.) denken; hij geeft op: Griffith, Ind. Or.: indien daarmede Griffith's planten van Malacca bedoeld zijn, dan komt mijne opvatting omtrent die voorwerpen met die omtrent Stendel's beschrijving overeen; Clarke rekent beschrijving en planten tot zijn *C. Griffithii* (hier *C. radians*).

De twee soorten behooren blijkbaar bij elkaar; *C. macropus* nadert door den vorm der spiculae tot de „Compressi”, *C. radians* tot de „Diffusi”; maar bij beide ligt een belangrijk verschil met genoemde secties zoowel in de zeer korte stengels als in den vorm en de oppervlakte der vrucht.

SECTIO V PLATYSTACHYI.

Characteres sec. Clarke in J. L. S. XXI p. 105:

Plantae perennes, elatae, foliatae, caespitosae vel distantes; rhizoma plerumque lignosum. *Umbella congesta aut capituliformis; spiculae* admodum compressae, spississimae, *stramineae aut cinnamomeae; glumae* ovaetae, sub-obtusae, multinerviae; stamina plerumque 3; achaenium $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ partem glumae aequans, trigonum aut triquetrum, obovoideum, obtusum, interdum inaequale a dorso compressum.

Hiertoe behooren o.a. *C. arcuarius* Retz; *C. leucocephalus* Retz (non Hasskarl Pl. jav. rar. p. 87); en *C. nircus* Retz.

Nondum in Arch. Mal. collecti.

SECTIO VI LUZULOIDEI.

Rarissime rhizoma elongatum; culmi foliati; umbella simplex vel composita; *umbellulae saepe capitulatim congestae; involucrium saepe polyphyllum longissimum; spiculae glomeratae, multiflorae, multum compressae; rachilla* obscurius alata; *glumae concavae, obtusae, valde imbricatae; stamen* 1; achaenium trigonum, obovoideum aut oblongum. — Plantae americanae. — (*sec. Clarke in J. L. S. XXI p. 115, Boeck. in L. XXXV p. 549.*)

CYPERUS LUZULAE *Rottb.

Elatus; umbella simplex involucri polyphylo longissimo; spiculae capitulatim dispositae, orbiculato ovatae, compressae; glumae angustae, acute compressae, curvatae; stamen 1; achaenium parvum.

C. Luzulae Rottb. *Descr. et Ic.* p. 23; *Kunth En. pl.* II p. 43; *Boeck. in L. XXXV* p. 561; *Clarke in J. L. S. XXI* p. 117.

Courtoisii cyperoides Miq. *Fl. Ind. Bat.* p. 295!; non *Nees*.

ICONES: Rottb. *l.c.* Tab. 13 fig. 2!

Prob. perennis; *culmus* crassiusculus, triquetrus, 27 c.M. altus; *folia* radicalia, laminata 8. inaequalia, longissimum culmum

sub-aequans; lamina rigida, 4 m.M. lata, apice scabriuscula. *Umbella simplex*; *radii evoluti* 5, breves (maxime 8 m.M.; sec. Boeck. l.c. unciales vel multo breviores, sec. Rottb. l.c. biunciales), apice capitulati; *folia involueralia* 7, longiora 6 subaequilonga, ± 18 c.M. longa; *capitula ovoidea*, 7:5 m.M., dense spiculata, bracteolis brevibus angustissimis; *spiculae* orbiculato ovatae, ± 2 m.M. diam., + 7 florum (sec. Boeck. 10–20 florum, sec. Rottb. 14–16 florum), valde compressae, fuscae; *rhachilla* compressa, glumis concolor, exalata; internodiis u.l. minimis (maxime $\frac{3}{8}$ m.M.). *Glumae* acute compressae, oblongo lineares, $\pm 1\frac{1}{2} : \frac{1}{3}$ m.M., falcato curvatae, obtusae, dorsaliter sordide albidae, in lateribus sanguineo fuscae, valde ($\pm \frac{3}{4}$ partibus) imbricatae; *stamen* prob. 1; *stylus* trifidus, cum ramis $\pm \frac{2}{3}$ glumae partes aequans; *achænium* (prob. nondum maturum) trigonum (paullo triangulare), oblongum, utrinque angustatum, $\pm 1 : \frac{1}{3}$ m.M., $\frac{2}{3}$ glumae partes aequans, apiculatum; cellulae epidermales inflatae, punctatae. — (sec. specimen ex Arch. Mal. in H. L. B.). Tab. IV fig. 8.

Locus natalis et collector in Arch. Mal.:

Java sive Sumatra: leg. Jungh. —

Opmerking. Een ander voorwerp in 't Rijks-Herbarium, in een omslag „Ind. Angl.“, is aldus geëtiketteerd: „*C. Luzulae*, Hb. Roth., Ind. Or., Heyne“. Deze soort vertegenwoordigt derhalve de, volgens Boeckeler en Clarke Amerikaansche, groep der Luzuloidei in de tropen der oude wereld.

Een ander voorwerp, niet uit Indië, is sterker ontwikkeld; de bladen overtreffen den stengel, het aantal stralen is grooter (10), de stralen zelf langer (tot 3 c.M.); er zijn 8 lange involucraalbladen, en de hoofdjes zijn een weinig samengesteld, in 't geheel 13:12 m.M. —

SECTIO VII HASPANI.

(= *Haspai* + *Fusci* [exc. *C. Irid*], sensu Clarke in *J. L. S.* XXI:
= *Difformes* Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI).

Plantae annuae vel perennes, elatae, plerumque caespitosae, foliatae; foliis paucis nonnumquam ad vaginas reductis; umbella composita vel

decomposita, involucri paucifolio; spiculae digitatim vel fasciculatim dispositae; rhachilla exalata; glumae saepe vix compressae, obtusae obtusissimae, parvae; stamina 3—1; achaenium parvum.

CYPERUS HASPAN (L).

Elatus; umbella composita vel decomposita, laxa, involucri plerumque bifolio; spiculae digitatim dispositae, lineares, compressae; rhachilla exalata; glumae (in forma flavida vix-) compressae, obtusae vel truncatae; stamina 3—1, antheris (exc. f. flavida) apice setosis; achaenium parvum.

Forma primaria.

C. Haspan *Linn. Sp. pl. ed. I T. 1 p. 45* (Clarke in *Herb. Linn.* proprio identitate pro parte iconographica solum statuit); *Kunth En. pl. II p. 34*; *Miq. Fl. Ind. Bat. III p. 267!* (etiam β . *dicranolepis* p. 268!); *Bocck. in L. XXXV p. 574!*; *Clarke in J. L. S. XXI p. 119* (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!); *Clarke in Fl. Br. Ind. VI p. 600* (plantae a Clarke anno 1893 determinatae!); *Clarke 1897 in H. L. B.!*

ICONES: Clarke in *J. L. S. XXI Tab. 3 fig. 24* (rhizoma breve)!, *Tab. 4, fig. 34* (stamen)!

Annuus vel perennis; rhizoma breve, brevissimum vel nullum; culmi caespitosi, tenues—validi, triquetri saepe compressi, 7—60 c.M. alti; folia radicalia, usque 6, saepe vaginalia in speciminibus humilioribus usque fere dimidium culmi tegentia, saepe etiam breviter vel longe laminata culmo multo breviora vel paullum longiora; lamina $1\frac{1}{2}$ —5 m.M. lata, m.m. rigida vel flaccida, apice scabriuscula. Umbella composita, laxa; radii evoluti usque 10, plerumque $\pm$ 5 (rare usque 12 c.M.) longi; ochreae usque 6 c.M. longae, oblique truncatae; folia involucralia plerumque 2, rare usque 4, usque 10 c.M. longa, umbellam breviora vel longiora, flaccida; umbellulae pauci- vel pluriradiatae, radiolis brevibus (maxime 25 m.M.), involucello parvo vel nullo; umbellulae secundi ordinis, si adsunt, pauci- nonnumquam pluriradiatae, radiolis brevibus, involucello minimo vel nullo; radii ultimi pauci ($\pm$ 3) spiculati; spiculae in radiis ultimis digitatim (saepe, propter radios oppressos, velut in fasciculis) dispositae, lineares, $\pm$ $1\frac{1}{3}$ m.M. latae, saepe $\pm$ 7 m.M. longae 20—26 florum, usque 11 m.M. $\pm$ 38 florum, compressae, fuscae vel flaves-

centes; *rhachilla* paullum compressa, obscure brunnea, exalata, internodiis u.l. $\frac{3}{5}$ m.M. longis. *Glumae* compressae, oblongatae, saepissime $\frac{5^{1/2}}{3} : \frac{2}{3}$ m.M., obtusae vel truncatae, nonnumquam submucronatae, m.m. fuscae, in dorso tenuiter nervatae virescentes, $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ partibus imbricatae; *glumae* infimae 2 parvae, vacuae; *stamina* 3 - 1, antheris parvis ($\pm \frac{1}{2}$ m.M.) apice setosis; *stylus* trifidus, cum ramis *glumam* fere aequans; *achaeonium* trigonum, obovoideum vel subrotundum, $\pm \frac{1}{2} : \frac{1}{3}$ m.M., dimidium *glumae* aequans vel fere aequans, vix apiculatum, flavescens—albidum, nitidum; cellulae epidermales valde inflatae, puncticulatae. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*). Tab. IV fig. 9.

Forma flavida.

C. flavidus Retz Obs. V p. 13 (prob.); Clarke in J. L. S. XXI p. 122 (plantae a Clarke anno 1884 determinatae!, 1886 citatae!); Clarke 1897 in H. L. B.!

C. Haspan Rottb. Descr. et Ic. p. 36; Kunth En. pl. II p. 34 p.p.; Miq. Fl. Ind. Bot. III p. 267 p.p.; [Clarke in Fl. Br. Ind. VI p. 600.]
C. Haspan a. Indica Boeck. in L. XXXV p. 574 p.p. (prob.)

ICONES: Rottb. Descr. et Ic. Tab. 6 fig. 2!; Clarke in J. L. S. XXI Tab. 3 fig. 25 (rhizoma nullum)!

Differt a forma primaria: spiculis (propter *glumas* curvatas) perspicuis; *rhachilla* *glumis* concolore; *glumis* brevioribus (1 m.M.), vix compressis, nonnumquam sanguinolentis, minus imbricatis, longitudinaliter paullum (an in vivo quoque?) curvatis (alio modo quam *Cyperus pulcherrimus*, apice *glumae* m.m. extrorsum spectante); *antheris* minimis ($\pm \frac{1}{5}$ m.M.), non setosis; *stylo* brevior; *achaeonio* minore, nitidior; cellulis epidermalibus conspicuis inflatis. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*). Tab. IV fig. 10.

Forma evoluta.

C. Haspan β . *americanus* Boeck. in L. XXXV p. 575!

C. Haspan forma *typicissima Indica nec Americana* Clarke 1893 in H. Berol.!

ICONES: Clarke in J. L. S. XXI Tab. 3 fig. 23 (rhizoma repens)!

Differt a forma primaria: rhizomate repente; *culmis* distan-

tibus, usque 80 c.M. altis; *umbella* decomposita; *radiis* usque 20 c.M.-; *ochreis* usque 20 m.M.-; *radiolis* usque 40 m.M.-; *radiolis secundi ordinis* usque 15 m.M. longis; *spiculis* 7—15 m.M. longis, 12—24 à 30 floris (i e. minus quam in forma primaria, propter glumas longiores minusque imbricatas); internodiis *rhachillae* fere 1 m.M. longis; *glumis* longioribus ($\frac{1}{3}$ m.M.), minus ($\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$) imbricatis; *achuenio* paullum longiore. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H.L.B. et H.B.*). *Tub. IV fig. 11.*

Opmerking. De onder *forma evoluta* beschreven voorwerpen komen geheel overeen met planten uit het Berlijnsch herbarium, afkomstig van Adelaide (dus niet uit Azië), en welke door Boeckeler „*C. Haspan* β . *americanus*”, door Clarke in 1893 „*C. Haspan* forma *typicissima*, Indica, nec *Americana*” genoemd zijn, beide in overeenstemming met hunne beschrijvingen: *C. Haspan* β . *americanus* Boeck l.c., *C. Haspan* Clarke in J. L. S. en in Fl. Br. Ind. l.l. c.c. („*rhizoma repens*”; „*forma typica* fig. 23”; „*rhizome creeping*”): Nu behooren echter alle voorwerpen in het H. L. B., uit Engelsch Indië afkomstig, en waaronder er zijn welke door Clarke in 1886 geciteerd zijn, tot den door mij beschreven hoofdvorm; en daar van de planten uit den Maleischen Archipel slechts zeer weinige tot de *forma evoluta* behooren, houd ik derhalve met Boeckeler den hier beschreven hoofdvorm voor den typisch Indischen vorm.

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

- Java:* Buitenzorg, leg. Boerl. 1888. — *ibid.*, in oryzetis, leg. Kurz. — *ibid.*, in uliginosis fluvii Tjilowong, 860', leg. Kurz XII 1860. — Batavia II, leg. Jungh. n. 443. — *ibid.*, III, leg. Jungh. n. 404. — *ibid.*, leg. Piepers, in H. B. — Tjibogo, I, leg. Jungh. n. 478 (altera schedula Sumatra indicat). — ad paludem prope Tjikoya, VIII, leg. Zoll. n. 269 (268 in „Verzeichnisz”). — Krawang, leg. Blume. — Tjitrap. — Tjiratjas. — Tjipanang Gading, leg. Boerl. — Bidara Tjina, leg. Edeling? in H. B. n. 6402. — Cheribon, Lingga Djati, leg. Bl. — Dr. Ploem in H. Berol. — Horsfield in H. Mus. Britt. sec. Clarke 1886. — Specimina sine indicatione ulteriore. —
forma stovida: Buitenzorg, in oryzetis, leg. Boerl. — Buitenzorg, leg. Kurz (inter specimina formae primariae), in H. B. —
forma evoluta: Batavia, in graminosis. — Krawang, leg. Bl. (inter specimina formae primariae). — specimen sine indicatione ulteriore. —
- Sumatra:* Angkola, in regione sylvatica, 1—3000', leg. Jungh. in H. U. — Padang, leg. Jungh. n. 478 (altera schedula Java indicat). — Indrapoera, leg. Waitz. —

forma evoluta: Lampong, leg. Teysm., in H. B. n. 6419. — leg. Waitz, p.p. --

Borneo: Motley n. 98, Barber n. 194 in H. Kew, sec. Clarke 1886. — Boeckeler quoque hanc speciem ex Borneo indicat: —

forma evoluta: an specimina a Boeckeler l.c. citata? —

Celebes: in oryzetis siccis prope Tondano, V, leg. Forsten 1840. —

Banka: Batoe Roesak, ad fortificationes leg. Kurz, 2 II 1858, in H. U. —

Amboina: leg. Zippelius (prob.). —

Arch. Mal.: leg. Waitz. — leg. Ploem. -- n. 6439, 6423, 6344, in H. B. — Specimina sine indicatione ulteriore. —

CYPERUS PULCHERRIMUS (*Willd.) *Kunth.

Elatus; *umbella* decomposita, multiradiata, *compacta*, *involucro* 4--5 *folio*; *spiculae fasciculatim dispositae*, lineares, compressae; *rhachilla* exalata; *glumae* vix compressae, obtusae, curvatae; *stamen* 1 *antherā muticā*; *achaeonium* parvum.

Forma primaria.

C. pulcherrimus (Willd.) Kunth *En. pl.* II p. 35! (specimen authenticum Willd. Herb. n. 1334!); Boeckeler in *L.* XXXV p. 573; Clarke in *J. L. S.* XXI p. 132 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!); Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 600; Clarke 1897 in *H. L. B.*

C. eumorphos Steud. *Synops. Cyp.* p. 22 (*Zoll. Verz.* 1854 p. 63 n. 638!); *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 268!

Prob. perennis; *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitosi, tenues-crassiusculi, triquetri, usque 50 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata $\pm$ 4, in speciminibus longis dimidium culmi sub-aequantia, in speciminibus humilioribus culmum m.m. superantia, usque 35 c.M. longa; lamina $\pm$ 4 m.M. lata, rigidiuscula, apice scabra. *Umbella* decomposita, compacta; *radii* evoluti multi (usque $\pm$ 20), breves (maxime 5 c.M.); *ochreae* usque 6 m.M. longae, truncatae; *folia involucralia* 4--6, usque 20 c.M. longa, *umbellam* superantia; *umbellulae* 1--3ⁱ ordinis paullatim minus atque brevius radiatae bracteolis involucelli brevibus (maxime 5 c.M.) vel nullis; *spiculae* in apice radiorum ultimorum fasciculatim

dispositae, lineares, $\pm 5:1$ m.M., ± 30 florum, compressae, fuscae, propter glumas curvatas perspicuae: *rhachilla* compressa, nigrescens, exalata, internodiis u.l. $\frac{1}{3}$ m.M. longis. *Glumae* vix compressae, oblongae, $\pm 1:\frac{1}{4}$ m.M., obtusae, obscure nervatae, juxta dorsum fuscae, marginibus sordide hyalinis, in sicco (an etiam in vivo?) apice introrsum curvatae („pectinatae” sec. Willd. in *Herb.*), valde ($\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$ partibus) imbricatae; glumae infimae 1—2 parvae, vacuae; *stamen* (an semper?) 1, antherā parvā muticā; *stylus* trifidus, cum ramis longitudinem dimidii glumae habens; *achaeonium* trigonum, ovale—subsphaericum, $\frac{3}{7}:\frac{1}{4}$ m.M., dimidium glumae sub-aequans, apiculatum, fuscum; cellulae epidermales inflatae, punctatae. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H.L.B.*). *Tab. IV fig. 12*

Forma rectigluma.

Differt a forma primaria: spiculis linearibus, saepe $9:1\frac{1}{4}$ m.M., ± 40 floris, laete fusci, rare (non numquam) curvatis. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H.L.B.*). *Tab. IV fig. 13.*

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

Java: Buitenzorg, leg. Zipp. — *ibid.*, leg. Boerl. — in monte Kapoetian, leg. Kühl. et v. Hass. — Batavia, II, leg. Jungh. n. 522. — ad paludem prope Tjikoya, VII, leg. Zoll. n. 638. — in turfosis. — in oryzetis, VIII. — Horsfield in H. Mus. Britt., sec. Clarke 86. — leg. Jagor, sec. Boeck. l.c. — *specimina sine indicatione ulteriore.* —

forma rectigluma: Tjidjeroek, leg. Boerl. — Moewara Tjomas, leg. Boerl. —

Sumatra: leg. Waitz. —

Borneo: Banjermassing, leg. Motley, n. 992, sec. Clarke 1886. —

Arch. Mal.: in uliginosis, leg. Zipp. — leg. Waitz. — *specimina sine indicatione ulteriore.* —

Species affinis, nondum in Arch. Mal. collecta:

C. silletensis Nees in *Wight contrib.* (*specimen authenticum* Wall. 3363 F!) differt a *C. pulcherrimo: spiculis* brevioribus (4 m.M.), paullo ovatis; *glumis* rarissime incurvatis; *achaeonio* fortasse paululum longiore. — (sec. *specimina* Wall. n. 3363 F, J, in *H. Berol.*). *Tab. IV fig. 14.* Pro des-

criptione cf. *Clarke in J. L. S. XXI* p. 132 (plantae a Clarke annis 1883 et 1897. determinatae!, 1886 citatae!).

CYPERUS DIFFORMIS *L.

Elatus; *umbella* simplex vel composita, *parum evoluta*, involuero 2—3 folio; *spiculae* globoso conglomeratae, *minimae*, oblongae, compressae; *rhachilla* exalata; *glumae* vix compressae, obtusissimae, *minimae*; stamen 1 antherā muticā; *achaeium* parvum.

C. difformis *Linn. Amoën. acad.* 4 p. 302 (sec. *Linn. Sp. pl. ed. II T. 1* p. 67; *Clarke in Herb. Linn. proprio identitatem statuit*); *Rottb. Descr. et Ic.* p. 24; *Kunth En. pl.* II p. 38; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 269!; *Boeck. in L. XXXV* p. 586; *Clarke in J. L. S. XXI* p. 133 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!); *Clarke in Fl. Br. Ind. VI* p. 599.

C. Goeringii *Steud. Synops. Cyp.* p. 24; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 271 (etiam sec. *Clarke 1886, 1894*).

ICONES: *Rottb. Descr. et Ic.* Tab. 9 fig. 2!; *Reich. Ic. Fl. Germ.* Tab. 284 fig. 674! —

Prob. perennis; *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitiosi, *tenues*—*crassiusculi*, compresso triquetri, usque 50 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata 1—2, *culmo* breviora, usque 44 c.M. longa; lamina $2\frac{1}{2}$ m.M. lata, flaccida, in superiore parte scabra. *Umbella* simplex vel composita; *radii* ± 8 , breves (0—4 c.M.); *ochreae* ± 4 m.M. longae, truncatae; *folia involueralia* 2—3, 2 *umbellam* superantia, usque 18 c.M. longa; *umbellulae*, si adsunt, pauciradiatae radiolis brevissimis; *spiculae* in apice radiorum resp. radiolorum globoso conglomeratae glomerulis ± 9 m.M. diam. ∞ spiculatis, *minimae*, oblongae, $\pm 3:1$ m.M., 16 *florae*, compressae, fuscae; *rhachilla* compressa, obscure brunnea, exalata, internodiis u.l. $\frac{2}{3}$ m.M. longis. *Glumae* vix compressae, *minimae*, $\frac{2}{3} : \frac{1}{3}$ m.M., obtusissimae, dorsaliter fuscae, in lateribus sordide hyalinae, parte dimidia imbricatae; *glumae* infimae 2 parvae, vacuae; *stamina* 1—2, antheris parvis muticis; *stylus* brevis, breviter trifidus; *achaeium* triquetrum, obovoideum, acutum, parvum, $\frac{4}{5} : \frac{1}{3}$ m.M., *glulam* aequans, apiculatum, stramineum; *cellulae* epidermales inconspicuae, paullo inflatae, puncticulatae. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H.L.B.*). *Tab. IV fig. 15.*

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

Java: Buitenzorg, in oryzetis, in valle Tjilowong, 860', vulg., leg. Kurz 1861, n. 1851, in H. U. — in monte Oengaran (Medinie) 3-5000', IV--VI (schedula altera: „Magelan, II, in oryzetis, 10-1200' ", schedula tertia: „Batavia, II", schedula quarta: „Sumatra Padang " indicat), leg. Jungh. n. 475. — Krawang, leg. Bl. — Cheribon (Lingga Djati) leg. Bl. — ad rivulum prope Munjul, terra Tjikoya, VIII, leg. Zoll. n. 433. — leg. Th. v. H. — leg. Blume. — Horsfield n. 1014, 1081, in H. Mus. Britt., sec. Clarke 1886. — Hrb. Goering n. 402, 150 sect. II, sec. Steud. (sub nom. „C. Goeringii"). —

Sumatra: Padang, leg. Jungh. n. 475 (schedulae alterae Java indicant). — leg. Korthals. —

Timor: Specimen ex H. Mus. Parisii. —

Species affinis, nondum in Arch. Mal. collecta:

C. fuscus L. differt a C. difformi: *Inflorescentiā* saepe capitulatim congestā, fasciculis spicularum non globosis; *spiculis* majoribus; *achaeenio* longiore, longe apiculato. — (sec. *specimina ex Ind. Britt. in H. L. B.*). Pro descriptione cf. Clarke in *J. L. S.* XXI p. 135 (plantae citatae!).

SECTIO VIII DIFFUSI.

Plantae perennes, elatae, subcaespitosae, foliatae; umbella decomposita, radiis *m.m. distantibus*; folia radicalia atque involucralia multa, longa et lata; spiculae digitatim dispositae; rhachilla sub- vel exalata; glumae mucronatae vel acutae; stamina 3 antheris rostratis vel pilosis; *achaeonium magnum*.

CYPERUS DIFFUSUS *Vahl.

Elatus; umbella decomposita; folia radicalia et involucralia multa longa atque lata; spiculae digitatim (in forma turgidula fasciculatim) dispositae, oblongae (in forma macrostachya lineares, in f. turgidula ovatae), compressae (in f. turgidula subteretes); rhachilla sub-alata; glumae mucronatae; stamina 3, antheris rostratis; *achaeonium magnum*.

C. diffusus Vahl *En. pl.* II p. 321; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 264; *Boeck.* in *L.* XXXV p. 534 (cf. „opmerking" post formam macrostachyam); *Clarke*

in *J. L. S.* XXI p. 127 p.p. (planta Griffith n. 6162 citata!); *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 603; *Clarke* 1897 in *H. L. B.*!

C. elegans *Kunth* *En. pl.* II p. 28; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 125; non *Linn. sp. pl. ed. 1* p. 45 (sec. *Clarke* in *J. L. S.* XXX p. 306); neque *Rottb. Descr. et Ic.* p. 34, *Tab.* 6 *fig.* 4.

C. holophyllus *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 283!

C. longifolius (*Poir.*) in *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 265 probabiliter (cf. „opmerking” p. 101).

C. auriculatus (*Nees*) in *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 283 probabiliter (cf. „opmerking” p. 101).

Forma primaria.

Prob. perennis; *rhizoma* brevissimum; *culmi* subcaespitiosi, crassiusculi, triquetri, usque ± 45 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata multa (usque ± 12), pleraque culmum superantia vel sub-aequantia, usque 45 c.M. longa; lamina 5—17 m.M. lata, flaccida, apice scabra. *Umbella* decomposita; *radii* evoluti multi (usque ± 20), usque 8 c.M. longi; ochreae usque 15 m.M. longae, oblique truncatae; *folia involucralia* usque 8, pleraque sub-aequantia, umbellam superantia, usque 35 c.M. longa; *umbellulae* multi (usque ± 15) radiatae radiolis usque 30 m.M. longis, involucello polyphylo, bracteolis usque 3 c.M. longis; *umbellulae* 2ⁱ ac 3ⁱ *ordinis* radiis et bracteolis brevibus resp. brevissimis; *spiculae* digitatim vel solitarie (sessiles vel pedunculatae) dispositae, oblongae, (3)—7—(10): (1 $\frac{1}{2}$)—2—(3) (inter fines extremos) m.M., resp. (6)—12—(16) florum, compressae, fuscae (paullo spadiceae), fructiferae valde apertae; *rhachilla* compressa, quam glumae paullo obscurior, sub-alata alis angustis rhachillae concoloribus, internodiis u.l. 1 m.M. longis. *Glumae* compressae, quadrato ovals, obtusissimae, mucronatae, $\frac{6}{4}$ (cum mucrone $\frac{8}{1}$): $\frac{3}{1}$ m.M., in spiculis minimis breviores, per totam latitudinem ± 13 nerviae tribus nervis in mucronem elongatis, conspicuis; gluma infima minor, vacua; *stamina* 3, antheris parvis rostratis, rostro apice piloso; *stylus* fere usque a basi tripartitus, cum ramis glumam (mucrone excluso) sub-aequans; *achaeonium* trigonum, ellipticum, $\frac{4-5}{3}$: $\frac{3-4}{4}$ m.M., glumam (sine mucrone) paullo superans, vix apiculatum, nigrum; cellulae epidermales non inflatae neque punctatae. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H.L.B.*). *Tab.* IV *fig.* 17.

Forma *microstachya*.

C. holophyllus β . *celebica* Miq. *Fl. Ind. Bat.* III p. 283!

Differt a forma primaria: spiculis minoribus, 3—5: 2—2 $\frac{1}{2}$ m.M., 4—9 floris, fructiferis minus apertis; *glumis* minus subito atque brevius mucronatis, magis ($\pm$ dimidia parte) imbricatis, in dorso viridibus, in lateribus rubiginoso fuscis; *glumis* 2—3 infimis parvis, vacuis; *achaeenio* minore, acutiore. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H.L.B. et H.B.*). *Tab. IV fig. 18.*

Opmerking. Boeckeler (plantae in H. Berol.!) en Clarke (plantae a Clarke anno 1897 determinatae!) rekenen dezen vorm tot den hoofdvorm; dat het echter geen verarmde hoofdvorm is, wordt door voorwerpen van den hoofdvorm in het H. L. B. bewezen, die, hoewel verarmd, de eigenaardigheden van spicula en gluma, aan den hoofdvorm eigen, behouden.

Forma *macrostachya*.

C. diffusus β . *Macrostachyus* Boeck. in *L.* XXXV p. 534!

C. diffusus Clarke in *J. L. S.* XXI p. 127 p.p. (*sec. descript.*; etiam *sec. Clarke* 1894, ubi, sub „*C. pubisquama*”, *C. diffusus* Clarke in *J. L. S.* XXI p.p. citatur.)

C. pubisquama Steud. *Synops. Cyp.* p. 20 (specimen authenticum Zoll. *Verz.* 1854, p. 62, n. 533!); *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 266; *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 604 (Zoll. n. 533 in H. Berol. a Clarke determinatus!); *Clarke* 1897 in *H. L. B.* et in *H. B.*!

Differt a forma primaria: spiculis linearibus, densifloris, plerisque 8—12: 2 m.M., 18—28 floris, tumidis (minus compressis); *glumis* minus subito atque brevius mucronatis, magis (parte dimidia) imbricatis, fructiferis adpressis; *glumis* infimis 2 parvis vacuis; *achaeenio* minore (1 $\frac{1}{4}$ m.M.), quam gluma paullum brevior, acutiore. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*). *Tab. IV fig. 20.*

Opmerking. Clarke houdt *C. diffusus* Boeck. l.c. voor *C. pubisquama* Steud. (cf. Clarke 1894 sub *C. pubisquama*; teste etiam schedula in H. Berol. ubi Clarke anno 1893 „*C. pubisquama* Steud. = *C. diffusus* Boeck.” adnotavit). Doch de beschrijving door Boeckeler van den hoofdvorm als „*spiculae* oblongo lanceolatae acutae compressiusculae 2—3 lin. long. 8—10 florae, squamis fructiferis patulis” en van zijn β . *macrostachyus* als „*spi-*

culae (fructiferae) exacte lineares acutiusculae tumidae 16—18 florum, 4 lin. long. squamis adpressis" komt geheel overeen met wat hier als hoofdvorm resp. forma macrostachya en door Clarke als *C. diffusus* resp. *C. pubisquama* is beschreven. Ook is het authentieke voorwerp van *C. pubisquama*, n.l. Zoll. n. 533, in het Berlijnsch herbarium door Boeckeler *C. diffusus* β macrostachyus genoemd, terwijl hij het l.c. onder de beschrijving citeert; een ander voorwerp uit hetzelfde herbarium, door Clarke in 1893 „*C. pubisquama Steud.*” en door Boeckeler „*C. diffusus*” genoemd, en hetwelk dus tot Clarke's opvatting aanleiding zou kunnen geven, is een overgangsvorm tusschen beide, met kortere en meer samengedrukte *spiculae*, en minder aangedrukte *glumae*.

Forma turgidula.

C. turgidulus Clarke in *J. L. S.* XXI p. 130 (plantae citatae!), in *Fl. Br. Ind.* VI p. 604.

C. bancanus Miq. *Fl. Ind. Bat. suppl.* I p. 599!

Scirpus trialatus Boeck. in *L.* XXXVI p. 721 (etiam sec. Clarke 1886 et 1894).

Differt a forma primaria: culmo subtrialato; *foliis* rigidiusculis, angustioribus (8 m.M.); *spiculis* brevissimis, ovatis; 4:2 m.M., $\pm$ 9 floris, globose conglomeratis, rubiginosis; *glumis* multistriatis, brevissime mucronatis, dense ($\frac{2}{3}$ partibus) imbricatis; *achaeio* acutiore, obscure brunneo. — (*sec. specimen in H. Ultr.*). *Tab. IV fig. 19.*

Opmerking. Wanneer deze vorm tot soort verheven wordt, heeft Miquel's naam *C. bancanus* (niet door Boeck. noch door Clarke genoemd) prioriteitsrecht.

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

- Java:* Buitenzorg, I, leg. Jungh. n. 451. — *ibid.*, leg. Boerl. 1888. — *ibid.*, in declivibus vallis Tjilowong, leg. Kurz, n. 1847. — Krawang, leg. Bl. — Tjionas, leg. Boerl. 29 X 1888 — in fruticetis humidis prope Tjikoya; ad rupes pr. laculum Bedali, 1000', IX—X, leg. Zoll. n. 720, sec. Boeck. et Clarke 1886. — Tjilankahan, prope mare, XI. —
forma microstachya: specimen sine indicatione ulteriore. —
forma macrostachya: Genting. — in silvis humidis pr. Tjikoya, VIII, leg. Zoll. n. 533, in H. Berol. —
forma turgidula: Boeck. l.c. hanc formam ex Java indicat. —

- Sumatra*: forma *macrostachya*: leg. Waitz. —
- Celebes*: forma *microstachya*: leg. Reinw. —
 forma *macrostachya*: prope Menado, in sabulosis vulcanicis
 fertilibus, alt. 10 M., (nomen indigenum Koeloewing aloes,
 Florescentia XII), leg. Koorders 27 XII 1894, n. 16661 β.
- Borneo*: Barber n. 327, Motley n. 65, in H. Kew, sec. Clarke 1886. —
 forma *macrostachya* (prob.): Barber n. 327, in H. Kew, sec.
 Clarke 1886, 1894. —
- Timor*: sec. Forbes (sub nom. „*C. longifolius Poir.*”). — sec. Miq.
 (sub nom. „*C. auriculatus Nees*”). —
 f. *macrostachya* (prob.): Kunstler n. 331, in H. Calc. sec. Clarke
 1886, 1894. —
- Banka*: f. *turgidula*: leg. Kurz, in H. U. —
- Biliton*: f. *turgidula*: leg. Teysm., in H. B. —
- Amboina*: leg. Forsten (?). —
 forma *microstachya*: leg. Forsten. —
 forma *macrostachya*: leg. Forsten. —
- Banda*: Goenoeng Api, leg. Treub 1893, in H. B. n. 500. —
- Aroe* (insulae-):
 forma *microstachya*: leg. Treub 1893, in H. B. n. 441. —
- Arch. Mal.*: f. *microstachya*: in paludibus. —
- Nova Guinea*: Sattelberg prope Finschhafen in regione silvatica, sec. War-
 burg in Papuanische Flora, E. B. Jahrb. XIII p. 234. —

Opmerking. *C. longifolius Poir.* en *C. auriculatus Nees* worden door *Miquel* op pag. 265 resp. 283 beschreven, beide met de groeiplaats Timor. Ook *Forbes* geeft in „Wanderungen etc.” *C. longifolius* voor Timor op, even als reeds *Kunth* in zijn Enumeratio II p. 30, die een plant van Descaine voor Timor citeert. *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 130 ontkent dat deze plant tot *C. longifolius Poir.* behoort, doch rekent in *Fl. Br. Ind.* VI p. 603 *C. longifolius Decne* in *Nouv. Ann. Mus.* en *Ridley* in *Forbes East Archipel*, (non *Poir.*) tot *C. diffusus*, waaronder dus de groeiplaats Timor begrepen is. De oorspronkelijke beschrijving van *C. longifolius Poir.* (*Poir.* in *Encycl.* VII p. 270) komt sterk met die van *C. diffusus* overeen, terwijl ook *Kunth* van deze soort opmerkt (ten opzichte van *C. diffusus*) „vix distinctus nisi

spicis" (i.e. *spiculis*) „plerumque ternis-quinis omnibus sessilibus"; Poir. beschrijft de soort voor een plant van Madagascar. —

C. auriculatus Nees wordt niet door *Clarke* genoemd, wel door *Boeckeler* (als soort) in L. XXXVI p. 408; hij geeft echter Timor niet als groeiplaats op. *Miquel* geeft (in navolging van Kunth En. pl. p. 83) als het voornaamste verschil met *C. diffusus*. (aldaar *C. holophyllus*) de grootte en kleur der achenien op („*achænium squamã dimidio brevius stramineo-flavidum*"), doch *Boeckeler* i.e. spreekt van „*caryopsis (matura) squamã circiter $\frac{1}{3}$ brevior, nigra*". Voorloopig heb ik beide voor zoover de groeiplaats Timor betreft als synoniem bij den hoofdvorm van *C. diffusus* geplaatst.

Species affines, nondum in Arch. Mal. collectae:

Clarke onderscheidt alsnog voor Engelsch Indië: *C. Helferii* Boeck.!, *C. multispicatus* Boeck.! en *C. Kurzii* Clarke!, welke alle drie min of meer met *C. diffusus* verwant zijn, doch wegens bebladering, kleinheid der vrucht enz. ook aan de „*Haspani*" doen denken.

***C. multispicatus* Boeck.** in L. XXXVIII p. 362! insignitur: *inflorescentia* laxissimã; *spiculis* linearibus, 10 : 2 m.M., 28 floris; *glumis* oblongis, vix mucronatis; *stylo* profunde tripartito; *antheris* setosis; *achænio* quam dimidium glumae brevior; *foliis involueralibus* tribus longissimis, ceteris brevibus; *foliis radicalibus* 4, longis. — (sec. specimen ex Ind. Britt. in H. L. B., a *Clarke* anno 1886 citatum!, 1897 determinatum; specimen alterum identicum in H. Berol. a *Boeckeler* ipso determinatum!). Pro descriptione cf. *Clarke* in J. L. S. XXI p. 129, in Fl. Br. Ind. VI p. 604.

***C. Kurzii* Clarke** habet: *inflorescentiam* ut *C. diffusus*; *spiculas* lineares, 13 : 2 m.M., 40 floras (alterum specimen: *spiculas* ovatas, 5 : 4 m.M., 15 floras); *rhachillam* alatum alis latis brevibus persistentibus; *glumas* arrectas (in altero specimine patentes), sub-acutas, longe mucronatas; *stylum* . . . ; *antheras* . . . ; *achænium* . . . ; — (sec. specimina in H. Calc., a *Clarke* anno 1886 citata!, 1883 determinata!). Pro descriptione cf. *Clarke* in J. L. S. XXI p. 129, in Fl. Br. Ind. VI p. 604.

***C. Helferii* Boeck.** in L. XXXVIII p. 360! insignitur: *inflorescentia* pauperi, laxã; *spiculis* linearibus, 11 : 2 $\frac{1}{4}$ m.M., 18 floris; *glumis* in mucronem attenuatis; *stylo* profunde tripartito; *antheris* non setosis; *achænio* dimidium glumae aequante, cellulis epidermalibus inflatis punctatis. *Foliis* (etiam involueralibus) paucis, brevibus. — (sec. specimen ex Ind. Britt. in H. L. B. a *Clarke* anno 1886 citatum!, 1883 et 1897 determinatum!). Specimen alterum in H. Berol. *folia* (etiam involueralia) pauca sed longa habet (specimen ex Ind. Britt., H. L. E. I. C. n. 6140, a *Boeckeler* ipso

determinatum!). Pro descriptione cf. *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 128; in *Fl. Br. Ind.* VI p. 604.

CYPERUS ALTERNIFOLIUS *L.

Onder de „indeterminata” van Ned. Indië in *H. L. B.* ligt een voorwerp van deze soort, zonder basaal gedeelte en met steriele glumae; doch de soort wordt voldoende aangewezen door het verwijderd staan van de stralen en involucraalbladen en het grootte aantal van beide. Een bijliggend etiket geeft Java als plaats van afkomst; doch deze groeiplaats is (als natuurlijke wel te verstaan) aan grooten twijfel onderhevig, niet alleen omdat *C. alternifolius* op Madagascar thuis behoort (wat missehien geen bezwaar is) maar vooral omdat bij dit voorwerp twee steriele inflorescenties van *C. papyrus* lagen.

CYPERUS PLATYSTYLIS *R. Br.

Elatus; umbella composita vel decomposita, radiis paullo distantibus; folia radicalia et involucralia multa, longa atque lata; spiculae digitatim dispositae, ovales—lineares, compressae; rhachilla exalata; glumae mucronatae; stamina 3 antheris setosis; stylus latiusculus, fimbriatus; achaenium magnum, angulis pallidis.

C. platystylis *R. Brown* in *Prodr. Nov. Holl.* p. 31; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 117 (plantae a *Clarke* citatae!); *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 598; *Clarke* 1897 in *H. L. B.*!

C. pallidus (*Nees*) *Kunth* *En. pl.* II p. 40.

Anosporum pallidum *Boeck.* in *L.* XXXVI p. 412.

ICONES: *Clarke* in *J. L. S.* XXI Tab. I fig. 7—9 (achaenium, stylus, stamina)!

Prob. perennis; rhizoma brevissimum; culmi prob. subcaespitiosi (fortasse solitarii), validi, triquetri, usque 82 c.M. alti; folia radicalia, 3—12, culmum sub-aequantia vel superantia; lamina usque 19 m.M. lata, plana, rigida, pro maxima parte marginibus nervoque medio scabra. Umbella composita vel decomposita; radii longiores usque 12, usque 8 c.M. longi, paullo distantes (umbellae axi usque 3 c.M. longo); ochreae usque 10 c.M. longae, recte vel paullo oblique truncatae; folia involucralia longiora usque 8, umbellam aequantia vel superantia,

usque 85 c.M. longa; *radioli* ± 10 , usque 25 m.M. longi, breviter distantes; involucellum minimum; radioli 2ⁱ ordines, si adsunt, pauci atque breves; *spiculae* digitatim dispositae, ovaes—lineares, 5—10 (in uno specimine 16) : 2¹/₂—3 m.M. resp. 10—34, 54 florum, compressae, turgidae, pallide fuscae vel spadiceae; *rhachilla* compressa, glumis concolor, exalata, internodiis u.l. ¹/₂ m.M. longis. *Glumae* parum compressae, ovatae, ⁷/₃ : 1¹/₄ m.M., breviter mucronatae, dorso rotundo aplanato conspicue 3 nervato, pallidae, interne rubiginose maculatae, (etiam fructificantes) adpressae, ³/₄ partibus imbricatae; glumae infimae 2, minores, vacuae; *stamina* 3, antheris longiusculis (³/₄ m.M.), apice pilosis; *stylus* latiusculus, fimbriatus, trifidus, cum ramis ²/₃ glumae partes aequans; *achaeonium* compresso triquetrum, ovale, ⁷/₄ : 1 m.M., quam gluma paullo brevior, apiculatum, latere uno latiore concavo in rhachillam obverso, angulis luteo pallidis, in medio nigrescens; cellulae epidermales paullo inflatae, punctatae. — (sec. specimina ex Arch. Mal. in H.B.). Tab. IV fig 21.

Loca natales et collectores, in Arch. Mal.:

- Java*: Koeripan, in H. B. n. 6471. -- Bidara Tjina, leg. Edeling?, in H. B. n. 6494. — leg. Nagler, sec. Boeck. l.c. —
- Borneo*: Banjermassing, leg. Motley n. 995, in H. Kew, sec. Clarke 1886. —
- Arch. Mal.*: n. 6373, prob. etiam n. 6410 in H. B. —

Opmerking. Deze soort, door Boeckeler in het geslacht *Anosporum* opgenomen, is door Clarke 1886 tot een afzonderlijke sectie van *Cyperus* gemaakt, onder den naam *Pseudanosporum*; de naam heeft betrekking op de vrucht, wier kurkachtige hoeken aan die van *Cyperus cephalotes* herinneren en welke door Boeckeler in beide soorten voor een perigynium aangezien worden. Deze eigenaardige vruchtinrichting kan echter ook een biologische aanpassing aan het waterleven van beide planten zijn, zonder groote morphologische beteekenis.¹ Wegens de gelijkenis in habitus (vele en lange breede bladen, samengesteld scherm, op afstand staande stralen) is zij hier onder de „Diffusi” geplaatst; de spiculae naderen het meest tot die van *C. diffusus* forma *macrostachya*.

¹ Een dergelijke aanpassing wordt b.v. ook gevonden bij *Carex paradoxa* Willd., *C. paniculata* L., *C. teretiuscula* Good., welke in hun *utriculus* een zwel- en een zwem-weefsel gedifferentieerd hebben; cf. Wilczek in „Beitrag zur Kenntniz des Baues der Frucht und des Samens der Cyperaceen” Bot. Centr. Bl. 1892 Bd. LI p. 129, Taf. I.

SECTIO IX IRIAE.

Plantae perennes, elatae, caespitosae, foliatae; umbella simplex vel imperfecte composita; *spiculae in rachi longiuscula* (usque 2 m.M.) *spicatum dispositae*; rhachilla exalata; *glumae acute compressae, obtusissimae*, parvae; stamina 3—2; *achaeonium magnum*.

Opmerking. Clarke in *J. L. S.* XXI plaatst *C. Iria* onder de *Fusci* in een afzonderlijke onderafdeeling, Boeckeler in een afdeeling die tusschen de *Fusci* en de *Marginati* (een deel der *Longispicati* alhier) staat. De soort vereenigt dan ook kenmerken der „Haspani” en der „Longispicati”, maar is met geen van beide goed te vereenigen; daarom is hier het voorbeeld van *Kunth* gevolgd, die een afzonderlijke groep naar haar noemde. De sectie is achter de „Diffusi” geplaatst wegens de langere as der spica welke bij de „Diffusi” niet voorkomt; met de „Diffusi” heeft zij de groote vrucht gemeen die bij de „Haspani” klein is. (Op plaat IV staat *C. Iria* nog tusschen de „Haspani” en de „Diffusi” afgebeeld).

CYPERUS IRIA (L.).

Elatus; umbella simplex vel imperfecte composita, laxa; *spiculae in rhachi longiuscula spicatum dispositae, oblongae—lineares, valde compressae*; rhachilla exalata; *glumae acute compressae, obtusissimae*; stamina 3—2; *achaeonium magnum*.

C. Iria Linn. *Sp. pl. ed. I, T. 1* p. 45 (Clarke in *Hrb. Linn. proprio identitate* p.p. statuit); *Rottb. Descr. et Ic.* p. 41; *Kunth En. pl.* II p. 38; *Hassk. Pl. Jav. rar.* p. 83; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 269! (etiam var. *diaphaniria*!); *Boeck. in L.* XXXV p. 595; *Clarke in J. L. S.* XXI p. 137 (plantae a Clarke annis 1883, 1885 determinatae!); *Clarke in Fl. Br. Ind.* VI p. 606.

C. diaphaniria Steud. *Synops. Cyp.* p. 23 (specimen authenticum Zoll. Verz. 1854 p. 62 n. 449!).

ICONES: *Rottb. Descr. et Ic.* Tab. 9 fig. 1 (sub nom. „*C. santonici*”)!.

Prob. perennis (etiam sec. Hassk. l.c.); *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitosi, tenues—crassiusculi, m.m. compresso triquetri (sec. Hassk. in vivo obsolete trigoni, supra medium acute trigoni), usque 45 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata 1—4, culmo saepe breviora, nonnumquam longiora vel culmum sub-aequantia, usque 35 c.M. longa; lamina ± 4 m.M. lata, flaccida, in superiore

parte scabra. *Umbella* in speciminibus evolutis simplex vel imperfecte composita, laxa; *radii* evoluti ± 6 , usque 10 c.M. longi; ochreae usque 25 m.M. longae, m.m. recte truncatae, nonnumquam bidentatae; *folia involucralia* 5—7, longiora 2—4, umbellam superantia, usque 25 c.M. longa; *umbellulae* primariae vel posteriores imperfectae, paniculiformes; *panicula* axi longo (± 4 c.M.), laxa nonnumquam m.m. congesta; *spica* primaria rachi longiuscula (usque 2 c.M.), ± 15 spiculata; *spiculae* oblongae—lineares, $\pm 5 : 2$ m.M., 10 florum, maxime 10 m.M. 17 florum, compressae, arrecto patentes, aureo fuscae; *rhachilla* compressa, obscure brunnea, exalata (sec. Hassk. l.c. sub-alata), internodiis u.l. 1 m.M. longis. *Glumae* acute compressae, ovaliformes, $7/5 : 6/8$ m.M., obtusissimae, submucronatae, in dorso 3—5 nervatae virescentes, in lateribus praeter margines hyalinos aureo fuscae, $1/3$ parte imbricatae; glumae infimae 2 minimae, vacuae; *stamina* 2—3, antheris parvis muticis; *stylus* trifidus, brevis, cum ramis $1/3$ glumae partem aequans; *achaenium* triquetrum, obovoideum, $1/3 : 2/5$ m.M., aequae longum atque gluma, vix apiculatum, obscure sanguinolentum; cellulae epidermales paullo inflatae, punctatae. — (sec. specimina ex Arch. Mal. in H.L.B. et H.U.).
Tab. IV fig. 16.

Loci natales et collectores in Arch. Mal:

Java: Buitenzorg, leg. Boerl. 1889. — ibid. in oryzetis inundatis atque ad vias, in valle Tjilowong, 860', vulg., leg. Kurz, XII 1860, n. 1852. — ibid., leg. Zipp. — Samarang, in oryzetis, III (altera schedula „ad rivulum prope Weltevreden in terra limosa”, schedula tertia: „prope Bedoyo in graminosis siccis” indicat), leg. Jungh. n. 422. — Batavia, II, leg. Jungh. n. 471. — Magelan 10-1200', II, (altera schedula: „Buitenzorg, I” indicat), leg. Jungh. n. 145 (?). — Parang Serab. — Cheribon. — Temanggung, in H. B. n. 6444. — in hortis prope Tjikoya, VII leg. Zoll. n. 449 (sub nom. „C. diaphaniria Steud.”). — Zoll. n. 74, 77, in H. Mus. Britt., sec. Clarke 1886. — Horsfield n. 1013, 1057 in H. Mus. Britt., sec. Clarke 1886. — specimina sine indicatione ulteriore. — Hasskarl l.c. adnotat: „herbae, in paludibus prope Weltevreden obviae una cum C. vulgari, C. polystachyo, Fimbristylis mileacea et communi, sed minus copiosae quam haec.” —

Sumatra: Angkola, in regione sylvatica 1-3000'. —

- Celebes*: leg. Weber-van Bosse. —
- Borneo*: leg. Korthals (?; altera schedula „Arch. Ind. Herb. Waitz” indicat). — Barber n. 52 in H. Kew, Motley n. 620 in H. Kew, sec. Clarke 1886. —
- Timor*: Koepang, leg. R. Brown. —
- Banka*: Batoe Roesak, undique ad vias et in locis arenosis, leg. Kurz 29 I 1858, in H. U. — in locis umbrosis circa Muntok, leg. Kurz 6 XI 1858, in H. U. —
- Soembawa*: Bima Kempo, leg. Colffs XI 79, n. 220. —
- Arch. Mal.*: leg. Jungh. n. 432. — specimina sine indicatione ulteriore. —

Opmerking. Miquel onderscheidt een var. β . *parviflora* (Sp. Vahl) en een var. γ . *diaphaniria*! (Sp. Steud.), Clarke in 1894 een var. β . *paniciformis* (Sp. Franch. et Savat.); deze zijn alle gekenmerkt door een armenlijken habitus met dunne stengels en stralen, smalle bladen, gereduceerde paniculae en spiculae. Aangezien echter in deze soort vele voorbeelden zijn van min of meer verarmden habitus, dikwijls aan exemplaren waaraan zich ook goed ontwikkelde spruiten bevinden, heb ik deze varieteit niet overgenomen ¹; de fraaiste specimina, die tot haar zouden behooren, in het H. L. B., zijn van Banka afkomstig.

SECTIO X CORYMBOSI.

Plantae perennes, elatae, rhizomate repente distantes (exc. *C. Zollingeri*), foliatae vel sub-foliatae; umbella simplex vel m.m. composita; *spiculae* (nisi in *C. stolonifero*) in *rhachi longiuscula* ($\frac{1}{2}$ —2 c M.) *spicatum dispositae*; *rhachilla* anguste vel conspicue *alata*; *glumae* muticae; *stamina* 3 *antheris longis*; *achaenium* magnum.

a. foliati.

CYPERUS ROTUNDUS (L.).

Elatus, *bulbosus*; umbella subcomposita; *spicae* longiusculae, paucispiculae; *spiculae lineares*, parum compressae; *rhachilla* conspicue *alata*; *glumae* sub-acutae; *stylus longissimus*; *achaenium* magnum.

¹ Miquel merkt zelf van zijn var. β . op: „est quasi forma debilis inter gramineas altiores crescens, haud satis efformata.”

C. rotundus Linn. *Sp. pl. ed. I* p. 45 (Clarke in *Hrb. Linn. propr. identitatem p.p. iconographica solum statuit*); *Kunth En. pl.* II p. 58 p. max. p.; *Hasskarl Pl. Jac. rar.* p. 80; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 274!; *Boeck. in L. XXXVI* p. 283; *Clarke in J. L. S. XXI* p. 167 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!); *Clarke in Fl. Br. Ind. VI* p. 614.

C. hexastachyus Rottb. *Descr. et Ic.* p. 28.

ICONES: Rottb. *Descr. et Ic.* Tab. 14 fig. 2 (sub nom. „*C. hexastachyus*”)! Reichenb. *Ic. Fl. Germ.* Tab. 281 fig. 671 (sub nom. „*C. olivaris*”); Clarke in *J.L.S. XXI* Tab. 2 fig. 16 (rhizoma)!

Perennis; *rhizomata* repentia, tenuia, internodiis saepe 1 c.M. longis, tuberifera tuberis saepe 8 c.M. distantibus subrotundis culmos atque rhizomata emittentibus; *culmi* distantes, tenues, triquetri, usque 38 c.M. alti¹; *folia* radicalia, laminata saepe 6,

¹ *Hasskarl*, qui probabiliter *C. rotundum* viventem vidit, scribit l.c.: „herba perennis stolonifera, sub nomine „Teki” ubique notissima. Caulis tenuis gracilis subterraneus 0,5—2,5 poll. longus, infra soli superficiem horizontaliter percurrans (nec repens!), apice adscendente acutissimus, nunc in tuber subrotundum pisiforme, diametro 0,2 poll., aut ellipticum incrassatus 0,7 poll. longum, 0,3 poll. crassum, vaginis involutum et ubique fibrillas et stolones novas horizontales ramumque unum verticalem emittens.” Hij vat dus evenals Jouve (cf. inleiding pag. 11) den wortelstok als den eigenlijken stengel, en den stengel als een zijtak op. *Jouve* l.c. (cf. inleiding) pag. 379 scribit: „rhizome filiforme, longuement traçant, se rendant à des distances très variables (de 0,10 à 0,60 c.M.) en tubercules d’où naissent des ramifications ou des faisceaux de feuilles avec ou sans chaume”; p.376—7: „les tubercules du *C. rotundus*, plus ou moins ovoïdes—allongés et rappelant assez bien la forme d’une olive, commencent brusquement à un noeud du rhizome d’où naît une feuille-écaille semblable à celles des autres noeuds. Chaque tubercule porte ordinairement six ou sept de ces écailles, et se compose donc d’autant d’entre-noeuds épaissis à peu près égaux en longueur. Ces écailles, entièrement embrassantes et assez longues pour que chacune d’elles recouvre au moins le tiers de celle qui la suit . . . ne demeurent entières que peu de temps, et bientôt ne sont plus représentées que par la partie inférieure de leurs nervures persistants sous forme de petites dents contre les lignes transversales d’émersion. Ce sont ces lignes un peu saillantes que les descripteurs ont appelées des zones; assez régulièrement circulaires, elles restent un peu en arrière sur un point correspondant à la ligne médiane de chacune d’elles, attendu qu’immédiatement au dessus se voit un bourgeon tantôt développé lui-même en rhizome, tantôt resté à l’état rudimentaire. Ces bourgeons sont en disposition rigoureusement tristique, comme celles des feuilles-écailles du rhizome, comme celles des feuilles caulinaires dans toute la famille des Cypéracées, comme celles des rameaux florifères au sommet des chaumes des Cyperus. Quelques racines naissent sur les entre-noeuds, et sans l’examen anatomique se distinguent facilement des rhizomes latéraux les plus minces et les plus dénudés, en ce qu’elles ne sont point à leur base entourées des écailles qui ne manquent jamais à la base d’un rhizome, et dont on voit toujours au moins les restes. Le tubercule jeune est blanc, rayé de pourpre, sans odeur et d’un goût agréable; plus âgé et dénudé, il

sub-aëque longa, dimidio culmi breviora vel paullum longiora; lamina usque $3\frac{1}{2}$ m.M. lata, flaccida, in superiore parte scabra. *Umbella* simplex vel subcomposita; *radii* longiores usque 6, usque $6\frac{1}{2}$ c.M. longi; ochreae usque 7 m.M. longae, recte truncatae; *folia involucralia* ± 3 , unum umbellam paullo superans usque 13 c.M. longum; *radioli* pauci, breves (maxime 17 m.M.), involucello subnullo; *spicae* in apice radiorum resp. radiolorum longiusculae (rhachi ± 5 m.M. longä), ± 8 spiculatae; *spiculae* lineares, $\pm 15 : 1\frac{1}{4}$ m.M., 14 florae, vel breviores sive longiores, parum compressae, m.m. patentes, rubiginosae; *rhachilla* valde compressa, laeviter maculata, conspicue alata alis $\frac{1}{2}$ m.M. latis membranaceis albidis vel sanguinolente punctatis, internodiis u.l. $1\frac{1}{2}$ m.M. longis. *Glumae* compressae, oblongae, 3 : 1 m.M., sub-acutae, dorsaliter ± 5 late nervatae virescentes, in lateribus rubiginosae marginibus extremis saepe hyalinis, parte dimidia imbricatae, m.m. adpressae; *glumae* infimae 2 minores, vacuae; *stamina* 3, antheris muticis 1 m.M. longis (sec. Hassk. l.c. „antherae jam ante anthesin fere evolutae, vix tertiam partem maturarum breviores, deinde 0,1 poll. longae”; cf. specimina discrepantia e); *stylus* trifidus, longissimus ($4\frac{1}{2}$ m.M.), cum ramis glumam longe superans; *achaeonium* (an maturum?) trigonum, obovoideum, $1\frac{1}{2} : \frac{3}{4}$ m.M., dimidium glumae aequans, apiculatum, fuscum (sec. Clarke nigrofuscum); cellulae epidermales prob. paullo inflatae, punctatae. — (sec. *specimina typica ex Arch. Mal. in H.L.B.*). Tab. IV fig. 23.

Specimina cum forma typica m.m. discrepantia:

- a. 5 Culmi florentes ex apice unius basis crassi angusti proferentes; sub hoc basi bulbosus cum rhizomatibus tenuibus — (*specimina ex Java*).
- b. Duo culmi florentes rhizomate brevi crassiusculo connecti; unius culmi basis sub hoc rhizomate elongatus, incrassatus. — (*specimen ex Batavia*).
- c. *Specimina (ex Arch. Mal.)*, insignia: culmis 40 c.M. altis; foliis

devient un peu amer et presque aussi aromatique que le rhizome du *C. longus*. La surface de ses entre-noeuds est très-brun et parcourue par des lignes longitudinales noires, très-fines, un peu saillantes, dues à la présence sous l'épiderme de petits groupes de fibres libéri-formes, à parois très-épaisses et colorées.

culmum sub-aequantibus. —

- d. *Specimen (ex Soerabaja)* discrepat: folio uno culmum paullum superante. —
- e. *Specimina (ex Batavia)* differunt a forma typica: spiculis longioribus (20—25 m.M.), m.m. curvatis; antheris 2 m.M. longis (cf. in forma primaria adnotationem Hasskarl). — Clarke in *J. L. S.* XXI p. 171, in *Fl. Br. Ind.* VI p. 615 varietatem centifloram cum spiculis longioribus curvatis describit, ad quam haec specimina fortasse pertinent. —
- f. *Specimina (ex Timor)* discrepant cum f. typica: spiculis latioribus 10 (in uno specimine 15): 2 m.M.; glumis 3—4 m.M. longis, magis quam in forma primaria imbricatis (internodiis rhachillae aequae longis), basi culmi inconspicue incrassato. —

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

- Java*: Buitenzorg, leg. Boerl. — ibid., ad orysetos, ad vias, juxta Tjilowong, 860', leg. Kurz I 1861, n. 197, in H. Calc. — Batavia, leg. Kühl et v. Hass. 1822 (p.p. specimina discrepantia e). — ibid., in graminosis. — ibid. (specimen discrepans b). — in graminosis et hortis prope Tjikoya, VII, leg. Zoll. n. 282. — Weltevreden, in graminosis, leg. Jungh. n. 405. — Tandjong Priok. — Soerabaja (specimen discrepans d). — Bidara Tjina, leg. Edeling?, in H. B. n. 6405. — Anderson n. 373, in H. Calc. — specimen sine indicatione ulteriore (specimen discrepans a). — in hortis et ruderatis prope Batavia, cum C. compresso vulgatissime, sec. Hassk. l.c. —
- Celebes*: prope Pakoë, 400 M. (nom. ind. Woeta) leg. Koorders 22 IV 1895, n. 16664 β. — Amoerang (nom. ind. Roekoet-teki) — leg. Koorders 3 IV 1895, n. 16660 β. —
- Borneo*: Barber n. 3223, in H. Calc., sec. Clarke 1886. —
- Timor*: Koepang, leg. R. Brown (specimina discrepantia f). —
- Banka*: Teysm. (sub nom. „C. bulboso - incrassatus”), in H. Kew, sec. Clarke 1886. —
- Key et Aru insulae*: sec. Warburg l.c. —
- Arch. Mal.*: specimina ex „Herb. var. Bot.” (specimina discrepantia e). — n. 6428, 6349 in H. B. — specimina sine indicatione ulteriore (specimina typica). —

Varietates et species affines, nondum in Arch. Mal. collectae:

C. rotundus var. δ . **procerula** Clarke in *J. L. S.* XXI p. 172 (planta in H. Calc. a Clarke anno 1886 determinata!) differt a forma primaria: *spiculis* majusculis; *achaenio* maximo, lato. — (sec. Clarke l.c.). In Fl. Br. Ind. 1894 Clarke hanc varietatem ad *C. tuberosum* refert.

C. longus (L.) differt a *C. rotundo* principaliter: *culmo* basi non bulboso; *rhizomate* quasi culmi prolongatione; *achaenio* minore (sec. Clarke in *J. L. S.* XXI p. 169). Pro descriptione cf. Clarke in *J. L. S.* XXI p. 163.

Opmerking. Miquel geeft onder *C. longus* forma β . als groeiplaatsen in den Maleischen Archipel op: Poeloe Pontjang Kitjil en Sumatra. Een voorwerp in 't H. L. B. van de eerste groeiplaats, door Miquel „*C. longus* var.” genoemd, is *C. Zollingeri*.

CYPERUS TENUIFLORUS *Rottb.

Elatus; umbella tenuiter composita; *folia involueralia* p.p. *longissima*; *spicae* longiusculae; *spiculae lineares*, compressae, *patentissimae*; *rhachilla* anguste alata; *glumae* obtusae; *stamina* 3, *antheris breviter rostratis*; *achaenium* . . . .

C. tenuiflorus Rottb. *Descr. et Ic.* p. 30; *Kunth En. pl.* II p. 57? (p.p. sec. Clarke 1886); Clarke in *J. L. S.* XXI p. 174 ¹ (plantae citatae!); Clarke 1897 in *H. L. B.*!

~~*C. tenuiflorus* (Boeck., an etiam Rottb.?) Clarke 1897 in *H. L. B.*!~~

C. tuberosus Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 616 p.p.; non Rottb., Boeck.

ICONES: Rottb. *Descr. et Ic.* Tab. 14 fig. 1! Jack. *Ic.* Tab. 296? (sec. Clarke 1886 = *C. longus* var. *elongata*).

Descriptio sec. Clarke in *J. L. S.* XXI p. 174:

Culmi elongati, basi incrassati, tenuiores, plane trigoni; *folia*

¹ Clarke excludit *C. longum* var. *tenuiflorum* Boeck.; specimen in H. Berol. „*C. amoenum* Kunth”, ex Cap. Bon. Esp. leg. Drège, authenticum (!) a Boeck. „*C. longus* δ . *tenuiflorus*” (in altera schedula „*C. tenuiflorus* var. *macrostachyus*”) a Clarke anno 1893 „*C. longus* var. β . *tenuiflora* (sp. Rottb.)” determinatum est. Clarke in *J. L. S.* 1886 *C. amoenum* Kunth ad *C. longum* var. ϵ . *elongatum*, et in *Fl. Br. Ind.* 1894 hanc varietatem p.p. ad *C. Fenzelianum* refert. Planta certe non est *C. tenuiflorus* Rottb.

2—4, usque 5 d.M. longa, angusta. *Umbella* tenuiter composita, laxa; *radii* 3—7, usque 5 c.M. longi, admodum tenues; ochreae 1 c.M. longae, angustissimae; *umbellarum radioli* elongati, tenues; *spicae* 10—15 m.M. longae, 6—10 spiculatae, laxae; *spiculae* angustae, 12 m.M. longae, 2—3 m.M. latae, ferrugineae aut pallidae, florigerae saepe patentissimae; *glumae* subremotae, imbricatae. —

Descriptio speciminum ex Arch. Mal. in H.L.B., (huc prob. pertinentium):

Rhizoma brevissimum; *culmus* crassiusculus, compresso triquetrus, basi non incrassatus, 85 c.M. altus; *folia* radicalia, longiora 1—3, altissimum dimidium culmi paullo superans, $2\frac{1}{2}$ m.M. latum. *Umbella* subcomposita; *radii* 6, usque 5 c.M. longi; ochreae $\pm$ 5 m.M. longae, recte truncatae; *folia involucralia* 3, longissimum 42 c.M. longum; *radioli* 0—3, usque 1 c.M. longi, involucello subnullo; *spicae* in apice radiorum resp. radiolorum, rachi $\pm$ 5 m.M. longae, usque 11 spiculatae; *spiculae* lineares, 8:1 m.M., 10 florum, compressae, patentissimae, pallide rubescentes; *rhachilla* compressa, glumis concolor, anguste alata alis hyalinis, internodiis u.l. 1 m.M. longis. *Glumae* compressae, oblongae, $\frac{7}{5}$: $\frac{3}{4}$ m.M., obtusae, inconspicue nervatae, dorsaliter sanguinolente maculatae, in lateribus sordide hyalinae, dimidia parte imbricatae; *glumae* infimae 2 minores, vacuae; *stamina* 3, antheris longis (1 m.M.), rostratis ($\frac{1}{5}$ m.M.); *stylus* trifidus, cum ramis $\frac{3}{4}$ *glumae* partes habens; *achaeonium*. . . — *Tab. IV fig 24*; *Tab. V fig. 6*.

Locus natalis in Arch. Mal.:

Java: Gedogan, in silvula bambusea. —

CYPERUS STENOSTACHYUS Benth.

Elatus; umbella subcomposita, *umbellulis densis*; *folia involucralia* p.p. longissima; *spicae* longiusculae; *spiculae lineares*, compressae; *rhachilla* conspicue alata; *glumae* obtusae; *stamina* 3 *antheris breviter rostratis*; *achaeonium* magnum.

C. stenostachyus Benth. *Fl. Austr.* VII p. 280 (sec. Clarke); Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 614 (planta a Clarke anno 1897 determinata!).

Descriptio speciminum ex Arch. Mal. in H. L. B., (huc prob. pertinentium):

Culmi quam 54 c.M. altiores (bases desunt); *folium* unicum culmum superans, vaginā longā (18¹/₂ c.M.), 5 m.M. latum, rigidum. *Umbella* subcomposita; *radii* ± 10, longiores usque 6 c.M. habentes; *ochreae* usque 7 m.M. longae, recte truncatae; *folia involueralia* 4—5, p.p. longissima, usque 82 c.M. longa; *umbellulae* densae, multispiculatae; *radioli* usque ± 6, breves (maxime 7 m.M.), involucellae subnullo; *spicae* rhachi ± 5 m.M. longā, usque 11 spiculatae; *spiculae* lineares, ± 10 : 2 m.M., 11 florum, compressae, rubiginosae; *rhachilla* compressa, laevis, alis conspicuis (¹/₃ m.M. latis) hyalinis, internodiis 1¹/₂ m.M. longis. *Glumae* compressae, oblongae, ⁷/₃ : ²/₃ m.M., obtusae, inconspicue nervatae, dimidia parte imbricatae, rubiginosae; *glumae infimae* 2 minores, vacuae; *stamina* 3, antheris 1¹/₄ m.M. longis breviter (¹/₆ m.M.) rostratis; *stylus* trifidus, cum ramis glumam aequans; *achaeonium* (prob. nondum maturum), obovoideum, 2 : 1 m.M., fuscum. — *Tab. IV fig. 25*; *Tab. V fig. 7*.

Locus natalis in Arch. Mal.:

prob. Java. —

Opmerking. Door mij was deze plant *C. Fenzelianus* (Steud., Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 615) genoemd; maar Clarke, aan wien zij was toegezonden, schreef er bij „not *C. Fenzelianus* that is hardly separable from *C. longus* var. *badia*.” Nu is bij de planten, mij uit Calcutta toegezonden, een voorwerp van *C. longus* var. *badia*, door Clarke in 1892 aldus gedermineerd, dat zeer op onze plant gelijkt, terwijl voorwerpen van *C. longus* β. *pallenscens* en ε. *elongata*, door Clarke in 1883 en 1884 aldus genoemd, en welke variëteiten door hem in 1894 tot *C. Fenzelianus* gebracht worden, onderling veel verschillen, en weinig op ons voorwerp gelijken. Voorwerpen uit het Berlijnsch herbarium, door Clarke in 1893 „*C. Fenzelianus*” en door Boeckeler „*C. longus* α. *elongata*” genoemd, zijn conform het bovengenoemde voorwerp van *C. longus* β. *pallenscens*.

SPECIMEN INCERTUM.

Culmi tenues, compresso triquetri, 72 c.M. alti; *folia radicalia* 2, culmi dimidium superantia, $3\frac{1}{2}$ m.M. lata. *Umbella* subcomposita; *radii* evoluti usque 4, usque 5 c.M. longi; ochreae 6 m.M. longae, recte truncatae; *folia involucralia* 3, usque 27 c.M. longa; *umbellulae* paniculiformes, radiolis paucis brevibus, involucello subuullo; *spicae* rachi usque 8 m.M. longā, usque 9 spiculatae; *spiculae* lineares, $16 : 1\frac{1}{2}$ m.M., 13 florae, compressae, remotae, patentes; *rhachilla* compressa, glumis concolor, conspicue alata alis fere $\frac{1}{2}$ m.M. latis membranaceis laete fuscis, internodiis u.l. 2 m.M. longis. *Glumae* compressae, oblongae, $2\frac{1}{2} : \frac{5}{6}$ m.M., obtusae, plurinervatae, m.m. fuscae — sanguinolentae, parum imbricatae; *stamina* 3, antheris 1 m.M. longis, muticis; *stylus* trifidus, cum ramis glumam sub-aequans; *achaeonium* trigonum, obovoideum, $\frac{2\frac{1}{2}}{2} : \frac{1\frac{1}{2}}{2}$ m.M., dimidio glumā brevius, apiculatum, griseo fuscum; cellulae epidermales inflatae, punctulatae, subdetergibiles. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H.L.B.*).

Locus natalis in Arch. Mal.:

Java: Batavia, in paludosis. —

Opmerking. Clarke, aan wien dit voorwerp is toegezonden, heeft het *C. stenostachyus* genoemd; maar 't komt zoowel met de beschrijving van die soort in de Fl. of Br. Ind. l.e. als met het op p. 113 beschreven voorwerp er van (dat ook door Clarke *C. stenostachyus* genoemd is en goed op Clarke's beschrijving past), weinig overeen, en lijkt veel meer op *C. tenuiflorus* Rottb., ofschoon ook hier belangrijke verschillen zijn, vooral in de lengte van rhachis en rhachilla en het daarop voorkomend aantal spiculae resp. glumae.

C. Fenzelianus (Steud.) Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 615 (plantae in H. Berol., in 1893 a Clarke determinatae!) = *C. longus* a. *elongata* Boeck. (caedem plantae!) is een andere plant dan ons voorwerp, en nog niet in den Maleischen Archipel gevonden.

CYPERUS STOLONIFERUS *Retz.

Elatus; *culmus basi bulboso incrassatus*; umbella simplex; *spicae breves*, paucispiculatae; *spiculae oblongae*, compressae; *rhachilla alata*; *glumae parum compressae*, late nervatae; *stamina 3 antheris brevissime rostratis*; *achaeonium magnum*.

C. stoloniferus Retz Obs. IV p. 10; Boeck. in L. XXXV p. 489; Clarke in J. L. S. XXI p. 172 (plantae citatae!); Clarke in Fl. Br. Ind. VI p. 615; Clarke in H. L. B.!

C. tuberosus (? Rottb. Descr. et Ic. p. 28); Kunth En. pl. II p. 50 (sec. Boeck. et Clarke).

C. bulboso stoloniferus Steud. Synops. Cyp. p. 18; Zoll. Verz. 1854 p. 62 n. 1321; Miq. Fl. Ind. Bat. III p. 266.

ICONES: ? Rottb. Descr. et Ic. Tab. 7 fig. 1!

Perennis; *rhizoma repens* (sec. specimen in H. Calc.); *culmi* distantes, tenues, triquetri, basi incrassati, usque 29 c.M. alti; *folia radicalia*, laminata 3-7, sub-aeque longa, dimidium culmi sub-aequantia; lamina angustissima ($1\frac{1}{2}$ m.M.), saepe complicata, rigidiuscula, inferiore parte a culmo recurvata, superiore parte saepe de novo ad culmum incurvata, praeter partem infimam scabriuscula. *Umbella simplex*; *radii* usque 4, 0-28 m.M. longi, apice spicati; *ochreae* 5 m.M. longae, oblique truncatae; *folia involucralia* 3, uno umbellam paulum superante 6-12 c.M. longo; *spicae* rhachi brevi (maxime 3 m.M.), ± 5 spiculatae; *spiculae* oblongae, $\pm 10 : 3$ m.M., 16 florum, compressae, nonnumquam paulo curvatae, pallide rubiginosae, arrectae—patentes; *rhachilla* compressa, fusca, conspicua (minus quam in C. rotundo) alata alis hyalinis, internodiis u.l. 1 m.M. longis. *Glumae* parum compressae, oblongae, $\frac{10}{4} : 1$ m.M., obtusae, latissime 7-9 nervatae, in dorso rotundato virescentes, in lateribus fuscae—sanguinolentae marginibus albidis, $\frac{2}{3}$ partibus imbricatae; *gluma infima minor*, vacua; *stamina* 3, antheris longis ($1\frac{3}{4}$ m.M.), brevissime rostratis; *stylus* $\frac{2}{3}$ partibus tripartitus, cum ramis glumae longitudinem habens; *achaeonium* (an maturum?) trigonum uno latere con-

cavo in rhachillam obverso, late ovale, $\frac{4}{3} : \frac{5}{6}$ m.M., glumae dimidium aequans, obtusissimum, fuscum (sec. Clarke nigrum); cellulae epidermales minime inflatae, puncticulatae. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H. L. B. et in H. B.*). *Tab. IV fig. 26; Tab V fig. 5.*

Specimina discrepantia:

- a. *Specimina ex Tandjong Priok*, a forma typica differentia: *umbella* valde compacta; *radiis* ± 7 ; *spicis* rhachi longiore (± 6 m.M.), ± 15 spiculatis. —
- b. *Specimina in H. B.* (n. 6447) discrepantia cum forma typica: *culmis* 35 c.M. altis; *foliis* 4, sub-aeque longis, culmum longe superantibus, usque 60 c.M. longis, 4 m.M. latis; *foliis involucribus* 2, arrectis, resp. 16—26 c.M. longis; *spicis* ± 10 spiculatis; *spiculis* 2 m.M. latis, pallidis; internodiis *rhachillae* minoribus ($\frac{3}{4}$ m.M.), alis angustioribus; *glumis* magis ($\frac{4}{5}$ partibus) imbricatis. —

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

- Java*: ad lacus prope Cheribon, leg. Zoll. n. 1321, in H. Mus. Britt., sec. Clarke 1886. — Tandjong Priok (specimina discrepantia a). — in litore prope Tjilintjing, leg. Scheffer?, in H. B. n. 6390. — Horsfield in H. Mus. Britt., sec. Clarke 1886. — Specimina sine indicatione ulteriore. —
- Sumatra*: Heyne in H. Mus. Britt., Cuming n. 2437, in H. Kew et in H. Mus. Britt., sec. Clarke 1886. —
- Banka*: prope Muntok, leg. Kurz., sec. Miq. Fl. Ind. Bat. suppl. I p. 599 (sub nom. „*C. bulboso-stoloniferus*”). —
- Arch. Mal.*: n. 6447 in H. B. (specimina discrepantia b). —

CYPERUS BULBOSUS *Vahl.

Elatas, *bulbosus bulbo squamoso*; umbella reductissima; spicae longiusculae; spiculae lineares, compressae; rhachilla conspicue alata; *glumae per totam latitudinem conspicue nervatae*, lanceolatae; stamina 3; achaenium magnum.

C. bulbosus Vahl *En. pl.* II p. 342; Boeck. in *L.* XXXVI p. 300; Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 611.

C. Jeminius (? Rottb. *Descr. et Ic.* p. 25) Roxb. *Fl. Ind.* I p. 191; Clarke in *J. L. S.* XXI p. 175.

C. rotundus Kunth *En. pl.* II p. 58 p.p.; non *Lin.*

ICONES: Clarke in *J. L. S.* XXI Tab. 2 fig. 17-18 (rhizoma)!; non Rottb. *Descr. et Ic.* Tab. 8 fig. 1!

Perennis; *rhizomata* repentia, tenuissima; *culmi* distantes, tenuissimi, triquetri, basi squamis pluribus nigrescentibus 13 m.M. longis multistriatis apice incisus bulbosae obtecti, usque 27 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata 6 vel plura, culmum sub-aequantia vel eo breviora; lamina angusta (usque 3 m.M.), flaccida, apice scabriuscula. *Umbella* reducta ad spicas usque tres subsessiles; *folia involueralia* usque 3, paullo (maxime 1 m.M.) distantia, duo inflorescentiam superantia, usque 10 c.M. longa; *spica* primaria rhachi longiusculā (usque 1 c.M.), usque 8 spiculata; ceterae (± 2) breviores, paucispicatae; *spiculae* lineares, $\pm 10:2$ m.M., 9 florum, compressae, patentes, ferrugineae; *rhachilla* (an valde?) compressa, glumis concolor, alata alis hyalinis, internodiis u.l. 2 m.M. longis. *Glumae* compressae, lanceolatae, $3\frac{1}{2}-4:1$ m.M., conspicue per totam latitudinem ± 11 nervatae, in dorso virescentes, in lateribus m.m. rubiginosae, parte dimidia imbricatae; glumae infimae 1-2 vix breviores, vacuae; *stamina* 3, antheris longis (2 m.M.), muticis; *stylus* trifidus, cum ramis $\frac{3}{4}$ glumae partes habens; *achaeium* (sec. Clarke 1894) triquetrum, obovoideum, obtusum, glumae dimidium vix aequans, nigrum; cellulae epidermales. . . . — (sec. specimen ex *Arch. Mal. in H. L. B.*). Tab. IV fig. 27; Tab. V fig. 8.

Locus natalis atque collector in *Arch. Mal.*:

Timor: leg. Zipp. —

Opmerking. Deze soort is het eerst zeker beschreven door Vahl i.c. als *C. bulbosus*. Vroeger had Rottböll i.c. een *C. Jeminius* beschreven en afgebeeld, die aan *C. bulbosus* Vahl doet denken; maar Vahl beschouwt dezen

C. Jeminius als een andere soort, heeft echter ongelukkig den bol niet gezien; hij houdt *C. Jeminius Retz Obs.* IV p. 11 (emendatie van Rottböll's soort) voor wéér een andere plant. *Linnaeus Sp. pl. ed. Willd.* 1797 geeft *C. Jeminius* (iets anders geschreven) met de beschrijvingen van Rottböll en Retz. Roxburgh neemt dezen *C. Jeminius Linn.* over, doch geeft een eigen beschrijving waarmede onbetwistbaar *C. bulbosus Vahl* bedoeld is („when the small oval bulbs are taken up entire, they appear covered and entirely surrounded with two, three or four black and brown, longitudinally striated sheaths which burst and fall off in succession. Involucre generally three leaved, the largest twice as long as the spikes; they issue not as usual from the same point but alternately one above another”. Vervolgens beschrijft hij hoe de bolletjes gegeten worden). *Kunth* plaatst *C. Jeminius Retz* en *Rorb.* alsmede *C. bulbosus Vahl* als synoniemen onder zijn *C. rotundus*, en beschrijft *C. Jeminius Rottb.*, evenals *Vahl* deed, en naar de exemplaren van *Vahl*, afzonderlijk, maar heeft dus evenmin als *Vahl* de bollen, aan die voorwerpen behorende, gezien. *Boeckeler* l.c. beschrijft *C. bulbosus Vahl* met *C. Jeminius Willd. Hrb.* n. 1347 en *C. rotundus Kunth* tot synoniemen; *Clarke* in *J. L. S. l.c.* herstelt *C. Jeminius Rottb.* weer in eere en maakt *C. bulbosus Vahl*, *C. Jeminius Willd.* en *Rorb.*, en *C. rotundus Kunth* p.p. (non *L.*) tot synoniemen er van. Maar in 1894 (*Fl. Br. Ind. l.c.*) verdwijnt *C. Jeminius Rottb.* weer van het tooneel en wordt als synoniem achter *C. conglomeratus Rottb.* geplaatst, ofschoon beide in beschrijving en tekening zeer verschillen; in plaats van *C. Jeminius Rottb.* treedt weder *C. bulbosus Vahl* op met *C. Jeminius Retz*, *Rorb.* en *Clarke* 1886, non *Rottb.*, tot synoniemen. *Clarke* wijkt hier van de gewoonte af om den oudsten naam als soortnaam te gebruiken, maar met goeden grond; immers, zoo onzeker *C. Jeminius Retz* is, zoo ondubbelzinnig is *C. bulbosus Vahl*; het ware te wenschen dat meermalen tegen de regels der nomenclatuur gezondigd werd waar 't geldt volkomen zekere beschrijvingen aan soortnamen te gronde te leggen.

CYPERUS ZOLLINGERI *Steud.

Elatus; rhizoma non repens; umbella simplex vel subcomposita; spicae longiusculae; spiculae lineares, saepe parum compressae; rhachilla conspicue alata; glumae obtusiusculae, saepe acute compressae, late atque conspicue nervatae, minime imbricatae; stamina 3; achaenium magnum.

C. Zollingeri Steud. *Synops. Cyp.* p. 17 (specimen authenticum Zoll. Verz. 1854 p. 62 n. 2689!); *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 264; *Boeck.* in *L.*

XXXVI p. 352!; Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 613 (planta a Clarke anno 1893 determinata!).

C. lucidulus (Klein) Clarke in *J. L. S.* XXI p. 99 (plantae citatae!).

C. rotundus Miq. *Fl. Ind. Bat. Suppl.* I p. 260, 600!; non Linn.

C. longus var. β . Miq. *Fl. Ind. Bat.* III p. 275!

Prob. perennis; *rhizoma* breve vel brevissimum; *culmi* subcaespitosi, tenues—crassiusculi. triquetri, usque 47 c.M. alti; *folia* radicalia, longiora usque 6, superiora $\frac{1}{2}$ — $\frac{5}{6}$ culmi partes aequantia; lamina $\pm$ 3, maxime 6 m.M. lata, apice acuminatissima, rigida, in parte superiore subtiliter scaberrima. *Umbella* simplex vel subcomposita; *radii* evoluti $\pm$ 8, usque 11 c.M. longi; *ochreae* usque 18 m.M. longae, truncatae, uni-vel bidentatae; *folia involueralia* 3—6, longiora 2—3 usque 22 c.M. habentia, arrecto patentia; *spicae* in apice radiorum longiusculae, rhachi $\pm$ 15 m.M. longae, usque 15 spiculatae, laxae, saepe subpaniculatae; *spiculae* lineares, $\pm$ 20- usque 30- (in specimine Ploem maxime 50-): $1\frac{1}{2}$ —2 m.M. ¹, $\pm$ 11- usque 17- (in specimine Ploem maxime 30) florum, saepe parum compressae (in sectione rhomboidales), m.m. patentes, laete fuscae, infimae longiuscule bracteatae; *rhachilla* valde compressa, nigrescens, alis conspicuis ² ($\frac{1}{2}$ m.M. latis) hyalinis, internodiis u.l. 3 m.M. longis. *Glumae* plerumque acute compressae, ellipticae, $3\frac{1}{2}$: $11\frac{1}{3}$ m.M., obtusiusculae, late atque conspicue usque 9 nervatae, carinā viridi, lateribus laete fuscis interdum sanguinolentis, minimā ($\pm$ $\frac{1}{12}$, nonnumquam usque $\frac{1}{4}$) parte imbricatae; *glumae infimae* 2 minores, vacuae; *stamina* 3, antheris longis (1 m.M.) muticis; *stylus* trifidus, cum ramis dimidio glumae brevior; *achaeonium* trigonum, ellipsoideum, $\frac{7}{4}$: $\frac{13}{16}$ m.M., dimidium glumae aequans, apiculatum, atosanguineum; *cellulae epidermales* prob. minime inflatae, punctatae. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*). *Tab. IV fig. 28.*

¹ Clarke l.l.c.c. spiculas 4 m.M. latis indicat; specimina tamen ex Ind. Britt. in H. L. B., a Clarke 1886 citata, spiculas aequae latis atque specimina ex Arch. Mal. habent (pl.m. $1\frac{1}{2}$ m.M., ut etiam Boeckeler l.c. indicat).

² Steudel rhachillam „apteram“, Clarke 1886 „angustissimo alatam“, Boeckeler „alis caryopsin amplectentibus“ indicat; in speciminibus ex Ind. Britt. in H. L. B., a Clarke in J. L. S. 1886 citatis, ala aequae lata atque in speciminibus ex Arch. Mal. est.

Specimen discrepans (ex Java, Krawang, leg. Blume):

Folia involueralia incompleta; *spicae* subpaniculatae, densius (usque 28) spiculatae; *spiculae* breviores (12 m.M. non superantes), griseo fuscae; *glumae* minores ($3\frac{1}{4}$ m.M.); *stylus* cum ramis $2\frac{1}{2}$ m.M. longus, $\frac{3}{4}$ glumae partes aequans; *achaeonium* (an immaturum?) oblongum, $2\frac{1}{2} : \frac{3}{4}$ m.M., laete fuscum, nitidulum; cellulae epidermales inflatae, punctulatae, subdetergibiles. —

Loci natales atque collectores in Arch. Mal:

- Java:* Wijnkoopsbaai, leg. Jungh. n. 468. — Buitenzorg, leg. Kurz n. 1885, in H. Calc., sec. Clarke 1886. — Krawang, leg. Blume (*specimen discrepans*). — Djoejokarta, VI (altera schedula Goenoeng Gamping, Djocjo, II, indicat), leg. Jungh. n. 482, p.p. (altera major pars est *C. compressus*). — ad vias prope Puger, II, leg. Zoll. n. 2689, in H. Berol. — in fructicetis humidis prope Pardana, VI, leg. Zoll. n. 1370, sec. Miq. l.c. — Horsfield in H. Mus. Britt., sec. Clarke 1886. —
- Sumatra:* Padang, leg. Jungh. n. 498, in H. U. — leg. Waitz. —
- Borneo:* Barber n. 305, Motley n. 90, in H. Kew, sec. Clarke 1886. —
- Madura:* Sumanaps. —
- Banka:* Batoe Roesak, ad ripas, leg. Kurz, in H. U. (mixt. erat cum *C. polystachyo*, sub nomine *C. rotundi*). —
- Amboina:* leg. Zippelius. —

Species affines, nondum in Arch. Mal. collectae:

C. esculentus L. differt a *C. Zollingeri* i.a.: *glumis* per totam latitudinem conspicue multistriatis, (etiam in dorso) lutescentibus, margine suprema hyalina, saepe majore parte imbricatis. — (sec. *specimina ex Ind. Britt. in H. L. B.*) Pro descriptione cf. Clarke in *J. L. S.* XXI p. 178 (plantae a Clarke citatae!, anno 1897 determinatae!).

C. Thomsoni Boeck. in *L.* XXXVI p. 294 insignitur: *culmo* basi incrassato; *spiculis* subpaniculatim—spicatim in rhachi $\pm 1\frac{1}{2}$ c.M. longã laxè dispositis, majusculis (20 : 3 m.M.), ± 20 floris, stramineo brunneis; *glumis* majoribus (4 m.M.); *achaeonio* oblongo (2 m.M. longo); cellulis epidermalibus paullo inflatis, conspicue punctatis, subdetergibilibus. — (sec. *specimen Ind. Britt. in H. L. B.*). Pro descriptione cf. Clarke in *J. L. S.* XXI p. 177 (specimen a Clarke anno 1897 determinatum!).

b. Sub-efoliati.

CYPERUS MALACCENSIS (Lam.)

Elatus; folia longivaginata; umbella composita; spiculae in rhachi longiuscula spicatum dispositae, lineares, compressae, patentissimae; rachilla anguste alata; *glumae vix compressae, in sicco incurvatae, vix imbricatae*; stamina 3, antheris longiusculis; achaenium magnum.

C. malaccensis Lam. Ill. p. 146 (Descriptio non sufficiens); Kunth. En. pl. II p. 74; Boeck in L. XXXV p. 603!; Clarke in J. L. S. XXI p. 147 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!); Clarke in Fl. Br. Ind. VI p. 608 (plantae a Clarke anno 1893 determinatae!); Clarke 1897 in H. L. B.!

C. corymbosus Miq. Fl. Ind. Bat. III p. 272!; non Rottb.

C. spaniophyllus Steud. Synops. Cyp. p. 21 (specimen authenticum Zoll. Verz. 1854 p. 62 n. 1209!); Miq. Fl. Ind. Bat. III p. 267 (teste planta Zoll. n. 1209 citata!).

C. scoparius (Dec., non Poir., sec. Clarke 94) Miq. Fl. Ind. Bat. III p. 279 (prob.).

Perennis; „*rhizoma* repens, crassiusculum, a vaginis brevibus nigrofuscis ovatis acutis intectum; *culmi* parum distantes”, validi (usque 7 m.M. diam.), triquetri, valde compressi (sub umbella fere trialati), „50—60” (in speciminibus ex Arch. Mal. usque 66) „c.M. alti; *folia* 3—4, vaginis longis, culmum usque ad 15—20 c.M. saepe integentibus; lamina lineari lanceolata vaginā saepe brevior, dimidium culmi rarius superans, interdum brevissima, in margine fere levis” (inter „ ” sec. Clarke J. L. S. l. c.); *folium* in speciminibus ex Arch. Mal., ubi adest, dimidium culmi aequans, laminā aequē longā ac vagina, 5 m.M. latā. *Umbella* sub-composita; *radii* evoluti usque ± 11, usque 8 c.M. longi; ochreae recte vel oblique truncatae, usque 10 c.M. longae; *folia involueralia* 3—4, p.p. umbellam superantia, usque 18 c.M. longa, 10 m.M. lata, in parte superiore scabra; *radioli* usque ± 6, spicatum dispositi, bracteis involuellaribus subnullis; *spicae* in apice radiorum vel radiolorum, rhachi longiusculā (usque 10-, saepe 5 m.M.) usque 11 spiculatae; *spiculae* lineares, plerumque ± 15 : 1½ m.M., 23—17 florum

(propter rhachillae internodios breviores vel longiores), patentissimae, compressae, griseo fuscae; *rhachilla* compressa, glumis coucolor, anguste alata alis persistentibus membranaceis albidis—fuscis, internodiis u.l. $\frac{5}{4}$ - vel $\frac{5}{3}$ - nonnumquam $\frac{6}{4}$ m.M. longis. *Glumae* vix compressae, lineares, $\frac{9}{4}$ (in spiculis cum rhachillae internodiis longissimis $\frac{10}{4}$): $\frac{2}{3}$ m.M., obtusae, in sicco apice incurvatae, in dorso rotundato inconspicue late ± 5 nervatae, fusco sanguinolentae, in marginibus albido lutescentes, in parte spiculae inferiore $\frac{1}{4}$ -, in parte superiore vix- (in spiculis cum rhachillae internodiis brevioribus et brevissimis usque dimidia parte) imbricatae; glumae infimae 2 minores, vacuae; *stamina* 3, antheris longiusculis ($\frac{3}{4}$ m.M.) muticis, filamentis diu persistentibus; *stylus* trifidus, parte indivisa ramos aequante, cum ramis sub-aeque longus atque gluma ¹; *achaeonium* trigonum, anguste oblongum, semi-cylindricum latere plano in rhachillam obverso, 2: $\frac{3}{5}$ m.M., glumam sub-aequans, vix apiculatum, obscure brunneum; cellulae epidermales paullo inflatae, punctatae. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H.L.B.*). *Tab. IV fig. 22.*

Locii natales atque collectores in Arch. Mal.:

- Java*: in sabulosis litoris Australis prope Depok (altera schedula „ad ripas limosas paluduum prope Anjol” indicat), leg. Jungh. n. 410. — in rivulis prope lacus Tjiringin, V, leg. Zoll. n. 1209 (sub nom. „*C. spaniophyllus Steud.*”), in H. Berol. — Soerabaja. — leg. Blume. — *specimina sine indicatione ulteriore.* --
- Borneo*: Motley n. 1294, in H. Kew, sec. Clarke 1886. —
- Celebes*: prope Kota Menado, in sabulosis vulcanicis fertilibus, alt. 10 M. (Florescentia XII, color albescens, nomen indig. Roempoet-Koeloewing), leg. Koorders n. 16680 β . [fortasse etiam n. 16667 β . (ad viam Tomohon-Tondano, alt. 700 M., in sabulosis vulcanicis fertilibus nom. ind. Timoron, I 1895); n. 16662 β . (ad viam Motoling-Popo, alt. 550 M. in paludibus, nom. ind. Ajaman, vulg., 13 IV 1895); n. 16658 β . (Tonsawang, IV 1895, nom. indig. Koingas); n. 16650 β . (Minahassa, planta aquatica)]. —
- Banka*: Batoe Roesak, ad ripas, leg. Kurz, in H. U. —

¹ Clarke l.c. stylum brevissimum, Boeckeler l.c. perbrevev indicat; in specimine ex Ind. Britt. a Clarke determinato, stylus dimidio ramis brevior est.

Lombok: Wallace in H. Kew, sec. Clarke 1886. —

Timor: sec. Miquel (sub nom. „*C. scoparius*”). —

Arch. Mal.: leg. Waitz. —

Species affines, nondum in Arch. Mal. collectae:

C. articulatus L., *C. tegetiformis* Rorb., *C. corymbosus* Rottb., (non Miq.), *C. scariosus* R. Br., *C. Macer* Clarke, *C. tegetum* Rorb.

Pro descript. cf. Clarke in *J. L. S.* XXI, *Fl. Br. Ind.* VI.

Opmerking. *C. malaccensis* is door mij onder de „Corymbosi b. subefoliati” geplaatst wegens de overeenkomende lengte der spica-as en de bladen die kort en voor een groot deel scheedevormig zijn (volgens Kunth echter bijna even lang als de stengel). Kunth, Boeckeler en Clarke plaatsen haar dicht bij *C. pilosus* en *procerus*, waarmede ze eveneens, evenals ook andere soorten der „subefoliati” veel overeenkomst heeft; om ook dit in de plaatsing uit te drukken, zijn de „subefoliati” achter de „foliati” geplaatst, waardoor ze aan de „Longispicati”, waarvan de „Pilosi” een groep vormen, grenzen (op plaat IV is de volgorde omgekeerd).

SECTIO XI LONGISPICATI.

(= *Glomerati* p.p. + *Marginati* p.p. + *Papyri*, sensu Clarke in *J. L. S.* XXI).

Plantae perennes. elatae, subcaespitosae vel solitariae, foliatae; umbella simplex vel m.m. composita; *spiculae in rhachi longae* ($\cong$ 2 c.M.) *spicatum dispositae* (exc. *C. piloso* f. *babakensi*); *rhachilla alata vel exalata*; *glumae muticae vel submucronatae*; *stamina 3*; *achaeium magnum*.

a. Distantes (glumae distantes).

Spicae breviores, minus *spiculatae*; *spiculae patentissimae vel arrectae*; *rhachilla conspicue alata*; *glumae 0 — 1/2 parte imbricatae*; *stylus tripartitus*.

4 CYPERUS DISTANS *L.

Elatus; *umbella simplex vel composita*, nonnumquam sub-decomposita, *laxa*; *spiculae in rhachi longae spicatum dispositae*, *longae*, *anguste lineae-*

res, parum compressae, *patentissimae vel patentēs*; rhachilla conspicue alata; *glumae non imbricatae*, obtusissimae; stamina 3; achaenium magnum.

C. distans *Linn. f. suppl.* p. 103 (sec. Kunth, Boeck., Clarke; Clarke in *Herb. Linn. propr. identitatem statuit*); *Kunth En. pl.* II p. 93; *Boeck.* in *L.* XXXV p. 612; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 144 (plantae anno 1883 a Clarke determinatae!, 1886 citatae!); *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 607.

C. elatus *Rottb. Descr. et Ic.* p. 37; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 284!; *Zoll. Verz.* 1854 p. 63 n. 460!; non *Linn.*

C. graminicolus *Steud., Synops. Cyp.* p. 49 (specimen authenticum *Zoll. Verz.* 1854 p. 63 n. 459!); *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 284 (sub nomine „*C. elatus* var. *β.*”)!

C. Kurrii *Steud. Synops. Cyp.* p. 38; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 279; (etiam sec. *Clarke* 1894).

ICONES: *Rottb. Descr. et Ic.* Tab. 10 (sub nom. „*C. elatus*”)!; *Jack. Ic.* pl. rar. II Tab. 299!; *Beauv. Fl. d'Owar* I p. 35 t. 20, sec. *Clarke* 1886.

Prob. perennis; *rhizoma* breve vel brevissimum; *culmi* sub-caespitosi, crassiusculi—validi (tunc saepe compressi), triquetri, usque 60 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata 2—6, culmo breviora vel p.p. eum sub-aequantia; lamina in speciminibus tenuioribus angustiora rigidiuscula, in speciminibus validioribus usque 8 m.M. lata, flaccida, in superiore parte scabra. *Umbella* simplex vel composita nonnumquam sub-decomposita, laxa vel m.m. congesta; *radii* longiores usque 7, saepe ± 9 (maxime 19) c.M. longi; ochreae oblique truncatae, nonnumquam longius laminatae, usque 7 c.M. longae; *folia involueralia* usque 7. p.p. umbellam superantia, usque 35 c.M. longa; *umbellulae*, si adsunt, pauci- vel pluriradiatae radiis brevibus (subinde 0, nonnumquam 7 c.M. longis), involucello usque 5 folio umbellulam rare paullum superante; *spicae* in apice radiorum ultimorum in axi longo (usque 3 c.M.) paniculatim dispositae, principes rhachi ± 2 c.M. longae, laxae, ± 15 spiculatae; *spiculae* anguste lineares, pleraeque 15—20 : $1\frac{1}{2}$ m.M., 10—15 florum, patentissimae vel patentēs, parum compressae, fusco sanguinolentae, *rhachilla* valde compressa, glumis concolor, conspicue alata alis lauceolatis $\pm \frac{1}{4}$ m.M. latis deciduis, internodiis u.l. $\frac{7}{8}$ m.M. longis. *Glumae* compressae, oblongo obo-

vatae, $\pm 2 : \frac{2}{3}$ m.M., obtusissimae, dorsaliter ± 5 (saepe indistincte) nervatae virescentes, in lateribus fusco sanguinolentae margine in dimidio glumae superiore hyalino, non imbricatae; glumae infimae 2 parvae, vacuae; *stamina* 3. antheris parvis muticis; *stylus* $\frac{2}{3}$ partibus tripartitus, cum ramis $\frac{3}{4}$ partes glumae habens; *achaeonium* trigonum, oblongum, $\frac{6}{14} : \frac{3}{7}$ m.M., $\frac{3}{4}$ glumae partes aequans, apiculatum, sub strato griseo (propter cellulas epidermales) brunneum; cellulae epidermales inflatae, puncticulatae, detergibiles. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B. et in H. U.*). Tab. IV fig. 29; Tab. I fig. 9.

Specimina discrepantia:

- a. *Specimina unac schedae* insignuntur: *spiculis* longissimis, plerumque 3-4 c.M. longis, 38-48 floris (plus quam in forma primaria pro longitudine spiculae); internodiis *rhachillae* brevioribus ($\frac{5}{3}$ m.M.); *glumis* pallidis, paullo imbricatis. —
- b. *Specimina schedarum trium aliarum* inter formam primariam atque specimina „a.” interstant *spiculis* plerisque ± 3 c.M. longis, 28-30 floris. —

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

- Java*: Buitenzorg. — Batavia, ad vias (specimina discrepantia a.). — in Monte Oengaran (Medinie) 3-5000', IV, V, VI, leg. Jungh. — in monte Gedé, leg. Jungh. n. 435. — in monte Merapi, leg. Jungh. n. 508. — in graminosis prope Tjikoya, VII, leg. Zoll. n. 459 (sub nom. „C. graminicolus Steud.”). — Tjibodas, leg. Boerl. (specimina discrepantia b. p.p., inter specimina typica). — in graminosis argilosis prope Tjikoya, VIII, leg. Zoll. n. 460 (sub nom. „C. elatus L.”). — Tjiratjas. — Tjibodas, leg. Boerl. — Tjitrap. — Pondok Gedè, leg. v. Gesker, sec. Miq. l.c. — specimina sine indicatione ulteriore (p.p. specimina discrepantia b. p.p.). —
- Sumatra*: Angkola, in regione silvatica, 1-3000', leg. Jungh. n. 415, 466. — Padang, leg. Jungh. n. 466. — prope Langgan, leg. Koor ders, in H. B. —
- Borneo*: Motley n. 91 et Beccari n. 863, in H. Kew, sec. Clarke 1886. — Bandjermasin, leg. Korthals (specimina discrepantia b. p.p.). — Boeckeler etiam hanc speciem ex Borneo indicat. —

- Banka*: in pratis locisque graminosis ubique circa Muntok, leg. Kurz IX 1858, in H. U. — Teysmann in H. B. n. 6467. —
- Ternate*: Chr. Smith in H. Mus. Britt., sec. Clarke 1886. —
- Saleyer*: leg. Teysmann, in H. B. n. 13826. —
- Banda*: G. Api, leg. Treub 1893, in H. B. n. 498. — specimen sine indicatione ulteriore. —
- Arch. Mal.*: leg. Waitz. — leg. Ploem. — leg. Jungh. n. 495, in H. U. — specimen sine indicatione ulteriore. —

CYPERUS NUTANS *Vahl.

Elatus; umbella simplex—decomposita, congesta; spiculae in rhachi longā spicatum dispositae, lineares, compressae, arrectae; rhachilla conspicue alata; glumae $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ parte imbricatae, nonnumquam submucronatae; stamina 3; achaenium magnum.

C. nutans Vahl *En. pl.* II p. 363; Kunth *En. pl.* II p. 94 (plantae ex Hrb. Kunth!; Boeck. in L. XXXV p. 597!; Clarke in *J. L. S.* XXI p. 143 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae! ¹); Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 607 (plantae a Clarke anno 1893 determinatae! ¹).

C. calopterus Miq. *Fl. Ind. Bat.* III p. 282!

ICONES: Fenzl in *Denkschr. Akad. Wiss.* 1854 (p. 54) t. 1, sec. Clarke.

Prob. perennis; rhizoma repens?; culmi distantes?, tenues—validi (usque 7 m.M. diam.), triquetri—trigoni subinde compressi, usque 90 c.M. alti; folia radicalia, laminata usque 5, superiora culmum sup-aequantia; lamina usque $1\frac{1}{2}$ c.M. lata, flaccida vel rigidiuscula, apices cabra. Umbella simplex—decomposita, congesta; radii longiorēs 6—8, usque 22 c.M. longi; ochreae usque 5 c.M. longae, m.m. recte truncatae; folia involucralia longiora 4—6, p.p. umbellam breviter vel longe superantia, usque 75 c.M. longa; Umbellulae 1_i et 2_i ordinis, si adsunt, pluriradiatae involucello umbellulas non superante;

¹ Sieber n. 18 (flora Mauritius), door Clarke in 1886 en 1894 voor een typische *C. distans* geciteerd, is, ten minste voor zoover in H. L. B., door hem in 1897 als *C. nutans* gedetermineerd, in overeenstemming met Boeckeler's en de hier gchuldigde opvatting.

spicae in apice radiorum ultimarum in axi longo (± 4 c.M.) paniculatim dispositae. principes rhachi $3\frac{1}{2}$ —4 c.M. longā, ± 25 spiculatae; *spiculae* lineares, $\pm 8:2$ m.M., 9 florae, compressae, arrectae, m.m. pallide fuscae; *rachilla* compressa, glumis concolor, latiuscule alata alis lanceolatis hyalinis $\pm \frac{1}{4}$ m.M. latis, internodiis u.l. $\frac{3}{2}$ m.M. longis. *Glumae* compressae, oblongae, $2\frac{1}{4}$ — $2\frac{1}{2}$: $\frac{2}{3}$ m.M., obtusae, interdum submucronatae (pro maxima parte propter nervum dorsalem a lateribus solutum), dorsaliter late ± 7 nerviae, m.m. pallide fuscae sanguinolento striatae margine in dimidio glumae superiore hyalino, $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ parte imbricatae; gluma infima minor, vacua; *stamina* 3, antheris parvis muticis; *stylus* $\frac{2}{3}$ partibus tripartitus, cum ramis glumam fere aequans; *achaeonium* triquetrum, obovoideo oblongum, $\frac{3}{2}$: $\frac{3}{5}$ m.M., $\frac{2}{3}$ glumae partes habens, apiculatum, fusco nigrescens; cellulae epidermales inflatae, punctatae. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H.L.B. et in H.U.*) Tab. IV fig. 30.

Differt a C. distante: inflorescentia congestā; *ochreis* recte truncatis; *spiculis* brevioribus paullo latioribus plurifloris (propter rachillae internodios breviores), arrectis; *alis* angustioribus; *glumis* longioribus nonnumquam submucronatis, pluri- et distinctius nervatis; *achaeonio* latiore, non griseo. —

Specimina discrepantia:

Specimina unae schedae differunt a forma typica: *spiculis* plurifloris (12 in spiculā 8 m.M. longā) propter internodios *rachillae* breviores ($\frac{5}{6}$ m.M.); *alis* angustioribus; *glumis* brevioribus (2: $\frac{3}{4}$ m.M.), conspicue nervatis, rubiginosis. —

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

- Java:* Wijnkoopsbaai, leg. Jungh. (altera schedula Sumatra indicat). — Tjomas, leg. Boerl. 1888. — Kota Batoe, leg. Boerl. 1888. — Krawang, leg. Blume (specimina discrepantia). —
- Sumatra:* Padang, in paludosis litoralibus, VIII, leg. Jungh. n. 440 (altera schedula Java indicat). — Priaman, leg. Diepenhorst?, in H. B. n. 1271. —

Arch. Mal.: specimen sine indicatione ulteriore. —

Opmerking. Het voorwerp van Kota Batoe, is in 1897 door Clarke, aan wien het toegezonden was, „*C. eleusinoides*” genoemd, zonder opgave van reelen.

Species affinis, nondum in Arch. Mal. collecta:

C. eleusinoides Kunth (*En. pl.* II p. 39; specimen authenticum Wall. n. 3346^b!). differt a *C. nutante*: *paniculis* brevioribus, densioribus; *spiculis* minoribus, paucifloris; *glumis* mucronatis; *achaenio* latiore, magis obovoideo ($\frac{1}{3} : \frac{2}{3}$ m.M.). — (*sec. specimina ex Ind. Britt. in H. L. B.*). Pro descriptione cf. *Kunth l.c.*, Clarke in *J. L. S.* XXI p. 142 (plantae a Clarke anno 1884 determinatae!, 1886 citatae!); idem in *Fl. Br. Ind.* VI p. 608. — *Tab. IV fig. 31.*

Opmerking. Een voorwerp, van Kota Batoe op Java afkomstig, aan Clarke opgezonden, is door deze „*C. eleusinoides*” genoemd; volgens mijne opvatting is het *C. nutans*.

b. **Pilosi** (rhachis pilosa).

(= *Marginati* Clarke in *J. L. S.* XXI, p. max. p.).

Spicae breviores, paucispiculatae; *rhachis* m.m. pilosa; *spiculae* patentissimae; *rhachilla* sub-exalata; *glumae* $\frac{1}{2} - \frac{2}{3}$ partibus imbricatae; *stylus* tripartitus.

CYPERUS PILOSUS *Vahl.

Elatus; umbella simplex vel composita; spiculae in rhachi longā laxè spicatum dispositae, lineares—ellipticae (var. β . Miq.!, Clarke!), compressae, patentissimae; *rhachis valde pilosa*; *rhachilla* exalata; *glumae ovales*; stamina 3; achaenium magnum.

C. pilosus Vahl *En. pl.* II p. 354; *Kunth En. pl.* II p. 80; *Boeck. in L. XXXV* p. 598; *Clarke in J. L. S.* XXI p. 148 (plantae a Clarke annis 1883, 1885 determinatae!, 1886 citatae!); *Clarke in Fl. Br. Ind.* VI p. 609.

C. piptolepis Steud. *Synops. Cyp.* p. 40 (specimen authenticum Zoll. *Verz.* 1854 p. 63 n. 267, 458!); *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 279!

C. pennatus (Lam.) Zoll. *Verz.* 1854 p. 62 n. 457!; *Miq. in H. L. B.*!, non *Miq. Fl. Ind. Bat.* p. 281.

Forma primaria.

Perennis; *rhizomata* p.p. brevia vel brevissima p.p. repentia; *culmi* subcaespitosi—distantes, validi (usque $5\frac{1}{2}$ m.M. diam.), compresso triquetri, 12 (δ . pyrophitus Miq.!)—50 maxime 110 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata 2—6, culmo breviora vel p.p. eum sub-aequantia; lamina usque 9 m.M. lata, flaccida vel rigidiuscula, in superiore parte scabra. *Umbella* simplex vel composita; *radii* longiores 4—8, usque 17 c.M. longi; ochreae usque 2 c.M. longae, recte truncatae; *folia involucralia* longiora 2—4, p.p. umbellam superantia, usque 50 c.M. longa; *umbellulae*, si non paniculatim vel late globose congestae. $\pm$ 6 radiatae radiis brevissimis saepe 0 rare 2 c.M. longis, bracteolis minimis; *spicae* in apice radiorum vel radiolorum laxae spicatum vel paniculatim dispositae; rhachis usque $\pm$ $2\frac{1}{2}$ c.M. longae, 25 spiculatae, secundum angulos fusco pilosae; *spiculae* lineares—ellipticae. 20 : $2\frac{1}{2}$ m.M., 34 florum, minime 5 : $1\frac{1}{2}$ m.M. 7 florum (var. β . Miq.!, var. β . obliqua Clarke!), compressae, patentissimae, m.m. fuscae—sanguinolentae (δ . pyrophytus Miq.!); *rhachilla* compressa, nigrescens, exalata, internodiis in spiculis majoribus u.l. $\frac{3}{7}$ m.M. longis, in spiculis brevibus paulum longioribus. *Glumae* compressae, ovaes, $\frac{5}{2}$: $\frac{5}{6}$ m.M., obtusae, interdum submucronatae, in dorso late $\pm$ 7 nerviae virescentes, in lateribus m.m. pallide fuscae—sanguinolentae (δ . pyrophytus Miq.!) nonnumquam carnosae margine sordide hyalino, $\frac{1}{2}$ - $\frac{2}{3}$ partibus imbricatae; glumae infimae 2 parvae, vacuae, infima subinde setiformis; *stamina* 3, antheris parvis, muticis; *stylus* $\frac{2}{3}$ partibus tripartitus, cum ramis dimidio glumae brevior; *achaeonium* triquetrum, ellipticum, $\frac{6}{5}$: $\frac{2}{3}$ m.M., dimidium glumae aequans, apiculatum, sub strato griseo (propter cellulas epidermales) nigrum; cellulae epidermales paulo inflatae, punctatae, subdetergibiles. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B. et in H. U.*). Tab. IV fig. 32.

Forma babakensis.

C. pilosus var. δ . babakensis Clarke in J. L. S. XXI p. 151 (Zoll. n. 693 citatus!).

C. babakan Steud. *Synops. Cyp.* p. 6 (specimen authenticum *C. babakensis* Zoll. Verz. 1854 p. 62 n. 693!); *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 257!; *Boeck.* in *L.* XXXV p. 521; *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 609.

C. bengalensis *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 151, sec. *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 609.

Differt a forma primaria: umbella simplice, pauciradiatā; *radiis* rare usque 5 c.M. longis; *spicis* dense (plusquam 25) spiculatis; *rhachì* breviorē ($1\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ c.M.); *carinā glumae* saepe scabre pilosā; *achaenio* majore, $\frac{4}{3}$: $\frac{3}{4}$ m.M. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*). *Tab. IV fig. 33.*

Opmerking. Steudel en Miquel plaatsten deze plant onder hunne sectio resp. Subgenus I („stylus trifidus.”).

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

Java: Buitenzorg, leg. Boerl. — *ibid.*, in locis limosis humidis juxta Tjilowong, in oryzaetis, 860', leg. Kurz XII 1860. — *ibid.*, leg. Forbes n. 952, sec. *Clarke* 1886. — Batavia, ad ripas fluvii Anjol, leg. Jungh. n. 509, in H. U. — in monte Magelan, 10-1200', II, leg. Jungh. — Wijnkoopsbaai, leg. Jungh. n. 411, in H. U. — ad paludem prope Tjikoya, VII, leg. Zoll. n. 457, 458, 267. — in monte Gedé, leg. Jungh. — *ibid.*, leg. v. Gesker, sec. *Miq. l.c.* — Tjiratjas. — Tikarana (apex altissimus montis Papandjang), ad margines craterum bullantium, leg. Reinw. (δ. pyrophytus *Miq.*). — Bidara Tjina?, leg. Edeling?, in H. B. n. 6393. — prope Pondok Gedé (Passaroean), leg. v. Gesker, sec. *Miq. l.c.* — specimina sine indicatione ulteriore (unum δ. pyrophytus *Miq.*). —

forma babakensis: ad paludem prope Babakan in terra Tjikoya, IX, leg. Zoll. n. 693. — leg. Blume. —

Sumatra: Angkola, 5-5800', leg. Jungh. n. 421. — Priaman, leg. Teysm., in H. B. n. 2054. — leg. Waitz. — leg. Jungh. —

Borneo: Motley n. 99, in H. Kew, sec. *Clarke* 1886. —
forma babakensis: leg. Korthals. —

Banka: leg. Kurz, in H. U. —

Arch. Mal.: leg. Waitz (unum specimen δ. pyrophytus *Miq.*). — leg. Jungh. n. 504. — specimina sine indicatione ulteriore. —

Opmerking. *Miquel* en *Clarke* vereenigen de voorwerpen met zeer kleine bleeke spiculae tot een afzonderlijken vorm (β. *Miq.*!, β. *obliqua* *Clarke*!,

= *C. obliquus* Nees, sec. Boeck, in *L. XXXV* p. 611) waartoe o.a. de voorwerpen Zoll. n. 457 en Jungh. (Sumatra sine indicat. ulter.) behooren. Verder onderscheidt Miquel nog een *var. γ. contractus* en een *δ. pyrophytus!* Maar alle drie vormen gaan te geleidelijk in den hoofdvorm over om een grens te kunnen trekken. Clarke onderscheidt nog een *var. γ. polyantha* met langere spiculae en meer bloemen.

CYPERUS PROCERUS *Rottb.

Elatius; umbella simplex vel subcomposita; spiculae in rhachi longā laxissime spicatum vel sub-paniculatum dispositae, late lineares, valde compressae, patentissimae; *rhachis* glabra vel (in forma lasiorrhachi) *m.m. scabra pilosa*; rhachilla sub-exalata; *glumae oblongae*; stamina 3; achaeonium magnum.

C. procerus Rottb. *Descr. et Ic.* p. 29; *Kunth En. pl.* II p. 72; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 278; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 152 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!); *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 610. *C. stigmatosus* *Miq.* in *H. L. B.!*; non (*Stend.*) *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 278.

C. Heynii Boeck. in *L. XXXV* p. 600 (etiam sec. Clarke 1886, 1894).

ICONES: Rottb. *Descr. et Ic.* Tab. 5 fig. 3!; an etiam Rheede *Hort. Mal.* XII Tab. 50!?

Forma lasiorrhachis.

C. procerus var. *β.* lasiorrhachis *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 610.

Prob. perennis; *rhizomata* repentia; *culmi* solitarii (vel distantes? ¹⁾), validi (usque ± 4 m.M. diam.), compresso triquetri, usque 120 c.M. alti; *folia* radicalia, longiora 4—5 culmum sub-aequantia vel superantia; lamina ± 6 m.M. lata, rigidiuscula, apice scabriuscula. *Umbella* simplex vel subcomposita, laxa; *radii* evoluti usque 7, usque 11 c.M. longi; ochreae usque 1½ c.M. longae, oblique truncatae; *folia involucralia* 3, unum umbellam longe superans, usque 40 c.M. longum; *umbellulae*, si adsunt, radiis usque 3 brevissimis, involucello sub-

¹⁾ in *H. L. B.* nullum specimen adest in quo duo culmi per rhizoma conjuncti sunt.

nullo; *spiculae* in rhachi longā (saepe 20 m.M. 10—12 spiculatā, maxime 25 m.M. 18 spiculatā) laxissime spicatim vel subpaniculatim dispositae, late lineares, plerumque 13—22 : 3 m.M., 16—26 florum, nonnumquam 9 m.M. 10 florum vel quidem 6 m.M. 8 florum, valde compressae, patentissimae, remotae, fuscae; *rhachis* sec. angulos m.m. scabra pilosa; *rhachilla* compressa, quam glumae paullo obscurior, sub-exalata, internodiis u.l. $\frac{5}{3}$ m.M. longis. *Glumae* compressae, oblongae, 3 : 1 m.M., obtusae, dorsaliter late ± 7 nerviae virescentes. in lateribus fuscae vel pallide fuscae margine in superiore parte glumae hyalino, parte dimidia imbricatae; glumae infimae 1—2 parvae, vacuae; stamina 3, antheris longis ($1\frac{1}{2}$ subinde $\frac{5}{3}$ m.M.), muticis; *stylus* $\frac{3}{4}$ partibus tripartitus, cum ramis glumam aequans; *achaeonium* trigonum, ellipsoideum, $\frac{3}{2}$: $\frac{3}{4}$ m.M., fere dimidium glumae habens. apiculatum, obscure brunneum; cellulae epidermales inflatae, punctatae, sub-detergibiles. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B. et in H. U.*) *Tab. IV fig. 34.*

Differt a C. piloso: umbellā simpliciore; spiculis majoribus, remotioribus; rhachi minus pilosā; glumis oblongis; antheris longis; achaeonio brevioris, latiore. —

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

Java: Batavia, leg. Jungh. — in graminosis circa Batavia. — leg. Blume. — leg. Waitz. — leg. Labillardière, sec. Clarke 1886. —

Arch. Mal.: n. 6377 in H. B. —

Opmerking. Deze behaarde vorm van *C. procerus* wordt door Clarke nog opgegeven voor Chota Nagpore. — *Kunth* en *Boeckeler* erkennen de plant van Rottböll niet voor hun *C. procerus* resp. *C. Heynii*; beschrijving en afbeelding komen echter voldoende overeen, zooals ook *Clarke* aanneemt; Boeckeler citeert bovendien Wall. n. 3355A p.p. (de andere helft is volgens hem *C. pilosus* en kan dus geen onzekerheid veroorzaken), welk nummer Clarke gezien heeft en tot *C. procerus* rekent. Clarke houdt *C. torosus* Rottb. l.c. p. 40 Taf. 11 fig. 3 ook voor *C. procerus*.

c. *Digitati* (spicae digitatim dispositae).

(= *Pappi* Clarke in *J. L. S.* XXI; *Exaltati* Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI).

Spicae longiores, permultispiculatae, lineares vel oblongae, subsessiles; *spiculae* patentēs—divaricatae; *rhachilla* alis conspicuis vel angustis; *glumae* $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ partibus imbricatae; *stylus* trifidus.

α. Species cum spiculis linearibus; alis conspicuis, deciduis.

CYPERUS DIGITATUS *Rorb.

Elatus; umbella simplex vel composita; spicae longae, permultispiculatae, lineares, sessiles vel fere sessiles; spiculae parum compressae, anguste lineares, patentēs; rhachilla conspicue alata alis deciduis; glumae acutiusculae, breviter mucronatae; stamina 3 *antheris muticis*; achaenium magnum.

C. digitatus Rorb. *Fl. Ind.* I p. 205; Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 618; Clarke 1897 in *H. L. B.*!

C. auricomus (? *Sieb.*) Clarke in *J. L. S.* XXI p. 188 (p.p. sec. Clarke in *Fl. Br. Ind.*) (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!).

C. venustus Kunth *En. pl.* II p. 68; Boeck. in *L.* XXXVI p. 316; (an etiam *R. Br. Prodr.* p. 32 ?)

ICONES: Clarke in *J. L. S.* XXI Tab. 4 fig. 31 (rhachilla)!

Prob. perennis; *rhizoma* brevissimum; *culmi* subcaespitosi, validi ($\pm$ 4 m.M. diam.), trigoni, in apice triquetri, usque 60 c.M. alti; *folia* radicalia, longiora 3—5, longissimum culmum $\pm$ aequans; lamina usque 6 m.M. lata, per totam fere longitudinem scabra, flaccida vel rigidiuscula. *Umbella* simplex vel composita; *radii* usque 12 quorum longiores 6, usque 15 c.M. habentes; ochreae usque 3 c.M. longae, oblique truncatae, bicuspidatae; *folia involueralia* longiora usque 8, usque 60 c.M. longa; *radioli*, ubi adsunt, breves, maxime $2\frac{1}{2}$ c.M. longi, bracteolis involueralibus paucis et brevibus (maxime $6\frac{1}{2}$ c.M.); *spicae* plerumque in apice radiorum digitatim dispositae, rare solitariae, rhachi longā (usque 4 c.M.), permulti

(usque ± 80) spiculatae; *spiculae* anguste lineares, $5\frac{1}{2}$ — $14 : \frac{4}{5}$ — 1 m.M. 8—22 florum, parum compressae, patentes subinde patentissimae, leviter spadiceae; *rhachilla* valde compressa, glumis concolor. conspicue alata alis $\pm \frac{1}{5}$ m.M. latis lanceolatis membranaceis luteis una glumis deciduis, internodiis u.l. $\frac{4\frac{1}{2}}{4}$ m.M. longis. *Glumae* sub-acute compressae, obovato oblongae, $\frac{7}{3} : \frac{3}{6}$ m.M., acutiusculae, breviter mucronatae, dorsaliter ± 5 nervatae virides, in lateribus leviter fuscae, juxta dorsum saepe rubiginosae, parte dimidia imbricatae, (etiam fructificantes) adpressae; glumae infimae 2 parvae, vacuae; stamina 3, antheris parvis muticis (in duobus specimenibus ex Ind. Britt., atque in uno specimine ex Africa antherae 1 m.M. aequantes vel superantes repertae sunt); *stylus* trifidus, cum ramis $\frac{3}{4}$ glumae partes habens; *achaeonium* (prob. nondum maturum) trigonum, ellipsoideum, $\frac{4\frac{1}{2}}{4} : \frac{2}{5}$ m.M., dimidium glumae aequans, apiculatum, leviter fuscum (sec. Clarke nigrum); cellulae epidermales prob. ut var. β . *Khasiana Clarke* (cf. „opmerking”). — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H. L. B. et in H. B.*). *Tab. IV fig. 35, Tab. I fig. 10.*

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

- Java*: Batavia, in graminosis. — Krawang, leg. Blume. — Tjikandi, l. —
- Borneo*: Poeloe Madjang, leg. Teysm., in H. B. n. 10940. — leg. Korthals. —
- Celebes*: ad viam Tomohon—Tondano, alt. 700 M., in sabulosis vulcanicis fertilibus (nomen indig. Kakanin Kara; Florescentia l, color griseus, odor nullus), leg. Koorders 11 I 95, n. 16687 β . —
- Arch. Mal.*: specimina sine indicatione ulteriore. —

Varietas, nondum in Arch. Mal. collecta:

Clarke onderscheidt een var. β . *Khasiana* (in *J. L. S.* XXI p. 189!) = var. β . *Hookeri* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 619, waarvan de beschrijving met een uit Calcutta mij toegezonden voorwerp overeenkomt; ze verschilt met den hoofdvorm door: *achaeonium* majus ($\frac{4}{3} : \frac{1}{2}$ m.M.), triquetrum, sub strato

griseo (propter cellulas epidermales) brunneum; cellulae epidermales non inflatae neque punctatae, detergibiles. — (sec. specimina ex Ind. Britt. in *H. Cale.*).

CYPERUS ELATUS *L.

Elatus; umbella composita; spicae longae, lineares, permultispiculatae, sessiles vel fere sessiles; spiculae parum compressae, lineares, arrecto patentes; rhachilla conspicue alata alis deciduis; glumae acutae, breviter mucronatae; stamina 3 *antheris* parvis *rostratis* *rostro apice setoso*; achaenium parvum.

C. elatus Linn. *Amoen. acad.* IV p. 301 (Clarke in *Herb. Linn. propr. identitatem* statuit); Clarke in *J. L. S.* XXI p. 189 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!); Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 618; non Rottb., *Miq., Zoll.* (cf. *C. distans*).

C. bispicatus Steud. *Synops. Cyp.* p. 49 (specimen authenticum Zoll. Verz. 1854 p. 62 n. 350!); *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 285!

C. racemosus (Retz) Kunth *En. pl.* II p. 100; Boeck. in *L.* XXXVI p. 311 (Zoll. n. 350 citatus!); *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 270 et 278.

C. auricomus (Sieb.) Forbes „*Wanderungen etc.*” p. 235.

ICONES: Rheede *Hort. Mal.* XII Tab. 42!

Prob. perennis; *rhizoma* brevissimum; *culmi* sub-caespitiosi, validi (usque 6 m.M. diam.), triquetri vel trigoni, usque 85 c.M. alti; *folia* radicalia, longiora 4—6, longissimum culmum fere aequans; lamina usque 9 m.M. lata, per totam fere longitudinem scabra. *Umbella* composita; *radii* longiores usque 10, usque 19 c.M. longi; ochreae usque 4 c.M. longae, oblique truncatae, nonnumquam sublaminatae tuncque 5—6 c.M. longae; *folia involucralia* longiora usque 6, umbellam sub-aequantia vel superantia, usque 45 c.M. longa; *radioli* longiores usque 6, usque 5½ c.M. longi, involucello usque ± 8 phyllo umbellulam sub-aequante; *radioli* 2ⁱ *ordinis*, si adsunt, ± 5, brevissimi; *spicae* in apice radiolorum digitatim dispositae, rhachi longā (usque 6 c.M.), permulti (usque ± 70) spiculatae; *spiculae* lineares, ± 5½ : 1 m.M., 14 florum, parum compressae, arrecto patentes, aureo fuscae; *rhachilla* valde compressa, glumis concolor, conspicue alata alis fere ⅓ m.M. latis, ovato oblongis, membranaceis luteis, una glumis deciduis, internodiis u.l. 2½ : 1½ m.M. longis. *Glumae* acute compressae. ellipticae, ⅓ : ½ m.M.,

acutae, breviter mucronatae, dorsaliter ± 5 nervatae virescentes, in lateribus leviter fuscae nonnumquam rubiginosae, $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ partibus imbricatae, (etiam fructificantes) adpressae; glumae infimae 2 minores, vacuae; *stamina* 3, antheris parvis rostratis rostro dimidium antherae aequante apice setoso; *stylus* trifidus, cum ramis glumam fere aequans; *achaeonium* (an maturum?) triquetrum, obtuse ellipsoideum, fere 1: $\frac{2}{5}$ m.M., glumae dimidium superans, obtuse apiculatum, fuscum (sec. Clarke maturum nigrum); cellulae epidermales prob. ut *Cyperus digitatus*. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.*). *Tab. IV fig. 36.*

Differt a C. digitato: culmo triquetro; *ochreis* unicuspidatis; *spiculis* brevioribus, arrecto patentibus, aureo fuscis; *alis rhachillae* latioribus, oblongis; *glumis* magis imbricatis; *antheris* rostratis. —

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

Java: Buitenzorg, leg. Boerl. — Batavia, in graminosis. — Wijnkoopsbaai, leg. Jungh. n. 437. — Krawang, leg. Blume. — in paludibus prope Tjikoya, VII, leg. Zoll. n. 350. — Parang Serab, leg. Reinw. — Bidara Tjina?, leg. Edeling?, in H. B. n. 6406. — leg. Kurz n. 2751, in H. Calc. — leg. Jagor n. 592, sec. Boeck. l.c. — *specimina sine indicatione ulteriore.* —

Sumatra: Indrapoera, in paludosis. —

? *Borneo:* Moewara Baroe, in silvis litoralibus, leg. Scheffer, in H. B. n. 6388. —

Timor: Koepang, leg. R. Brown (sub nom. „*C. auricomus Sieb.*“).

Arch. Mal.: *specimina sine indicatione ulteriore.* —

Varietates et species affines, nondum in Arch. Mal. collectae:

C. elatus var. *β . macronux* Clarke in *J. L. S.* XXI p. 190! differt a forma primaria: *achaeonio* longiore, glumam aequante. Cellulae epidermales neque inflatae neque punctatae sunt. — (sec. *specimen ex Ind. Britt. in H. Calc., a Clarke anno 1883 determinatum.*)

C. platyphyllus (Roem. et Sch.) Clarke in *J. L. S.* XXI p. 190, in *Fl. Br. Ind.* VI p. 618 (planta a Clarke anno 1883 determinata, 1886 citata!), differt a *C. elato*: *longitudine* maxima; *foliis* latioribus (2—

3 c.M.); rostro *antherae* $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ partes loculorum habente. — (sec. Clarke *l.c.c.*). Specimen visum *folia involueralia* usque 22 m.M. lata; *antheras* longas ($\frac{1}{3}$ m.M.) rostratas, *rostrum* per totam longitudinem setosum, $\frac{7}{9}$ m.M. longum, dimidium *antherae* aequantem, habet. — *Tab. IV fig. 37.*

β. Species cum spiculis oblongis vel lanceolatis, alis angustis, insolubilibus.

CYPERUS RADIATUS *Vahl.

Elatius; umbella simplex vel composita; *spicae* longae, *oblongae*, *dense spiculatae*, sessiles; *spiculae* oblongae, compressae, patentes vel arrecto patentes; *rachilla* anguste alata alis insolubilibus; *glumae* obtusae, mucronatae; *stamina* 3; *achaeonium* parvum.

Forma primaria.

C. radiatus *Vahl En. pl.* II p. 369; *Kunth En. pl.* II p. 71 (specimen ex *Hrb. Kunth* in *H. Berol.*, prob. a *Kunth* ipso determinatum!); *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 277; *Boeck. in L.* XXXV p. 317!; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 185 (plantae a *Clarke* anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!); *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 617 (planta a *Clarke* anno 1893 determinata!); *Clarke* 1897 in *H. L. B.*!

Prob. perennis; *rhizoma* brevissimum; *culmi* subcaespitosi (an interdum caespitosi?), crassiusculi—validi, triquetri, usque 50 c.M. alti; *folia* radicalia, longiora 2—3, longissimum culmum sub-aequans vel paullo superans; *lamina* angusta (maxime $3\frac{1}{2}$ m.M.), rigidiuscula, per fere totam longitudinem scabra. *Umbella* simplex vel composita; *radii* longiores usque 6, usque 11 c.M. longi; *ochreae* usque $2\frac{1}{2}$ c.M. longae, oblique truncatae, bi- (sec. *Vahl* uni) cuspidatae; *folia involueralia* longiora usque 6, usque 35 c.M. longa, umbellam p.p. longe superantia; *radioli*, ubi adsunt, pauci, breves (maxime 3 c.M.); *bracteola* involucellaria pauca, umbellulam non superantia; *spicae* in apice *radiatorum* vel *radiolorum* digitatim dispositae, *rhachi* 2—3 c.M. longae, dense (+ 70) *spiculatae*, saepissime oblongae 1 vel fere 1 c.M. latae, nonnumquam lineares $\frac{1}{2}$ c.M. latae; *spiculae* oblongae, saepissime 4—6 rare 9: $1\frac{3}{4}$ (inter fines extremos) m.M., 16—22 rare 38 *florae*, compressae, paten-

tes vel arrecto patentes, laete fuscae; *rhachilla* valde compressa, glumis concolor, anguste alata alis insolubilibus hyalinis, internodiis u.l. $\frac{3}{7}$ m.M. longis. *Glumae* compressae, ovales, $\frac{5}{13} : \frac{5}{17}$ m.M., obtusae, mucronatae mucrone $\frac{1}{6}$ m.M. longo, dorsaliter obscure ± 3 nervatae virescentes, in lateribus laete fuscae margine extremo hyalino, $\frac{3}{1}$ partibus imbricatae, (etiam fructificantes) adpressae; *glumae* infimae 2 parvae, vacuae; *stamina* 3, antheris parvis non- vel vix rostratis; *stylus* trifidus, cum ramis *glumam* aequans; *achaeonium* (an maturum?) trigonum, ovale, $\frac{3}{4} : \frac{2}{5}$ m.M., apiculatum, laete fuscum (sec. Clarke luteum vel brunneum); cellulae epidermales non inflatae neque punctatae. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H.L.B.*) *Tab. IV fig. 38.*

Forma amoena.

C. exaltatus var. β . amoena (Sp. Koen.) Clarke in *J. L. S.* XXI p. 187 (specimen a Clarke anno 1897 determinatum!).

Differt a forma primaria: spiculis ovatis, 4: $1\frac{3}{4}$ m.M., 16 floris, spadiceis; *glumis* brevioribus ($\frac{5}{4}$ m.M.), brevius mucronatis. — (sec. *specimen ex Arch. Mal. in H. L. B.*) *Tab. IV fig. 39.*

Opmerking. Dit voorwerp is door den heer Clarke, aan wien het opgezonden was, *C. exaltatus* var. *amoena* (Sp. Roxb. m.s.) genoemd. Hiertegen heb ik bezwaar; immers munt *C. radiatus* uit door *spicae* van ± 3 c.M. met ± 70 *spiculae*, terwijl *C. exaltatus* langere *spicae* heeft, ij met *spiculae* bezet (de E. I. voorwerpen in H. L. B. vertoonen op *spicae* van 4 c.M. 50—60 *spiculae*; Clarke geeft op: *spicae* 2—5 c.M. 20—40 *spiculatae*). Verder zijn de *spiculae* in de E. I. voorwerpen van *C. exaltatus* minder bloemig; op *spiculae* van $4\frac{1}{2}$ m.M. lengte staan 8—11 *glumae*, bij *C. radiatus* op *spiculae* van ± 4 m.M. ± 16 *glumae*; dit staat in verband met de lengte der leden van de as, die bij *C. exaltatus* (E. I. voorwerpen) $\frac{2}{3} = \frac{11}{21}$, bij *C. radiatus* $\frac{3}{7} = \frac{9}{21}$ m.M. zijn; de *glumae* liggen bij *C. exaltatus* voor $\frac{1}{2}$ of iets meer imbricaat, bij *C. radiatus* voor $\pm \frac{3}{4}$ deel. Een onderscheidend kenmerk bij de voorwerpen in H. L. B. uitkomende, is nog het alleen staan of zoo goed als alleen staan der *spicae* aan het eind der stralen, hetgeen bij *C. radiatus* zelden, bij *C. exaltatus* (in H. L. B.) dikwijls voorkomt. — Het voorwerp in kwestie heeft *spicae* van 3 c.M. met ± 60 *spiculae*; *spiculae* van 4 m.M. met 16 bloemen;

terwijl de leden der *as* aan ééne zijde $\frac{2}{5} = \frac{8\frac{1}{2}}{21}$ m.M. lang zijn; de *glumae* staan sterk aangedrukt en voor $\frac{3}{4}$ deel imbricaat. Deze getallen met die van *C. exaltatus* en *C. radiatus* vergelijkende, komt men noodzakelijk tot de gevolgtrekking, dat het voorwerp bij *C. radiatus* behoort. Dat mijne opvatting van *C. radiatus* en *C. exaltatus* in 't algemeen met die van Clarke overeenstemt, volgt uit vele voorwerpen van beide soorten, door mij gezien en door Clarke vroeger en ook thans als zoodanig gedetermineerd.

Loci natales et collectores in Arch. Mal.:

- Java*: Buitenzorg (prob.), leg. Boerl. — Preanger, in H. B. n. 6388.
— leg. Jungh., in H. Berol. —
forma amoena: specimina sine indicatione ulteriore. —
- Borneo*: leg. Korthals. —
- Timor*: specimen ex H. Mus. Paris. — specimen in H. Berol. (Gaudichaud ded. 1826). —
- Arch. Mal.*: leg. Waitz. —
- Nova Guinea*: sec. Miquel l.c. —

CYPERUS EXALTATUS (Retz).

Elatus; umbella composita; *spicae* longae, *lineares*, *multispiculatae*, sessiles; *spiculae* lanceolatae, compressae, arrecto patentēs—*patentissimae*; *rhachilla* alis angustis insolubilibus; *glumae* obtusae, mucronatae; *stamina* 3; *achaeonium* parvum.

C. exaltatus Retz. *Obs.* V p. 11 (descriptio non sufficiens); *Vahl En. pl.* II p. 366; *Kunth En. pl.* II p. 70!; *Boeck.* in *L.* XXXVI p. 319!; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 186 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!); *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 617 (plantae a Clarke anno 1893 determinatae!); *Clarke* 1897 in *H. L. B.*!

C. radiatus γ . *tenuispica* Boeck. l.c. p. 319!

C. venustus (R. Brown) *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 281.

Descriptio sec. Clarke in *J. L. S.* l.c. paullo emendata sec. *specimina ex Ind. Britt. in H. L. B.* (speciminibus ex Arch. Mal. non sufficientibus):

Rhizoma nullum; *culmi* solitarii, basi tumidi, in superiore

parte triquetri, prob. usque 18 d.M. alti; *folia* plura, cum $\frac{2}{3}$ parte culmi saepe aequae longa, in marginibus scabra. *Umbella* composita; *radii* 5—10, usque 18 c.M. longi; *ochreae* 2—4 c.M. longae, bicuspidatae; *folia involueralia* 3—6, usque 2—5 d.M. longa; *radioli* (in speciminibus in H. L. B.), ubi adsunt, usque 5 c.M. longi, bracteolis involuellaribus brevibus; *spicae* in apice radiorum vel radiolorum digitatim dispositae (in speciminibus in H. L. B. saepe solitariae), lineares, 2—5 c.M. longae, 20—40 spiculatae (in H. L. B. saepe 4 c.M. longae, 50—60 spiculatae); *spiculae* lanceolatae, 6—10:1—2 m.M., 8—16 florum (in speciminibus in H. L. B. saepe $4\frac{1}{2}$ m.M. longae, 8—11 florum), compressae, patentissimae (in specim. H. L. B. patentissimae-arrecto patentes), distantes; *rhachilla* valde compressa, glumis concolor, alis angustis insolubilibus, internodiis $\frac{2}{3}$ m.M. longis. *Glumae* compressae, ovatae, mucronatae, $1\frac{1}{2}$ (sine mucrone $1\frac{1}{3}$): $\frac{1}{2}$ m.M., in dorso trinerviae virescentes, in lateribus castaneo rubrae aut pallidiores lutescentes obscure nervosae, $\frac{1}{2}$ vel paululum majore parte imbricatae; *stamina* 3, antheris lineari oblongis muticis; *stylus* trifidus, cum ramis glumam paullo superans; *achaeonium* trigonum, ellipsoideum, dimidium glumae aequans, apiculatum, pallide brunneum aut lutescens; cellulae epidermales prob. ut *C. radiatus*. — *Tab. IV fig. 40.*

Pro differentia inter hanc speciem et *C. radiatus*, cf. „opmerking” post *C. radiatus* formam amoenam.

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

Java: sec. Boeck. l.c. —

Sumatra: leg. Waitz. —

Timor: sec. Miq. l.c. et Forbes „Wanderungen” p. 235. —

Arch. Mal.: leg. Waitz. —

Opmerking. Clarke onderscheidt alsnog een *var. dives!* met „spiculae dense spicatae undique rectangulatim patentes glumis approximatis”, etc. Het uit Calcutta mij toegezonden voorwerp, door Clarke in 1883 aldus genoemd, in 1886 geciteerd, afkomstig van Mutlah, Hrb. Clarke n. 24707,

heeft *spiculae* met ± 25 glumae op een as van 11 m.M.; de *internodien* der as zijn $\frac{5}{7} = \frac{15}{21}$ m.M. lang en de *glumae* liggen voor de helft imbricaat. De *spiculae* staan zeer ijf aan de spica geplaatst en loodrecht op de as, waardoor, in verband met de grootere lengte der spiculae, de inflorescentie een lossere habitus heeft. De opgenoemde getallen komen met die van *C. exaltatus* op p. 138, 140 overeen. Een voorwerp uit H. Berol. (Wall. n. 3343c), door Kunth en (in 1893) door Clarke „*C. exaltatus*” genoemd, heeft een dergelijke inflorescentie; de *spiculae* bevatten hier naar verhouding iets minder glumae (21 op een as van 12 m.M.) en de *leden der as* zijn in overeenstemming daarmede iets langer ($\frac{17^{1/2}}{21}$ m.M.). Voorwerpen eindelijk uit het H. Berol., door Boeckeler *C. alopecuroides* var. *a. dives* genoemd (en door Clarke als synoniem onder zijn *C. exaltatus* var. *dives* gevoegd), benevens een „*C. dives*”, beide uit Egypte afkomstig, hebben een compacte inflorescentie, korte *spicac*, dicht met spiculae bezet, de *spiculae* met 16 glumae op een as van $6\frac{1}{2}$ m.M., de *glumae* voor iets meer dan de helft imbricaat. Op deze voorwerpen (van „Rosette” afkomstig) slaat waarschijnlijk Clarke's opgave „*spiculae dense spicatae*”, in J. L. S. XXI p. 187; zij geven een overgangstoestand tusschen *C. radiatus* en *C. exaltatus* te zien; ook andere voorwerpen (b.v. Wall. n. 3343a in H. L. B.) doen dit, doch op andere wijze. De voorwerpen Clarke Hrb. n. 24707, Wall. n. 3343e en overeenkomstige, zouden beter een afzonderlijke „*forma laxa*” van *C. exaltatus* vormen.

SUBGENUS DICLIDIUM.

Spiculae multiflorae, subteretes; *rhachilla* recte ad spiculam compressa, internodiis una glumis seratim deciduis; *glumae* superiores internodiis delapsis-, infimae 1—2 rhachi fixae manentes; *stylus* tripartitus; *achaeonium* trilateratum, unā facie in rhachillam obversā.

Subgenus Diclidium Clarke in *J. L. S.* XXI p. 191.

Subgenus *Torulium* Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 624.

Cyperus U. Diclidia Boeck. in *L.* XXXVI p. 392.

Diclidium (Schrad.) Nees in *Fl. Braz. Cyp.* p. 51.

Opmerking. *Diclidium* is als geslacht het eerst in de Flora Braziliensis gevormd. Clarke 1886 maakt er een ondergeslacht, *Bentham* en *Hooker* alsmede *Engler* en *Prantl* l.l. c.c. een sectie van *Cyperus* van. Het geslacht *Torulium* Desv. is door *Engler* en *Prantl* met *Diclidium* vereenzelvigd, in de *Kew Index* met *Mariscus*. In 1894 maakt *Clarke* *Torulium* in plaats van *Diclidium* tot ondergeslacht van *Mariscus*.

CYPERUS FERAX Rich.

Elatus; umbella composita; spicae longiusculae; spiculae lineares, subteretes, saepe curvatae, patentes—patientissimae; rhachilla conspicue alata; glumae in dorso rotundatae, adpressae, vix imbricatae; stamina 3; *achaeonium* magnum, *anguste oblongum*.

C. ferax Rich. in *Act. Soc. Hist. Nat. Paris.* I p. 106 (sec. Kunth, Boeck., Clarke); *Kunth En. pl.* II p. 89; *Boeck.* in *L.* XXXVI p. 399; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 191.

Mariscus ferax Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 624.

Descriptio sec. Clarke l.l. c.c., paullo emendata sec. specimen ex *Ind. Or.* in *H. L. B.*:

Rhizoma vix ullum; *culmi* solitarii aut 2—3 ni, apice trigoni, 30—50 c.M. alti; *folia* plura, sub-aeque longa atque $\frac{2}{3}$ partes

culmi, fere 1 c.M. lata, in marginibus scabra. *Umbella* late composita, 1-6 d.M. diam.; *radii* validi, 2 d.M. longi; ochreae usque 5 c.M. longae, in altero latere foliaceo appendiculatae; *solia involueralia* in umbellis majoribus usque 3-4 d.M. longa, valida, in umbellis contractis vix 1 d.M., debiliora; *umbellulae* divaricato corymbosae, bracteolis $\frac{2}{3}$ partes umbellulae saepe aequantibus; *radioli* m.m. elongati, conspicue ochreati, apice 1—pauci spicigeri; *spica* rhachi $1\frac{1}{4}$ c.M. longā, ± 20 spiculata; *spiculae* lineares, 5-25:1-2 m.M., 5-15 florum, subteretes, demum patentissimae, luteae vel brunneae; *rhachilla* suberosa, alternatim excavata, alata alis brevibus ellipticis demum rigidioribus luteo brunneis nucem amplectentibus persistentibus, internodiis (in specimine ex Ind. Orient. in H. L. B. u.l. $\pm 3\frac{1}{3}$ m.M. longis) absconditis cum gluma floris superioris exstructis. *Glumae* compressae, late ovatae (in specimine ex Ind. Or. in H. L. B. $\pm 3:1$ m.M.), obtusae, minute- aut non apiculatae, in dorso rotundatae, ± 7 nerviae, rubre striatae, arcte adpressae, parum (in specimine ex Ind. Or. non) imbricatae; gluma ima lanceolata, setiformis; stamina 3, antheris . . . , muticis; *stylus* brevissimus, ramis e gluma breviter exsertis; *achaeonium* (in specimine ex Ind. Or. trigonum), anguste oblongum (in specimine ex Ind. Or. $1\frac{3}{4}:\frac{2}{5}$ m.M., apiculatum), aequae longum atque $\frac{2}{3}$ glumae partes, utrinque breviter angustatum, nigrum; cellulae epidermales in specimine ex Ind. Or. in H. L. B. inflatae, punctatae. — *Tab. VI fig. 1.*

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

Borneo: leg. Barber, in H. Calc., sec. Clarke 1886. —

Timor: sec. Forbes „Wanderungen“ p. 235 (cf. „opmerking“ post C. Michauxianum.). —

CYPERUS MICHAUXIANUS Torr.

Elatus: umbella subcomposita; spicae longiusculae; spiculae lineares, subteretes, patentissimae; rhachilla conspicue alata; glumae in dorso rotundatae, adpressae, vix imbricatae; stamina 3; stylus tripartitus; *achaeonium* magnum, ellipticum.

C. Michauxianus Torrey in *Ann. Lyceum New York*, III p. 259 (sec. Clarke, Boeck.); Boeck. in *L.* XXXVI p. 400; Clarke in *J.L.S.* XXI p. 192.

Rhizoma brevissimum; *culmi* subcaespitiosi, validi (3 m.M. lati), compresso triquetri, 25 c.M. alti; *folia* radicalia, 2, longe vaginata, culmum paullo superantia; lamina 6 m.M. lata, flaccida, in superiore parte scabra. *Umbella* subcomposita; *radii* $\pm$ 8, longiores 4 usque $4\frac{1}{2}$ c.M. habentes; ochreae usque 7 m.M. longae, oblique truncatae, breviter acuminatae; *folia involueralia* 6, pleraque umbellam superantia, usque 28 c.M. longa; *umbellulae* 1—3 spicatae, spicis sessilibus, bracteolis involuellaribus 2—3 umbellulam aequantibus vel paullo superantibus; *spicae* longiusculae rhachi $\pm$ 7 m.M. longae, $\pm$ 23 spiculatae; *spiculae* lineares, 10 : 1 m.M., 8 florum, subteretes, patentissimae, fuscae; *rhachilla* valde compressa, glumis concolor, conspicue alata alis $\frac{1}{2}$ m.M. latis rigidiusculis sordide luteis achaenium amplectentibus, internodiis u.l. $\pm$ $2\frac{1}{2}$ m.M. longis *Glumae* parum compressae, obovato oblongae, 3— $3\frac{1}{2}$: 1 m.M., submucronatae, dorso rotundatae, late tenuiter multinervatae, fuscae margine sordide albido, vix ($\frac{1}{4}$ vel minore parte) imbricatae, adpressae; glumae infimae 2 parvae, vacuae, ima nonnumquam setiformis; *stamina* 3, antheris parvis breviter obtuse rostratis; *stylus* $\frac{2}{3}$ partibus tripartitus, cum ramis $\frac{2}{3}$ glumae partes habens; *achaeonium* (prob. immaturum) triquetrum, obovato ellipsoideum, $\frac{3}{2}$: $\frac{3}{4}$ m.M., apiculatum, alis paullo brevius, dimidium glumae aequans, laeviter fuscum (sec. Boeck. l.c. fuscum vel nigricans); cellulae epidermales inflatae, punctatae. — (sec. specimen ex Arch. Mal. in H. L. B.). *Tab. VI fig. 2.*

Differt a C. ferace: *radiorum* ochreis brevius acuminatis; *spiculis* opacis; *rhachillae* internodiis brevioribus, alis majoribus; *glumis* paullo imbricatis; *achaeonio* latiore. —

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:
 prob.: Java: circa Buitenzorg, leg. Boerl.,
 vel: Timor: (specimen ex Herb. Paris.) cf. „opmerking”. —

Opmerking. Bij deze plant lagen drie etiketten: Het eerste geeft op: „*C. corymbosus* Rottb., Miq. p. 272 (d.i. dus *C. malaccensis* alhier), om-

streken Buitenzorg, leg. Boerlage." Daar *C. malaccensis*, oppervlakkig beschouwd, op *C. Michauxianus* gelijk, en geen voorwerp er van, door Boerl. verzameld, in 't H. L. B. is, blijft de mogelijkheid bestaan dat dit etiket er bij behoort; in dat geval zal de plant bij Buitenzorg wel weder teruggevonden worden. Het tweede etiket luidt: „Celebes, in rijstvelden bij Tondano, leg. Forsten"; daar geen soortsnaam vermeld is, is omtrent de waarschijnlijkheid van deze groeiplaats niets te zeggen. Het derde etiket bevat de aanduiding: „*C. ferax*, Timor, Mus. Hrb. Par." Een ander voorwerp uit Timor van *C. ferax* of *Michauxianus* is niet in 't H. L. B. voorhanden, terwijl ook Forbes in „Wanderungen" *C. ferax* voor Timor opgeeft. 't Is dus zeer goed mogelijk, dat dit etiket bij de plant behoort; dan is echter waarschijnlijk ook de door Forbes bedoelde plant niet *C. ferax* maar *C. Michauxianus*; *Kunth* l.e. schrijft van haar: „quid *C. ferax* Decaisne, Descr. herb. Timor?"

SUBGENUS MARISCUS.

Spiculae multi- vel pauciflorae, compressae—teretes; *rhachilla* recte ad spiculam compressa, supra glumas infimas 2 decidua; *glumae* superiores rhachillae delapsae-, infimae 2 rhachi fixae manentes; *stylus* trifidus (vel tripartitus); *achænium* trilateratum, facie una in rhachillam obversa.

Subgenus Mariscus Clarke in *J. L. S.* XXI p. 193.

Mariscus Vahl *En. pl.* II p. 372; *Kunth En. pl.* II p. 115; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 288; *Clarke in Fl. Br. Ind.* VI p. 619 (subgenere Torulinio excluso); non *Haller Hist. Stirp. Helv.* 1768, neque *Baillon Hist. des Pl.* XII p. 376.

Cyperus S. Leptostachyi, T. Marisci *Boeck.* in *L.* XXXVI p. 353, 372.

Opmerking. De naam *Mariscus* komt reeds bij Plinius voor, als vertaling van het Grieksche *Holoschoenus*; het geslacht is het eerst beschreven door *Haller* in zijn „*Historia Stirpium Helvetiarum*” 1768, omvat daar echter soorten die bij Linnaeus onder Schoenus en Scirpus, tegenwoordig onder Cladium, Scirpus en Eleocharis gerekend worden, en is eerst door *Baillon* in diens „*Histoire des Plantes*” 1894 weder in Haller's zin opgevat. (Bij *Gaertner* l.c. komen onder den geslachtsnaam *Mariscus* behalve een Schoenus soort ook reeds 2 soorten voor, die tot *Mariscus* in onzen zin behooren.)

Vahl heeft in zijn „*Enumeratio plantarum*” het geslacht *Mariscus* opgesteld dat naast *Cyperus* staat en met *Mariscus* in den thans gebruikelijken zin (*Baillon* uitgezonderd) identiek is; *Clarke* in *J. L. S.* XXI heeft het begrip er van uitgebreid. *Bentham* en *Hooker* alsmede *Engler* en *Prantl* nemen evenals *Boeckeler* *Mariscus* als sectie van *Cyperus* sensu amplo op.

a. *Species cum spiculis multifloris.*

CYPERUS DILUTUS **Vahl.*

Elatius; umbella composita; *spiculae* in rhachi brevi densissime globose congestae, anguste lanceolatae, teretes vel compressae, quocumque divergentes;

rhachilla conspicue alata; glumae obtusiusculae; stamina 3; achaenium magnum.

C. dilutus Vahl *En. pl.* II p. 357; Kunth *En. pl.* II p. 92; Boeck. in *L. XXXVI* p. 354; Clarke in *J. L. S.* XXI p. 191 (plantae a Clarke annis 1883, 1884 determinatae!, 1886 citatae!).

Cyperus septatus Steud. *Synops. Cyp.* p. 46 (specimen authenticum Zoll. Verz. 1854 p. 62 n. 190!); *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 284!

Mariscus microcephalus (Presl.) Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 624.

Prob. perennis; *rhizoma* brevissimum; *culmi* subcaespitiosi, crassiusculi—validi (usque $5\frac{1}{2}$ m.M. diam.), (etiam sub umbella) subteretes rare superne trigoni, saepe ± 45 maxime 90 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata 2—4, sub-aeque longa, culmo m.m. breviora vel longiora; *lamina* 5—6 m.M. lata, conspicue (praesertim in vaginis) cellulata (propter spatia inter nervos septata; „spongioso incrassata” sec. Clarke 1886; „septato punctata” sec. Boeckeler l.c.), rigida, in superiore parte scabra. *Umbella* composita vel decomposita; *radii* longiores usque 9 (rare 12), usque 14 c.M. longi; ochreae usque 35 m.M. longae, acuminatae; *folia involueralia* longiora usque 8 (rare 10, in specimine ex Borneo) pleraque umbellam superantia, usque 80 c.M. longa; umbellulae densae, radiolis longioribus usque ± 9 usque $3\frac{1}{2}$ c.M. longis, bracteolis involucellaribus usque ± 7 umbellulam sub-aequantibus; *umbellulae* 2i ordinis fasciculiformes; *spicae* breves, rhachi usque 4 m.M. longae, dense (± 70) spiculatae, globosae, 7—30 (saepe 11—19) m.M. diam.; *spiculae* anguste lanceolatae, 3—14: $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ m.M., 3—8 florum (in eodem specimine magnitudo sub-constans), majores compressae minores teretes, quocumque divergentes, fuscae—rubiginosae; *rhachilla* valde compressa, glumis concolor, conspicue alata alis lanceolatis $\frac{1}{3}$ m.M. latis hyalinis, internodiis u l. (in spiculis majoribus) $\pm 2\frac{1}{2}$ m.M. longis. *Glumae* dorso rotundo (in spiculis teretibus) vel sub-acute (in spiculis compressis) compressae, lineari oblongae, majores 4— $4\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ m.M., obtusiusculae, dorsaliter virescentes late (sed non conspicue) ± 7 nervatae. in lateribus fuscae—rubiginosae, $\frac{1}{3}$ parte imbricatae; glumae infimae 2—3 minores, vacuae; *stamina* 3, antheris longiusculis ($\frac{5}{6}$ m.M.); *stylus* trifidus, cum ramis glumam sub-aequans; *achaenium* (an maturum?) trigonum, oblon-

go ellipsoideum unā facie convexā curvatā, $\frac{9}{15}$: fere $\frac{1}{2}$ m.M., dimidium glumae aequans, rostratum, apiculatum, laete brunneum (sec. Clarke l.c. nigro brunneum, sec. Boeck. l.c. pallide ferrugineum); cellulae epidermales inflatae, punctatae. — (sec. *specimina ex Arch. Mal. in H. L. B. et in H. B.*). Tab. VI fig. 3.

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

Java: Wijnkoopsbaai, leg. Jungh. n. 444, in H. U. — in paludibus prope Tjikoya, VII, leg. Zoll. n. 190 (sub nom. „*C. septatus*”). — in humidis in planitie montana inter Semanae et Awoewoe, leg. Jungh. n. 445. — Krawang, leg. Blume. — in litore prope Passekan, I 1886, in H. B. — specimina sine indicatione ulteriore. —

Sumatra: Angkolah in regione sylvatica 1-3000', leg. Jungh. n. 525. — Padang, in litoralibus, leg. Jungh., in H. U. — Pasir Genting. — leg. Waitz. —

Borneo: Soengei Landak, leg. Teysm., in H. B. n. 11560. —

? *Insula Smdah*: leg. Teysm. —

Arch. Mal.: leg. Waitz. — specimina sine indicatione ulteriore. —

CYPERUS PENNATUS *Lam.

Elatus; umbella paniculatim composita; *spiculae in rhachi longiuscula dispositae, ovatae* rare lineares, compressae, *patentissimae—reflexae*; rhachilla conspicue alata; glumae acutae, *per totam latitudinem multinervatae*; stamina 3; achaenium magnum.

C. pennatus Lam. *Ill.* I p. 144, (*Poir.*) *Encycl.* VII p. 240; *Kunth En. pl.* II p. 80; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 281, non *Miq.* in *H. L. B.*!; *Clarke* in *J. L. S.* XXI p. 194 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!)

C. canescens (*Vahl*) *Boeck.* in *L.* XXXVI p. 340!

C. stigmatosus *Steud. Synops. Cyp.* p. 38 (specimen authenticum Zoll. Verz. 1854 p. 62 n. 1544!); *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 278, non *Miq.* in *H. L. B.*!

Mariscus albescens (*Gaud.*) *Clarke* in *Fl. Br. Ind.* VI p. 623 (planta in H. Berol. a Clarke anno 1893 determinata!).

Prob. perennis; *rhizoma* breve; *culmi* subcaespitosi, crassiusculi—validi (usque 4 m.M. diam.), subteretes nonnumquam tri-

goni, usque 70 (rare 110) c.M. alti; *folia* radicalia, laminata $\pm$ 8, longa, plerumque culmum p.p. sub-aequantia vel superantia; lamina usque 7 m.M. lata, paullo (multo minus quam in *C. diluto* minimeque in vaginis) cellulata, rigida, in superiore parte scaberrima. *Umbella* paniculatim composita; *radii* evoluti usque 12, usque 11 c.M. longi; ochreae usque 25 m.M. longae, acuminatae; *folia involueralia* longiora usque 7, pleraque umbellam longe superantia, usque 75 c.M. longa; *umbellulae* densae; radioli pauci, breves (maxime 15 m.M.), excepto radio medio principe patentissimi—reflexi; involucellum minimum; *spicae* longiusculae rhachi usque 15 m.M. longae, dense (usque $\pm$ 24) spiculatae, principes paniculatim compositae; *spiculae* ovatae rare lineares, 9—5 : 2¹/₂—1¹/₄ m.M. (in eodem specimine magnitudo constans), 10—4 florum, rare (in specimine ex Kamoedj) 13 m.M. longae 13 florum, compressae, patentissimae—reflexae, pallidae vel m.m. carnosae spadiceae; *rhachilla* valde compressa, glumis concolor, conspicue alata alis ovalibus rigidiusculis luteo albidis; internodiis u.l. $\pm$ 1 m.M. longis. *Glumae* dorso rotundo compressae, obovatae, acutae, ¹⁰/₁₃ : ¹/₃ m.M., per totam latitudinem $\pm$ 11 nervatae, carnosae fuscae, ²/₃ partibus imbricatae; glumae infimae 2—3 minores, vacuae; *stamina* 3, antheris longiusculis (1¹/₄ m.M.); *stylus* trifidus, cum ramis ²/₄ glumae partes habens; *achaeonium* trigonum, ovale, 1¹/₄ : ³/₄ m.M., ¹/₃ glumae partem aequans, conspicue apiculatum, nigrum; cellulae epidermales inflatae, punctatae. — (*sec. specimina ex Arch. Mal. in H. B.*).
Tab. VI fig. 4.

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

- Java*: ad rupes calcareas in Kuripan prope Bogor, IX, leg. Zoll. n. 1544 (sub nom. „*C. stigmatosus*”), in H. Berol. — in litore prope Passekan, I 1886, in H. B. — Bingkang, leg. Koorders, in H. B. — specimen sine indicatione ulteriore. —
- Sumatra*: n. 6437, in H. B. —
- Celebes*: Minahassa, ad viam Ranoe-Amoerang, leg. Koorders, 25 III 1895, n. 16671 β . —
- Borneo*: Moewara Baroe, in silvis litoralibus, leg. Scheffer VIII 1871, in H. B. n. 6389. — leg. Barber, in H. Calc. —

- Saleyer*: leg. Teysm., in H. B. n. 13919. —
Timor: leg. Zipp. —
Banda: specimen sine indicatione ulteriore. —
Goendoel: leg. Koorders, in H. B. —
Kamoedj: leg. Koorders, in H. B. —
Aroe insulae: sec. Warburg l.c. —
N.Guinea e.a.: prope Mioko, sec. Warburg l.c. —

b. Species cum spiculis paucifloris.

CYPERUS DUBIUS (Rottb.)

Sub-elatus; *umbella capituliformis*; *spiculae* obovatae, 4 *florae*, compressae; *rhachilla* anguste alata; *glumae* per totam latitudinem multistriatae; *stamina* 3; *achaeonium* magnum.

C. dubius Rottb. *Descr. et Ic.* p. 20; Boeck. in *L.* XXXVI p. 336; Clarke in *J. L. S.* XXI p. 197.

C. Kyllingaeoides Vahl *En. pl.* II p. 312; *Kunth En. pl.* II p. 94; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 286.

Mariscus Dregeanus (Kunth) Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 620.

ICONES: Rottb. *Descr. et Ic.* Tab. 4 fig. 5! (non typica).

Prob. annuus; *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitiosi, crassiusculi, triquetri, basi vaginis pluribus rubescentibus tecti, usque 30 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata 3—5, longiora culmum sub-aequantia; *lamina* 3—5 m.M. lata, flaccida, in parte superiore scabra. *Umbella* capituliformis, 1—sub 3 cephalum, $\pm$ 10 m.M. latum 15 m.M. altum, dense ($\pm$ 100) spiculatum, pallide fuscum; *folia involueralia* 4—5, usque 20 c.M. longa; *spicae* paucae (maxime 5), spiraliter spiculis dense obsitae; *spiculae* obovatae, 5:2 m.M., 4 *florae*, acutae, compressae, pallide fuscae; *rhachilla* valde compressa, *glumis* concolor, alis angustis lanceolatis hyalinis, internodiis u.l. 1 m.M. longis. *Glumae* obtuse vel acute compressae, ellipticae, $\pm$ 3 $\frac{1}{2}$:1 $\frac{1}{4}$ m.M., per totam latitudinem multi ($\pm$ 19) nervatae, fuscae margini-

bus extremis hyalinis, $\frac{2}{3}$ partibus imbricatae; glumae infimae 2 parvae, vacuae; *stamina* 3, antheris longiusculis (fere 1 m.M.); *stylus* trifidus, cum ramis $\frac{3}{4}$ glumae partes habens; *achaeonium* trigonum, ovale, $\frac{5}{3}$: $\frac{5}{6}$ m.M., dimidium glumae aequans, apiculatum, nigrescens; cellulae epidermales inflatae, late punctatae. — (*sec. specimina in H. L. B. et in H. B.*). *Tab. VI fig. 5.*

Loci natales atque collectores in Arch. Mal:

Java: Tjilankahan, in litore, XI, vulg. —

Biliton: Tandjong Pandan, leg. Teysm., in H. B. n. 11167. —

Hitoe:

Amboina: } sec. Miquel l.c. --

Klein-Ceram: }

Opmerking. De beschrijving van *Rottböll* l.c. komt niet geheel met de hier beschreven plant overeen; hij geeft op „*spiculae* evidentissime *distichae*“; „*achaeonium* *gibbum*, *subtriquetrum*“; „*stylus* *bifidus*“; ook de teekening vertoont den stijl tweetakkig, en is ook overigens niet typisch. *Vahl* heeft de voorwerpen van *Rottböll* gezien en als identiek met de door hem beschreven planten erkend; maar, schrijft hij, „*cum nihil dubii habet nomen triviale mihi maxime absonum visum est ideoque hoc loco a regula communi recedi*“; en daarom noemt hij de soort *C. Kyllingaeoides*. De volgende auteurs hebben hetzij den naam van *Rottböll* of dien van *Vahl* overgenomen met wederkeerige synoniemie, totdat *Clarke* in 1894 in de *Flora of British India* l.c. *Rottböll*'s soort voor een *Kyllingia* verklaart, waarschijnlijk *K. brevifolia* *Rottb.* Hij geeft aan de planten van *Vahl*'s soort den naam *Mariscus Dregeanus* (*Kunth*), die ook door *Boeckeler* met *C. dubius* *Aut.* geïdentificeerd wordt; *Vahl*'s naam wordt synoniem. *Boeckeler* noch *Clarke* verklaren in hunne beschrijvingen *Rottböll*'s of *Vahl*'s authentieke voorwerpen gezien te hebben; en daar de beschrijvingen noch van *Rottböll* noch van *Vahl* voldoende zeker zijn, en de laatste *Rottböll*'s voorwerpen gezien en met de zijne geïdentificeerd heeft, zoo heb ik het beter geacht den oudsten naam *C. dubius* *Rottb.* te behouden.

CYPERUS CYLINDROSTACHYUS **Boeck.*

Elatius; umbella simplex vel subcomposita; *spicae* longiuscular, dense spiculosae; *spiculae* lineares, *teretes*, 1—2 rare 3 florae, *potentissimae*;

rhachilla conspicue alata; glumae acutae; stamina 3; *achaeonium* magnum, *lineare*.

Forma primaria.

C. cylindrostachys Boeck. in *L.* XXXVI p. 383 p. max. p. (syn. *Marisco* cyperino Vahl et plantis ad eum pertinentibus exclusis.)

C. umbellatus (*Benth.*) *α. typica*, *ε. cylindrostachys* Clarke in *J. L. S.* XXI p. 200 (plantae a Clarke anno 1883 determinatae!, 1886 citatae!).

C. biglumis Clarke in *J. L. S.* XXI p. 199 p.p. (planta a Clarke anno 1885 determinata!).

Mariscus umbellatus *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 288!

M. Sieberianus Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 622, prob. non *Nees*; Clarke 1897 in *H. L. B.*!

M. concinnus (*Schrad.*) *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 289 prob., sec. descriptionem.

ICONES: Jacq. *Icones* II Tab. 300 (sub nom. „*Kyllinga incompleta*”)!

An perennis? *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitiosi, crassiusculi, triquetri, usque 65 (rare fere 0 propter umbellas subsessiles) c.M. alti; *folia* radicalia, laminata usque 7, culmo plerumque breviora nonnumquam eum aequantia vel superantia; lamina usque 6 $\frac{1}{2}$ m.M. lata, flaccida rare rigida (in specimenibus in H. B.), in superiore parte m.m. scabra interdum scaberrima. *Umbella* simplex; *radii* usque 17, 0—5 $\frac{1}{2}$ c.M. longi, apice spicati; *ochreae* usque 8 m.M. longae, recte vel m.m. oblique truncatae, bidentatae; *folia involucralia* circiter tot quot radii, umbellam longe superantia, usque 30 c.M. longa; *spicae* longiusculae, plerumque 17—27 (rhachis longitudinem spiculae brevior): 7—10 m.M., dense ($\pm$ 175) spiculatae; *spiculae* lineares, 3 $\frac{1}{2}$ —5: $\frac{1}{2}$ —1 m.M., 1—2 rare 3 florum (suprema δ vel ♀), teretes, plerumque patentissimae vel patentes—patientissimae, inferiores saepe (interdum etiam superiores) reflexae, fuscae; *rhachilla* valde compressa, glumis concolor, alis conspicuis $\frac{1}{2}$ m.M. latis hyalinis, internodiis u.l. $\pm$ 3 m.M. longis. *Glumae* compressae, lanceolatae, $\pm$ 3 $\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$ m.M., acutae, dorsaliter 1—3 nerviae virescentes, in lateribus laete fuscae m.m. striatae, usque $\frac{1}{3}$ parte imbricatae; glumae infimae 2 parvae, vacuae, ima saepe setiformis; *stamina* 3, antheris parvis; *stylus* profunde tripartitus, cum ramis glumam sub-aequans; *achaeonium*

triquetrum, lineare, 2: $\frac{1}{2}$ m.M. dimidium glumae paullo superans, apiculatum, interdum paullo curvatum, sub strato griseo (propter cellulas epidermales) sanguinolentum; cellulae epidermales inflatae, punctatae, detergibiles. — (sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.). Tab. VI fig. 6; Tab. I fig. 8.

Forma subcomposita.

C. umbellatus var. γ . subcomposita Clarke in J. L. S. XXI p. 622; Clarke 1897 in H. L. B.!

Differt a forma primaria: radiis usque 11 c.M. longis; *spicis* nonnullis compositis, spicis lateralibus parvis sessilibus vel fere sessilibus; *involucello* plerumque nullo interdum usque 4 folio, uno spicam principem paullum superante. — (sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.). Tab. VI fig. 7.

Specimen discrepans.

Differt a forma primaria: foliis involueralibus rigidissimis; *spicis* rigidis, subcompositis; *spiculis* patentibus—arrectis, nigro brunneis. — (specimen ex Arch. Mal., a Clarke anno 1897 „*C. cyperinus*” nominatum).

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

- Java:* Moewara Tjiomas, leg. Boerl., IX 1888. — Djocjo, VII (altera schedula „Weltevreden, II, in graminosis umbrosis” indicat), leg. Jungh. n. 469. — in monte Merapi, ad fontes rivuli . . . , 1300', IX, leg. Jungh. n. 448 (specimina cum culmis fere nullis). — Magelan, II (altera schedula „Djocjo, VIII”, tertia Sumatra indicat), leg. Jungh. n. 431. — ad rivulum prope Tjikoya, VI, leg. Zoll. n. 242. — leg. Waitz. — leg. Ploem, in H. B. n. 6480. — leg. Blume. — leg. Reinwardt, sec. Nees in Fl. Brasil. sub Marisco concinno. — specimina sine indicatione ulteriores. —
forma subcomposita: Wijnkoopsbaai (altera schedula „Tjibogo, VI”, indicat), leg. Jungh. n. 470. —
- Sumatra:* Angkolah in regione silvatica 1-3000', leg. Jungh. n. 431 (alterae schedulae Java indicant). —
- Borneo:* leg. Barber, in H. Calc. (specimen a Clarke anno 1883 „*C. umbellatus* var. *cyliodrostachya*” nominatum). —
- Celebes:* ad viam Roenoe-Amoerang, leg. Koorders 25 III 1895, n.

16693 β . — prope Amoerang, leg. Koorders 26 III 1895,
n. 16666 β . —

Banka: leg. Teysm., in H. B. n. 6464. —

Timor: leg. Forbes n. 3540, VI, sec. Forbes „Wanderungen” p. 235. —

? Insula *Papoea Skroi*:

forma subcomposita: leg. Treub 1893, in H. B. n. 415. —

Arch. Mal.: leg. Waitz — n. 6408 in H. B. (specimen cum foliis rigidis)
— leg. Reinwardt. — specimina sine indicatione ulteriore. —

forma subcomposita: leg. Waitz. — leg. Kühl et v. Hass. (specimen discrepans). —

Nov. Guinea e.a. (sec. Warburg l.c.): Finschhafen. — Gazellenhalbinsel. —

Opmerking. Voor de geschiedenis dezer soort, cf. de „Opmerking” achter *C. cyperinus*.

CYPERUS CYPERINUS. *Vahl (sub Marisco).

Sub-elatus; umbella simplex; *spicae longiusculae*, sub-dense (in f. maxima densissime) spiculosae; *spiculae* lineares, *subteretes*, 2-3 florum, *patentes* (in f. maxima saepe patentissimae—reflexae); rhachilla conspicue alata; glumae obtusiusculae; stamina 3 antheris breviter rostratis; *achaeonium* magnum, *ellipticum*.

Forma primaria.

Cyperus umbellatus var. *γ. picta* Clarke in *J. L. S.* XXI p. 201, prob.

C. cylindrostachys Boeck. in *L.* XXXVI p. 383 p.p. (syn. *Mariscus cyperinus* Vahl!; specimina a Boeck. in H. Berol. determinata!, l.c. citata!)

C. panicus Boeck. in *L.* XXXVI p. 381 p.p. (specimina in H. Berol. a Boeck. determinata!, l.c. citata!).

Mariscus cyperinus Vahl *En. pl.* p. 377; Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 621; Clarke 1897 in *H. L. B.*!

M. pictus (Nees) Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 621, prob. (planta Wall. n. 3435a in H. Calc., ex Hrb. Heyne, a Clarke citata!).

M. sondaicus Miq. *Fl. Ind. Bat.* III p. 289!

M. umbellatus f. *contracta* Miq. *Fl. Ind. Bat.* Suppl. 1 p. 600!

M. panicus var. β . *Roxburghiana* Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 621 (plantae in H. Berol. a Clarke anno 1893 determinatae!).

An perennis? *rhizoma* brevissimum; *culmi* caespitosi, crassiusculi, triquetri, usque 45 c.M. alti; *folia* radicalia, laminata

usque 8, culmo breviora vel longiora vel eum sub-aequantia; lamina usque 5 m.M. lata, rigida vel rigidiuscula rare flaccida, spadicea, in parte superiore (fere ad basin) scabra. *Umbella* simplex; *radii* usque $\pm$ 8, plerique 0-, ceteri usque 2 c.M. longi, apice spicati; *ochreae* usque 5 m.M. longae, oblique truncatae, non bidentatae; *folia involueralia* tot quot spicae, umbellam p.p. longe superantia, usque 40 c.M. longa; *spicae* longiusculae, pleraeque 15—20 (rhachis longitudinem spiculae brevior): 8 m.M., interdum breviores (10—12 m.M.), sub-dense ($\pm$ 35) spiculatae; *spiculae* lineares, usque 7 : 1 m.M., 2—3 florum flore superiore σ vel δ , subteretes, (etiam fructificantes) patentis, plerumque spadiceae nonnumquam fuscae; *rhachilla* valde compressa, glumis concolor, conspicue alata alis $\frac{1}{2}$ m.M. latis lanceolatis hyalinis, internodiis u.l. $\pm$ 3 m.M. longis. *Glumae* compressae, ellipticae, $3\frac{1}{2}$: 4 : 1 m.M., obtusiusculae, dorsaliter trinerviae virescentes, in lateribus m.m. nervatae atque spadiceae, vix imbricatae; glumae infimae 2 parvae, vacuae, una saepe setiformis; *stamina* 3, antheris longiusculis (1 m.M.) breviter rostratis; *stylus* profunde tripartitus, cum ramis $\pm$ $\frac{3}{4}$ glumae partes aequans; *achaeonium* triquetrum, ellipticum, $2\frac{1}{2}$: $\frac{2}{3}$ m.M., dimidium glumae superans, vix apiculatum, unā facie convexā curvatā, sub strato griseo (propter cellulas epidermales) sanguinolentum; cellulae epidermales inflatae, punctatae, detergibiles. (*sec. specimina typica ex Arch. Mal. in H. L. B.*). *Tab VI fig. 10.*

Differt a Cypero umbellato: foliis rigidis, spadiceis; radiis plerisque 0; spicis paucioribus, brevioribus, minus spiculosis; ochreis non bidentatis; spiculis patentibus, spadiceis; glumis latioribus, obtusioribus; antheris longioribus; achaeonio elliptico. —

Specimina discrepantia:

a. *Specimina nonnulla ex „Arch. Ind.” (leg. Wülfz) differunt: spicis omnibus sessilibus; spicis, spiculis, rhachillae internodiis, glumis atque achaeoniis brevioribus. —*

b. *Duo specimina (ex Angkolah, leg. Jungh., atque ex Java) differunt:*

radiis pluribus evolutis, usque 4 c.M. longis; *ochreis* in specimine ex Angkolah bidentatis; *foliis involueralibus* in specimine Javensi usque 65 c.M. longis; *spicis* 15 : 6 m.M., ± 70 spiculatis; *spiculis* patentissimis (in specimine Javensi p.p. patentibus); *achaeenio* lineari, 2 : $\frac{2}{3}$ m.M., apiculato, paullum curvato. (cf. *C. umbellatum*). —

- c. *Specimen ex Pasokan* differt: *radiis* usque 12 m.M. longis; *spicis* brevibus, 9 : 7 m.M., densissime (± 100) spiculatis; *spiculis* brevioribus (3 m.M.), unifloris, quocumque divergentibus; *achaeenio* brevioris (2 m.M.). — *Tab. VI fig. 10d.*

Forma maxima.

Mariscus cyperinus var. maxima Clarke 1897 in *H. L. B.*!

M. Sieberianus β . *evolutior* Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 622, prob.

M. umbellatus f. *contracta* Miq. in *H. U.* p.p.!

M. biglumis Gaertn. *Fruct.* I p. 12.

Cyperus biglumis Clarke in *J. L. S.* XXI p. 199 p.p. (plantae a Clarke annis 1883, 1885 determinatae!, 1886 citatae!).

(*C. umbellatus* var. *biglumis* Clarke 1885 in *H. Berol.* est *C. cylindrostachyus* meo sensu).

ICONES: Gaertn. *Fruct.* I *Tab.* 2 fig. 8 (sub nom. „*Mariscus biglumis*”).

Differt a forma primaria: culmis crassioribus (usque 3 $\frac{1}{2}$ m.M. diam.); *radiis* pluribus (± 11), plerisque evolutis, usque 5 $\frac{1}{2}$ c.M. longis; *spicis* latioribus, densissimis, 20—25 : 13—16 m.M., ± 200 spiculatis; *spiculis* saepe patentissimis, inferioribus subreflexis, usque 8 mM. longis, 4 floris. — (*sec. specimina typica ex Arch. Mal. in H. L. B.*). *Tab. VI fig. 11.*

Specimina discrepantia:

- d. *specimina ex Sumatra* (leg. Jungh., Beccari) differunt: *spicis* sessilibus vel subsessilibus; *spiculis*, *glumis* atque *achaeeniis* brevioribus. — (cf. *specimina discrepantia a.*)
- e. *specimina ex Padang* (in *H. B.* n. 101) discrepant: *radiis* usque 3 c.M. longis; *spicis* 20 : 9 m.M., ± 120 spiculatis; *spiculis* patentissimis; *achaeenio* lineari, 2 $\frac{1}{2}$: $\frac{2}{3}$ m.M., paullum curvato. —

Forma curvata.

Cyperus paniceus Boeck. in *L.* XXXVI p. 381 p.p. (plantae in *H. Berol.* a Boeck. determinatae!, planta Hohenacker n. 150 citata!).

Mariscus panicus ? Vahl *En. pl.* II p. 373; ? Kunth *En. pl.* II p. 119; Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 620 (specimina in H. Berol. a Clarke determinata!).

M. cyperinus Clarke 1897 p.p. in *H. L. B.*!

? *M. tenuifolius* (Schrad.) Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 622.

Cyperus umbellatus var. β . *panicus* Clarke 1883 in *H. Calc.*!; ? Clarke in *J. L. S.* XXI p. 201 (Wall. n. 3435 citatus est *C. cyperinus* f. *primaria*!).

? *C. umbellatus* var. δ . *laxata* Clarke in *J. L. S.* XXI p. 201 (Clarke 1883 in *H. Calc.*!).

Differt a forma primaria: culmis tenuibus; foliis angustissimis, valde curvatis; spicis sessilibus vel subsessilibus, brevibus, 10:9 m.M. (rachi 5 m.M. longā). $\pm$ 20 spiculatis; spiculis recurvatis. — (sec. specimina ex Arch. Mal. in H. L. B.). Tab. VI fig. 12.

Loci natales atque collectores in Arch. Mal.:

- Java:** Buitenzorg, leg. Kurz n. 1853. - Wijnkoopsbaai, leg. Jungh. n. 454. — Weltevreden, in graminosis umbrosis, XII, leg. Jungh. n. 429. — in silvula prope Tjikoya, VII, leg. Zoll. n. 350 b. (sub nom. „*C. umbellatus*”) — Pasokan, in litore, 10 I 1886, in H. B. (specimen discrepans c.). — specimina sine indicatione ulteriore (p.p. specimina discrepantia b.). —
forma maxima: Buitenzorg, ad vias et ripas in valle Tjilowong, 860', vulg., leg. Kurz XII, 1860, in H. U. — prope Buitenzorg, leg. Ploem. — Kota Batoe, leg. Boerl. 25 X 1888. — specimina sine indicatione ulteriore. —
forma curvata: Wijnkoopsbaai, in ripa petraea occidentali, leg. Jungh., VII, in H. Berol. — Krawang, leg. Blume. —
- Sumatra:** Angkolah in regione silvatica, 1-3000', leg. Jungh. n. 424 p.p. (specimina discrepantia b.). — leg. Waitz. —
forma maxima: Angkolah in regione silvatica, 1-3000', leg. Jungh. n. 424 p. max. p. (specimina discrepantia d.). — Padang, alt. $\pm$ 130 M., leg. Beccari IX 1872, n. 864 (specimina discrepantia d.). — ibid., n. 101 in H. B. (specimina discrepantia e.). — Lamponga, leg. Forbes n. 1620 in H. Calc. — leg. Waitz. —
- Borneo:** *forma maxima:* Barber in H. Calc. sec. Clarke 1886 (sub nom. „*C. umbellatus* var. ϵ . *cylindrostachya*”).
- Celebes:** prope atque in Kota Menado, alt. 10 M., in silva vetusta, in sabulosis vulcanicis fertilibus (Florescentia XII; nomen

- indig. Roempoet; color floris viridis), leg. Koorders 26 XII 1894, n. 16683 β . —
forma maxima: prope Totok (nom. indig. Toloentoeng), leg. Koorders 20 III 1895, n. 16691 β . —
- Banka*: prope Batoe Roesak (sec. Miq. l.c.), leg. Kurz, in H. U. —
 ? *Timor*: leg. Forbes n. 3540, VI (sub nom. „*C. umbellatus*”). —
- Ambouina*: specimen sine indicatione ulteriore. —
- Banda*: G. Api, leg. Treub anno 1893, in H. B. n. 499. —
- Arch. Mal.*: leg. Waitz. (specimina discrepantia *a.*) — n. 6487 in H. B. —
forma maxima: leg. Reinwardt. —

Opmerking. *Rottböll* l.c. p. 15 beschrijft *Kyllinga panicea* (aldaar Tab. IV fig. 1) en *K. umbellata* (ibid. Tab. IV fig. 2) „magnitudine omnium partium, structura et duritie habitus, multitudine foliorum involucri, radiorum atque florum, accessione involucri partialis ab antecedente distincta.” — *Vahl* l.c. p. 373, 6, beschrijft beide als *Mariscus* soorten; van *M. umbellatus* zegt hij „involucrum partiale triphyllum vel nullum”; van *M. paniceus* noemt hij geen involucrum partiale, en in de aangehaalde diagnose van Linn. Suppl. wordt het „nullum” genoemd; verder beschrijft hij *M. cyperinus* „spicis erectis”, *M. alternifolius* „foliis involucri alternis” en *M. elatus* die een samengesteld scherm moet hebben. — *Nees* in „Wight Contrib.” p. 89, 90 en in „Nova Acta” p. 70 geeft de eerste drie soorten van Vahl in dezelfde beteekenis. — *Kunth* l.c. herhaalt *M. umbellatus* en *paniceus*, van welke laatste soort hij Vahl’s voorwerp gezien heeft, terwijl hij er *M. biglumis* Gaertn. als synoniem bij plaatst. Vahl’s *M. cyperinus* acht hij onvoldoende beschreven en het authentieke voorwerp „hard appetens”, waarom hij haar met een ? als synoniem onder *M. umbellatus* plaatst. — *Bentham* in Flora Hongkong 1861 brengt *Mariscus* onder *Cyperus* en geeft *C. umbellatus* op. — *Boeckeler* l.c. beschouwt *Mariscus* eveneens als een *Cyperus*groep; maar hij vereenigt *M. umbellatus* *Vahl* (= *K. umbellata* *Rottb.*) met *M. ovalaris* *Vahl* tot *C. ovalaris* *Torr.* (*M. ovalaris* *Vahl*) emend.¹ Hij beschrijft voor ’t eerst *Cyperus cylindrostachys*, met *M. umbellatus* *Kunth* en *M. cyperinus* *Vahl* tot synoniemen; *C. paniceus* (*K. panicea* *Rottb.*, *M. paniceus* *Vahl*, *Kunth*) blijft een afzonderlijke soort. —

¹ „occurrit radii bracteisque alternis” etc. d.i. *Vahl*’s *M. alternifolius* „teste specimine Thoming”, waarop Vahl de soort vormde, waarvan Kunth echter schrijft „in Herb. Vahliano hard appetent.”

Clarke in *J. L. S.* XXI vat *K. umbellata Rottb.* ruimer op en voegt haar tot *Cyperus* als *C. umbellatus Benth.*, met *C. ovularis Boeck. f. princeps* (non Torr.) en waarschijnlijk ook (volgens een opmerking) *C. cylindrostachys Boeck.* tot synoniemen; hij beschouwt *C. paniceus* en *C. cyperinus* (zonder beschrijving) als variëteiten van *C. umbellatus*, waaraan nog o.a. de *var. ε. cylindrostachys* toegevoegd wordt, waaronder de gelijkkluidende soort van Boeckeler niet als synoniem wordt genoemd. en die zich onderscheidt doordat de 4^e en hoogere glumae der spicula de 3^e moeten overtreffen; wanneer dit echter in sterke mate het geval is hebben we met *C. cyperinus* te doen („the examples in which the 4th and 5th glume much overtop the 3rd are named *C. cyperinus*”). Clarke is het terecht niet eens met Kunth's opvatting van *M. biglumis Gaertn.* als synoniem van *M. paniceus* en plaatst haar afzonderlijk als *C. biglumis*. — In de *Flora of British India* is Clarke tot Boeckeler's meening overgegaan; hij houdt thans *K. umbellata Rottb.* voor een plant die veel in Afrika voorkomt en zich van *Cyperus umbellatus Clarke* 1886 onderscheidt door „smaller, shorter, more bracteate spikes, fuscous green when ripe,” overigens „very close to” *C. (M.) umbellatus Aut.* staat. ¹ *C. umbellatus sensu Clarke* 1886 moest dus een anderen naam hebben, waarvoor Clarke een naam kiest die ouder is dan Boeckeler's *C. cylindrostachys* (welken hij onder de synoniemen plaatst) n.l. *Mariscus Sieberianus* Nees in *Hrb. Sieber Pl. Maur. II* n. 3 (in „Wight Contrib.” en in „Nova Acta” heeft Nees deze voorwerpen echter gedeeltelijk onder *M. umbellatus Vahl*, gedeeltelijk onder *M. cyperinus Vahl* gebracht). Naast deze hoofdsort beschrijft Clarke nu nog *M. paniceus Rottb., Vahl, vix Kunth, non Boeck., M. pictus* Nees (een deel van den hoofdvorm *C. umbellatus Clarke* 1886, niet *var. picta* 1886), *M. tenuiflorus* (*C. umbellatus var. laxata Clarke* 1886) en *M. cyperinus Vahl* met *M. sundaiicus* Miq. i.e. tot synoniem; *C. paniceus Boeck.* wordt over *M. cyperinus, pictus* en *tenuiflorus* verdeeld; in de hoofdsort onderscheidt hij thans drie variëteiten: *β. evolutior* (*C. biglumis Clarke* 1886 p.p. en *C. umbellatus var. cylindrostachys Clarke* 1886 p.p., waarvan het andere deel naar den hoofdvorm is gebracht), *γ. subcomposita* (*C. biglumis Clarke* 1886 p. altera p.) met *M. biglumis Gaertn.* tot synoniem, en *var. ? δ. Khasiana.* —

Het komt mij voor dat *Kyllinga umbellata* Rottb. dezelfde plant is als *Mariscus umbellatus* Vahl, Kunth, Clarke 1894 en *Cyperus ovularis forma princeps* Boeck., en dat hiertoe o.a. de voorwerpen in 't H. L. B. aanwezig

¹ Een voorwerp van de Comoro-eilanden (Hildebrandt n. 1741) door Clarke in 1893 „*Mariscus umbellatus* (Rottb. sub *Kyllinga*)” genoemd, is door mij gezien.

van de Comoro-eilanden (Hildebrandt n. 1741¹), van Madagascar (Hildebrandt n. 2922), van Mauritius (Sieber n. 4) en van Sieber's „Flora mixta” n. 130 behooren. Volgens Rottböll is deze soort door König in Malabar verzameld; zij onderscheidt zich door (volgens de voorwerpen in 't H.L.B.): *spicae* angustae cylindricae, usque 18:5 m.M., dense spiculosae, subcompositae, saepe bracteolatae; *spiculae* patentissimae--reflexae, breves ($\pm$ 2 m.M.), uniflorae; *glumae* per totam latitudinem conspicue nervatae, carinā viridissimā; *gluma* superior sterilis anguste linearis, viridis; *achaeonium* obtuse ellipsoideum, sursum paullo latius, glumam aequans. (cf. Tab. VI fig. 8). *Mariscus ocularis* Vahl gelijkt hier op, doch verschilt vooral door de volgende kenmerken: *spicae* subrotundae ($\pm$ 9:10 m.M.), *spiculae* triflorae (superior mascula), $\pm$ 5 m.M. longae; *achaeonium* $\frac{1}{3}$ parte glumā brevior. Hiertoe behooren in 't H. L. B. o.a. planten van Carolina (door Beyrich verzameld); cf. Tab. VI fig. 9. — De plant, die algemeen in Oost-Indië voorkomt² is *C. cylindrostachyus* Boeck. (speciminibus *Cyperinis* exceptis) = *Cyperus umbellatus* sensu Clarke 1886 = *Mariscus Sieberianus* Nees, Clarke 1894. — *Kyllinga panicea* Rottb. komt me voor een minder ontwikkeld voorwerp van *K. umbellata* Rottb. te zijn. — *Mariscus cyperinus* Vahl eindelijk is duidelijk genoeg (ook in Vahl's beschrijving) onderscheiden door de schuin naar boven gerichte spiculae, en waar dit kenmerk niet doorgaat, door den vruchtvorm enz.; zij vormt een afzonderlijke soort, waarvan *Mariscus sundaicus* Miq. een synoniem is.

CYPERUS MARITIMUS *Miq. (sub Marisco).

Humilis; *umbella capituliformis*; spiculae ellipticae, subteretes, 2 floriae; rhachilla subnulla; *glumae* obtusiusculae, per totam latitudinem multi- et conspicue nervatae; stamina 3; *achaeonium obovatum*, magnum.

Mariscus maritimus Miq. *Fl. Ind. Bat.* Suppl. 1 p. 600!

Au *Rhizoma?*; *culmus* solitarius, basi squamis latis obtectus, tenuis, triquetrus, 10 c.M. altus; *folia* radicalia, 8 quorum longiora 4 culmum superantia, usque 15 c.M. longa; lamina angusta (2 m.M.), rigidiuscula, in superiore parte scabra. *Capitulum*

¹ Ook in 't H. Berol. voorhanden, door Clarke in 1893 „*Mariscus umbellatus* (Rottb. sub *Kyllinga*)” —, door Boeckeler „*Cyperus ovularis* Benth., *Mariscus umbellatus* Vahl” genoemd (voorwerp mij uit Berlijn toegezonden).

² Echter ook in Afrika, volgens voorwerpen in 't H. L. B.

parvum, 8 m.M. latum 11 m.M. altum, ± 20 (probabiliter) spiculatum; *folia involucralia* 3, longiora 2 usque 8 c.M. longa; *spiculae* ellipticae, $4 : 1\frac{1}{3}$ m.M., 2 florum (superior mascula) subteretes, fuscae; *rhachilla* vix ulla, valde compressa, glumis concolor, anguste alata alis hyalinis; *glumae* compressae, oblongae, 3 : 1 m.M., obtusiusculae, per totam latitudinem conspicue multi (± 13) nervatae, pallide viridulae, fusce punctulatae; *glumae infimae* 2 minores, vacuae; *stamina* 3, antheris parvis; *stylus* . . . . ; *achaeonium* trigonum, anguste obovoideum, ± 2 (apice incluso) : $\frac{3}{4}$ m.M., conspicue apiculatum, nigrum; cellulae epidermales inflatae, punctatae. — (*sec. specimen authenticum in H.U.*), Tab. VI fig. 13.

Locus natalis atque collector in Arch. Mal.:

Bauka: Mintok, in arenosis litoralibus, leg. Kurz IX 1858, in H. U.

Species affines, nondum in Arch. Mal. collectae:

C. (M.) ischnos Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 623 insignitur: *umbella* 1-3 spicatā; *spicis* subsessilibus; *spiculis* 4-7 floris (achaeonium gerentibus), sordide albidis; *rhachilla* angustissime alatā; *achaeonio* oblongo-ellipsoideo, dimidium glumae aequante. — (*sec. Clarke l.c.*).

C. (M.) Hookerianus Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 623 insignitur: *umbella* 7 spicatā; *spicis* cylindricis, densis, subsessilibus; *spiculis* oblongis, 4 floris (achaeonium gerentibus), sordide albidis; *rhachilla* alatā alis lanceolatis deciduis; *achaeonio* oblongo-ellipsoideo, glumam aequante. — (*sec. Clarke l.c.*).

C. (M.) squarrosus Clarke in *Fl. Br. Ind.* VI p. 623 est *Cyperus squarrosus* (L.) Clarke in *J. L. S.* XXI p. 94 (excl. var. β .), *sec. Clarke l.c.*

Opmerking. *Cyperus capitatus* Steud. *Synops. Cyp.* p. 60 (Zoll. Verz. 1854 p. 63 n. 2703; *Miq. Fl. Ind. Bat.* III p. 288) est *Remirea maritima*.

VERKLARING DER
G R O E I P L A A T S E N.

IN DE BESCHRIJVINGEN OPgegeven ¹

(behalve Arch. Mal., Java, Sumatra, Borneo en Celebes).

- Amahei* . . . . dorp aan de bocht Amahei. Z. kust van het eiland
Ceram.
- Amboina* . . . . Ambonsch eiland, Moluksche archipel, ten Z.W. van
Ceram.
- Amoerang* . . . . afdeeling in de Minahassa (resid. Menado) op Celebes.
- Anghkolah* . . . . afdeeling in het N. van 't Gouvernement van Suma-
tra's W. kust.
- Anjol (Java)* . . . . rivier en dorp (aan 't strand en aan de rivier), resid.
Batavia. De Anjol stort zich bij Tandjong Priok in zee.
- Api* . . . . . berg op Banda.
- Aroe* . . . . . eiland in den Molukschen Archipel, tot de Soela-
eilanden behoorende.
- Aroe eilanden* . . . . ten Z. van Nieuw Guinea.
- Awoe-Awoe (Java)* . . . . dorp en district in de resid. Djoejokarta, regentsch.
Goenoeng Kidoel.
- Babakan* . . . . in terra Tjikoya, Westerkwartier, op weg naar Bantam.
- Banda* . . . . . eiland Moluksche archipel, residentie.
- Bandjermasin* . . . . residentie Z.O. Borneo.
- Banka* . . . . . eiland, in den Soenda Archipel ten O. van Sumatra.
- Batavia* . . . . . resid. op Java.
- Batoe Roesak* . . . . rivier en dorp O. kust van het eiland Banka.
- Bedali* . . . . . dorp op Java, resid. Pasoeroean, reg. Malang, distr.
Karanglo.

¹) Ingeval van homonymie is zooveel mogelijk de in de opgave bedoelde groeiplaats uit-
gekozen.

- Bedoyo* . . . . . dorp op Java, resid. Djocjo, reg. Kidoel, aan den voet van den Merapi.
- Bengawan* . . . . . Solo, rivier op Java door de resid. Soerakarta, Madioen, Rembang en Soerabaja.
- Bibicuca* . . . . . op Timor (zie Forbes „Wanderungen”).
- Bidara Tjina* . . . . . poststation en dorp op Java in 't Z. der resid. Batavia.
- Bili-Bili eilanden* . . . . . W. Nieuw Guinea.
- Biliton* . . . . . eiland in den Soenda Archipel ten O. van Sumatra.
- Bingh* . . . . . dorp op Java, resid. Banjoemaas, reg. Tjilatjap, distr. Daja Loehoer, aan de rivier Tjidjolang, op de grens van Cheribon.
- Bima Kempo* . . . . . rivier en baai op Soembawa. N.O. kust. Kempo = dorp op Soembawa.
- Boerangrang* . . . . . berg op Java, ged. in Preanger-Regentsch. ged. in ass. resid. Krawang.
- Buitenzorg* . . . . . ass. resid. op Java.
- Ceram* . . . . . Ambonsch eiland gelegen in den Molukschen Archipel.
- Cheribon* . . . . . resid. op Java ten O. van Krawang.
- Depok* . . . . . vele dorpen op Java.
- Diëng* . . . . . gebergte op Java, grens resid. Pekalongan, Banjoemaas, Samarang en Kadoe.
- Djocjo* . . . . . resid. op Java. Z.
- Fankubonpras* . . . . . ?
- Gazellen halbinsel* . . . . . Neu Pommern (ten O. van Nieuw Guinea).
- Gedé* . . . . . gebergte op Java, dat zich van Buitenzorg uitstrekt door de Preanger Regentsch. en Cheribon tot aan Tegal en Banjoemaas.
- Gedogan* . . . . . } berg op Java resid. Preanger Regentsch.
 } rivier en bergje op Java, ass. resid. Buitenzorg.
- Genting* . . . . . verschillende dorpen op Java.
- Goendoel* . . . . . eiland in de Javazee tot de Karimon Djawa eilanden behorende; heuvel op het eiland Biliton; berg N. zijde eiland Bali.
- Goendoelo* . . . . . rivier op Java, ass. resid. Patjitan, ontlast zich in de Patjitan.
- Goenoeng Api* . . . . . zie Api.

- Goenoeng Gamping* heuvel op Java, resid. Djocjokarta.
Goenoeng Sariboe. zie Sariboe.
- Hitoe* . . . . N. schiereiland van Amboina, aan Leitimor door den pas van Baguala met Amboina verbonden.
- Hochangkolah* . . (Sumatra) zie Angkola.
- Indrapoera* . . . Gouvernement van Sumatra's W. kust, Z. afd., resid. Padang.
- Kakaskassan* . . . distr. op Celebes, resid. Menado in de Minahasse, afd. Tondano.
- Kamoedj* . . . . eiland ten O. van het eiland Madura.
- Kandang Badak* . . pleisterplaats op Java, resid. Preanger Regentsch., afd. Tjiandjor, op den berg Gedé tusschen bergtorp Ge-moeroe en rivier Tjibodas.
- Kapoetian* . . . . berg, ass. resid. Buitenzorg, distr. Parong, in het N. van het land Koeripan.
- Karoeiwatoe* . . . Celebes (Menado).
- Kempo* . . . . . dorp op Soembawa.
- Key eilanden* . . . ten Z. van Nieuw Guinea.
- Koepang* . . . . . hoofdplaats op Timor, aan de baai van Koepang.
- Koeripan* . . . . . verschillende dorpen en een rivier op Java.
- Kota Batoe* . . . . dorp op Java, ass. resid. en distr. Buitenzorg.
- Krawang* . . . . . ass. resid. op Java, N.W. kust.
- Laboehan* . . . . . eiland bij de N. kust van Borneo, vóór de baai van Borneo of Brounai.
- Lamong* . . . . . berg Z. kust Sumatra.
- Lamonga* . . . . . zie Lampong.
- Langgam* . . . . . Sumatra.
- Lingga Djati* . . . koffiepakhuis op Java, resid. en regentsch. Cheribon, distr. Mandi Rantja, op de N.O. helling van den berg Tjeremeh.
- Lokon* . . . . . berg op Celebes, resid. Menado in de Minahassa, afd. Menado, distr. Kakaskassan.
- Lombok* . . . . . eiland ten W. van Bali.
- Magelan* . . . . . regentsch. op Java, res. Kedoe.
- Medinie* . . . . . buitenplaats N.W. helling van den Oengaran, resid. Samarang.

- Megamendoeng* . . . berg op de grens van de ass. resid. Buitenzorg en de Preanger Regentsch., afd. Tjandjor, N.W. grens van het distrikt Tjipoetri.
- Menado* . . . . afd. op Celebes, resid. Menado in de Minahassa.
- Mendiri* . . . . ?
- Menjil* . . . . in terra Tjikoya.
- Merapi* . . . . vuurspuwende berg op Java, resid. Djocjokarta, Kadoe, Soerakarta, ten Z. van den Meraboe.
- Mioko* . . . . Neu Lauenburggruppe (ten O. van N. Guinea).
- Moewara Baroe* . . prob. rivier op Borneo.
- Motoling* . . . . dorp in distr. Tompasso in de Minahassa.
- Muntok* . . . . hoofdplaats van het eiland Banka.
- Negri* . . . . = dorp.
- Oengaran* . . . . berg op Java over distr. Oengaran en Bodja, regentsch. Kendal, res. Samarang.
- Ongop Ongop* . . . rug die den berg Ranté aan den Idjim verbindt op Java, ass. resid. Banjoewangi.
- Padang* . . . . havenplaats Sumatra's W. kust.
- Pakoe* . . . . rivier en dorp in Amoerang.
- Pantak Petch* . . . Pantak? Petch = dorp in ass. resid. Buitenzorg, op het land Djasinga bij Buitenzorg, aan de Tjidoerian.
- Papoea Skroi* . . . ?
- Parang Serab* . . . dorp op Java, ass. res. Buitenzorg, in het W. van het distr. Tjibinong.
- Pardana* . . . . hoofdplaats distr. Panimbang, res. Bantam, afd. Tjiringing, aan de rivier Panimbang, dicht bij de Peperbaai.
- Pâre-Pâre* . . . . dorp op Celebes' Westkust in 't rijkje Sidenreng aan de gelijknamige baai.
- Passaroean* . . . . hoofdplaats res. distr. Passaroean.
- Passekan* . . . . district en dorp op Java, resid. Cheribon, landgoed Indramajoe.
- Penangal* . . . . dorp op Java, resid. Probolinggo, afd. en distr. Loe-madjang.
- Pengalengan* . . . berg op Java, resid. Preanger Regentsch., grens-distr. Bandjaran en het Tjandjorsche Tjidamar.
- Poeyer* . . . . dorp, rivier en distr. op Java, resid. Bezoeki, afd. Bondowosso.

- Poelo Madjang* . . . eiland in het meer Seriang in Borneo's W. afd., gebied der Kapoeat.
- Pondok Gedé* . . . dorp en partikulier land in distr. Buitenzorg.
- Pondok Pingsang* . . . bij Karoewatoe.
- Popo* . . . . dorp in Amoerang.
- Priaman* . . . . afd. op Sumatra, resid. Padang, Z.
- Preanger Regentsch.* residentie op Java.
- Rano Ketay* . . . dicht bij Amoerang.
- Ranoë* . . . . dorp op Celebes in Menado, aan de bocht van Kajeli.
- Salak* . . . . kegelberg op Java, ass. res. Buitenzorg, op de grens der Preanger Regentsch.
- Saleyer* . . . . eilandengroep ten Z. van Celebes.
- Samarang* . . . . resid. N. Java.
- Sariboe* . . . . gebergte op Java, gedeeltelijk in de resid. Bantam, ged. in de ass. resid. Buitenzorg gelegen (ook wel Duizendgebergte genaamd).
- Sattelberg* . . . . bij Finschhafen. (N. Guinea.)
- Semanoe* . . . . distr. en dorp, resid. Djoejo, afd. Goenoeng Kidoel.
- Semdah* . . . . ?
- Serawak* . . . . dorp op Borneo's N.W. kust.
- Siboelaboali* . . . . berg in resid. Tapanoeli.
- Soemanaps* . . . . stad en afd. op Madoera.
- Soembaewa* . . . . eiland ten W. van Lombok.
- Soerabaja* . . . . resid. op Java, N.O.
- Soengei Landak* . . . rivier in Borneo's W. afd.
- Soengei Liat* . . . rivier op Liat: eiland tusschen Banka en Biliton.
- Sopoetan* . . . . vulkaan op Celebes, resid. Menado in de Minahassa, afd. Amoerang, ten Z. van G. Sempo.
- Tandjong Pandan* . . . hoofdplaats van het eiland Biliton, W. kust, distr. Tandjong Pandan.
- Tandjong Priok* . . . aanlegplaats Batavia.
- Tapanoeli* . . . . resid. N. gedeelte Sumatra's W. kust.
- Temanggung* . . . . regentsch. op Java in 't N. der resid. Kedoe.
- Ternate* . . . . eiland Moluksche Archipel.
- Tikarana* . . . . een der hoogste toppen van den berg Papandajang op Java, resid. Preanger Regentsch., distr. Timbangantem.

- Timor* . . . . eiland, kleine Soenda-eilanden.
Tjibodas . . . . dorp bij Buitenzorg.
Tjibogo . . . . rivier in resid. Preanger Regentschappen, afd. Bandung
of dorp in ass. resid. Buitenzorg.
Tjidjeroek . . . . dorp op Java, ass. resid. en distr. Buitenzorg.
Tjikandi . . . . distr. op Java, res. Bantam, afd. Serang, aan de Tji-
doerian welke hier Tjikandi heet.
Tjikoya . . . . partikulier land op Java, resid. Batavia op de grens
van Bantam, aan de Tjidoerian.
Tjilankahan . . . . distr. op Java, resid. Bantam.
Tjilintjing . . . . verschillende dorpen op Java o.a. in de resid. Batavia
bij de monding der Maroenda.
Tjiliwong . . . . rivier bij Buitenzorg.
Tjomas . . . . rivier op Java op de grens van Buitenzorg en het
Krawangsche distr. Tagal Waroe; ontspringt uit den
berg Dendeng Hari.
Tjipanang Gading Tjipanang? Gading: berg ass. resid. Buitenzorg.
Tjiratjas . . . . dorp op Java, ass. resid. Krawang.
Tjiringin . . . . afd., distr. en hoofdplaats in de resid. Bantam.
Tjitráp . . . . partikulier land op Java, ass. resid. Buitenzorg, distr.
Tjibinong.
Tobing . . . . plaats in Angkolah.
Tomohon . . . . distr. in Tondano.
Tondano . . . . afd. op Celebes, res. Menado in de Minahassa.
Tonsawang . . . . distr. en meer in Tondano.
Totok . . . . dorp (ook berg en rivier) op Celebes in de Minahassa.
Tugu . . . . ass. resid. Buitenzorg, aan den voet van de Megamen-
doeng.
Turskain . . . . Timor (zie Forbes „Wanderungen“).

Wetterreden . . . . wijk te Batavia.
Wijnkoopsbaai . . . . W. Preanger regentsch., tusschen de monding der Tji-
barenoh en den hoek Sodong Parat.
-

-NAMEN DER
V E R Z A M E L A A R S,

IN DE BESCHRIJVINGEN OPGEGEVEN,

met opgave van de plaatsen binnen den Maleischen Archipel, waar
door hen planten verzameld zijn.

<i>Barber</i>	Serawak.	<i>Forsten</i>	Tondano.
<i>Beccari</i>	Serawak.		Ternate.
<i>Boerlage</i>	Tjiomas.		Amboina.
	Buitenzorg.	<i>Gaudichaud</i> . . .	Timor.
	Moewara Tjiomas.	<i>v. Gesker</i>	Gedé.
	Tjidjeroek.		Pondok Gedé.
	Tjipanang Gading.	<i>Hasskarl?</i>	Java en Sumatra.
	Kota Batoe.	<i>Heyne</i>	Sumatra.
	Mendiri.	<i>Hoffmannsegg</i> . .	Java.
	Wijnkoopsbaai.	<i>Horsfield</i>	Java.
<i>Blume</i>	Krawang.	<i>Junghuhn</i>	Batavia.
	Cheribon.		Weltevreden.
	Lingga Djati.		Buitenzorg.
	Rama Boerangrang.		Tjibogo.
<i>Brown, R.</i>	Timor (Koepang).		Gedé.
<i>Burbidge</i>	Borneo.		Pardana.
			Djocjo.
<i>Colfs</i>	Soembawa (Bima		Dieng.
	Kempo).		Semanoe.
<i>Cuming</i>	Sumatra.		Awoe-Awoe.
			Merapi.
<i>Decaisne</i>	Timor.		Samarang.
<i>Diepenhorst</i> . . .	Sumatra (Priaman?)		Goenoeng Gamping.
			Pengalengan.
<i>Edeling?</i>	Bidara Tjina?		Magelan.
			Bedoyo.
<i>Forbes</i>	Lamonga.		Wijnkoopsbaai.
	Buitenzorg.		Angkolah.
	Timor.		Tapanoeli.
	Bibiçuçu.		
	Turskain.		

<i>Koorders</i> . . .	Minahassa. Goendoel. Kamoedj. Bingk. Pâre-Pâre. Sumatra.	<i>Smith</i> . . .	Ternate.
<i>Korthals</i> . . .	Sumatra.	<i>Teysmann</i> . . .	Lampung. Priaman. Saleyer. Poeloe Madjang. Semdah. Banka. Soengei Landak. Biliton. Tandjong Pandan.
<i>Kühl en v. Hasselt</i>	Kapoetian. Tandjong Priok.	<i>Treub</i> . . .	Goenoeng Api. Banda. Ceram. Aroe. Papoea Skroi.
<i>Kunstler</i> . . .	Timor.	<i>Waitz</i> . . .	Sumatra. Java.
<i>Kurz</i> . . .	Buitenzorg. Tjiliwong. Tugu (Toegoe). Salak. Banka. Muntok. Batoe Roesak.	<i>Wallace</i> . . .	Lombok.
<i>Labillardière</i> . .	Java.	<i>Weber (Merr. v. Bosse)</i> . .	Midden Celebes.
<i>Motley</i> . . .	Borneo. Bandjermasin.	<i>Zippelius</i> . . .	Buitenzorg. Timor. Amboina.
<i>Nagler</i> . . .	Java.	<i>Zollinger</i> . . .	Tjikoya. Kuripan. Pardana. Cheribon. Tjiringin. Babakan. Panangal. Pantak Peteh. Menjil. Bedali. Poeger.
<i>Piepers</i> . . .	Batavia.		
<i>Ploem</i> . . .	Java. Buitenzorg. Banka.		
<i>Reinwardt</i> . .	Java. Tikarana. Parang Serab.		
<i>Scheffer?</i> . . .	Tjilintjing? Koeripan? Moewara Baroe?		

VERKLARING DER PLATEN.

(Vergrooting, waar deze niet aangegeven is, = $\frac{5}{1}$).

T A B U L A I.

1. *Galilea mucronata*: Epidermis van stengel of blad: *a.* epidermiscel *zonder* — *b.* epidermiscel *met* conische verdikking, $\frac{500}{1}$. Naar Duval Jouve l.c.
2. *a.* *Andropogon giganteus*: Overlangsche radiale doorsnede door een cel der wortel-endodermis, $\frac{450}{1}$. Naar Klinge l.c.
b. *Erianthus Ravennae*: Dwarse doorsnede van wortel-endodermiscellen (*st.*) met de aangrenzende „Innenrinde” (*ir.*) en pericambiumcellen (*pr.*), $\frac{450}{1}$. Naar Klinge l.c.
3. *Carex paradoxa*: *a.* Dwarse doorsnede door een epidermiscel der vrucht, $\frac{350}{1}$. — *b.* Overlangsche doorsnede van epidermiscellen der vrucht (*a. E.* = buitenepidermis, H.S. = middenlaag [sklereiden], *i. E.* = binnenepidermis), $\frac{350}{1}$. Naar Wilczek l.c.
4. *C. macropus*: gedeelte van het oppervlak der vrucht, $\frac{70}{1}$ (*a.* vlaktebeeld. — *b.* profielbeeld.).

5. *C. macropus*: oppervlaktecellen van de vrucht afgeschraapt, van boven gezien, $\pm 450/1$ (*a.* bij hooge instelling. — *b.* bij lage instelling.).
6. *C. Haspan*: gedeelte van het oppervlak der vrucht, $\pm 700/1$ (*a.* profielbeeld. — *b.* vlaktebeeld bij hooge instelling. — *c.* vlaktebeeld bij lage instelling.).
7. *C. brevifolius*: gedeelte van het oppervlak der vrucht, $\pm 300/1$ (*a.* van een rijpe vrucht. — *b.* van een nog onrijpe vrucht.).
8. *C. cylindrostachyus*: oppervlaktecellen van de vrucht afgeschaafd, van ter zijde gezien, $\pm 400/1$. — *a.* cellen met verdund Joodgroenfuchsine gekleurd (1. steenrood, 2. donker violetrood, 3. lichter violetrood, 4. holte?). — *b.* kegel, door inwerking van $H_2 S. O_4$ opgeblazen. (Naar een praeparaat en teekening van Dr. J. W. C. Goethart.)
9. *C. distans*: *a.* schema van het hoofdscherm, $1/2$ (de as meer vergroot geteekend), *a.* de plaats waar een hoofdstraal eindigt en een umbellula draagt. — *b.* een umbellula, $3/2$ (de spiculae door lijntjes voorgesteld).
10. *C. digitatus*: „culmi subcaespitosi”, $1/1$ (*a.* de twee stengels door een „rhizoma brevissimum” verbonden. — *b.* een der stengels, met het litteken (l.) van den afgebroken wortelstok).
-

TABULA II.

(Figurae, nisi aliter indicatum est, quinquies auctae sunt).

1. *C. monocephalus*: Spicula clausa, sponte delapsa, (glumae infimae rhachi fixae manserunt); spicula aperta cum achaenio, $^{10}/_1$; achaenium; cellula epidermalis $\pm$ $^{250}/_1$. — *a.* inflorescentia nuda cum glumis infimis spicularum delapsarum, $^2/_1$. — *b.* rhachis postquam spiculae delapsae atque glumae infimae vi extractae sunt. — *c.* pars rhachis cum glumis infimis spiculae delapsae.
2. *C. squamulatus* (specimen ex Herb. Berol.): Spicula sponte delapsa, clausa; spicula sp. del. aperta cum achaenio.
3. *C. brevifolius*: Spicula clausa, sponte delapsa, cum glumis infimis persistentibus; altera aperta $^{10}/_1$; achaenium; cellulae epidermales $\pm$ $^{250}/_1$. — *a.* inflorescentia postquam spiculae delapsae sunt, $^2/_1$. — *b.* rhachis ex eadem, $^5/_1$. — *c.* rhachis ex eadem cum discis prominentibus, $\pm$ $^{40}/_1$; pars apicalis rhachis eadem, $\pm$ $^{40}/_1$.
4. *C. brevifolius* (specimen ex monte Salak): Spicula; achaenium.
5. *C. brevifolius* forma stellulata: Inflorescentia $^2/_1$.
6. *C. triceps* (specimen ex Ind. Britt.): Rhachis sponte spiculis denudata, cum discis prominentibus.
7. *C. cylindricus* (specimen Wall n. 3442): Spicula sponte delapsa, cum achaenio, (glumae infimae rhachi fixae manserunt); cellulae epidermales achaenii $\pm$ $^{200}/_1$.
8. *C. melanospermus*: (specimen Zoll. n. 2667): Inflorescentia $^1/_1$; spicula clausa, sponte delapsa, cum glumis infimis persistentibus; spicula aperta cum achaenio; cellulae epidermales achaenii, $\pm$ $^{270}/_1$.
9. *C. viridulus*: Inflorescentia $^1/_1$; spicula clausa, sponte delapsa, (glumae infimae rhachi fixae manserunt); spicula aperta cum achaenio; cellulae epidermales achaenii, $\pm$ $^{350}/_1$. — *a.* pars rhachis cum glumis infimis spiculae delapsae.

10. *C. pumilus*: Spicula; achaenium.
11. *C. hyalinus*: Spicula; achaenium. — *a.* pars spiculae cum gluma, ad alas demonstrandas.
12. *C. globosus*: Spicula; achaenium.
13. *C. polystachyus*: Umbellula $\frac{1}{1}$; spicula; achaenium. — *a.* spicula formae longispiculatae $\frac{1}{1}$.
14. *C. sulcinus*: Spicula; achaenium $\frac{10}{1}$. — *a.* rhachilla cum alis, $\frac{8}{1}$. (cf. etiam Tab. III).
15. *C. Eragrostis* (forma primaria): Spicula; achaenium. — *a.* culmus articulatus $\frac{1}{1}$. — *b.* spicula cum achaeniis solitis in glumis superioribus, achaeniis minimis in glumis inferioribus; gluma; stylus; achaenium solitum; achaenium minimum.
16. *C. Eragrostis* forma *cyrtostachya*: Inflorescentia $\frac{1}{1}$.
17. *C. Eragrostis* forma *Teysmannii*: Spicula; achaenium.
18. *C. Eragrostis* forma *comosa*: Spicula; gluma; stylus.
19. *C. Eragrostis* forma *humilis*: Achaenium.
20. *C. lanceus*: Spica $\frac{1}{1}$; spicula; achaenium; stylus; stamen.
21. *C. alopecuroides*: Umbellula $\frac{1}{1}$; spicula; gluma; achaenium; stylus.
22. *C. pygmaeus*: Inflorescentia $\frac{1}{1}$; spicula; achaenium.

T A B U L A III.

C. sulcinus: Planta $\frac{1}{1}$; spicula $\frac{5}{1}$; achaenium $\frac{10}{1}$. — *a.* rhachilla cum alis, $\frac{8}{1}$.

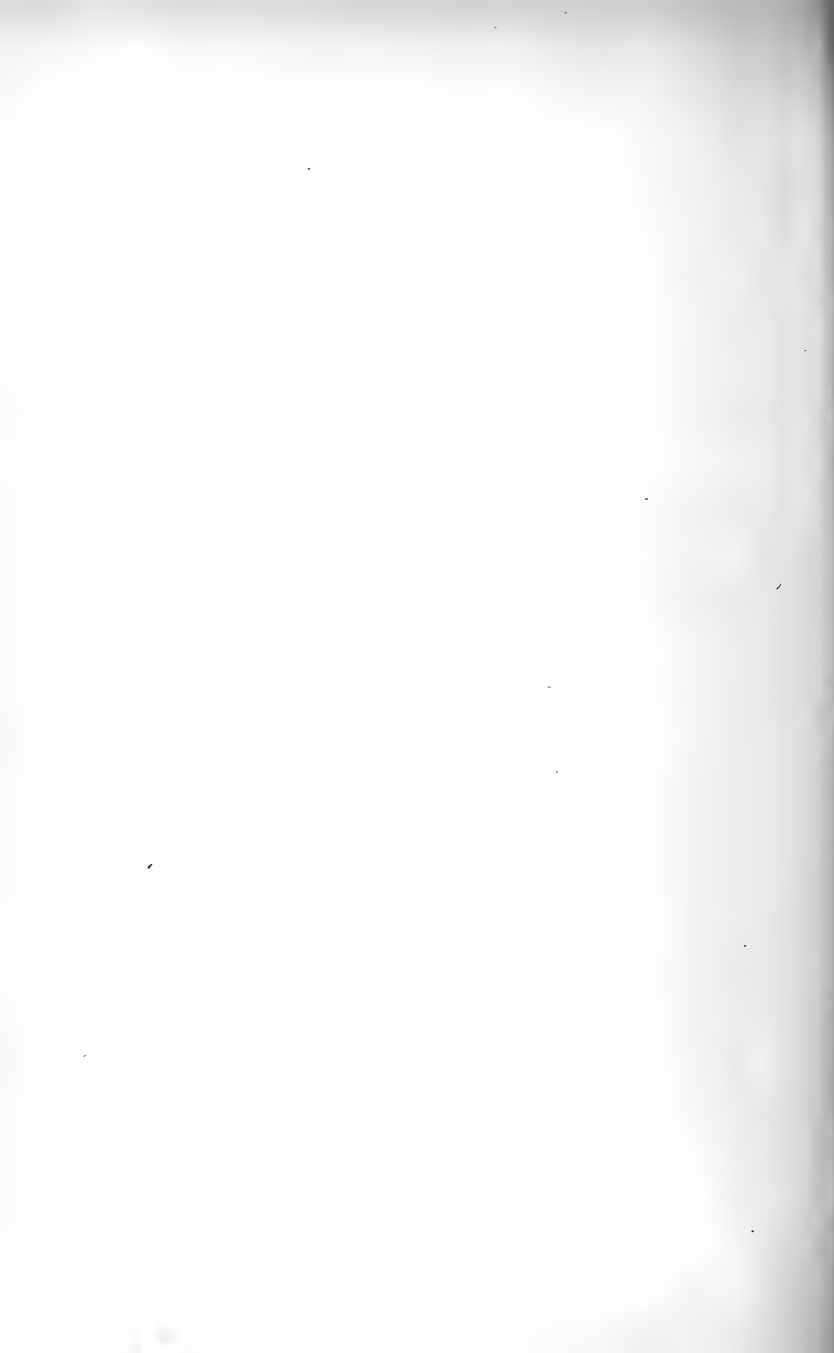
T A B U L A IV.

(Figurae, nisi aliter indicatum est, quinquies auctae sunt).

1. *C. cephalotes*: A. Inflorescentia. B. bractea involueralis. — a. fasciculus gluma sterili tectus. — b. spicula. — c. gluma. — d. ovarium cum stylo. — e. (specim. ex. Ind. Britt.): spicula; achaenium.
2. *C. cuspidatus*: Capitulum $\frac{1}{1}$; spicula $\frac{9}{1}$; gluma $\frac{10}{1}$; achaenium $\frac{10}{1}$. — a. gluma et achaenium speciminis ex Celebes a Koorders lecti.
3. *C. uncinatus* (specimen authenticum): Capitulum $\frac{1}{1}$; gluma; achaenium.
4. *C. castaneus*: Gluma $\frac{10}{1}$; achaenium $\frac{10}{1}$.
5. *C. aristatus*: Spicula; achaenium $\frac{12}{1}$.
6. *C. compressus*: Spicula cum glumis minoribus; gluma major cum ala; achaenium majus; achaenium minus.
7. *C. macropus*: Spicula; achaenium. (cf. etiam Tab. I, V).
8. *C. Luzulae*: Inflorescentia $\frac{1}{1}$. — a. (specim. ex Arch. Mal.): spicula; achaenium. — b. (specim. magis evolutum, non ex Arch. Mal.): id.
9. *C. Haspan* (forma primaria): Spicula; achaenium; stylus. — a. anthera $\frac{70}{1}$. — b. spicula ad f. flavidam transeuns.
10. *C. Haspan* forma flavida: Spicula; achaenium; stylus. — a. anthera $\frac{70}{1}$. (cf. etiam Tab. I).
11. *C. Haspan* forma evoluta: Spicula; achaenium.
12. *C. pulcherrimus* (forma primaria): Spicula; achaenium.
13. *C. pulcherrimus* forma rectigluma: Spicula; achaenium.
14. *C. silletensis* (specimen cum specimine authentico identicum): Spicula; achaenium.
15. *C. difformis*: Spicula; achaenium.
16. *C. Iria*: Spicula; achaenium.
17. *C. diffusus* (forma primaria): Spicula; gluma; achaenium; stylus $\frac{30}{1}$; anthera $\frac{54}{1}$.
18. *C. diffusus* forma microstachya: Spica.
19. *C. diffusus* forma turgidula: Spicula; achaenium.
20. *C. diffusus* forma macrostachya: Spicula; achaenium.

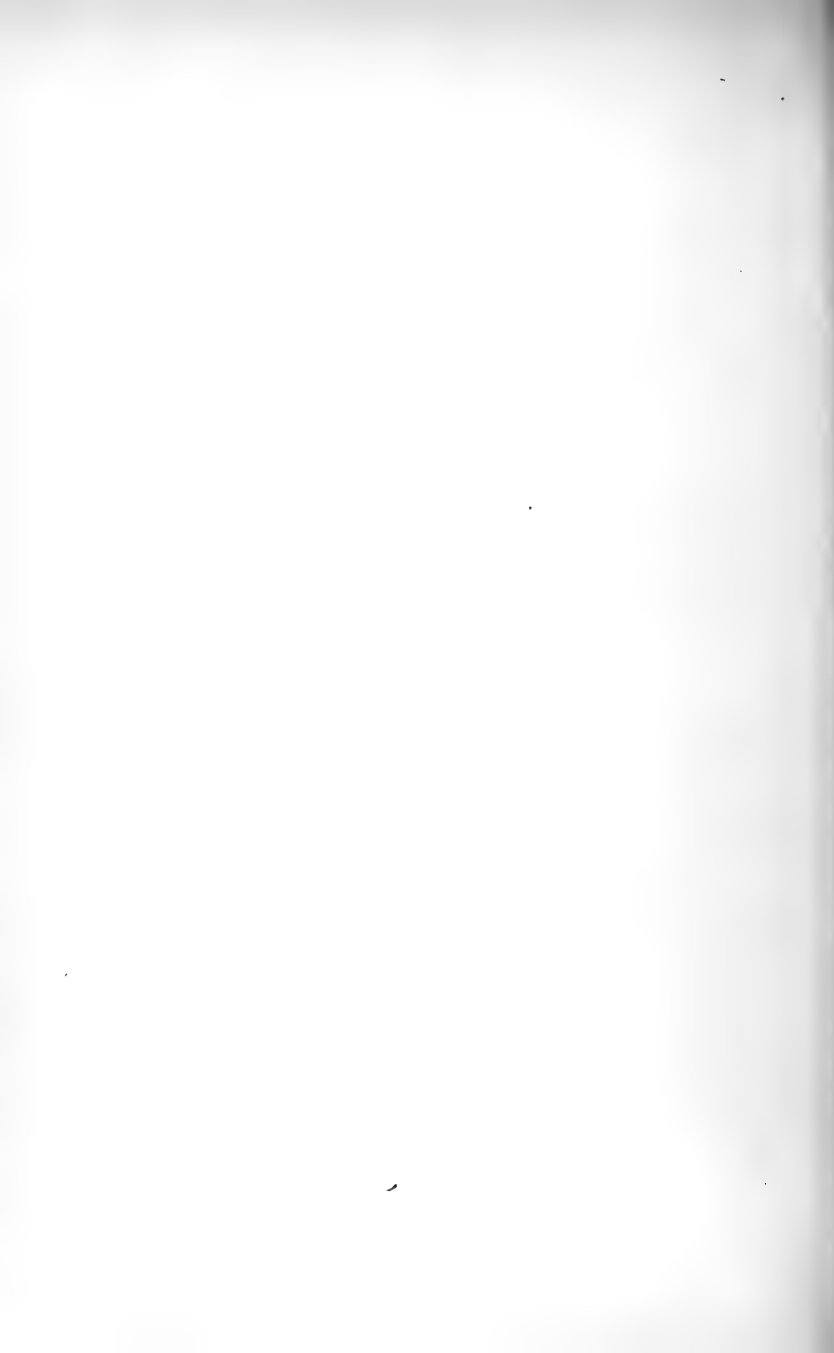
21. *C. platystylis*: Spicula; achaenium immaturum ¹ cum stylo et staminibus; anthera ⁵²/₁. — *a.* (specimen ex Ind. Britt.): achaenium; stylus.
22. *C. malaccensis*: Spicula; achaenium.
23. *C. rotundus*: Spicula; gluma cum ala; achaenium; stylus. — *a.* rhizoma ¹/₁.
24. *C. tenuiflorus*: Spicula; gluma cum ala; stamen. (cf. etiam Tab.V).
25. *C. stenostachyus*: Spicula; achaenium. (cf. etiam Tab. V).
26. *C. stoloniferus*: Spicula; achaenium; stylus. (cf. etiam Tab. V).
27. *C. bulbosus*: Spicula; gluma cum ala; achaenium immaturum cum stylo; stamen. (cf. etiam Tab. V).
28. *C. Zollingeri*: Spicula; achaenium.
29. *C. distans*: Spicula; achaenium. — *a.* pars spiculae cum alis. (cf. etiam Tab. I).
30. *C. nutans*: Inflorescentia ¹/₁. — *a.* spicula junior. — *b.* spicula senior (cum glumis pseudo-mucronatis); achaenium. — *c.* spicula (specimen cum spiculis plurifloris).
31. *C. eleusinoides*: Inflorescentia ¹/₁; spicula; achaenium. (specimen ex Ind. Britt. cum specimine authentico, excluso achaenio paullum minore ⁷/₆: ⁹/₁₆ m.M., identicum).
32. *C. pilosus* (forma primaria): Spica ¹/₁; spicula; achaenium. — *a.* (specimen varietatis β . Miq., obliqua Clarke): rhachis ³/₁. — *b.* spica ¹/₁; spicula.
33. *C. pilosus* forma babakensis: Spica ¹/₁.
34. *C. procerus* (forma lasiorrhachis): Spicula; achaenium. — *a.* rhachis ⁴/₁.
35. *C. digitatus*: Spicula; gluma cum ala; achaenium. (cf. etiam Tab. I).
36. *C. elatus*: Spicula; gluma cum ala; achaenium; anthera $\pm$ ⁷⁵/₁.
37. *C. platyphyllus*: anthera ¹⁰⁰/₁.
38. *C. radiatus* (forma primaria): *a.* Umbellula cum spicis densioribus, ¹/₁; spicula. — *b.* Umbellula cum spicis tenuioribus, ¹/₁; spicula.
39. *C. radiatus* forma amoena: Umbellula ¹/₁; spicula.
40. *C. exaltatus*: Umbellula ¹/₁; spicula. — *a.* var. dives Clarke (specimen Clarke 24707): spica ¹/₁; spicula.

TABULA V.

(Figurae, nisi aliter indicatum est, quinquies auctae sunt).

1. *C. macropus*: Planta $\frac{1}{1}$; spicula; achaenium. — *a.* pars spiculae, ad rhachillam exalatam demonstrandam.
  2. *C. radians* (specimen ex Singapore leg. Griffith): Umbellula $\frac{1}{1}$; spicula; achaenium.
  3. *C. radians* (specimen ex Pahang): Spicula; achaenium. — *a.* pars spiculae cum ala.
  4. *C. radians* (specimen authenticum Nees et Meyen): Capitulum $\frac{1}{1}$; duae spiculae; achaenium. — *a.* pars spiculae cum ala.
  5. *C. stoloniferus*: Planta $\frac{1}{1}$. — *a.* (specimen cult. ex H. B.): basis culmi, $\frac{1}{1}$. (cf. etiam Tab. IV).
  6. *C. tenuiflorus*: Inflorescentia $\frac{1}{1}$. (cf. etiam Tab. IV).
  7. *C. stenostachyus*: Inflorescentia $\frac{1}{1}$. (cf. etiam Tab. IV).
  8. *C. bulbosus*: *a.* Basis culmi cum bulbo, $\frac{1}{1}$. — *b.* inflorescentia $\frac{1}{1}$.
-

TABULA VI.

(Figurae, nisi aliter indicatum est, quinquies auctae sunt).

1. *C. ferax*: Rhachis cum spicula et glumis infimis spicularum delapsarum; gluma cum ala; achaenium.
  2. *C. michauxianus*: Spicula (vi separata) cum glumis infimis; gluma cum ala; achaenium cum stylo; achaenium. -- *a.* pars rhachis cum glumis infimis spiculae sponte delapsae.
  3. *C. dilutus*: *a.* Rhachis postquam spiculae delapsae sunt. -- *b.* spicula compressa, sponte delapsa, (glumae infimae rhachi fixae manserunt). -- *c.* spicula teres. -- *d.* pars spiculae cum ala.
  4. *C. pennatus*: Rhachis cum spicula et glumis infimis spicularum delapsarum; achaenium. -- *a.* pars spiculae cum ala.
  5. *C. dubius*: *a.* Inflorescentia spiculis delapsis, $\frac{1}{1}$. -- *b.* spica spiculis delapsis. -- *c.* rhachis spiculis delapsis, glumis infimis vi extractis. -- *d.* spicula sponte delapsa, (glumae infimae rhachi fixae manserunt); gluma cum ala; achaenium.
  6. *C. cylindrostachyus* (forma primaria): Spica $\frac{1}{1}$; spicula sponte delapsa, (glumae infimae rhachi fixae manserunt); achaenium. -- *a.* spica spiculis sponte denudata.
  7. *C. cylindrostachyus* forma subcomposita (specimen ex Ind. Or., leg. Khl et v. Hass.): Spica $\frac{1}{1}$; achaenium. (cf. etiam Tab. I).
  8. *C. umbellatus* (specimen ex Comoro insulis): Spica $\frac{1}{1}$; spicula; gluma; achaenium.
  9. *C. ovularis* (specimen Beirich): Spica $\frac{1}{1}$; spicula.
  10. *C. cyperinus* (forma primaria): *a.* Spica $\frac{1}{1}$. -- *b.* spica spiculis sponte denudata. -- *c.* spicula sponte delapsa, (glumae infimae rhachi fixae manserunt); achaenium. -- *d.* (specimen ex Pasokan): Spica; achaenium.
  11. *C. cyperinus* forma maxima: Spica $\frac{1}{1}$; achaenium.
  12. *C. cyperinus* forma curvata: Inflorescentia $\frac{1}{1}$.
  13. *C. maritimus*: Planta $\frac{1}{1}$; spicula; achaenium cum staminibus.
-

INDEX.

De *gespatieerde* letter geeft soorten en hoogere groepen aan zooals die hier zijn beschreven; * vóór den naam duidt een subgenus aan, ** vóór den naam. een sectio.

De *gewone* en de *cursiere* letter geven de namen uit de *literatuuroppgave* aan; gewoon gedrukt zijn de namen die met den hoofdnaam gelijkwaardig in rang zijn en dezelfde groep planten omvatten, b.v. *C. lucidulus* Cl. 1886; *cursief* zijn gedrukt de namen waarmede dit niet het geval is, b.v. *C. rotundus* Miq. (evenals *C. lucidulus* Cl. 1886 = *C. Zollingeri*).

Vet gedrukt geeft de namen der soorten enz. aan welke vermeld, doch niet in den Maleischen Archipel verzameld zijn.

† vóór den naam geeft de soorten en hoogere groepen aan, welke in de inleiding of in eene opmerking vermeld zijn.

B. = Boeckeler, Cl. = Clarke, H. = Hasskarl, M. = Miquel,

R. = Rottböll, S. = Steudel, V. = Vahl.

Clarke zonder jaartal = Cl. 86 + 94 (J. L. S. en Fl. Br. Ind.).

	pag.		pag.
Anosporum monocephalum		C. arenarius Retz	89
<i>Nees, Boeck.</i>	77	<i>C. aristatus</i>	81
Anosporum pallidum <i>Boeck.</i>	103	<i>C. aristatus</i> R., K., M., B., Cl.	81
** <i>Aristati</i>	79	C. articulatus L., Cl.	123
** <i>Cephalotes</i>	76	<i>C. atratus</i> Steud., Miq.	65
** <i>Compressi</i>	82	<i>C. auricomus</i> Forbes	135
** <i>Corymbosi</i>	107	<i>C. auricomus</i> Sieb., Cl. 86	133
† <i>Corymbosi</i>	36	C. auricomus var. β . Khasi-	
<i>Courtoisia cyperoides</i> Miq., non		<i>ana</i> Cl. 86	134
<i>Nees</i>	89	<i>C. auriculatus</i> Nees, Miq.	98
<i>Cyperus</i>	41	<i>C. bancanus</i> Miq.	100
<i>C. alopecuroides</i>	72	<i>C. biglumis</i> Cl. 86	152, 156
<i>C. alopecuroides</i> <i>Rottb., K., B.,</i>		<i>C. bispicatus</i> Steud., Miq.	135
<i>Cl. 86</i>	72	<i>C. brevifolius</i>	46
† <i>C. alopecuroides</i> var. α . <i>dives</i>		" " <i>f. gracilis</i>	48
<i>Boeck.</i>	141	" " " <i>pumila</i>	48
<i>C. alternifolius</i>	103	" " " " <i>stellulata</i>	48
<i>C. amabilis</i> <i>Vahl, Cl.</i>	81	" " " " " <i>subtrifoliata</i>	46
† <i>C. amoenus</i> <i>Kunth</i>	111	" " " " " " " <i>vaginata</i>	47

	pag.		pag.
<i>C. bulbosus</i>	116	<i>C. diffusus</i> Cl. 86	99
<i>C. bulbosus</i> Vahl, B., Cl. 94	117	<i>C. diffusus</i> f. <i>macrostachya</i>	99
<i>C. bulboso stoloniferus</i> Steud., Miq.	115	" " <i>microstachya</i>	99
<i>C. calopterus</i> Miq.	126	" " <i>turgidula</i>	100
<i>C. canescens</i> Vahl, Boeck.	148	<i>C. digitatus</i>	133
<i>C. capillaris</i> (Koen.) Rorb.	58	<i>C. digitatus</i> Rorb. Cl. 94	133
† <i>C. capitatus</i> Steud., Miq.	160	<i>C. digitatus</i> var. β. <i>Hookeri</i>	
<i>C. castaneus</i> Willd., Cl.	81	Cl. 94	134
<i>C. castaneus</i> f. <i>sundaica</i> Miq.	79	<i>C. dilutus</i>	146
<i>C. cephalotes</i>	77	<i>C. dilutus</i> V., K., B., Cl. 86	147
<i>C. cephalotes</i> V., K., Cl. 86, 94	77	<i>C. distans</i>	123
<i>C. compressus</i>	82	<i>C. distans</i> L., K., B., Cl.	124
<i>C. compressus</i> L., K., H., M., B., Cl.	82	<i>C. dubius</i> R., B., Cl. 86	150
† <i>C. compressus</i>	36	<i>C. elatus</i>	135
† <i>C. conglomeratus</i> Rottb., Cl. 94	118	<i>C. elatus</i> Rottb., Miq., Zoll.	124
<i>C. corymbosus</i> Rottb., Cl.	123	<i>C. elatus</i> L., Cl.	135
<i>C. corymbosus</i> Miq.	121	<i>C. elatus</i> var. β . <i>Miq.</i>	124
† <i>C. cruentus</i> Rottb., Retz	65	<i>C. elatus</i> var. β. <i>macronux</i> Cl.	136
<i>C. cuspidatus</i>	79	<i>C. elegans</i> K., Cl. 86	98
<i>C. cuspidatus</i> H. et B., K., B., Cl.	79	<i>C. eleusinoides</i> Kunth, Cl.	128
† <i>C. (K.) cylindrica</i>	52	<i>C. Eragrostis</i>	64
<i>C. cylindrostachyus</i>	151	<i>C. Eragrostis</i> f. <i>comosa</i>	68
" " f. <i>subcomposita</i>	153	" " <i>humilis</i>	69
<i>C. cylindrostachys</i> Boeck.	152	" " <i>melanocephala</i>	66
<i>C. cylindrostachys</i> Boeck.	154	" " <i>sanguinolenta</i>	67
<i>C. cyperinus</i>	154	" " <i>Teysmannii</i>	67
" " f. <i>curvata</i>	156	<i>C. Eragrostis</i> V., K., M., B., Cl. 86	65
" " f. <i>maxima</i>	156	<i>C. Eragrostis</i> var. <i>cyrtostachys</i> Miq., Cl. 86	66
<i>C. diaphanaria</i> Steud.	105	<i>C. Eragrostis</i> var. β . <i>Miq.</i>	69
<i>C. diaphanus</i> Schrad., Cl. 86	75	<i>C. Eragrostis</i> var. δ . <i>cyrtolepis</i> Boeck.	66
<i>C. difformis</i>	96	<i>C. Eragrostis</i> γ . <i>Melanocephalus</i> Boeck.	66
<i>C. difformis</i> L., R., K., M., B., Cl.	96	<i>C. Eragrostis</i> var. δ . <i>miconux</i> Cl. 86	68
<i>C. diffusus</i>	97	<i>C. Eragrostis</i> β . <i>Microstachyus</i> Boeck.	66
<i>C. diffusus</i> V., M., B., Cl.	97		
<i>C. diffusus</i> β . <i>Macrostachyus</i> Boeck.	99		
† <i>C. diffusus</i>	36		

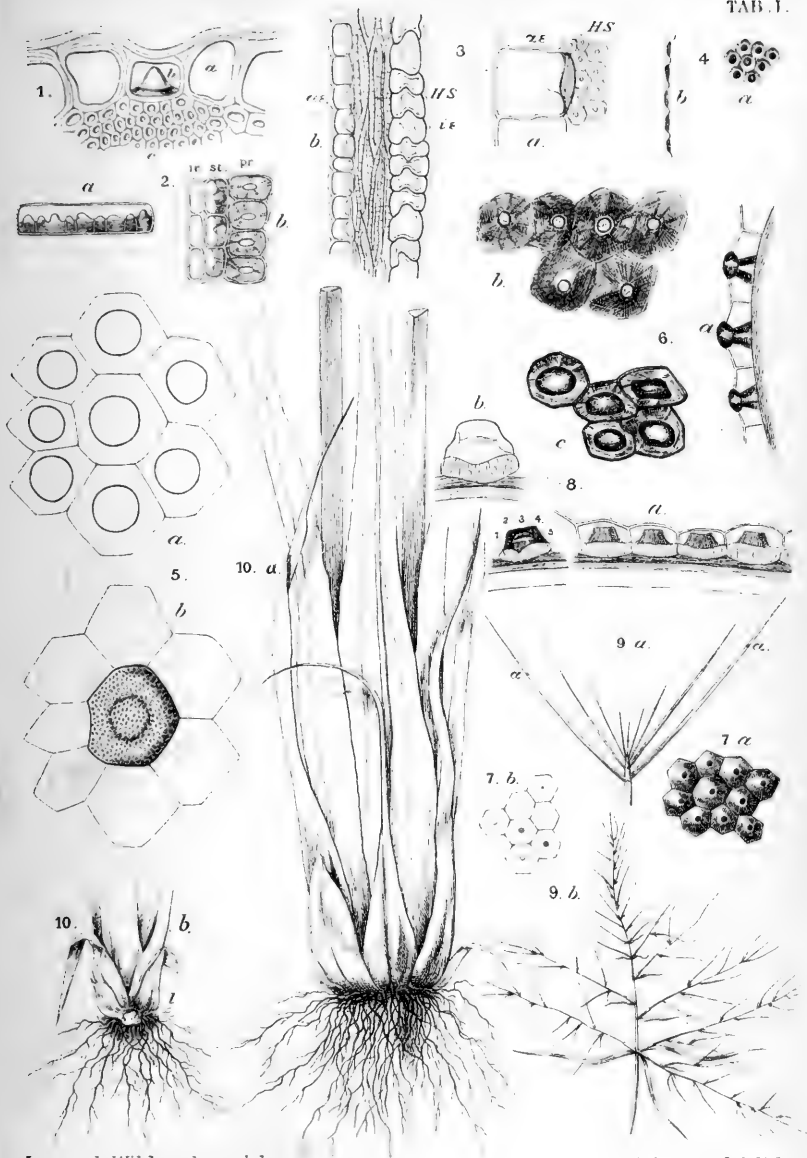
	pag.		pag.
<i>C. Eragrostis</i> var. γ . <i>neurotropis</i>		<i>C. Heynii</i> Boeck.	131
<i>Cl.</i> 86	66	<i>C. Hochstetteri</i> Nees, <i>Cl.</i> 86	71
<i>C. Eragrostis</i> var. γ . <i>sanguinolenta</i> Miq.	67	<i>C. holophyllus</i> Miq.	98
<i>C. esculentus</i> L., <i>Cl.</i> 86	120	<i>C. holophyllus</i> β . <i>celebica</i> Miq.	99
<i>C. eumorphos</i> Steud., <i>Miq.</i>	94	<i>C. (M.) Hookerianus</i> <i>Cl.</i> 94	160
<i>C. exaltatus</i>	139	<i>C. hyalinus</i>	57
<i>C. exaltatus</i> Retz, V., K., B., <i>Cl.</i> 139		<i>C. hyalinus</i> V., K., M., B., <i>Cl.</i> 86	57
† <i>C. exaltatus</i> var. <i>dives</i> <i>Cl.</i>	140	† <i>C. hyalinus</i> Vahl	56
<i>C. exaltatus</i> var. β . <i>amoena</i> <i>Cl.</i> 86	138	<i>C. (J.) inundatus</i> Roxb., <i>Cl.</i>	73
† <i>C. exaltatus</i> f. <i>laxa</i>	141	<i>C. Iria</i>	105
† <i>C. Fenzelianus</i> Steud., <i>Cl.</i> 94	113	<i>C. Iria</i> L., R., K., H., M., B., <i>Cl.</i> 105	
<i>C. Fenzelianus</i> Steud., <i>Cl.</i> 94	114	† <i>C. Iria</i> var. γ . <i>diaphamiria</i> Miq.	107
<i>C. ferax</i>	142	† <i>C. Iria</i> var. β . <i>paniciformis</i> <i>Cl.</i> 94	107
<i>C. ferax</i> Rich., Kth., B., <i>Cl.</i> 86	142	† <i>C. Iria</i> var. <i>parviflora</i> Miq.	107
<i>C. (P.) flavescens</i> L., <i>Cl.</i>	54	<i>C. (M.) ischnos</i> <i>Cl.</i> 94	160
<i>C. flavidus</i> Retz, <i>Cl.</i>	92	<i>C. Jemnicus</i> Rottb., Roxb., <i>Cl.</i> 86	117
<i>C. fuscus</i> L., <i>Cl.</i>	97	† <i>C. Jemnicus</i> Retz	118
<i>C. globosus</i> All.	58	<i>C. jungendus</i> Steud., <i>Zoll.</i>	58
" " <i>forma stricta</i>	58	<i>C. Junghuhnii</i> Miq.	58
<i>C. globosus</i> All., Vahl, Bek., <i>Cl.</i> 86	58	<i>C. Kurzii</i> Steud., <i>Miq.</i>	124
<i>C. globosus</i> var. β . <i>Nilagirica</i> <i>Cl.</i> 86	58	<i>C. Kurzii</i> <i>Cl.</i>	102
<i>C. globosus</i> var. γ . <i>stricta</i> <i>Cl.</i> 86	58	<i>C. Kyllingaeoides</i> V., K., M.	150
<i>C. Goeringii</i> Steud., <i>Miq.</i>	96	<i>C. laevigatus</i> L., <i>Cl.</i> 86	75
<i>C. graminicolus</i> Steud., <i>Miq.</i>	124	<i>C. lanceus</i>	70
<i>C. Griffithii</i> Steud.	85	<i>C. lanceus</i> Thumb., <i>Cl.</i> 86	70
<i>C. Griffithii</i> <i>Cl.</i> 86	86	<i>C. (P.) latispicatus</i> Boeck., <i>Cl.</i> 54	
<i>C. Haspan</i>	91	<i>C. leucocephalus</i> Hassk.	44
" " <i>f. evoluta</i>	92	<i>C. leucocephalus</i> Retz, non Hassk.	89
" " <i>f. flavida</i>	92	<i>C. longifolius</i> Poir., <i>Miq.</i>	98
<i>C. Haspan</i> L., K., M., B., <i>Cl.</i> 91		<i>C. longus</i> L., <i>Cl.</i>	111
<i>C. Haspan</i> R., K., M.	92	† <i>C. longus</i> <i>forma</i> β . <i>Miq.</i>	111
<i>C. Haspan</i> β . <i>americanus</i> Boeck.	92	<i>C. longus</i> var. β . <i>Miq.</i>	119
<i>C. Haspan</i> β . <i>dicanolepis</i> <i>Miq.</i>	91	† <i>C. longus</i> var. <i>badia</i> <i>Cl.</i>	113
<i>C. Haspan</i> α . <i>Indica</i> Boeck.	92	† <i>C. longus</i> var. ϵ . <i>elongata</i>	111
<i>C. Helferii</i> B., <i>Cl.</i>	102	<i>C. longus</i> α . <i>elongata</i> Boeck.	114
<i>C. hexastachyus</i> Rottb.	108	† <i>C. longus</i> β . <i>pallescens</i> , ϵ . <i>elongata</i> <i>Cl.</i> 86	113
		† <i>C. longus</i> δ . <i>tenuiflorus</i> Boeck.	111

	pag.		pag.
<i>C. lucidulus</i> Klein, <i>Cl.</i> 86 . . .	119	† <i>C. polystachyus</i> var. β . <i>laxiflora</i>	
<i>C. Luzulae</i>	89	(<i>Benth.</i>) <i>Cl.</i> 86, 94	62
<i>C. Luzulae</i> R., K., B., <i>Cl.</i> 86 . . .	89	<i>C. procerus</i>	131
C. Maer <i>Cl.</i>	123	" " f. <i>lasiorrhachis</i>	131
<i>C. macropus</i>	84	<i>C. procerus</i> R., K., M., <i>Cl.</i>	131
<i>C. macropus</i> <i>Miq.</i>	85	<i>C. procerus</i> var. β . <i>Cl.</i> 94	131
† <i>C. macropus</i>	36	<i>C. pubisquamis</i> <i>Steud.</i> , <i>Miq.</i> ,	
<i>C. malaccensis</i>	121	<i>Cl.</i> 94	99
<i>C. malaccensis</i> Lam., K., B., <i>Cl.</i> 94	121	<i>C. pulcherrimus</i>	94
<i>C. maritimus</i>	160	" " forma <i>recti-</i>	
<i>C. melanocephalus</i> <i>Miq.</i>	66	<i>gluma</i>	95
<i>C. melanospermus</i>	50	<i>C. pulcherrimus</i> (<i>Willd.</i>) K.,	
<i>C. Michauxianus</i>	143	B., <i>Cl.</i>	94
<i>C. Michauxianus</i> Torr. <i>Boeck.</i> ,		<i>C. pumilus</i>	55
<i>Cl.</i> 86	144	<i>C. pumilus</i> L., <i>Cl.</i> 86	55
<i>C. monocephalus</i>	44	<i>C. pumilus</i> L., <i>Rottb.</i>	70
C. Monti L., <i>Cl.</i> 86	73	† <i>C. pumilus</i> <i>Rottb.</i>	56
C. multispicatus B., <i>Cl.</i>	102	† <i>C. pumilus</i> β . <i>mutica</i>	57
<i>C. nitens</i> Retz, V., K., B., M.	55	" " γ . <i>punctata</i>	57
<i>C. nitidus</i> Lam., B.	70	C. (P.) puncticulatus V., <i>Cl.</i> 86	71
C. niveus Retz	89	<i>C. pygmaeus</i>	74
<i>C. nutans</i>	126	<i>C. pygmaeus</i> Cav.	74
<i>C. nutans</i> V., K., B., <i>Cl.</i>	126	<i>C. pygmaeus</i> R., K., B., <i>Cl.</i> 86	74
† <i>C. ovularis</i> Torr., <i>Boeck.</i>	158	<i>C. racemosus</i> Retz, Kth., B., <i>Miq.</i>	135
<i>C. pallidus</i> Nees, K.	103	<i>C. radians</i>	86
<i>C. panicus</i> <i>Boeck.</i>	154, 156	<i>C. radians</i> <i>Benth.</i> , B., <i>Cl.</i> 94	85, 86
<i>C. pennatus</i>	148	<i>C. radians</i> <i>Cl.</i> 86	85
<i>C. pennatus</i> Lam., <i>Zoll.</i>	128	† <i>C. radians</i>	36
<i>C. pennatus</i> Lam., K., M., <i>Cl.</i> 86	148	<i>C. radians</i> <i>Nees et Meyen</i> , K.	86
<i>C. pilosus</i>	128	<i>C. radiatus</i>	137
<i>C. pilosus</i> V., K., B., <i>Cl.</i>	128	" " f. <i>amoena</i>	138
<i>C. piptolepis</i> <i>Steud.</i> , <i>Miq.</i>	128	<i>C. radiatus</i> V., K., M., B., <i>Cl.</i>	137
<i>C. platystylis</i>	103	<i>C. radiatus</i> γ . <i>tenuispica</i> <i>Boeck.</i>	139
<i>C. platystylis</i> R.Br., <i>Cl.</i>	103	<i>C. rotundus</i>	107
<i>C. polystachyus</i>	60	<i>C. rotundus</i> L., K., H., M., B., <i>Cl.</i>	108
<i>C. polystachyus</i> f. <i>longispiculata</i>	62	<i>C. rotundus</i> <i>Kunth</i>	117
<i>C. polystachyus</i> R., K., H., M.,		<i>C. rotundus</i> <i>Miq.</i>	119
B., <i>Cl.</i> 86	61	C. rotundus var. δ . <i>procerula</i>	
		<i>Cl.</i> 86	111

	pag.		pag.
<i>C. santonici</i> Rottb.	105	<i>C. umbellatus</i> α . <i>typica</i> , ϵ . <i>cy-</i>	
C. scariosus R.Br., Cl.	123	<i>lindrostachys</i> Cl. 86.	152
<i>C. scoparius</i> Dec., Miq.	121	C. uncinatus Poir.	81
<i>C. septatus</i> Steud., Miq.	147	† <i>C. uncinatus</i>	80
C. (J.) serotinus Rottb., Cl. 94	73	C. unioloides R.Br., Cl. 86	71
C. silletensis Nees, Cl.	95	<i>C. venustus</i> Kth., Boeck., R.Br.	133
<i>C. spaniophyllus</i> Steud., Miq.	121	<i>C. venustus</i> Miq.	139
<i>C. stenostachyus</i>	112	<i>C. viridulus</i>	51
<i>C. stenostachyus</i> Benth., Cl. 94	113	† <i>C. viridulus</i>	36
<i>C. stigmatosus</i> Steud., Miq.	148	<i>C. vulgaris</i> Sieb., Kth., Hassk.,	
<i>C. stoloniferus</i>	115	Miq.	58
<i>C. stoloniferus</i> Retz., Boeck., Cl.	115	<i>C. vulgaris</i> β . <i>teretifructus</i> Miq.	61
C. (P.) stramineus Nees, Cl.	54	<i>C. Zollingeri</i>	118
C. (K.) squamulatus V., Cl. 94	46	<i>C. Zollingeri</i> Steud., Miq., Boeck.	
C. (M.) squarrosus L., Cl.	81, 161	Cl. 94	118
<i>C. sulcinux</i>	63	* <i>Diclidium</i>	142
C. (P.) sulcinux Cl.	63	<i>Diclidium</i> Schrad., Nees	142
C. tegetiformis Roxb., Cl.	123	† <i>Diclidium</i>	36, 43
<i>C. tenuiflorus</i>	111	** <i>Difformes</i> Cl. 94.	90
<i>C. tenuiflorus</i> B., K., Cl. 86	111	** <i>Diffusi</i>	97
<i>C. teretifructus</i> Steud., Zoll.	58	<i>Digitati</i>	133
<i>C. Teysmannii</i> Boeck.	67	† <i>Digitati</i>	36
C. Thomsoni Boeck., Cl. 86	120	<i>Distantes</i>	123
† <i>C. torosus</i> Rottb.	132	* <i>Eucyperus</i>	76
C. (K.) triceps Rottb., Cl.	50	† <i>Eucyperus</i>	43
† <i>C. (K.) triceps</i>	53	<i>Exaltati</i> Cl. 94	133
<i>C. (K.) triceps</i> β . <i>obtusiflora</i>		** <i>Fusci</i> Cl. 86	90
Boeck.	51	<i>Glomerati</i> Cl. 86.	123
<i>C. tuberosus</i> Cl. 94	111	** <i>Haspani</i>	90
<i>C. tuberosus</i> Rottb., Kth.	115	† <i>Haspani</i>	36
<i>C. turgidulus</i> Cl.	100	<i>Hydroschoenus</i> Kyllingoides	
<i>C. umbellatus</i> Benth.	152	Zoll. et Morr., Zoll., Steud.,	
<i>C. umbellatus</i> var. δ . <i>laxata</i>		Miq.	77
Cl. 86.	157	** <i>Iriæ</i>	105
<i>C. umbellatus</i> var. β . <i>panicæ</i>		* <i>Juncellus</i>	72
Cl. 86	157	† <i>Juncellus</i>	43
<i>C. umbellatus</i> var. γ . <i>picta</i> Cl. 86	154	<i>J. pygmaeus</i> Cl. 94	74
<i>C. umbellatus</i> var. γ . <i>subcom-</i>		<i>J. alopecuroides</i> Cl. 94	72
<i>posita</i> Cl. 86	153	J. stylosus Cl.	74

	pag.		pag.
*Kyllinga	42	M. ferax <i>Cl.</i> 94	142
Kyllinga <i>R., F., K., M., B., Cl.</i>	42	M. maritimus <i>Miq.</i>	160
†Kyllinga	36	M. microcephalus <i>Presl., Cl.</i> 94	147
<i>K. aurata Nees, Boeck.</i>	48	†M. ovularis <i>Kunth</i>	158
<i>K. bifolia Miq.</i>	46, 47	†M. ovularis <i>Vahl</i>	158, 160
<i>K. brevifolia R., K., M., B.,</i>		M. paniceus <i>Vahl, Kth., Cl.</i> 94	157
<i>Cl.</i> 94	46	<i>M. paniceus</i> var. β . <i>Rox-</i>	
<i>K. fuscata Miq.</i>	48	<i>burghiana Cl.</i> 94	154
<i>K. gracilis Wall., Kunth., Zoll.,</i>		<i>M. pictus Nees, Cl.</i> 94	154
<i>Miq.</i>	48	M. Sieberianus <i>Cl.</i> 94	152
<i>K. incompleta</i>	152	<i>M. Sieberianus</i> β . <i>evolutior</i>	
<i>K. longiculmis Miq.</i>	46	<i>Cl.</i> 94	156
<i>K. melanosperma Nees, Kunth,</i>		<i>M. sundavicus Miq.</i>	154
<i>Cl.</i> 94	50	M. tenuifolius <i>Schrad., Cl.</i> 94	157
<i>K. monocephala R., K., M.,</i>		M. umbellatus <i>Miq.</i>	152
<i>B., Cl.</i> 94	44	<i>M. umbellatus f. contracta</i>	
<i>K. monocephala Rottb., Zoll.</i> .	46	<i>Miq.</i>	154, 156
† <i>K. panicea Rottb.</i>	158, 160	<i>Papyri Cl.</i> 86	123, 133
<i>K. pumilio Steud., Miq.</i>	48	Pilosi	128
<i>K. sororia Miq.</i>	46	** <i>Platystachyi</i>	89
† <i>K. umbellata Rottb.</i>	158, 159	† <i>Pseudanosporum</i>	104
<i>K. vaginata Lam., Zoll., Miq.</i>	50	* <i>Pycreus</i>	54
" " var. <i>major Zoll.</i>	50	<i>Pycreus Lestib., Cl.</i> 94	54
<i>K. viridula Hochst., Rich.,</i>		† <i>Pycreus</i>	36
<i>Steud.</i>	51	<i>P. capillaris (Nees) Cl.</i> 94 . .	58
** <i>Longispicati</i>	123	<i>P. capillaris</i> var. β . <i>Nilagirica</i>	
** <i>Luzuloidei</i>	89	<i>Cl.</i> 94	58
<i>Marginati Cl.</i> 86	123, 128	<i>P. nitens Nees, Cl.</i> 94	55
* <i>Mariscus</i>	146	<i>P. polystachyus (P. d. Beauv.)</i>	
<i>Mariscus Aut.</i>	146	<i>Cl.</i> 94	61
† <i>Mariscus</i>	36, 43	<i>P. pumilus (Nees) Cl.</i> 94 . . .	57
<i>M. albescens Gaud., Cl.</i> 94 . . .	148	<i>P. sanguinolentus Nees, Cl.</i> 94	65
<i>M. biglumis Gaertn.</i>	156	<i>P. sulcimus Cl.</i> 94	63
<i>M. concinnus Schrad., Miq.</i> . .	152	** <i>Radiantes</i>	84
<i>M. cyperinus Vahl, Cl.</i> 94 . . .	154	<i>Scirpus triatatus Boeck.</i> . . .	100
<i>M. cyperinus</i> var. <i>maxima Cl.</i>		** <i>Torulium Cl.</i> 94	142
<i>m. s.</i>	156	† <i>Trentepohlia</i>	77
<i>M. Dregeanus K., Cl.</i> 94	150	† <i>Ungeria</i>	77

Joanna deWilde. ad nat del.

A.J.J. Wendel. lith.

Joanna deWilde ad na

A.J.J. Wendel. lith

Joanna de Wilde ad nat del

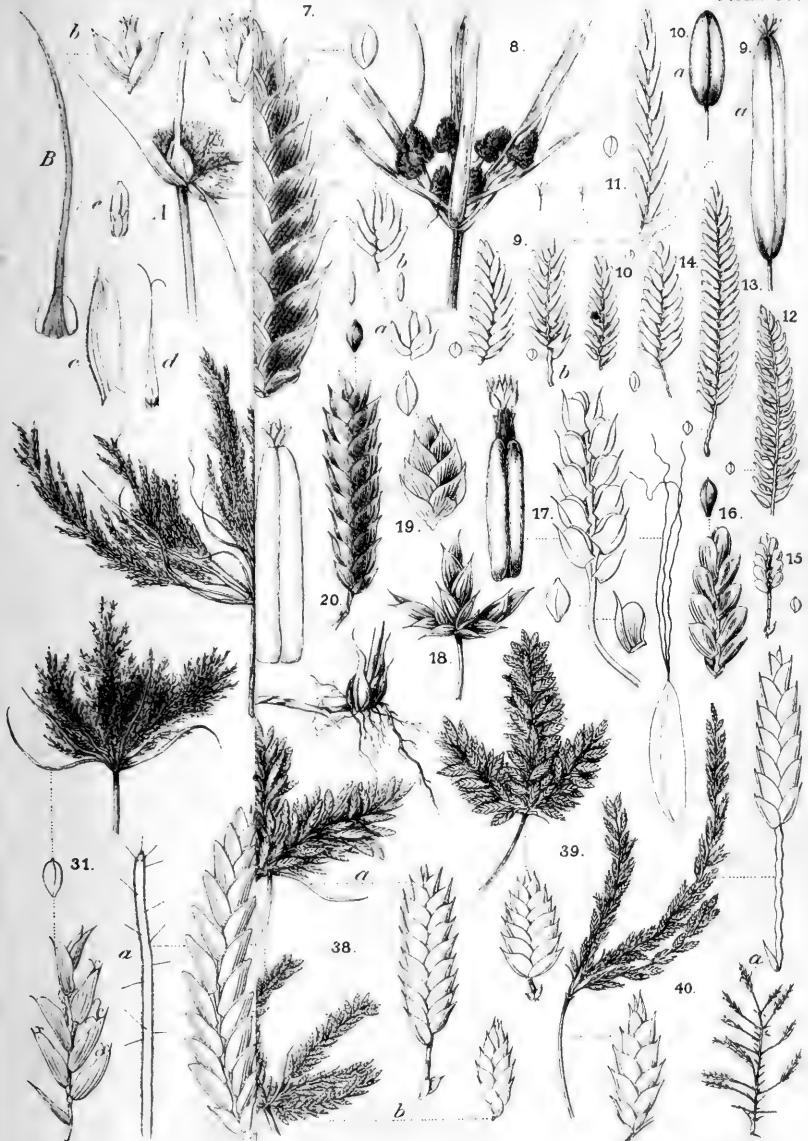
A J J Wendel lith

Joanna deWilde ad nat del

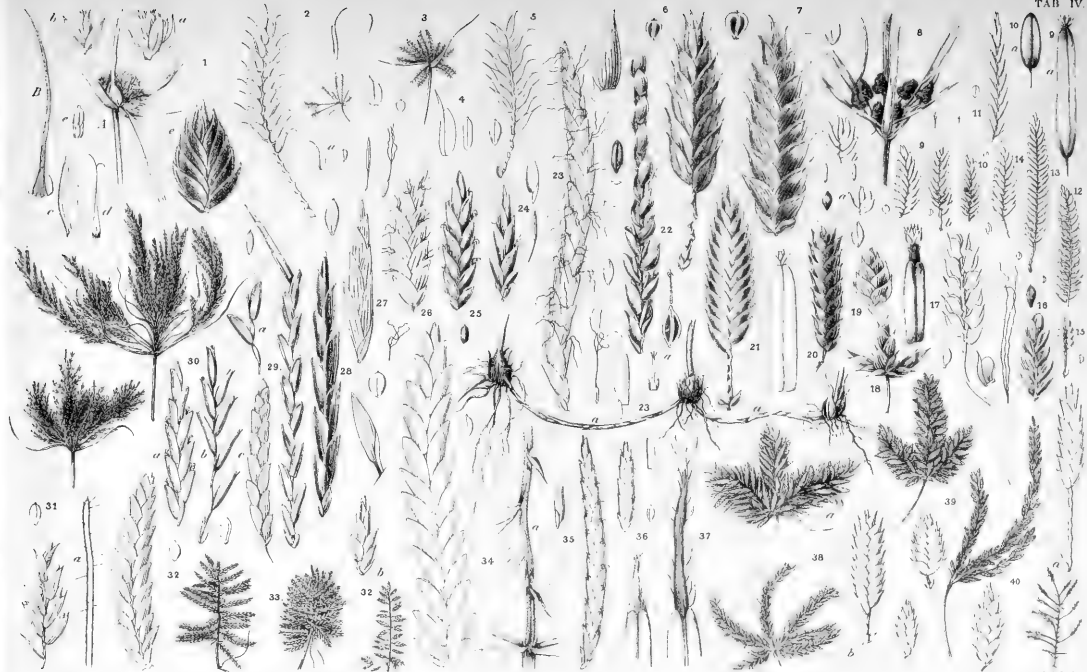
A J.J. Wendel lith

Joanna deWilde ad nat d

A.J.J.Wendel. lith.

Joanna de Wilde ad nat del

A J J. Wendel lith

Joanna de Wi

A J. J. Wendel lith

Joanna de Wilde ad nat del

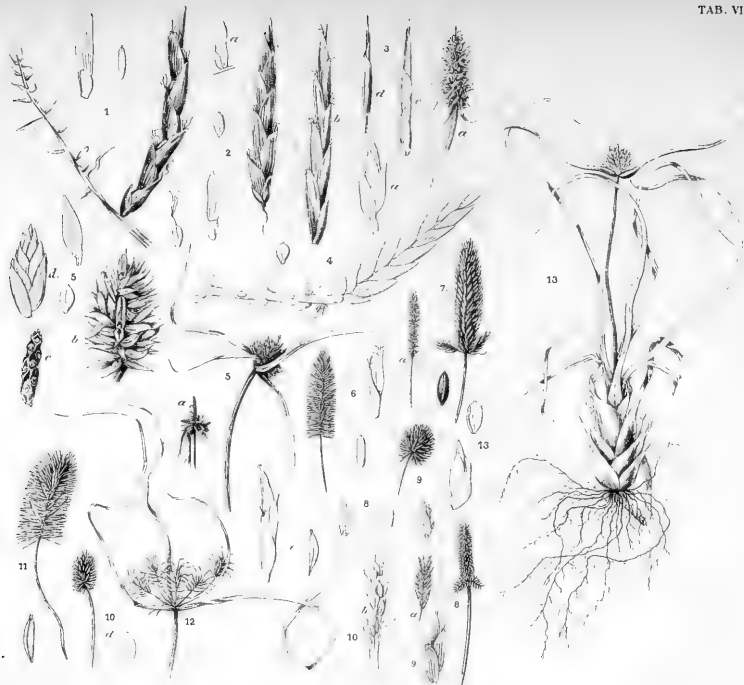
A. J. Weraal lith

11.

Joanna

Joanna de Wilde ad nat del

A J J. Wendel lith

S T E L L I N G E N .

I.

Kyllinga behoort in het natuurlijk plantensysteem naast Pycneus, Juncellus, Eucyperus, Mariscus en Diclidium te worden geplaatst. en niet een hooger rang dan deze in te nemen.

II.

De opvatting van Nawaschin van de chalazogamie als een overgangsstadium tusschen den intercellulair groei van de pollenbuis bij de Gymnospermen tot den vrijen groei door de holte van het vruchtbeginsel bij de Angiospermen is zeer aannemelijk.

III.

„Der Wasserbedarf im Pflanzenkörper wird durch zwei Gewebesysteme gedeckt. Das eine durchzieht strangartig das Innere der Stämme und Wurzeln, das andere bedeckt mantelartig insbesondere die grünen Organe; dieses zweite System ist das epidermale Wassergewebe“. (Westermaier).

IV.

Bij het watervervoer door boomen speelt het imbibitie-
vermogen van cel- en vaatwanden waarschijnlijk een groote rol.

V.

Celakovsky's indeeling der inflorescenties voldoet het
beste aan de eischen van een natuurlijke groepeerling.

VI.

Ten onrechte hebben Braun en latere botanisten den
Corymbus Linn. als *Racemus umbelloides* onder de trosvormige
bloeiwijzen geraangschikt en den naam *Corymbus* aan den (lateren)
Corymbothyrus Celakovsky (*Corymbus compositus* van andere
auteurs) gegeven.

VII.

Het endothelium van het geheele bloedvaatstelsel der
gewervelde dieren is een produkt van het embryonale hypoblast.

VIII.

Ten onrechte trekt Stöhr uit zijne waarnemingen om-
trent de Subchorda de gevolgtrekking dat deze een ten op-
zichte van andere organen onafhankelijk ontwikkelingsprodukt
van den urdarm is.

IX.

Het binnenste Kiemblad der gewervelde dieren is hoogst-
waarschijnlijk ook de moederlaag van milt- en lijmphklieren.

X.

De scheiding tusschen Nieuw-Guinea en Australië moet geacht worden ouder te zijn dan die tusschen het Oostelijk- en Westelijk deel van den Maleischen Archipel. Nadat Australië afgezonderd was, heeft Nieuw-Guinea langen tijd de Z.-O. punt van het Aziatisch continent gevormd.

XI.

Iberis intermedia Guers., *I. divaricata* Tausch en *I. bop-pardensis* Jord. zijn drie verschillende vormen van ééne soort.

XII.

Het is wenschelijk het auteursrecht van soorts- en geslachtsnamen tot de jaren 1753 resp. 1754 (1e ed. Sp. pl. resp. Gen. pl.) te beperken.

XIII.

Nog wenschelijker ware het geen auteursnamen achter soorts- en geslachtsnamen te vermelden.

XIV.

Endymion verdient als geslacht gehandhaafd te worden (cf. o.a. Engl. u. Prantl Nat. Pfl. Fam.) en het kenmerk van het vergroeid zijn der rokken van den bol in de diagnose te worden opgenomen.

XV.

De naam *Dalbergia pseudosissoo* Miq., hoewel ouder

dan de synonieme naam *D. Championii* Thw., behoort uit het oogpunt van redelijkheid en geschiktheid door den laatstgenoemden te worden vervangen.

XVI.

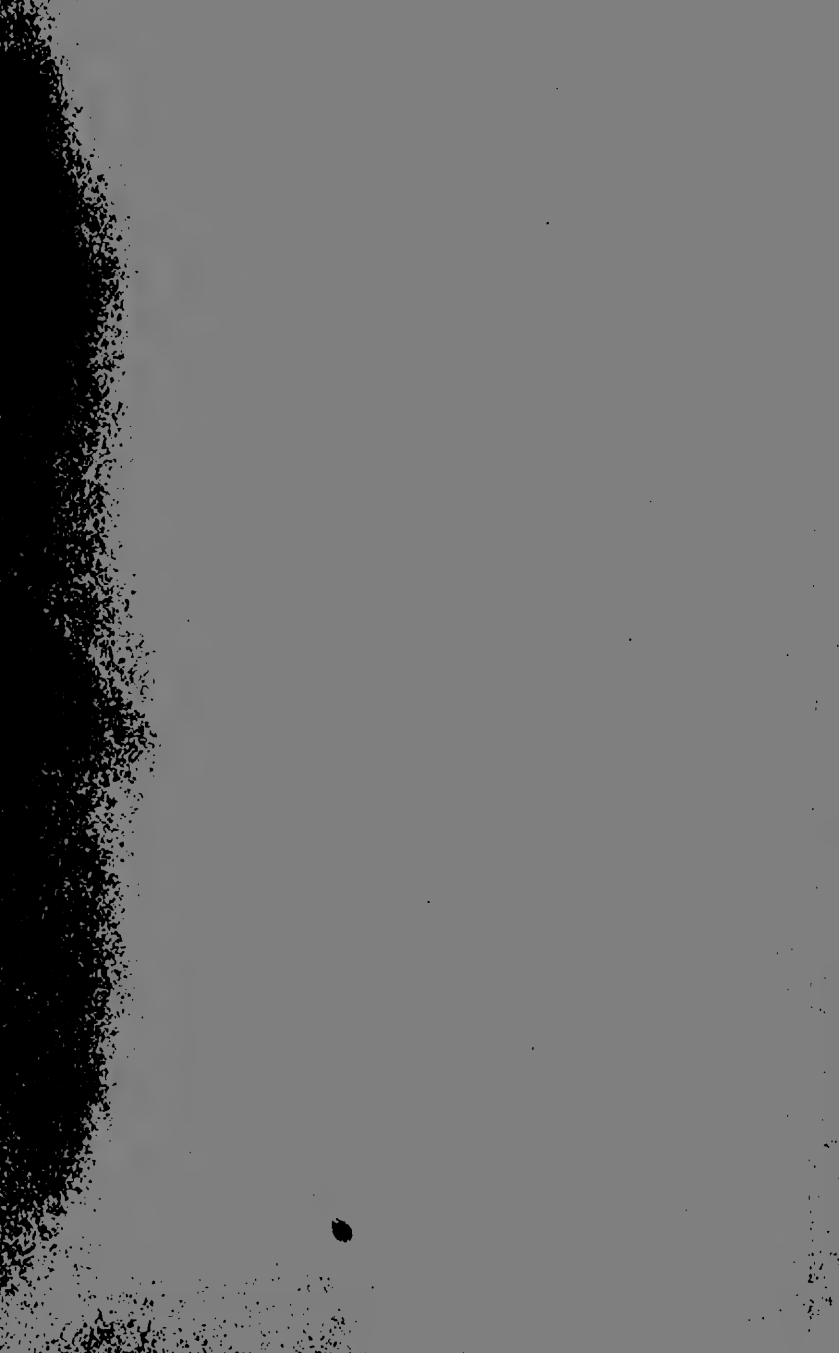
Hoewel het natuuronderzoek uit den aard der zaak materialistisch is, is de natuuronderzoeker daarom nog geen materialist.

XVII.

De bond voor landnationalisatie beoogt in de eerste plaats het brengen van den grond in eigendom der gemeenten.

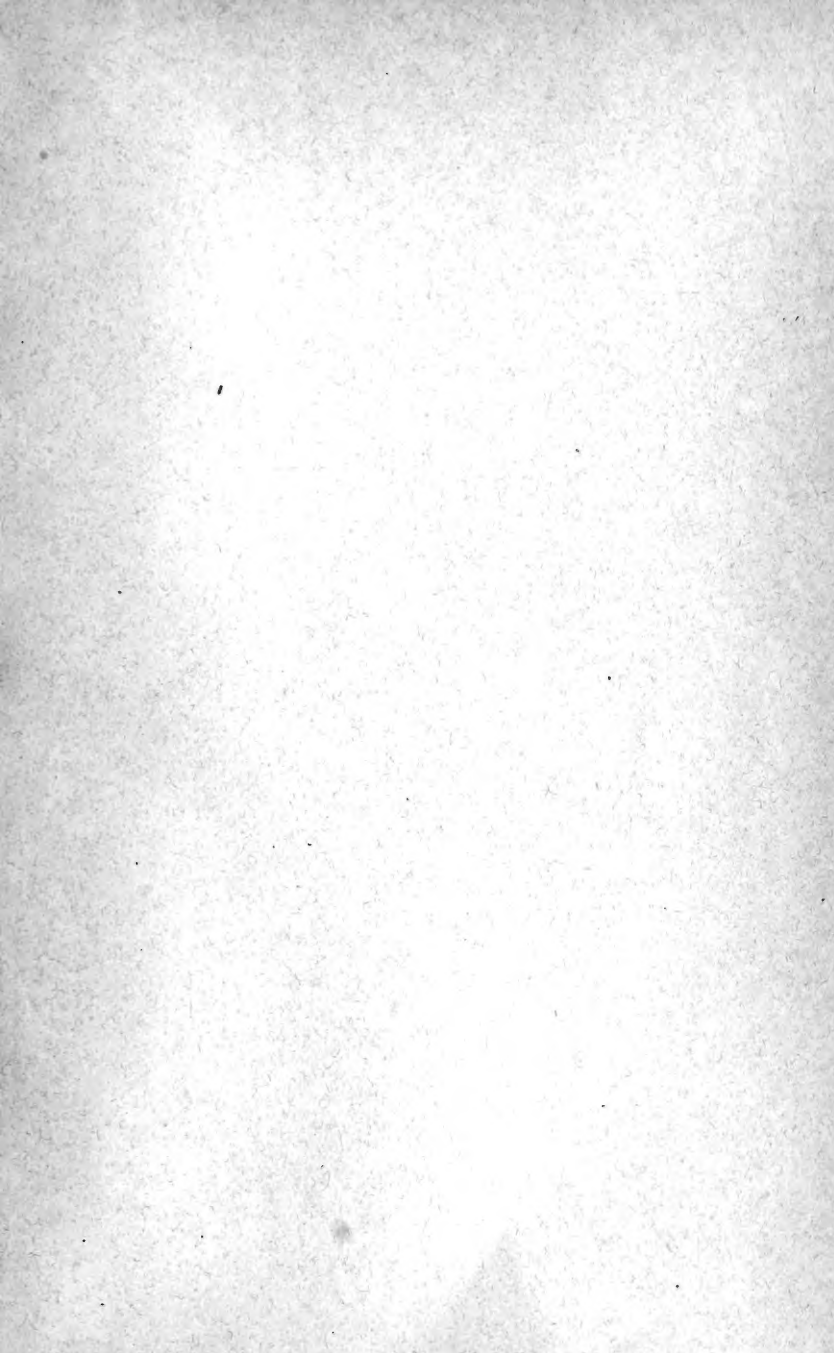

Valckenier Suringar/Het geslacht Cyperus

3 5185 00071 0903

